

RIM / PREISKAVE O PETKOVEM ATENTATU

Ali so izvajalci prišli iz Nemčije?

V Nemčiji živi številčna mafijska kolonija
Več pričevanj o potujočih »Sicilijancih«

RIM - So izvajalci petkovega atentata v kraju Parioli prišli iz Nemčije, kjer živi kolonija mafijcev? Na to vprašanje bodo skušali odgovoriti policijski funkcionarji in karabinjerski častniki, ki so včeraj popoldne odpotovali v München. Na »nemsko sled« naj bi preiskovalce usmerilo več pričevanj, med najbolj pomembnimi naj bi bile izjave taksista in stanovalke iz Ul. Fauro Carmen. Taksist je izjavil, da je v petek zvečer z železniške postaje Termini v Ul. Fauro peljal dva moška z izrazitim siciljskim naglasom, eden je imel manjši kovček, kasneje pa je »Sicilijanca« spet opazil v bližini postaje, vendar brez kovčka.

O dveh moških, ki sta malo pred eksplozijo v Ul. Fauro zbežala s kraja atentata, pa je preiskovalcem pripovedovala Carmen. Čeprav dajejo »nemski sledi« precejšen pomen, preiskovalci poudarjajo, da ne zamejujejo drugih možnosti, o katerih ne govorijo. Povedali pa so, da atentata, v katerega naj bi bila vpletena iskana

»Sicilijanca« vendar ne kot glavna izvajalca, nikakor nista mogla izvesti samo dve osebi, temveč da gre po vsej verjetnosti za skupino šestih-sedemih. Zato so tudi pripravili več izrisanih opisov moških, ki jih kažejo prebivalcem sirskega predela, na katerem je v petek zvečer prislo do atentata. Kljub velike pripravljenosti prebivalcev, da bi preiskovalcem po svojih najboljših močeh pomagali, pa kaže, da zaenkrat pomembnejših odkritij ni bilo.

Vsekakor pa so preiskovalci nadvse zadovoljni zaradi odnosa ljudi do preiskave, saj je nad 200 prebivalcev v nekaj urah uporabilo posebno telefonsko številko, da bi posredovalo tudi drobno informacijo. Seveda pa se stanovalci poslopij v Ul. Fauro in bližnjih, ki jih je eksplozija hudo poškodovala, spopadajo s konkretnimi težavami: časne namestitve: njim in verjetno tudi lastnikom v atentatu poškodovanih avtomobilov bodo priskočili na pomoč s sredstvi iz posebnega fonda.

BALKAN / BOSANSKI SRBI ZAVRNILI NAČRT

Spopadi še trajajo

MOSTAR, MOSKVA, WASHINGTON - V pone- deljek popoldne bi moralo začeti veljati najnovejša premirje med bosanskimi Hrvati in Muslimani, kljub temu pa sta se vojski sprtih strani se naprej silovito spopadali. Predstavnik Unproforja je povedal, da so med spopadi hudo poškodovali stari most čez Neretvo v Mostarju. Sarajevo je, kot poročajo, preživelo dan razmeroma mirno. Pred torkovim srečanjem hrvaskega voditelja Tudmana in bosanskega predsednika Izetbegovića z mirovnima posrednikoma Owmom in

Stoltenbergom in pred razglasitvijo izidov referenduma bosanskih Srbov - beograjski radio je poročal, da je od 95 do 99 odstotkov bosanskih Srbov zavrnilo mirovni načrt - pa se nadaljujejo diplomatska prizadevanja za rešitev bosanske krize. Ruski zunanji minister Kozirjev se je po srečanju z nemskim kolegom Kinklom odpravil v Split na pogovore s Tudmanom in Izetbegovićem, zatem pa se bo v Beogradu pogovarjal s srbskim predsednikom Miloševićem. Kozirjev bo predstavil novo mirovno pobudo za Bosno in Herce-

govino, s katero naj bi državo razdelili na deset kantonov po etničnih crtah in tako po ruskem prepricanju zagotovili mir. Oglasili so se tudi albanški politiki. Ministrski predsednik Aleksander Meksi je Srbijo posvaril, da bi jo poskus etničnega čiščenja na Kosovu privedel v vojno z Albanijo. Zahodne države pa je razburil srbski general Mladić, ki je zagrozil s terorističnimi napadi na zahodne prestolnice, če bodo te vojsko posredovale na Balkanu. Radovan Karadžić je Mladićevo izjavo označil kot »idiotsko«.

DRŽAVNIŠKI POGOVORI O KRIZI NA BALKANU

Milan Kučan včeraj z romunskim in bosanskim predsednikom o vojni

Nacionalnega vprašanja ni mogoče reševati s silo in na škodo drugih

Prijateljsko srečanje državnikov na gradu Strmol (Foto: S. Z./TRIO)

GRAD STRMOL - Predsedniku Bosne Aliju Izetbegoviću se je v ponedeljek vendarle posrečilo priti iz Sarajeva v Ljubljano. Z romunskim predsednikom Iliescujem, ki skuša po svoje posredovati v balkanskem konfliktu, pa se bo srečal sele v Zagrebu. »Nekatere države niso najbolj obveščene o razlogih vojne, zato smo sprejeli romunsko povabilo na pogovore,« je dejal bosanski predsednik. V ponedeljek pa se je z Iliescujem pogovarjal o poglobitvi meddržavnih odnosov in balkanski krizi predsednik Milan Kučan, ki je sedanje »reševanje« srbskega nacionalnega vprašanja imenoval nesprejemljivo, saj nasilno posega v pravice drugih narodov.

Z bosanskim predsednikom sta na gradu Strmol »nadaljevala redna posvetovanja«, kot je povedal Izetbegović, ki se je najprej zahvalil slovenskemu predsedniku in vladi za pomoč Bosni in beguncem. Govorila sta celo o gospodarskem sodelovanju, ko bo vojne konec, bosanski predsednik pa je pripeljal s seboj veleposlanika, ki bo ostal v Sloveniji.

»Mirovni načrt ES in OZN je zadnja možnost za končanje vojne s pogajanjem. Ni idealen, toda svet ga mora uveljaviti,« je povedal Izetbegović, ki upa, da bodo dosegli premik na torkovih pogovorih z Owmom in Stoltenbergom ter hrvaškim voditeljem Tudmanom. »Hrvaškim silam v Bosni priznavamo določeno legitimnost, saj se bojujejo tudi proti cetnikom, toda nikoli ne bomo priznali hrvaske paradržave.«

Med neformalnim pogovorom z novinarji je Milan Kučan pozneje menil, da bodo Srbi napadli tudi Cazinsko krajino, ki bi boljše povežala zasedena ozemlja v Bosni. Groznje s širjenjem vojne na Kosovo lahko razumemo tudi kot srbsko ustrahovanje sveta. Mirovne sile OZN so podobno kot na Cipru način za ohranitev statusa quo. Predsednik Kučan pa »ne razume« razmišljanja hrvaskega voditelja Tudmana, ki bo z nasprotovanjem zahodnemu vojaškemu obracunu v Bosni morda izgubil Slavonijo, če se bo Srbom posrečilo zaokrožiti zasedena ozemlja. (Ba.K)

EVROPSKA SKUPNOST / REFERENDUM

Danska bo danes glasovala o Evropi

KOPENHAGEN - Danci bodo danes že drugič na referendumu glasovali o pristanku na sorazum iz Maastrichta. Prvic, drugega junija lanskega leta so sporazum zavrnili, čeprav s piclo večino 50, 7 odstotka glasov. Zadnje poizvedbe javnega mnenja kažejo na drugačen rezultat, saj se sedaj za sporazum opredeljuje približno 60 odstotkov Dancov.

Po hladni prhi z lanskega leta si je 7 od 8 danskih strank zacelo prizadevati, da bi bil tokrat rezultat drugačen in da bi se država vendarle ne odcepila od evropskega vlaka. Jeseni so izdelali dokument, ki je bil sad sodelovanja med sredinsko desničarsko vlado in levčarsko opozicijo ter je vseboval 4 pogoje, pod katerimi bi Danska lahko vendarle ostala v Evropski skupno-

sti. Decembra lanskega leta je evropski vrh pristal na te pogoje in tako bi Danska, v primeru, da bi ostala v ES, ne sprejela skupnega evropskega denarja, ostala izven evropske centralne banke, ne sodelovala pri skupni obrambi in ne pristana la kooperacijo v sodstvu.

Medtem je prislo tudi na Danskem do sprememb in je morala vlada odstopiti, v novo vlado pa so vstopili tudi socialdemokrati, socialisti in radikalni. Ta vlada naj bi imela, po mnenju opazovalcev, večje možnosti, da prepriča volilce, vendar je še pred dvema mesecema bilo javno mnenje drugače usmerjeno. Sedaj naj bi sondaze pokazale, da se Danci vendarle opredeljujejo za Maastricht.

Tisti, ki nasprotujejo evropski uniji so nekoliko razočarani, kajti obcutijo

mocan nasprotni blok, ki daje misliti, da ne obstaja več vprašanje ali bo zmagal »DA«, ampak samo, kolikšna bo ta zmaga.

Kar zadeva stalisca obeh taborov je treba poudariti, da tisti, ki se ogrevajo za sporazum v Maastrichtu opozarjajo predvsem na nujnost, da tudi v prihodnosti Danska lahko vpliva na politični in gospodarski razvoj Evrope, kar bo seveda mogoče samo v okviru evropske unije. Poudarjajo tudi, da bo mogoče zajamčiti mir samo s tesno povezanostjo med državami in da bo samo s skupnimi napori mogoče premostiti sedanja brezposelnost in omogočiti smotrno gospodarski razvoj. Eden izmed razlogov je tudi skandinavski solidarnost, saj bo samo prisotnost Danske lahko zagotovila ostalim trem skandinavskim drža-

vam, ki so za to že zaprosile, da postanejo enakovredne evropske članice. Zadnji razlog pa zadeva skupne napore za zaščito okolja.

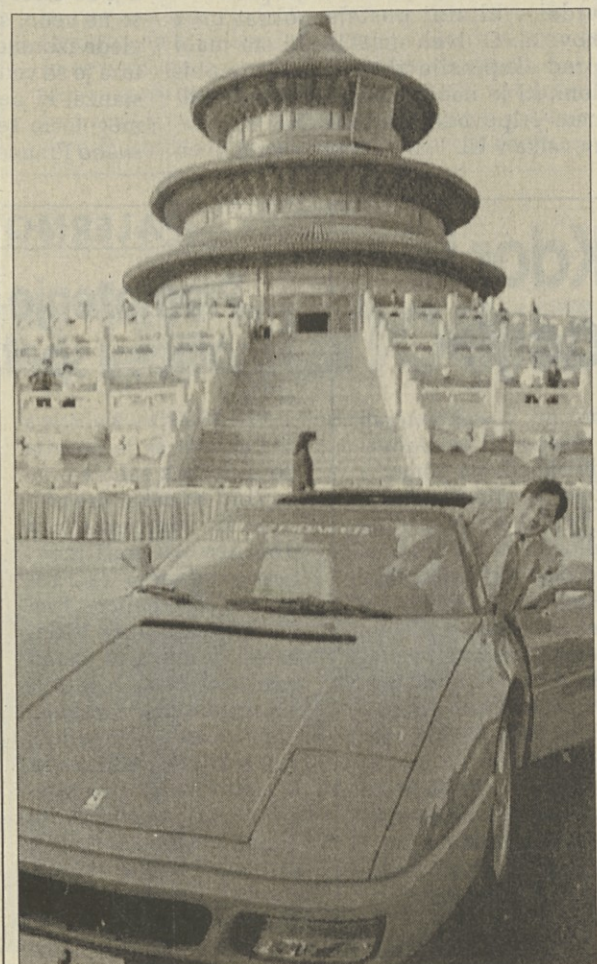
Tisti, ki se izrekajo proti sprejetju Maastrichta trdijo, da izjeme, ki naj bi veljale za Dansko niso pravno obvezujoče, da bo Danska izgubila svojo suverenost in jo bojo velesile zadusile, da bo bruseljska birokracija osnova za novo totalitarno super državo, ter da nista potrebni politična in gospodarska integracija, ampak zadostuje notranje skupno tržišče. Trdijo tudi, da Maastricht dejansko zapira vrata ostalim državam in da zeli ES ustanoviti novo nepotrebno vojsko, ki naj bi bila dvojnik pakta NATO.

Na sliki (telefoto AP) manifestacija nasprotnikov Maastrichta.

KITAJSKA / KAPITALISTIČNI SIMBOL

Ferrari je včeraj osvojil pekinški Nebeški tempelj

Prvi kitajski kupec je podjetnik Li Xiaohua

PEKING - Ferrari je včeraj osvojila pekinški Nebeski tempelj. Pred njim je bila namreč slovesnost ob uradni podelitvi modela 248 TS prvemu kitajskemu kupcu. To je Lin Xiaohua, lastnik mešane kitajsko-hongkongske družbe za prodajo nepremičnin. V Nebeškem templju so se kitajski cesarji klanjali bogovom in prosili za obilno letino, tako da ima ta izredna scenografija za podjetje iz Maranella se globji pomen, saj si lahko obeta »bogato letino« na kitajskem trgu. LR Kitajska se ne sramuje več »kapitalističnih simbolov« in nadaljuje s svojo social-kapitalistično gospodarsko reformo. Kitajci so bili včeraj nad jeklenim konjcem iz Maranella navdušeni. Dotikali so se avta kot prave svetnje, vsi so se hoteli slikati pred tem simbolom kapitalizma, Lin Xinhua pa se je spremenil v pravega zvezdnika, saj je celo popoldne delil svoje podpise.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Monte dei Paschi: dve aretaciji in štiri jamstvena obvestila

Nad mogočno banko Monte dei Paschi di Siena se je včeraj dvignil pravi vihar, saj sta preiskovalni zapor končala predsednik njene zavarovalnice Ticino in član upravnega sveta banke Alberto Brandani (KD) in generalni direktor njene družbe Fidi Toscana Alberto Bruschini (DSL), medtem ko sta generalni direktor samega zavoda Carlo Zini in bivši direktor toskanskega zavoda Istituto federale di Credito Agrario Siro Cocchi prejela jamstveni obvestili. Sodniki jih dolžijo izsiljevanja in združevanja v zločinske namene zaradi podkupovanja.

stran 2.....

Tajnik DSL Occhetto govoril v Trstu

Vsedržavni tajnik DSL Achille Occhetto je sodeloval na včerajšnjem volilnem shodu DSL na Trgu Unità v Trstu. V slovenščini je spregovoril Milos Budin.

stran 3.....

Videm težišče volilne kampanje za deželni svet

Videm je težišče volilne kampanje za obnovev deželnega sveta. Mnoge stranke se namreč prav v tem volilnem okrožju potegujejo za doseg volilnega količnika, ki je bistvenega pomena za izkoriščanje ostankov.

stran 3.....

Danes stavka v Tovarni velikih motorjev

Delavci Tovarne velikih motorjev bodo danes stavkali eno uro, da bi opozorili na težavno stanje v obratu. Med stavko se bodo zbrali na sindikalni skupščini, na kateri bodo tudi preučili položaj pred jutrišnjim srečanjem z vodstvom Fincantierija.

stran 4.....

Mamila: evropski projekt za šole

Tudi Trst se vključuje v projekt Evropske skupnosti o preventivnih ukrepih proti zasvojenosti z mamili šolske mladine. Na tržaški prefekturi je bilo namreč včeraj spoznavno srečanje, na katerem so predstavili tako evropske smernice kot tudi konkretne pobude, do katerih je že prišlo v nekaterih krajih Italije. Projekt, ki ga označuje geslo »Vzgajajmo k zdravju«, ne obsega samo preventivne ukrepe proti uživanju mamil, temveč si predvsem prizadeva za splošno psiho-fizično zdravje mladih.

stran 4.....

Dr. Teodor Černigoj, tržaški Slovenec s svetovljansko kariero

Na današnji domači gospodarski strani lahko med drugim berete o srečanju s sinom slikarja Avgusta Černigoja, ki je pred dnevi postal svetovalec pri zunanjem ministrstvu Republike Slovenije in o težavah z letošnjim obrazcem 740.

stran 6.....

Na Goriškem še ne bo poenotenja avtobusnih podjetij

Še do nedavnega je kazalo, da bo vendarle prišlo do poenotenja dveh javnih avtobusnih podjetij na Goriškem. Iz tega pa ne bo nič, kajti kljub načelnemu političnemu dogovoru niso bili opravljeni potrebni upravni akti, med temi pa v prvi vrsti sklep o ukinitvi medobčinskega konzorcija za prevoze na Trzškem (CISP), katerega proge naj bi prevzelo pokrajnsko podjetje APT. Rešitev že več kot desetletje odprtega vprašanja je tako odgodena za nekaj mesecev.

stran 7.....

NOVICE

Zaskrblijujoč odstotek
aidsa med ženskami

RIM - Italija je med zahodnimi državami tista, ki »premore« najvišji odstotek obolelih žensk za aidsom v primerjavi z okuženimi moški. V ZDA zbolijo za aidsom ena ženska vsakih 6, 5 moskega, evropsko povprečje znaša eno okuženo žensko vsakih 6 moških, v Italiji pa zbolijo ena ženska na vsakih 4, 3moskega. Podatki izhajajo iz mednarodnega zasedanja o socialnih aspektih takoimenovanega »pediatricnega aidsa«, to je okužbe otrok prek materinega telesa. Po mnenju izvedencev je aids med ženskami tako razširjen v Italiji zaradi narkomanstva (medtem ko v ZDA botrujejo aidsu med ženskami predvsem homoseksualni odnosi), narasča pa tudi okuženje za aidsom prek heteroseksualnih odnosov. Okužba žensk z aidsom je zaskrblijujoča predvsem zaradi nevarnosti, ki jo predstavlja pretok virusa od okužene matere k otrokom. Po zadnjih podatkih zbolijo za aidsom 15 do 20 odstotkov otrok okuženih mater. Tudi »pediatricni aids«, kot so poimenovali ta pretok bolezni, predstavlja v Italiji nezanemarljiv problem. V državi so zabeležili 347 primerov pediatricnega aidsa (polovico okuženih je že pomrlo), nadaljnjih 700 otrok pa naj bi bilo seropozitivnih. V povprečju so zabeležili doslej v Italiji kar 2, 5 odstotka več primerov pediatricnega aidsa kot v ZDA in 1, 5 odstotka več kot znaša evropsko povprečje.

Sejo tajništva PSI
preložili na jutri

RIM - Tiskovni urad PSI je včeraj sporočil, da so preložili na jutri sejo tajništva, ki je bila prvotno predvidena za danes. Na dnevnem redu bo razprava o volilnih vprašanjih in o položaju stranke.

V Rimu aretirali kurirja droge
in zasegli 5 kg kokaina

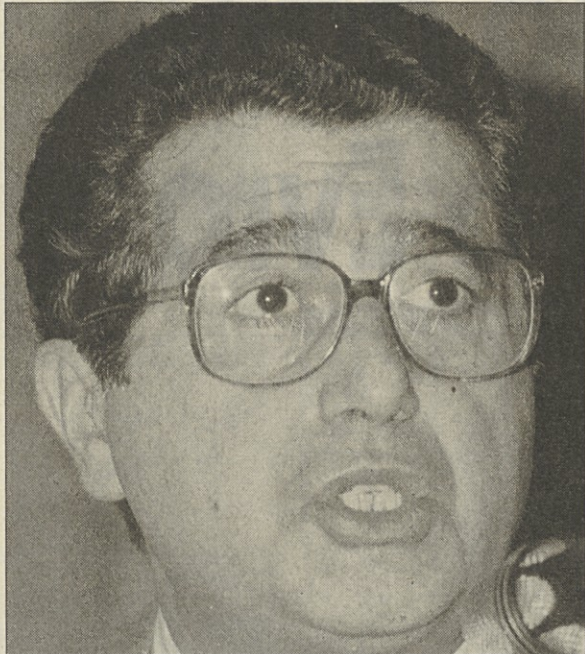
RIM - Finančni strazniki so včeraj aretirali kolumbijskega kurirja droge, pri katerem so odkrili 5 kilogramov kokaina. Moski, 44-letni Sergio Arevalo Vargas, je skrival drogo v stezniku. Tihotapca so onesposobili že 30. aprila, ob njegovem prihodu na letališče v Fiumicinu. Vargas je imel pri sebi francoski potni list, prihajal pa je iz Madrida.

Moski je rezerviral sobo v luksuznem hotelu v rimskem predmestju EUR, kjer bi moral predati kokain italijanskim kupcem. Finančni strazniki so ga prisilili, da je zasedel sobo ter postavil zvezo s kupci. Dan kasneje sta se v sobi predstavila dva neapeljska kamorista, 31-letni Francesco Ursida in leto mlajši Massimo Incalza. Namesto droge so ju pričakali finančni strazniki, ki so ju, seveda, aretirali in odpeljali v rimski zapor.

PODKUPOVANJE / MEDTEM KO SE JE V SIENI DVIGNIL VIHAR NAD MOGOČNO BANKO MONTE DEI PASCHI

De Benedetti od včeraj na seznamu
preiskovancev milanskega tožilstva

DSL se še naprej krčevito otepa domneve o svoji vpletenosti v podkupovanje in obsoja tisk

Predsednik grupe Olivetti, Carlo De Benedetti (AP)

MILAN - Inz. Carlo De Benedetti, predsednik grupe Olivetti, je od včeraj na seznamu oseb, na račun katerih milanski sodniki vodijo preiskavo »ciste roke«. V De Benedetti je breme sicer po besedah njegovega zagovornika Marca De Luce ni nobene obtožbe, saj se je v nedeljo milanskim sodnikom oglasil prostovoljno in torej ne v vlogi obdolženca, ampak priče. Med razgovorom - dodaja De Luca - pa inženir sodnikom ni posredoval nobene dokumentacije, ampak samo svojo spomnico, čeprav je izrazil pri-

pravljenost, da jim v vsakem trenutku posreduje vso potrebno dokumentacijo.

Predsednik grupe Olivetti v spomenici vsekakor govori o težkih pritiskih, ki so prek faze izsiljevanja presli v pravo pravcato pogajanje o podkupninah, ki jih je moral placati podjetnik, ki je hotel delati. Pojasnjuje tudi, zakaj in kako je bila Olivetti prisiljena sprejeti sistem podkupovanja. Ko je sam leta 1978 prišel k Olivettiju - je povedal sodnikom - je uveljavil neke vrste moralni zakonik, ki naj bi

preprečil nezakonito obnašanje, to pa je povzročilo močan osip odnosov med podjetjem in javnim sektorjem. Iz tega razloga je bila torej Olivetti prisiljena sprejeti podkupninski sistem, rezultat pa je bil ta, da je obseg poslova s Postami (zahvaljujoč se odnosom z vodilnim na ministrstvu Giuseppejem Parrello) ze leta 1987 od komaj dveh milijard zrasel vse do 200 milijard lir. Po besedah odvjetnika De Luce pa Olivetti ni nikoli imela crnih skladov in poleg 10 milijard in 24 milijonov lir, kolikor jih je predala Parrellovemu sodelavcu Lo Moru, ni placala drugih podkupnin.

V zvezi z zadevo Olivetti se je včeraj na milanski kvesturi pojavil bivši odgovorni za rimski sedež grupe Giovanni Cherubini, obdolžen korupcije in kršenja zakona o finansiranju strank in zato naslovnik naloga za preventivni pripor. Policisti so ga pospremili v sodno palačo, kjer so ga po zaslusanju izpustili, vendar s prepovedjo odhoda iz države. Po neuradnih vesteh naj bi Cherubini priznal, da je Parrelli izplacal okrog 9 milijard lir podkupnine.

Po De Benedetti je priznanju o vpletenosti v sistem podkupovanja se je seveda dvignil plaz

reakcij, ki imajo - po prvem začudenju - v glavnem pozitivne odtenke. »De Benedetti je obnašanje je pošteno in pogumno, posnemati bi ga morali tudi tajniki strank,« je zadevo komentiral senator Francesco Cossiga, ki je sicer v preteklosti inženirja večkrat napadel. Povsem drugačno je stališče misovskega prvaka Finija, za katerega bi moral direktor dnevnika »La Repubblica« Eugenio Scalfari po De Benedetti je priznanju odstopiti, saj da so njegovi moralistični proglasi, ki jih vsak dan objavlja na straneh svojega časopisa, v popolnem deontološkem nasprotju s tem, kar se dogaja založniku (grupi Olivetti, op.ur.)

Podkupninska preiskava milanskih sodnikov se medtem nadaljuje brez premora, in to na več frontah. Lastnik podjetja Soncini, Alessandro Marzocco je včeraj potrdil, da je Guiliu Caporaliju, ki je v letih 1986-88 v upravnem svetu Državnih železnih zastopal KPI, placal 500 milijonov lir podkupnine; da je prišel do zakupov v železniškem sektorju. Marzocco je namestnici javnega tožilca Tiziani Parenti priznal, da je placeval več strank, ki so bile zastopane v upravnem svetu Državnih železnih

in da je iz zepa potegnil 6 milijard, kar mu je omogočilo delovna narocila za 90 milijard lir. Zadnje podkupnine je izročil prav Caporaliju, in sicer najprej 300 milijonov v dveh obrokih, nato pa se 200 milijonov, ki jih je naložil na nek račun dunajske banke Girocentrale, katerega stevilko mu je dal Caporali. Po Caporalijevem pričevanju pa naj bi mu ta račun določil takratni administrativni tajnik KPI Renato Pollini.

Demokratska stranka levice ob tem se naprej vztraja pri zanikanju svoje vpletenosti v podkupninski sistem in ostro napada tisk, ki da rovari proti stranki. Lombardska DSL medtem brani svojega deželnega svetovaleca Buzzija, ki je pred dnevi koncal v preiskovalnem priporu v okviru preiskave o podkupninah za telegrejanje v Comu, medtem ko je eden od voditeljev zmerne krila DSL Emanuele Macaluso v nekem včerajšnjem intervjuju sicer ponovil, da je njegova stranka drugačna od ostalih, vendar je svoje somisljenike hkrati pozval, naj bolj umirjeno presoja to, kar se je zgodilo v zadnjih letih, ko so se v nekaterih situacijah tudi komunisti zatekali k neprijavljenim finansiranjem.

Hud vihar
v Firencah

FIRENCE - Dve eminentni aretaciji in stiri jamstvena obvestila so včeraj silovito zamajali mogocno Monte dei Paschi di Siena, kreditni zavod, ki je tudi z ekonomskega vidika taces v hudih težavah (cisti presežek je lani s predlanskimi 238 strnoglavlil na samih 8 milijard lir). V preiskovani pripor sta koncala predsednik zavarovalnice Ticino Assicurazioni in član uprave sveta Monte dei Paschi Alberto Brandani (KD) in generalni direktor družbe Fidi Toscana Alberto Bruchini (DSL), ki sta obdolžena izsiljevanja, medtem ko sta z sum združevanja v zločinne namene prešla jamstveni obvestili. Drugi dve jamstveni obvestili sta z enako utemeljitvijo prejela generalni direktor zavoda Carlo Zini in bivši predsednik zavoda Istituto federale del Credito Agrario Toscano Siro Cocchi.

Preiskavo, ki se je

zacela prav pri družbi Fidi Toscana in obeta se veliko presenečenj, je sprožila prijava podjetnika Pepija Pascucci (katerega podjetje je medtem že slo v stečaj), ki je izjavil, da je placal dve podkupnini po 500 milijonov lir »sistemu strank« v zameno za dve finansiranji ministrstva za kmetijstvo prek olajšanega kredita Monte dei Paschi.

Prvo finansiranje je prejel, drugo pa so mu ustavili, ker ni do konca izplacal druge podkupnine. Izjave podjetnika naj bi potrdil izid preiskav v uradih banke in v stanovanjih preiskovancev, pritegnile pa naj bi mu tudi nekatere druge osebe. Upravni svet družbe Fidi Toscana je takoj po aretaciji svojega predsednika izdal tiškovno noto, v kateri poudarja, da se preiskava nanasa na cas, ko je bil Bruchini član uprave sveta Monte dei Paschi di Siena.

RIM / NADALJUJEJO SE PREISKAVE

Sledi za izvajalci petkovega atentata
so preiskovalce popeljale v Nemčijo

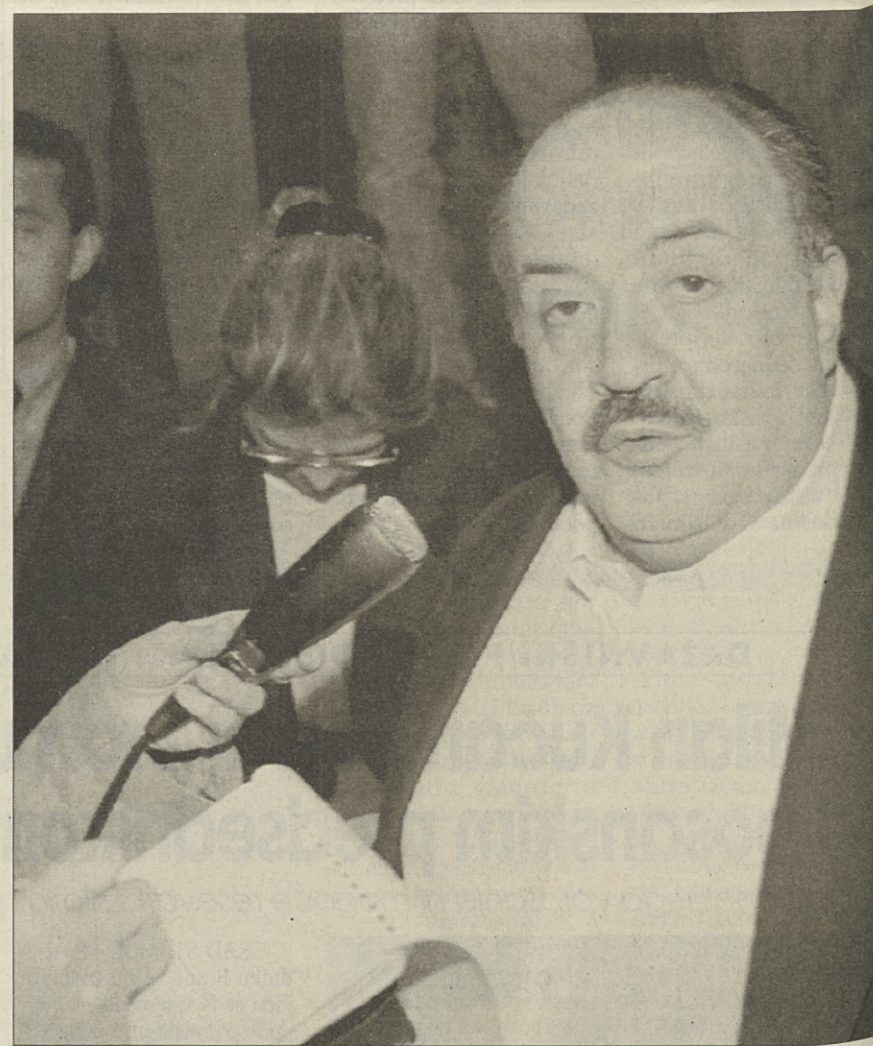
Več prič govori o dveh »Siciljancih« - Morda sta prišla iz Nemčije in nato odšla na Sicilijo

Policija še vedno išče sledi med razbitinami avtov (Telefoto AP)

RIM - Sledi za izvajalci petkovega atentata v predelu Parioli vodijo v Nemčijo: v München so namreč včeraj popoldne odpotovali policijski funkcionarji in karabinjerski castniki, da bi preverili nekatere izjave prič in očitno tudi zaključke dosedanjih preiskav. Ni prvica, da so »izseljenci« mafijevskih družin na Nemskem osumljeni sodelovanja pri izvajanju mafijevskih atentatov, v tej smeri je začel raziskovati ze sodnik Paolo Borsellino, in sicer v zvezi z umorom sodnika Livatina. Na pot v Nemčijo je preiskovalce navedlo več pričevanj, med temi tudi izjave taksista, ki pravi, da je v petek zvečer med 21.15 in 21.20 z glavne železniške postaje Termini v Ul. Fauro peljal dva moska - eden je imel manjši kovček - z izrazitim sicilskim naglasom, približno pol ure kasneje pa naj bi ju ponovno videl v bližini postaje, tokrat brez kovčka. O dveh moških, ki sta malo pred eksplozijo zbežala z avtomobilom, ki je nanju čakal, je preiskovalcem pripovedovala tudi Carmen, stanovalka v Ul. Fauro. O potovanju dveh

Italijanov s sicilskim naglasom iz Nemčije preko Rima na Sicilijo naj bi pričali tudi drugi podatki, ki pa jih preiskovalci niso natančneje opredelili. Glede na izredno malo casa, ki naj bi ga imela »Sicilijanca« za izvedbo atentata, se posebej, ce je tarca - kot kaže - le bil televizijski novinar Maurizio Costanzo, preiskovalci skoraj izključujejo možnost, da bi atentat pripravila in izvedla onadva, vendar pa sta lahko vanj vpletena. Preiskovalci namreč menijo, da atentata nikakor nista izvedla samo dve osebi, temveč skupina kaksnih sedmih. Ob »nemski sledi« pa preiskovalci sledijo se drugim in natančno analizirajo vse elemente, s katerimi razpolagajo. Tako se niso povsem ugotovili, kaksno razstrelivo so atentatorji uporabili: po eksploziji so sicer nasli sledi tritola, vendar se ne vedo, s čim je bil pomešan. In se glede izbrane tarce: najverjetneja hipoteza je se vedno napad na Maurizia Costanza, ki naj bi se zameril mafijem mogotcem se zlasti zaradi intervjuja s snalko Francesca Madonije.

Znani anchor-man Maurizio Costanzo je ena od možnih tarč petkovega atentata

Zadovoljstvo preiskovalcev: »Kdor le
more, nam posreduje informacije«

RIM - To ni »zelena linija«, temveč vroca telefonska linija: tako z neprikritim kancom za zadovoljstva zaradi velikega sodelovanja, ki so ga vse od atentata v Ul. Fauro izkazali prebivalci, pravijo preiskovalci, ko poudarjajo, da je samo v nekaj urah telefoniralo nad 200 občanov. Drugo vprašanje je, ce in v kakšni meri so bile informacije, ki so jih posredovali prebivalci, pomembne: zaenkrat preiskovalci ne dajejo ocen o poteku preiskave, temveč zagotavljajo, da ne sledijo izključno eni smeri, čeprav je teza o mafijem atentatu splosno osvojena. Veliko pripravljenost, da odgovarjajo na najrazličnejša vprašanja agentov, so pokazali

prebivalci tudi v osebnih stikih, saj so skoraj ze vsem, ki živijo na siršem območju, kjer so v petek zvečer pognali v zrak avtomobilsko bombo, pokazali opise oseb, ki bi lahko bile vpletene v atentat. Dvema, ki so ju preiskovalci posredovali tudi sredstvom javnega obveščanja, so namreč dali druge oziroma tudi po pravke na prve. Kaze, da si zaenkrat s temi opisi preiskovalci niso veliko pomagali, čeprav naj bi nekega »temnolasca« nekateri le spoznali. V celotnem predelu, ki je bil v petek zvečer poškodovan, pa veje ob zelji do sodelovanja predvsem velika zalost zaradi skode, ki so jo nekatere utrpeli. Huje poškodovanih je

bilo 37 stanovanj, ki so jih morali stanovalci zapustiti: oskudovanim bodo priskocili na pomoč s sredstvi, ki jih bo odobrila vlada. Na rimski prefekturi naj bi se zaenkrat odločili, da bi družine, ki so morale zapustiti stanovanja, vsaj za mesec dni namestiti v kakšen hotel. Primerno poslopje, ki bi praviloma moralo biti v predelu Parioli, da ne bi ljudi preveč odtrgali od njihovega doma, ze iscejo. Kdor pa je ze nasel z otocišce pri prijateljih ali sorodnikih, je prejel nekakšno odškodnino. Vsaj delno pa naj bi skodo krili tudi lastnikom avtomobilov, ki jih je eksplozija močno poškodovala, vseh vozil naj bi bilo okrog 50.

PALERMO / MAFIJA

Premoženje domnevnih
mafijev spet pod udarom

PALERMO - Kvestura iz Palermo se je obrnila do sodišca z zahtevo, da zapleni se nekaj premicnin in nepremicnin domnevnih mafijev. Gre predvsem za premoženje 59-letnega Pietra Mancarelle iz Villabateja, lastnika 14 stanovanj, od katerih je 5 v Rimu, desetih zemljišč, prav toliko avtomobilov, več tekocih računov in bancnih knjižic, na katerih so precejšnje vsote denarja. Mancarella naj bi bil eden od vidnih članov »družine« v Villabateju. Nadalje je kvestura zahtevala zaplem-

bo dveh kmetij 56-letnega Giovannija La Rose, ki ga je priznivo sodisce na prvem velikem procesu proti »Cosi Nostri« ze obsodilo zaradi mafijskega združevanja. V okviru protimafijske operacije pa je policija prejšnjo noc priprla 7 oseb, pet v Geli, po eno v Messini in La Spezii. Vsi naj bi se ukvarjali s preprodajo mamil, pripadali pa naj bi mafijski skupini Jocolano-Paolello. Operacija je bila v bistvu nadaljevanje tiste, ki se je prejšnji mesec zaključila z aretacijo 16 oseb.

Pet mrtvih in trije ranjeni
v hudi prometni nesreči

Žrtve so Senegalci, ki so skušali priti v Italijo

LICIA RINALDINI

VENTIMIGLIA (Imperia) - Približno tri kilometre od italijansko-francoskega mejnega prehoda v Fanghetu, v občini Airole v zaledju Ventimiglie, se je včeraj zjutraj pripetila huda prometna nesreča, v kateri je pet oseb izgubilo življenje, tri pa so bile teže ranjene. Vse žrtve so doma iz Senegala in so bile v avtomobilu, ki se je iz nepoznatnih razlogov celno zatelet v tovornjak s francosko

registrsko tablico. Na kraj nesreče so prihiteli gasilci, policija in stevilni rešilci. Ranjence so odpeljali proti bolnici v Bordigheri, vendar so stirje izdihnili ze med potjo, a eden je ranam podlegel v bolnici v Sanremu. Po prvih izsledkih kaže, da je skupina skušala skrivaj priti v Italijo, potem ko je prešla mejni prehod Olivetta San Michele, ki je ponoči zaprt.

Poseg
senatorja
Bratine
pri Jervolinovi

GORICA - Slovenski senator Darko Bratina se je te dni sestal z ministrico za solstvo Roso Russo Jervolino. Govor je bil o vprašanju priključitve slovenskega učiteljsca v Gorici k liceju, proti čemur so se profesorji in dijaki ze zelo jasno izrekli. Iz pogovora je Bratina dobil vtis, da se bo vprašanje dalo rešiti. Bratina se bo vsekakor sestal z Jervolinovo se ta teden.

VOLITVE / TAJNIK DSL OCCHETTO V TRSTU

»Trst mora naprej, slovensko vprašanje bistvenega pomena«

Rim mora vzpostaviti resne prijateljske odnose s Slovenijo in Hrvaško
Miloš Budin: naša manjšina ne sme igrati vloge žrtve in poraženca

TRST - Usoda Trsta je zaradi zgodovinskih, narodnostnih in gospodarskih razlogov življenjsko povezana z njegovim večkulturnim zaledjem, v katerem morajo vsi narodi uživati enake pravice in enako dostojanstvo. Demokratični Trst se mora zato z vsemi svojimi silami in intelektualnimi energijami - ki jih ni malo - zoperstaviti propadanju mesta in vsem tistim, ki ga hočejo potisniti nazaj. Tajnik DSL Achille Occhetto je na včerajšnjem volilnem shodu svoje stranke na Trgu Unità poudaril, da je Trst zanj in za stranko, ki jo vodi, velik vsedrjavni problem, po katerem se meri razpoložljivost Italije, da zaščiti slovensko manjšino in da vzpostavi resne prijateljske odnose s sosednjima državama Slovenijo in Hrvaško.

DSL potrjuje svoje nacistično stališče - in poziva vse demokratične sile, da naredijo isto - da mora Italija priznati vsem Slovincem, ki so polnopravni državljani te republike, da svobodno in ustvarjalno živijo in oblikujejo svojo narodno pripadnost. Podobno mora seveda veljati za Italijane, ki živijo v Sloveniji in Hrvaški, za katere je treba - kot sicer za vse narodne manjšine - ločiti narod-

no pripadnost od državljanstva. »Vse demokratične komponente (v Trstu, v deželi in v Rimu) morajo narediti se več za uveljavitev jezika, kulture in identitete slovenske manjšine. Zavzetost DSL za pravično rešitev tega vprašanja je bila in ostaja totalna«, je potrdil se Occhetto.

O manjšinski problematiki je pred njim v slovenscini spregovoril Miloš Budin. Rekel je, da se moramo Slovenci vključiti v oblikovanje novih naprednih zavezništva na Trzaskem. Prvenstveni cilj mora biti zato poraz desnice in »zato nima smisla, da se nekateri v tej volilni kampanji sprasujejo, kje je drugi Trst in zatem odgovoriti, da ga ni, samo da bi pokazali, da so oni na pravih stališčih«. Demokratično alternativo je treba po Budinovem mnenju oblikovati z večjo povezavo med Slovinci, a to ni dovolj, saj bomo lahko odv. Sarda Albertinija premagali lahko le v povezavi z zdravimi silami italijanske družbe.

»Manjšina ne sme igrati vloge žrtve, kar nas bo tokodgovor pustil za sabo. Glasno moramo zahtevati naše pravice. Če tokrat ne bomo izvolili nobenega deželnega svetovaleca bo to za

Miloš Budin govori na Trgu Unità na volilnem shodu DSL (f. Krizmančić-KROMA)

vso manjšino velik poraz, ki ga ne bo nadoknadil noben se tako dober zakon«, je na Trgu Unità poudaril se Budin. DSL po njegovem zagotavlja Slovincem realne možnosti za izvolitev Slovencev, »ki jih manjšina ne sme zapraviti«. Pred kandidatom za Deželo in zgonskim županom je spregovorila tudi pokrajinska tajnica DSL Perla Lusa.

Occhetto je prvi del svojega govora posvetil vsedrjavnim vprašanjem in delikatnemu trenutku, ki ga doživlja DSL. Bolj kot odstop In-

gra iz stranke (»sposlujemo njegovo izbiro, a mi bomo sli naprej po naši poti«) pa ga skrbijo nekateri skandali, v katere je vpletena tudi njegova stranka. Rekel je, da ima popolno zaupanje v sodstvo in očital delu tiska, da izkrivlja oziroma izkorišča nekatere sodne preiskave, v kateri so vpleteni zastopniki DSL in bivše KPI. Pristavil je tudi, da ni bila DSL nikoli soudeležena v sistemu korupcije in podkupovanja.

Occhetto tudi precej skrbijo nekatere težnje po samorazpustitvi

stranke, ki se glasno pojavljajo tudi znotraj DSL.

Mi se ne zoperstavljamo novostim in novemu, ki se pojavlja v družbi - je dejal - smo pa hkrati trdno prepričani, da ima DSL v tem kocijvem in nelahkem trenutku Italiji se marsikaj koristnega povedati in prispevati. Mnogi so ta očitak razumeli tudi kot puščico posl. Willerju Bordonu, kordinatorju Demokratskega zavezništva, ki je bil včeraj popoldne na govorniškem odru na Trgu Unità. (S.T.)

POLITIKA / DEŽELNE VOLITVE

Videm težišče volilnih shodov za deželni svet

Posebno za manjše stranke
važen količnik v Furlaniji

VIDEM - Glavno mesto Furlanije je že zdavnaj težišče gospodarskega in političnega življenja v Furlaniji-Juljski krajini. To jasno prihaja do izraza tudi v tej volilni kampanji, kjer pa ima videmsko volilno okrožje se eno privlačnost oziroma zanimivost. Nekateri stranke bodo zastopane v novoizvoljeni deželni skupščini, le če bodo v tem okrožju dosegle tako imenovani volilni količnik, ki jim edini daje kasneje pravico do izkoriščanja volilnih ostankov. Prag, ki ga morajo stranke doseči in prekoračiti, znaša v videmskem okolišu približno štiri odstotke glasov.

Za doseg količnika se poteguje marsikdo, posebno pa seveda manjše stranke, kot so npr. Zelena lista, Furlansko gibanje in kartel PSDI-Zelena marjetica. Od teh treh imajo največ možnosti zeleni s simbolom golobice, ki z uspehom v Vidmu lahko konkretno računajo tudi na svetovalski mandat v trzaskem volilnem okrožju. Podobno velja tudi za gibanje Rete-Mreza, ki ima v Furlaniji večje volilno zaledje, kot npr. na Goriskem ali na Trzaskem. Volilni prag pa ne

zahteva samo večje stranke. Po nekaterih predvolilnih anketah precej tvegajo tudi socialisti, ki so bili do pred kratkim v Furlaniji druga stranka. PSI je pred posebno težko volilno preizkušnjo v pordenonski pokrajini, kjer so nekateri njeni bivši voditelji pristopili v Furlansko avtonomno ligo nekdanjega beneskega zupana Maria Riga, ki je trenutno senator tega gibanja.

Videm je očitno zanimiv tudi za strankine vsedrjavne voditelje. Sinoci je imel predvolilni shod sekretar DSL Achille Occhetto, Severna liga napoveduje v prihodnjih dneh obisk liderja Umberta Bossija, v petek pa bo v Furlaniji bivši socialistični minister Carlo Ripa di Meana, ki je sedaj uradni glasnik Zelene liste.

Večje težave za doseg količnika pa bodo imele stranke v volilnem okolišu Tolmec, ki zaobjema celotno področje Karnije. Kvocien znaša tukaj 20 odst. glasov. Na direktno izvolitev v deželno skupščino lahko tukaj računata le Severna liga in morda Krcanska demokracija, vsi ostali se-deži pa bodo skoraj gotovo porazdeljeni na osnovi ostankov.

VOLITVE

Opčine: predstavitev kandidatov DSL

TRST - Deželna slovenska komisija Demokratične stranke leve bo na juturni javni prireditvi na Opčinah (ob 20. uri v Domu Brdina) predstavila svoje kandidate za junijske deželne in pokrajinske volitve. Prisotni bodo med drugim kandidati za Deželo Miloš Budin (Trst), Mario Lavrencić (Gorica) in Tamara Cerno (videmska pokrajina) ter kandidati za Pokrajino Aleksandra Devetak (Gorica) ter Nives Kosuta, Igor Dolenc in Dionisio Gherbassi (Trst).

Izjava kandidatke SSK Ivanke Hergoldove

TRST - Deželno vodstvo SSK nam je poslalo izjavo pisateljice Ivanke Hergoldove, v kateri utemeljuje razloge svoje kandidature za deželni svet. Na listi SSK - piše Hergoldova - se kot kandidatka pojavljam v znak protesta. Slovenske narodne manjšine v Italiji si brez te stranke preprosto ni mogoče zamisljati. V tem trenutku je treba po njenem mnenju podpreti SSK, ker predstavlja na tisoce zensk in moških ter mladih, ki bi brez te stranke naenkrat ostali brez svoje referenčne točke.

Kot pisateljica, nadaljuje Hergoldova, sem odločna nasprotnica nacionalizma, zavzemam se pa za dostojanstvo človekove naravne pravice do svojega jezika in svoje kulture. »V vrstah stranke slovenske skupnosti sem torej zaradi čuta pravičnosti«, je na koncu napisala se Hergoldova.

Tiskovna konferenca SKP o privatizaciji ACEGA

TRST - Pokrajinski tajnik Stranke komunistične prenovitve Giorgio Canciani in glavni trzaski kandidat te stranke za deželni svet FJK Fausto Monfalcon bosta na današnji tiskovni konferenci seznanila javnost o stališčih SKP o kocijvem vprašanju napovedane privatizacije ACEGA. Komunistična prenova je vsekakor odločen nasprotnik te zamisli in je to svoje stališče večkrat javno umetjela tudi na zasedanjih trzaskega občinskega sveta. Srečanje z novinarji bo ob 11.15 na sedežu SKP v UL Tarabocchia 3.

Srečanje DSL o deželnih posojilih za nakup stanovanj

TRST - Demokratična stranka leve prereja danes ob 18. uri v konferenčni dvorani hotela Continental (UL S. Nicolò 25) srečanje o vprašanju deželnih posojil za nakup stanovanj. Gre za aktualen problem, ki zadeva na tisoce družin ne samo iz trzaska, a iz celotne deželne stvarnosti. Na srečanju, na katerega so seveda v prvi vrsti vabljeni vsi tisti, ki so vložili prošnje za posojila, bodo uvodoma spregovorili dosedanja trzaski deželni svetovalci Occhettove stranke Perla Lusa, Miloš Budin in Ugo Poli.

Gerbčeva: skrb SKP za slovensko manjšino

TRST - Na pokrajinskih volitvah v Trstu, ki bodo potekale po novem volilnem sistemu, je med kandidati Stranke komunistične prenovitve tudi nekdanje senatorka Jelka Gerbec. V predvolilni izjavi je kandidatka podčrtala, da se je SKP doslej vedno in podvodo zavzemala za pravice slovenske manjšine v Italiji in zato je potrebno, da se 6. junija okrepi stranka prenovljenih komunistov.

Pobuda zelenih o hitrih cestah

TRST - Predstavnika Zelene liste Paolo Gheršina in Alberto Russignan bosta na današnji tiskovni konferenci (ob 10. uri v tiskovni dvorani zupanstva) obravnavala pereč problem trzaska hitre ceste. Gheršina je nosilec Zelene liste za Deželo, Russignan pa kandidira za Pokrajino Trst na novoustanovljeni listi Zavezništvo za Trst.

Dražba v stanovanju Alessandra Capuza

TRST - Kandidat liste Zelene marjetice-PSDI za Deželo Alessandro Capuzzo sporoča, da bo danes gostil svojevrstno in nenavadno dražbo. Na njej bodo skušali prodati nekatere predmete, ki so mu jih zaplenili, ker ni hotel dodeliti svojega "davčnega prispevka" iz leta 1989 za vojaške namene. Capuzzo se zaradi tega ima za oporečnika in vabi vse državljane, naj mu sledijo. Zavzema se za odobritev vsedravnega zakona, ki bi davkoplačevalcem priznaval pravico do oporečnosti. Svojevrstna dražba bo, kot receno, danes ob 12.15 v Capuzzovem stanovanju v UL Rittmeyer 13.

KULTURA / NAČRTI ZA '94

Priporočila deželne komisije za kulturo bodočemu odboru

Predvsem Mittelfest, Oglej in Pasolini

TRST - Na kulturnem področju je treba obsejnejše in zahtevnejše projekte zasnovati v času: v tem prepricanje je deželna komisija za kulturo sestavila nekakšen »testament«, v katerem navaja pomembnejše pobude, za katere bi se morala zavzeti nova deželna vlada, ki bo izšla iz junijskih volitev. Po oceni deželne komisije za kulturo so prvenstvenega pomena nadaljevanje Mittelfesta (izvedbo za leto '94 pogojuje visina državnih sredstev), začetek priprav za razstavo najprej o starorimskem Ogleju, nato pa se o njegovi zlati dobi za casa patriarhov (razstavo bi morali odpreti leta '95) in končno se niz prireditve ob dvajsetletnici smr-

ti Pasolinija (umrl je leta '75). Komisija, ki jo sestavlja 31 članov, med katerimi so predstavniki pomembnejših krajevnih uprav, ustanov in kulturnih združenj, je seznam poziv pridala »Specifičnemu načrtu posegov na področju kulturnih dejavnosti za leto 1993, ki sta ga izdelali deželni ravateljstvi za solstvo in kulturo. S svojim kratkim dokumentom deželna komisija za kulturo predvsem zeli prepričati nevarnost, da bi pri prehodu z ene uprave na drugo prišlo do taksnih zamud, zaradi katerih bi nekatere zelo pomembne pobude kratkoma izpadle. Na seji pa je komisija tudi pregledala prošnje organizacij za denarne podpore v letosnjem letu.

TOLMEČ / PO UMEMITIVI CENTRA ZA VEČJEZIČNOST

Ravnatelj centra Gusmani o nalogah nove ustanove

RUDI PAVSIČ

TOLMEČ - Poročali smo že o umestitvi Mednarodnega centra za večjezičnost, ki bo imel svoj sedež na videmski univerzi oziroma na sedzu karnijske gorske skupnosti. Nastanek taksnega centra gre vsekakor pozdraviti, saj predstavlja priložnost, da se tudi o naši problematiki spregovorijo strokovno brez kvarnih političnih in drugih instrumentalizacij. Vprašanje seveda je, kakšen bo odnos predstavnikov političnih sil in zastopnikov vladnih struktur do tega organa in če bodo sploh upoštevale njegove izsledke, ko bo treba ukrepati v korist narodnostnih skupnosti.

Dejstvo je, da imamo v naši deželi pomemben observatorij stvarnosti na narodnostnem področju in da ga kaže v najboljši meri izkoristiti. V to je bila že pred leti prepričana poslanka Silvana Fachin-Schiavi, ki se je osebno prizadevala, da so za sedež centra izbrali Furlanijo, ki predstavlja stičišče treh različnih narodnostnih kultur. Ravnatelj centra prof. Roberto Gusmani (foto R. Pavšič) nam je na kratko obrazložil, kakšna bo dejavnost središča, ki je nastal v okviru zakona za obmejna območja.

Center zeli v določeni meri obogatiti prizadevanja delovne skupnosti

Alpe-Jadrana za večjezičnost, v kateri sodelujejo jezikoslovci iz Zagreba, Ljubljane, Münchna, Gradca, Celovca, Zadra in Reke. Med poglavitnimi nalogami ustanove bi omenili naslednje: 1. izpeljati več raziskav o večjezičnosti na našem območju; 2. zbirati dokumentacijo o različnih jezikovnih skupnostih ter jih posredovati italijanskim in tujim raziskovalcem; 3. prirediti seminarje in podobne pobude za pospeševanje medsebojne informacije; 4. prirediti strokovne posvete z namenom, da se ovrednoti večjezičnost; 5. publicizirati izsledke raziskav.

Ronkam visoko priznanje

TRST - Vsedrjavno združenje partizanov ANPI, ANED in ANPIA iz trzaska pokrajine vabijo člane, partizane, bivše deportirance, politične antifasistične preganjance ter vse prijatelje obdobiškega gibanja, da se v nedeljo, 23. t.m., udeležijo svečanosti, ko bodo občino Ronke odlikovali s srebrno kolajno za vojaške zasluge. Zbirališče se na Trgu Donatori del sangue v Ronkah ob 9. uri, slavnost pa bo na občinskem stadionu.

PORDENON / OD ČETRTKA

Specializirani sejem strojev za obdelavo plastičnih mas

PORDENON - Na sejmšču v Pordenonu bo v prihodnjih dneh, od četrta 20. do nedelje, 23. maja, sejem naprav in strojev za obdelavo plastičnih mas, ki ga poznajo pod oznako SAMUPLAST. Gre za enega od treh specializiranih sejmov, ki jih v Pordenonu prireajo v glavnem za potrebe industrije in obrtnikov, ki se ukvarjajo s proizvodno dejavnostjo. Letos v februarju so že priredili sejem strojev za obdelavo lesa. Sejem za obdelavo kovin pa bo na vrsti prihodnje leto. Na te sejme, ki ceprav odprtega

znajaja, niso namenjeni široki publiki, prihaja po nekaj tisoč obiskovalcev. Vsi ti so direktno zainteresirani. Ker je sejmšče v Pordenonu kraj, kjer poleg Milana, dobijo na enem samem mestu vse, kar jih zanima, je čisto logično zanimanje se zlasti malih podjetnikov, pa tudi razstavljalcev.

Prisli so predvsem iz sosednih dežel Furlanija-Juljska krajina in Veneto. Veliko ljudi na vseh teh specializiranih sejmih v Pordenonu prihaja tudi iz Bavarske, Avstrije, Slovenije ter Hrvaške.

Marko Waltritsch

GLEDALIŠČE / HVALEVREDNA POBUDA

SSG za begunce iz Bosne

PRESNJE (Cedad) - Vodstvo Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta je izpeljalo hvalevredno pobudo, ki jo je zadevala bosanska begunka, ki so v zbirnih centrih v Cervinjanu in Presnjem. Zanje je organiziralo predstavi Andersonove pravljičice »Cesarjeva nova oblacija«. Trzaski gledališčniki so bili najprej v Cervinjanu, kjer so ob koncu predstave zbrane otroke nagradili z namiznotenisk mizo.

V soboto popoldne je ansambl SSG bil v Presnjem, kjer je v zasedanju vojašniki zbranih kakih sto bosanskih otrok, zensk in starčkov. Skoraj vsi so se udeležili predstave, se veselili ob pravičnem razpletu in nase gledališčne nagradili z večkratnim ploskanjem (R.P.)

Na sliki: slovenski gledališčniki ned bosanskimi begunci v Presnjem

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo trzaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PR.A.E. d.d. - Družba za založništvo pobude
Trst, UL dei Montecchi 6, tel. 040-779609 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst
Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, UL dei Montecchi 6, tel. 040-779600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, UL Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NLA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, UL Montecchi 6, tel. 040-779600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publiscit
tel. 040-7796611, fax 040-768697

Italija: podružnice SPI
Slovenija: Studio Vista - Ljubljana
tel. 061-153244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1.200 LIT - 45 SIT
Naročnina za Italijo: letna 315.000 LIT

za Slovenijo: mesečna 1.300 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

NOVICE

Sestanek Svetovnega slovenskega kongresa

Deželni odbor Svetovnega slovenskega kongresa obvešča, da bo napovedan sestanek v cetrtek, 20. t.m., ob 19. uri, v Nabrezini in sicer na glavnem trgu pri Knjigarni Tercon. Osrednje točke dnevnega reda so: izboljšave zakona o slovenskem državljanstvu oziroma optantih, problematika sole v zamejstvu in razmere v manjšini pred bližnjimi volitvami.

Za zaključek sezone Goldonijeva Kavarnica

Tudi Stalno gledališče Furlanije-Juljske krajine zaključuje letosnjo sezono: jutri zvečer se bodo namreč v gledališču Rossetti zacele predstave Goldonijeve Kavarnice v postavitvi gledališča Teatro di Roma, ki je zadnja abonmajška ponudba. Režiser Mario Missiroli je delo, ki se samo po sebi ni tako igrivo kot nekatere znanejšje komedije slavnega beneskega avtorja, bral v poudarjeno pesimistični luči. Tako da je Benetkam odzvel vsakršen svetel ton. Glavna nosilca predstave, ki se vključuje v niz pobud ob dvestoletnici smrti Carla Goldonija, sta igralca Arnoldo Foà in Nello Mascia. Kavarnico si lahko ogledate do 30. maja.

Mihec in Jakec začasno "počivata"

Ura na glavnem stolpu občinske palače je zaradi vzdrževalnih del ustavljena. Tako sporoča občinski tehnični urad, ki dodaja, da je bilo to potrebno, ker se znotraj stolpa opravljajo nekatera vzdrževalna dela. Ze zgodovinsko uro namreč poganjajo zelo delikatni mehanizmi, ki jih je treba stalno vzdrževati. Zaradi tega so uro ustavili, nakar jo bodo tehniki podrobno pregledali, da bi lahko se naprej točno delovala.

Glasbeni natečaj o simfonični kompoziciji

Danes bo mednarodna žirija 39. Glasbene nagrade mesta Trst (obenem 31. mednarodnega natečaja o simfonični kompoziciji), začela s svojim delom v muzeju C. Schmidl v Ul. Imbriani, 5. Delo žirije vodita generalni tajnik dr. Adriano Dugulin ter umetniški vodja Giam-paolo Coral, sestavljajo pa jo še Carlos Roque Alsina (Francija), Stanko Horvat (Hrvaska), Zoltan Jeney (Madžarska), Gerard Zinsstag (Svica) ter italijanski predstavniki Franco Donatoni, Riccardo Malipiero in Adriano Guarnieri. Žirija bo morala vzeti v pretes 332 partitur skladateljev iz 40 držav z vsega sveta. Podelila bo dve nagradi, posebno nagrado Alpe Jadrin in priznanje, ki ga podeljuje družba SIAE.

Gladovna stavka za solidarnost z žrtvami v bivši Jugoslaviji

"Združenje za mir", "Altritalia" in "ARCiragazzi" iz Trsta so pristopila k vsedravnim kampanji za solidarnost z žrtvami na območju bivše Jugoslavije, ki se odvija pod geslom "Io digiuno". Z včerajšnjim dnem se je začela "stafetna" gladovna stavka z Antonello Caroli, ki se bo danes nadaljevala s Paolo Sainom. V prihodnjih dneh bodo gladovno stavko nadaljevali Gianfranco Schiavone, Laura Scelzo, Tiziana Roncarati in Fabio Persig. Kdor se namerava udeležiti te akcije, se lahko obrne na Združenje za mir iz Trsta (tel. 040-51572 v popoldanskih urah).

Biologinja Damjana Ota v škedenjskem KD Grbec

Kulturno društvo Ivan Grbec iz Skednja je imelo v soboto zvečer v gosteh biologinjo dr. Damjano Ota (na sliki - foto Krizmančič/KROMA). Naslov njenega predavanja je bil Kanada in Quebec, spregovorila pa je o kulturi, o gospodarstvu pa tudi o političnih problemih, ki zadevajo Kanado. Vse to je prikazala z zelo zanimivimi diapozitivi, ki jih je napravila v enoletnem bivanju v tej državi. Ni prvic, da je bila dr. Damjana Ota gost škedenjskega društva. Prvic je predavala Skedenjem o zivalih na Krasu. Tudi tokrat so bili poslušalci zelo zadovoljni z njenim predavanjem ter so izrazili upanje, da bi jo lahko imeli še večkrat v gosteh. Skedenjsko kulturno društvo se tako blizu zaključku svoje letosnje sezone. Na programu ima še večer, ki ga bo izpolnil Aljosa Tavcarin sicer 29. maja, 30. maja pa bo društvo pripravilo za svoje člane in prijatelje članski večer.

Nikar preblizu mladičem

Posebno v tem letnem času je vse prej kot ne navadno srečati na Krasu, v gozdičih ali na travnikih, mladiče srnjakov, merjascev ali drugih zivaliskih vrst. Pokrajinski odbor Italijanske lovske zveze pa opozarja redne ali občasne obiskovalce Krasa, naj se mladičem nikar ne približajo, niti ne v primeru, da bi bili videti potrebni pomoči. Navadno jih namreč matere diskretno opazujejo in nadzirajo. Nevarno pa je, da bi se mladič navzel vonja »reševalca«, v tem primeru pa bi ga mati zapustila in bi bil tako prav gotovo zapisan smrti.

GOSPODARSTVO / DANES

Tovarna velikih motorjev: stavka

Enourno stavko je oklical sindikat CGIL - Jutri srečanje sindikatov z vodstvom Fincantierija

Trnjeva pot delavcev Tovarne velikih motorjev se nadaljuje, in nič ne kaže, da se bodo vremena zaposlenim v obratu pri Dolini v kratkem zjasnila. Delavstvo mora ostati zato budno, pozorno na vse, kar se okoli industrijskega velikana v krizi dogaja. Tako dejansko opozarja tiskovno sporočilo sindikata kovinarjev FIOM-CGIL, ki najavlja za danes enourno stavko uslužbencev Tovarne velikih motorjev. Med stavko se bodo delavci zbrali na skupščini, na kateri bodo razpravljali o sedanjem položaju v obratu, skupščina pa bo služila tudi za nekakšno »pripravo« na jutrišnje srečanje z vodstvom Fincantierija.

Kriza Tovarne velikih motorjev je izbruhnila lansko poletje, ko je vodstvo podjetja seznanilo tovarniški svet s svojim nacrtom o skrajšanju delovnih mest. Plan je postavil na tla 140 mest. Fincantierij jih je hotel presekat, čes, da je to neobhodno potrebno za prenovo podjetja, krčenje pa je »opravičevalo« tudi z zmanjšanjem naročil, za kar pa naj bi bila kriva vnesposlna svetovna kriza na tem delovnem področju.

Pogajanja z vodstvom Fincantierija so bila za delavstvo težka. Tri ve-

like sindikalne organizacije kovinarjev so vodile enoten boj, ki je privedel v začetku tega leta tudi do dogovora. Sindikat je pristal na vpis 220 delavcev v dopolnilno blagajno, ki pa naj bi bila rotacijska, da bi tako krizno breme enakomerno porazdelili med delavstvo. Takrat, ob podpisu sporazuma, so se tudi dogovorili, da bodo konec marca na skupnem sestanku preverili, ali se obe strani, delodajalec in delavstvo, držata dogovorjenega.

Ze pred tistim terminom so sindikalisti opozorili, da pri »upravljanju« dopolnilne blagajne ne gre vse po predvidenem nacrtu. Kakih 40 do 50 uslužbencev, ki so jih prvic vpisali v dopolnilno blagajno, se od tlej sploh ni več vrnilo na delovno mesto. Podjetje je drzalo obljubo o rotacijski dopolnilni blagajni le za kakih 170 zaposlenih.

Konec marca so sindikalne organizacije enotno nastopile proti takemu zadržanju vodstva podjetja. Podatki o kršenju prvotnega dogovora, ki so jih pomolili delodajalcu pod nos, so bili neizpodbitni, a kljub temu so predstavniki delavcev naleteli na gluha ušesa in na popolnoma odklonilno stališče Fincantierija o zahtevi po

spostovanju dogovora.

»Odtlej se ni v tovarni nič spremenilo, ce izvzamemo nekolikšno "ohladitev" ostalih dveh sindikatov, CISL in UIL, do teh tako pomembnih vprašanj,« je včeraj povedal glavni tajnik trzasko FIOM CGIL Catalano. »CGIL ponavlja, da je položaj v Tovarni velikih motorjev še vedno zelo hud, zaradi česar ne gre zmanjšati budnosti. Ce je z dopolnilno blagajno kriz, je treba poiskati druge rešitve, ki jih predvidevajo zakonska določila. Eno takih predpostavljajo takimenovalne solidarnostne pogodbe. Vladni dekret predvideva to možnost in nudi podjetjem v krizi, ki se odločijo za ta tip zacasne socialne rešitve, določene prispevke. Mehanizem solidarnostnih pogodb je preprost. Namesto vpisa delavcev v dopolnilno blagajno naj bi v podjetju zmanjšali delovni urnik (na primer na šest ur), delali naj bi vsi zaposleni, zaradi zmanjšanja delovnega urnika naj bi prejeli nižjo plačo, podjetje pa bi krilo nastale stroške z državnim prispevkom.« Ta recept bo sindikat CGIL predlagal na jutrišnjem sestanku na sezu Interind vodstvu Fincantierija, je napovedal glavni tajnik Catalano.

ŠOLA / URESNIČEVANJE EVROPSKEGA PROJEKTA

Proti drogi z nacrtom »Vzgajajmo k zdravju«

Včeraj na tržaški prefekturi spoznavno srečanje

Udeleženci včerajšnjega srečanja na tržaški prefekturi (Foto Ferrari/KROMA)

imajo tam, kaj pametnega (tudi z njihovega vidika) poceti. Projekt namreč označuje geslo »Vzgajajmo k zdravju«, kjer ni misljeno samo fizično zdravje, temveč tudi psihično ravnotežje.

Včerajšnje srečanje je bilo predvsem spoznavno, ker so udeležence seznanjali z okvirno usmeritvijo, istocasno pa tudi s konkretnimi pobudami, ki so zazivele ponekod v Italiji. Prav glede konkretnih »krajnih« nacrtov pa je bilo srečanje tudi priloznost za koordinacijo ob-

stoječega z nacrtovanim. Projekt se namreč udejanja preko tako imenovanih integriranih območnih nacrtov. Kot je razložil prof. Piero Cattaneo, docent za pedagogiko na Državni univerzi v Milanu in član delovne skupine »Projekt mladici« pri Uradu za preučevanje in nacrtovanje ministrstva za solstvo, je treba na posameznih območjih - lahko ga predstavljajo mesto, občina ali tudi manjša področja - izdelati konkretne nacрте (to bi morale storiti poklicane institucije). Nacrt, katerega cilj

je prepreciti uživanje mamil med mladimi, pa bi moral obsegati pobude namenjene mladim. Vse poklicane institucije bi se morale angazirati, da bi dijakom omogočile zanimivo izkoriščanje prostega časa, npr. tudi v obliki nekakega posolskega pouka. Pri tem je velikega pomena sodelovanje vseh pristojnih iz razumljivih organizacijskih in tudi finančnih razlogov, istocasno pa je poudarjena nujna po manjših območjih, ki jih tako organizatorji kot mladi lahko obvladujejo.

ŠOLSTVO / SINDIKAT CGIL

Proti zamrznitvi plač državnim uslužbencem

Pacta sunt servanda - sporazume je treba spoštovati. Tako so pravili stari latinci, in tako že nekaj dni ponavljajo tudi številni sindikalni predstavniki državnih uslužbencev. Sporazum, na katerega obesajo svoje pravne adute, je tisti, ki so ga podpisali z bivsim predsednikom vlade Giulianom Amatom, do lokal pa je, da bodo ostale plače državnih uslužbencev »zamrznjene« do konca tega leta. Sedaj so jezni, ker ga hoče novi minister Sabino Cassese izniciti, podaljšati hoče »ledeno dobo« njihovih plač se za leto ali dve, kar bi pomenilo dodatno krčenje izdatkov za javni sektor, in to se posebej za solstvo.

Pokrajinsko vodstvo

solskega sindikata CGIL je ostro obsodilo to ministrovsko hipotezo. Pokrajinski tajnik Pocecco je v tiskovnem sporočilu podčrtal, da so solniki z velikim čutom odgovornosti pristali na sporazum z Amatom, kar je predstavljalo zanje veliko žrtev (beri: »zamrznitev« pogajanj za obnove delovne pogodbe in »zamrznitev« plač). Solniki se zavedajo, da doživlja država hudo gospodarsko stisko, ne pristajajo pa, da bi nje še dodatno stiskali. Zato solski sindikat CGIL poziva tudi druge sindikate javnih uslužbencev, naj stopijo v enotni boj proti temu »izzivalnemu vladnemu dekretu«, zaključuje tiskovno sporočilo CGIL.

TORKOV VEČER V GREGORČIČEVI DVORANI

»Pesniški Markord« v Slovenskem klubu

Srečanje s pesnikom Markom Kravosom

DAMIANA OTA

Vabilo Slovenskega kluba na nočno srečanje v Gregorčičevi dvorani se nekoliko razlikuje od dosedanjih pobud: zamišljal ostaja v bistvu nespremenjena, saj bo v ospredju pozornosti vsekakor razgovor z gosti oziroma odprta izmenjava mnenj. Posebnost pa so tokrat tiči prav v samem govoru večera, ki bo Marko Kravos. Z nocojšnjim srečanjem pa so v Slovenskem klubu zeleli združiti v eno več priloznosti. Prvi izmed teh je življenjski mejnik, saj je Kravos pravkar praznoval svoje »srečanje z Abrahamom«. Drugi povod za nocojšnji klubski večer je tudi komaj predstavljena pesniška zbirka Sredi zemlje Sredozemlja, v kateri se z izborom iz desetih dosedanjih pesniških zbirk zaokroženo predstavlja Kravosova ustvarjalnost. Ne nazadnje pa je se glavni vzgib za to srečanje: Marko Kravos je bil dolgo let tudi predsednik Slovenskega kluba, glede na toliko ponujenih motivov pa je bilo

pravzaprav škoda zamuditi tako prijetno priloznost za srečanje s trzaskim (a le po zemljepisni pripadnosti!) besednim umetnikom.

»Pesniški Markord« - naslov se nekoliko neobičajno izzivalno poigrava s slavnim Fellinijevim filmom - bo uvedel razgovor dveh sodobnikov in soustvarjalcev Marka Kravosa: uvodno zdravilo slavljencu bosta namreč podala književnika Ace Mermolja in Marj Cuk. Izbor Kravosove poezije pa bo prebral Vladimir Jurc, član ansambla SSG. Seveda bo nato še veliko časa za razgovor z nocojšnjim častnim gostom Slovenskega kluba.

Po nedavni javni razpravi o stanju in bodočnosti slovenske osnovne sole je torej nocoj, ob 20.30, v Gregorčičevi dvorani na vrsti nekoliko drugačen, zato svojevrstno zanimiv večer, ki ponuja odlično priloznost za nekoliko neobičajno srečanje z Markom Kravosom, človekom in umetnikom.

NESREČA V ŠKEDNJU

Hudo ranjeni karabinjer še v globoki nezvesti

Zdravstveno stanje 22-letnega karabinjerja Gianija Discienze iz Campobassa, ki je bil prejšnji teden žrtev hude nesreče v škedenjski kasarni, je nespremenjeno: še vedno je namreč v globoki nezvesti na oddelku za ozivljanje v katarinski bolnici. Kot znano, je mladenica nehoti s samokresom težko ranil Mario Di Martino, ki je prav tak služboval v kasarni: za salo je vanj pomeril orožje, ki pa se je sprožilo. Kot so včeraj povedali na oddelku, kjer se Discienza zdravi, zaenkrat niso predvideni novi kirurški posegi.

Bolnico, kamor so ga sprejeli zaradi hudega soka, je včeraj zapustil De Martino. Doslej sta ga ze zaslislala namestnika državnega pravdnika pri sodišču in preturi, Gulotta in Santacatterina, katerima je potrdil, da je šlo za tragicen slučaj, saj je samokres vzel v roke le za salo. Zaslislali so tudi dva druga karabinjerja, ki sta dogodka prisostvovala. Zanimljivo je, da sta bila namestnika državnega pravdnika nista se odločila za noben ukrep, domneva pa se, da bosta De Martina obtožila nena merne povzročitelje hudih telesnih poškodb.

V MAČKOLJAH IN BOLJUNCU

Uspešno delo dveh breških osnovnih šol

NEVA LUKES

Ko smo pred kratkim obljubili, da bomo pisali o dveh naših solah, smo imeli v mislih osnovno solo v Mačkollah in osnovno solo, Fran Venturini v Boljuncu.

Osnovna sola iz Mačkollj se je namreč udeležila natečaja na temo Moj dedek, ki ga je razpisalo združenje Baron de Banfield za vse osnovne sole. Komisiji, ki je ocenjevala in pregledovala spise in risbe na to tematiko, je bilo predloženih 49 del. Med temi sta bili izbrani tudi dve deli učenk omenjene sole in sicer risba Maje Smotlak, ki obiskuje prvi razred, in spis Jane Tul, ki obiskuje četrty razred. Podelitev priznanj bo 28. maja v dvorani muzeja Revoltella.

Ni prvic, da se omenjena sola udeležuje raznih natečajev, med temi tudi natečaja Moja vas v Benetiji. Gre torej za lepo priznanje soli, učiteljicam Nadiji, Giglioli in Geni, kot seveda obema učenkama.

Osnovna sola v Boljuncu pa si je v tem solskem letu zadala za nalogo izvedbo projekta o ambientalni vzgoji. Učiteljica Lojzka Primossi, ki se je v teh dneh udeleževala tudi seminarja o ambientalni vzgoji, ki je potekal v prostorih gledališča F. Preseren v Boljuncu, nam nanizala vrsto pobud, ki jih je sola izvedla prav v sintoniji z izvajanjem omenjenega projekta.

Tako so na tej soli učenci pisali spise na temo Kako ovrednotiti naše bližnje okolje. V zvezi s tem so učenci opravili zelo podrobno raziskavo o dolini Glinsce, tako iz ekološkega vidika, s poudarkom na zivalstvu in rastlinstvu na tem območju, s poudarkom na zgodovinskih objektih, pa s preučevanjem navad in običajev in načina življenja domačega prebivalstva. Kar precej poučnih ekskurzij so učenci opravili, da so se spoznali z ambientom, ki jih obdaja, in da so si pridobili nekaj ambientalne vzgoje.

Med letom smo počistili tudi solsko dvorice, prekopali in uredili gredice in zasadili okrasne grmice, pri čemer nam je bilo v pomoč tudi domače kulturno društvo. Zgradili smo tudi lesene valilnice za sinicke, ki smo jih obesili na drevesa na našem vrtu.

Letos so imeli na soli tudi kompiuterski krozek, v katerem so se učenci 4. in 5. razreda spoznavali z delom in uporabo kompiuterjev. Krozek je vodila Anamarija Batic; kompiuter pa je soli podarila domača sekcija ZVPI-AN-PI-ARCI.

Boljunski solariji so si med letom ogledali tudi teleskop na Pesku, obiskali pa so jih tudi člani ljubiteljskega krožka za astronomijo Astrofili.

TV KOPER / V ČETRTEK SNEMANJE V DOLINI

Oddaja »Kam vodijo naše stezice« tokrat posvečena kulturni problematiki

Po krstu v cetrtek, ko je bila osrednja tema namenjena nekaterim zamejskim sredstvom obveščanja, bo nova oddaja TV Koper »Kam vodijo naše stezice...« skušala odkriti in poglobiti nekaj vsebinskih krogov s področja kulture.

V cetrtek ob 20. uri bo namreč v sejni dvorani dolinskega zupanstva, kjer je opremljen studio s tremi kamerami, spet javno snemanje, na katerem bodo kot glavni gostje sodelovali Ace Marmolja, Marij Maver, Damjan Paulin, Rudi Pavšič in Jole Namor, to je predstavniki ozi-

roma predstavniki osrednjih zamejskih kulturnih zvez.

Problematika je vsekakor aktualna, saj je opaziti v zadnjem času izjemno zaskrbljujoče pojave, ki knjižni kulturni in intelektualni potencial vsakršne ustvarjalnosti. Kultura pa je bistvena podlaga vsake skupnosti, ce le zeli ohraniti svojo podobo in identiteto. Kaže, da je krizna zajeza tudi ljubiteljsko kulturo in prav o tem bo stekla beseda v razpravi, ki jo bo vodil Marij Cuk. Jasnno pa je, da bi bilo udeleženci večera na kraju dogodka vsaj ob 19.30.

smeri finančnih sredstev, sekanja delovnih mest, ukijanja vitalnih vej kulturno-umetniškega delovanja in krize posameznih institucij. Ker je oddaja oziroma snemanje javno, so v dvorano dolinskega zupanstva vabljivi vsi, ki jih problematika zanima, predvsem pa predstavniki kulturnih društev, ustanov, odborov in sorodnih struktur, da s svojimi prispevki in prisotnostjo popestrijo večer. Snemanje se zaradi »televizijskih urnikov« zacena točno ob 20. uri, zato naj bodo udeleženci večera na kraju dogodka vsaj ob 19.30.

POBUDE DOMAČE SEKCIJE ZVEZE PARTIZANOV

V Križu je še vedno živ spomin na padle

ALEKSANDER ŠIRK

Križ je zrtvoval veliko svojih vasčanov v narodnoosvojitvenem boju. V spomin so jim postavili spomenik, ki je v ponos celi vasi. Slovesno so ga otvorili 1. maja leta 1975. Sicer pa je bil pripravljen odbor ustanovljen tri leta prej; sestavljalo ga je dvanajst odbornikov, od katerih so nekateri že umrli. Zabela se je nabirala akcija in kaj kmalu tudi udarniško delo. Na delovnem ob pokrajinski cesti je ob nedeljah kar mrgolelo vasčanov, ki so po svojih močeh na raznovrstne načine prispevali za postavitev spomenika. Vzdušje je bilo prav veselo, po končanem delu pa nista manjkala golaz in zlahna kapljica, s katerimi so Krizani in tudi več bivših borcev iz okoliskih vasi, ki so sodelovali pri delu, zaključili nedeljski delavni dopoldan.

Z udarniškim delom je bilo opravljenih več kot diso delovnih ur. Nacrt za spomenik je pripravil arhitekt Dario Jagodic, za birokratske obveznosti pa je skrbel Dusan Kosuta, ki je že vrsto let vključen v borcevske organizacije in s svojo mladostniško zagnanostjo prispeva, da se spomin bivših borcev ohranja v trajnem spominu.

Glavni obrtnik pri gradnji spomenika, ki je urejeval celotno delo, je bil Ančko Svab, za tlakovanje pred spominsko ploščo pa je bil odgovoren Boris Tence. Pri delu je sodelovala skorajda cela vas; s prostovoljnimi prispevki so bila zbrana finančna sredstva, celotni strošek za postavitev spomenika pa je znašal preko 25 milijonov lir.

Eden glavnih pobudnikov za postavitev spomenika je bil tudi Ferdinand-Gigi Bogatec, dolgoletni predsednik krajevne sekcije Zveze partizanov ANPI, ki se sedaj vestno skrbi - ob pomoči nekaterih drugih vasčanov - za njegovo vzdrževanje. Ni dneva, da bi ga ne videli pred spomenikom, kjer se poprime prav vsakega dela. In prav tega ni manjkalo Krizani in tudi več bivših borcev iz okoliskih vasi, ki so sodelovali pri delu, zaključili nedeljski delavni dopoldan.

Z udarniškim delom je bilo opravljenih več kot diso delovnih ur. Nacrt za spomenik je pripravil arhitekt Dario Jagodic, za birokratske obveznosti pa je skrbel Dusan Kosuta, ki je že vrsto let vključen v borcevske organizacije in s svojo mladostniško zagnanostjo prispeva, da se spomin bivših borcev ohranja v trajnem spominu.

Glavni obrtnik pri gradnji spomenika, ki je urejeval celotno delo, je bil Ančko Svab, za tlakovanje pred spominsko ploščo pa je bil odgovoren Boris Tence. Pri delu je sodelovala skorajda cela vas; s prostovoljnimi prispevki so bila zbrana finančna sredstva, celotni strošek za postavitev spomenika pa je znašal preko 25 milijonov lir.

Eden glavnih pobudnikov za postavitev spomenika je bil tudi Ferdinand-Gigi Bogatec, dolgoletni predsednik krajevne sekcije Zveze partizanov ANPI, ki se sedaj vestno skrbi - ob pomoči nekaterih drugih vasčanov - za njegovo vzdrževanje. Ni dneva, da bi ga ne videli pred spomenikom, kjer se poprime prav vsakega dela. In prav tega ni manjkalo Krizani in tudi več bivših borcev iz okoliskih vasi, ki so sodelovali pri delu, zaključili nedeljski delavni dopoldan.

Z udarniškim delom je bilo opravljenih več kot diso delovnih ur. Nacrt za spomenik je pripravil arhitekt Dario Jagodic, za birokratske obveznosti pa je skrbel Dusan Kosuta, ki je že vrsto let vključen v borcevske organizacije in s svojo mladostniško zagnanostjo prispeva, da se spomin bivših borcev ohranja v trajnem spominu.

Ferdinand Bogatec pred kriškim spomenikom padlim v NOB (foto KROMA)

naj bi je bilo doslej za okrog milijon lir.

Sicer pa se je treba ob tej priložnosti spomniti tudi drugih sodelavcev pri postavitvi spomenika: zvezdo je podarila Zveza borcev Slovenije, ploščo z vklesanimi imeni padlih pa je vtila tovarna iz Verone, medtem ko je spominski napis sestavil vasčan, pesnik Učko Kosuta. No otvortivi je sodeloval tudi Trzaski partizanski pevski zbor.

Kot smo že rekli, je spomenik zelo lepo ohranjen. V Križu, kot sicer tudi v drugih vaseh, ob

staja tradicija, da se jubilanti, ki praznujejo katekoliki obletnico, zberejo pred spomenikom in se poklonijo spominu padlih. Kriski spomenik redno obiskujejo delegacije borcev iz Italije, iz Slovenije in iz drugih držav nekdanje Jugoslavije, redni gostje pa so borci in prebivalci iz Lumezzana (Brescia), kjer je junasko padel kriski borec, komandant partizanske brigade Garibaldi in srebrna kolajna za vojaške zasluge Josip Verginella.

Ob vsem tem gre tudi dodati, da se bo kriska

delegacija v nedeljo udeležila slavnostne otvoritve vsedravnega obeležja v kraju Pradolungo (Brescia) kjer je bil lansko leto postavljen spomenik iz kraskega kamna, na katerem je med drugimi vklesano ime Krizana Henrika Stefancica, ki je tam padel v boju za boljši jutri. Kriska delegacija (sekcija VZPI-ANPI prireja ob tej priliki dvodnevni avtobusni izlet) se bo obenem v Lumezzanu poklonila tudi spominu na Josipa Verginella, ki je tam padel marca leta 1945.

SLOVENSKI KLUB V TRSTU
Ul. sv. Franciska 20/II
vabi na

PESNIŠKI »MARKORD«

ob 50 - letnici pesnika in dolgoletnega predsednika SK Marka KRAVOSA
UVODNA ZDRAVICA: Ace Mermolja, Marij Cuk in Vladimir Jurc
danes, 18. maja 1993, ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani

Andersen - Jesih
Cesarjeva
nova oblačila
Režija Vladimir Jurc
V petek, 21. maja, ob 20.30 v gledališču »F. Preseren« v Boljuncu.

dneva 15.02 - Luna vzide ob 3.34 in zatone ob 17.37.

Jutri, SREDA,
19. maja 1993
PETER

VERE VCERAJ: temperatura zraka 26 stopinj, zračni tlak 1018,6 rahlo pada, veter severovzhodnik 8 km na uro, vlaga 30-odstotna, nebo skoraj jasno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 17,3 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Lorenzo Saglio Ponci, Dawid Andrzejewski, Marco Taccheto, Stefania Santini, Alessandro Leban, Cristina Sustersich.

UMRLI SO: 66-letni Giovanni Marini, 79-letni Gerardo Unfer, 87-letna Anna Marchesan, 81-letni Omero Passeri, 77-letni Antonio Petrachi, 68-letni Damiano Deninno, 93-letni Carlo Furlan, 61-letna Mirella Rotteri, 77-letna Maria Vodopivec, 51-letni Cesarino Fochesato, 66-letni Antonio Strancar.

LEKARNE

Od ponedeljka, 17., do nedelje, 23. maja 1993
Normalen urnik lekarn:
od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Trg Garibaldi (tel. 726811), Trg Valmaura 11 (tel. 812308), Milje - Lungomare Venezia 3 (tel. 274998).

NABREZINA (tel. 200466) - samo po telefonu za najnujnejše primere.
Lekarne odprte od 19.30 do 20.30
Trg Garibaldi 5, Trg Valmaura 11, Ul. Roma 16, Milje - Lungomare Venezia 3.

NABREZINA (tel. 200466) - samo po telefonu za najnujnejše primere.
NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Roma 16 (tel. 364330).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVITA
Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.
Zdravstvena dežurna služba
Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.
Hitra pomoč tel. 118.
Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

PRIREDITVE

DRUSTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV TRST prireja jutri, 19. t. m., ob 16. uri v Gregorčičevi dvorani v Trstu v Ul. sv. Franciska 20 predavanje z naslovom: KAKO NAJBOLJE PREZIVETI III. STAROSTNO DOBO. Predaval bo prof. B. Pavletič, letosnji dobitnik Reda dela. Vljudo vabljeno!

GLASBENA MATICA TRST - Sola Marij Kogoj prireja jutri, 19. t. m., sredo, 26. t. m., petek, 28. maja ter sredo, 2. junija, ob 18. uri ZAKLJUČNE AKADEMIJE svojih gojencev v Muzeju Rivoltella, Ul. Cadorna 26 v Trstu. Lepo vabljeno!

PRAZNUJEMO skupaj 40. obletnico umetniškega delovanja S. AVSENIKA v sportno-kulturnem centru v Zgoniku v petek, 21. t. m., ob 20.30. Krstni nastop Avsenikovih naslednikov, Gasperji bodo predstavili svojo novo kaseto. Glasba, zabava, pre-

senečenjel. Rezervacije eno uro pred nastopom pri blagajni.

RAVNATELJSTVO NIZJE SREDNJE SOLE F. LEVSTIK S PROSEKA vljudo vabi na prireditve ob 20 - LETNICI CELODNEVNEGA POUKA, ki bo v soboto, 22. t. m., ob 20. uri v Kulturnem domu na Proseku. Nastopajo bivši in zdajšnji dijaki.

GODBA NA PIHALA IZ RICMANJ vabi na PROMENADNE KONCERTE pihalnih orkestrov, v nedeljo, 23. t. m., ob 17. uri na trgu v Ricmanjih. Nastopili bodo: Societa Filarmonica di Bertiole (Videm) in Pihalni orkester Litostroj (Ljubljana) Vabljeno!

KD PRIMORSKO vabi na spominsko svečanost ob 50-letnici požiga vasi v nedeljo, 23. maja v Mackoljah. Zbirališče pred Kulturnim domom ob 15.30. Ob 16. uri bo kratka svečanost pred spomenikom padlih v NOB, nakar bo sledil nastop TPPZ P. Tomazič v Borovem gozdicu. Slavnostni govornik bo Stojan Spetic. Sodelovala bosta pihalni orkester Breg in MePZ Primorsko.

SKD TABOR - Prosvetni dom - Opcline. V nedeljo, 23.5., bo ob 10.30 zadnji koncert pomladanskega ciklusa OPENSkih GLASBENIH SREČANJ z nastopom Silvie Basileharfa in Fulvia Pacinijaflava, na sporedu Bach, Donizetti, Fauré, Chopin, Giardini, Hilse, Ibert in Tedeschi. Vabljeno!

TABORNI OGENJ s kulturnim in zabavnim sporedom; Taborniki Rodu modrega vala organizirajo v petek, 28. t. m., ob 21. uri Taborni ogenj v Zelenem centru na Tomazu pri Vrhopljah (Kozina). Informacije dobije v Dijaskem domu, tel. 573141.

OBVESTILA

JUSARSKI ODBOR IZ TREBČ vabi vasčane na VAZEN SEŠTANEK, ki bo v četrtek, 20.5., v »Ljudskem domu v Trebčah s pricetkom ob 20. uri.

SLOVENSKI VISOŠKOLSKI SKLAD »S. TONČIC« v Trstu obnavlja letno nagrado »dr. France Tončič«, ki ima namen vzpodbuditi visokosolske pripadnike slovenske narodnostne skupnosti v Italiji k raziskovalnemu in ustvarjalnemu delu. Nagrada je namenjena desertaciji, ki pomeni obogatitev slovenske kulture, zgodovine ali znanosti in ki je sklenila kandidatorov visokosolski studij v obdobju med junijem 1992 in aprilom 1993. Zainteresirani naj dostavijo izvod svoje studije najkasneje do 20. oktobra t.l. v NSK v Trstu, Ul. sv. Franciska 20, nakar bo prejeta dela obravnavala komisija, ki jo bo imenoval upravni odbor Sklada. Dobitnik nagrade, ki znaša 2.000.000 lir, bo razglašen februarja prihodnje leto.

AKCIJA TABORNIKOV RMV ob 40-letnici ustanovitve: NAŽAJ V TABORNIŠKI RAJ! Prijave do konca junija 1993. Prijavnice so na razpolago pri članih RMV, v Tržaški knjižarni in v Narodni in študijski knjižnici.

KRUT obvesca člane in interese, ki bi radi koristili zdraviljenja v naravnih zdraviliščih, da se javijo na sedež krozka. Izbira pravega zdravilišča je za zdravje izredne važnosti, zato svetujemo posvet z zdravnikom. Za vse potrebne informacije obrnite se na KRUT, Ul. Cicerone 8 od 9. do 17. ure, tel. st. 360072 ali 360324.

KRUT obvesca člane in interese, da ima na razpolago se nekaj mest za prevoz v zdravilišče Smarjeske toplice ob 6. do 20.6. Informacije in prijave na sedež Kruta v Ul. Cicerone 8 od 9. do 17. ure, tel. st. 360072 ali 360324 od danes, 17. t. m.

ZDRUŽENJE AKTIVISTOV IN INVALIDOV NOB sporoča članstvu, da prireja prevoz v zdravilišče Smarjeske toplice ob 6. do 20.6. Informacije in prijave na sedež Kruta v Ul. Cicerone 8 od 9. do 17. ure, tel. st. 360072 ali 360324 od danes, 17. t. m.

PRODAJALNA avto fiat panda 900, prevoznosti 2.700 km. Tel. st. (0481) 882553.

PRODAJALNA metaliziran opel corsa 1.2 GL v odličnem stanju, december 1989. Tel. st. 421412.

PRODAJALNA na Kolonkovcu lepo stanovanje s kletjo in pokritim parkirnim prostorom. Tel. st. 818182.

PRODAJALNA na Kolonkovcu zazidljivo zemljišče, 600 kv. m. Tel. st. 818182.

KAROSERIJA in avtomehanična delavnica

lisco Smarjeske toplice ob 6. do 20.6. Interesenti se lahko javijo na sedež organizacije v Ul. Cicerone 8/b, tel. st. 360324 od danes, 17. t. m.

KNJIZNICA P. TOMAZIC IN TOVARISI - Opcline, Prosvetni dom v petek, 21. t. m., ob 20.30 srečanje na temo: SLOVENCI IN VOLITVE '93. Spregovorili bodo Milos Budin - DSL, Ivo Jevnikar - SK, Rudi Pavšić - PSI, Stojan Spetic - SKP.

ZVEZA SLOVENSKIH KULTURNIH DRUSTEV Trst, Gorica, Videm KULTURA: TEMELJ IDENTITETE, MOC DIALOGA - 29. REDNI OBCNI ZBOR v Gorici, 22. maja, ob 15. uri - sejna dvorana pokrajinskega sveta (Korzo Italija 55).

OB 3. FESTIVALU SLOVENSKE POPEVKE, ki bo predvidoma v prvi polovici decembra 93 razpisuje SKD Barkovlje NATECAJ ZA IZVIRNO SLOVENSKO POPEVKO. Za vse informacije tel. na st. 363452 ali 415797 v poslovnih urah.

TELEVIZIJA KOPER vabi občinstvo, da se udeleži javnega snemanja oddaje »Kam vodijo naše stezice«, ki bo v četrtek, 20. t. m., ob 19.45 na dolinskem zupanstvu. Oddaja bo posvečena ljubiteljski kulturi in kulturni nasploh.

RADIO TRST A sporoča, da bo 23. maja oddaja NARODNOSTNI TRENUTEK SLOVENCEV posvečena PRIMORSKEMU DNEVNIKU. Vabi bralce, da sodelujejo z mnenji in predlogi, ki jih lahko izrazijo danes od 13. do 14. ure po tel. (040) 660190.

IZLETI

SEKCIJA VZPI-ANPI iz Kriza prireja v soboto, 22. ter v nedeljo, 23. t. m. izlet v pokrajino Brescia. V soboto bodo izletniki sodelovali na odkritju spomenika v kraju Pradolungo (tukaj je padel rojak Henrik Stefancic), v nedeljo pa bodo obiskali Lumezzano, kjer je padel Krizan Josip Verginella. Cena izleta 180.000 lir. Vpisuje Gigi Bogatec (tel. st. 220175).

SEKCIJA VZPI-ANPI in Partizanski klub Boljunc organizirata, ob priliki 48-letnice osvoboditve, v soboto, 5. junija 1993 izlet v Idrijo na ogled Muzeja stare rudniške opreme in v Cerkno na ogled Muzeja NOV in obnovljene bolnice Franja. Vpisovanje v prostorih Partizanskega kluba v Boljuncu. Za informacije tel. 228378.

MALI OGLASI

NASLI SMO BELEGA PSA srednje velikosti, na državnih cesti na križišču za kraj Villaggio del Pescatore. Tel. 393034 ali 211532 v večernih urah.

OSMICO je odprl Milic Mario v Repnicu st. 39.

OSMICO je odprl Paolo Ferfolja v Medje vasi. Toci belo in crno vino.

OSMICO imata v Ricmanjih Zoran in Ervina.

OSMICO ima Ivan Tercon - Mahvinje st.42 s pijaco in jedaco.

OSMICO je odprl Alfredo Branjnik, Domjo 172. Toci belo in crno vino, tel. st. 281244.

OSMICO je odprl Alojz Kante - Praprost st. 18.

OSMICO je odprl Stanko Milic v Zgoniku.

OSMICO sta odprla Pepi in Boris Sancin v Dolini. Toci belo in crno vino.

NA PROSEKU je na prodaj večja stanovanjska hiša s ca 500 kv.m dvoriska. Odlična lokacija za razne dejavnosti: gostinstvo, trgovina, ambulanta. Pismene ponudbe pod sifro "Invest" na Publist - Ul. Montecchi 6 - 34137 Trst/Trieste.

PRODAJALNA gume za fiat ritmo, v dobrem stanju. Tel. 0481/78118 ob uri kosila.

PRODAJALNA avto fiat panda 900, prevoznosti 2.700 km. Tel. st. (0481) 882553.

PRODAJALNA metaliziran opel corsa 1.2 GL v odličnem stanju, december 1989. Tel. st. 421412.

PRODAJALNA na Kolonkovcu lepo stanovanje s kletjo in pokritim parkirnim prostorom. Tel. st. 818182.

PRODAJALNA na Kolonkovcu zazidljivo zemljišče, 600 kv. m. Tel. st. 818182.

KAROSERIJA in avtomehanična delavnica

Gustin - Ul. Carsia 45, Opcline isce resnega in izkušenega avtolicarja za takojšnji sprejem v službo. Tel. st. 214522.

PRODAJALKA z dolgoletno prakso nudi pomoč tvrdki ali trgovini za prodajo oblačil ali v katerikoli drugi stroki. Tel. st. 828251.

NUJNO iscem delo kot zidarski pomočnik. Tel. 0481/78118 v večernih urah.

PODARIM tri mucke, stare en mesec. Tel. st. 226324 ob uri obedov.

PRISPEVKI

Ob 11. obletnici smrti darujeta Elena in Silva 50.000 lir za spomenik NOB v Križu.

V spomin na Tončko Vidali daruje družina Hussu (Bani 105) 20.000 lir za Zadrugo Ban.

Ob obletnici smrti Ferdinanda Daneva daruje družina 50.000 lir za SD Kontovel.

V spomin na Matijo Stoka daruje Marica Daneu 20.000 lir za SD Kontovel.

V spomin na drago teto Victorijo Mersnik daruje Anita Kavs 100.000 lir za Zadrugi center za socialno dejavnost.

V spomin na preminulega Maksa Spetice darujeta družini Krizmancic in Opeka 50.000 lir za Sklad Mitja Cuk in 50.000 lir za Glasbeno matico.

Namesto cvetja na grob Ludvika Mokoleta darujeta Boska in Ivan 25.000 lir za vzdrževanje spomenika NOB v Prečniku.

Namesto cvetja na grob Matije Stoka daruje seštrica Vlasta 20.000 lir za prosekso cerkev.

V spomin na Kati Rauber por. Praselli darujeta Danila in Danilo Umkar 100.000 lir za prosekso cerkev. V isti nameni daruje Ivanka Cuk vd. Umkar 30.000 lir za prosekso cerkev.

Trgovina Viviana Regali iz Opcline daruje 10.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

V spomin na mamo, brata in vse razne sorodnike daruje Mirka Branjnik 100.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

ZAHVALA

Ganjeni ob tolikih izrazih sočutja, ki smo ga bili deležni ob izgubi naše drage

Silvestre Colja

vd. Guštin

se najiskrenejše zahvaljujemo dr. J. Grudnu, g. zupniku I. Florjancu, pevskemu zboru, nosilec krste, vsem vasčanom, darovalcem vencev in cvetja, vsem prisotnim ter vsem, ki so na katerikoli način počastili njen spomin.

SVOJCI

Repentabor, 18. 5. 1993

Ob težki izgubi očeta

izreka Paulu Mahorčicu občuteno sozaje

Graficenter

Ob težki izgubi draga

očeta Franca izreka Paulu Mahorčicu iskreno sozaje

KORP Europa

Ob izgubi draga

očeta iskreno sočustvujemo s Caterino in družino

Elena, Pavla, Egon, Ljubo in Dunja

OPČINE / NEDELJSKE GLASBENE MATINEJE

Tokrat se je predstavil komorni kvartet mladih uveljavljenih izvajalcev

Nastop komornega kvarteta na Openskem glasbenem srečanju (foto KROMA)

Društvo Tabor je tokrat v oviru niza Openskih glasbenih srečanj predstavilo koncert kvarteta flavte, oboe, cela in klavirja. Člani skupine so, kot je pravilno poudarila Nives Kosuta, se mladi, vendar že uveljavljeni glasbeniki, ki se posvečajo tudi pedagoškemu delu. Komorno zasledbo sestavljajo flavtistka Daniela Brussolo, oboistka Irena Pahor, celolist Peter Filipčič in pianist Riccardo Radivo. Skupina je pri izoblikovanju programa posebno pozornost namenila baročnim ali pozno baročnim avtorjem, saj lahko postavimo letnice rojstva izvedenih skladateljev v drugo polovico XVII. stoletja. Tako smo lahko poslušali spored sonat, ki nam je predstavil način glasbenega ustvarjanja na koncu XVII. in začetku

XVIII. stoletja. Globalno je bila izvedba stalno na zelo visoki kvalitetni ravni: razvijanje glasbenih idej je kazalo na enotno glasbeno snovanje vseh članov kvarteta, v sklopu katerega sta se izkazali flavtistka Brussolo in oboistka Pahor. Zlitosť barv različnih instrumentov ter podrejanje skupni ritmični pulzaciji stanam dokazala, da kvartet pravilno pojmuje komorno igranje. Sonata v G duru Boismortiera za flavto, celo in klavir ni bila sicer tako uspešna kot ostali program, bodisi zaradi ritmične nesoglasja prvega stavka, bodisi zaradi razlike med spevnostjo flavte in manjšo sproščenost cela. Ob tem pa lahko se dodamo, da bi cembalo (namesto klavirja) bolje zaostil zahtevam skladb. (L.A.)

GLASBA / V GLEDALIŠČU MIELA

Etnične magije korejske glasbenice Jin Hi Kim

V okviru zanimivega glasbenega niza, ki so ga pod sugestivnim naslovom Zattere alla deriva (Toku prepuščeni splavi) pripravili v Gledališču Miela Zadruga Bonawentura in združenje More Music, je v petek zvečer nastopila korejska glasbenica Jin Hi Kim v koncertu z naslovom Etnične magije.

Koncert pravzaprav spada v drugi del ciklusa, ki so ga prireditelji naslovili Zattere 2 in ki je posvečen raziskovanju neznanih prostranstev brez meja, kot podmornica, ki v skritih globi-

nah odkriva neslutene krajine daleč od površinskih bibavic, ob katerih se naslajajo raztreseni počitniški pomorščaki.

Jin Hi Kim je obenem skladateljica in izvajalka-improvizatorica. Posveca se zlasti eksperimentalni glasbi. V svoje skladbe vpleta elemente korejske glasbene tradicije in zlasti preiskusa različne razsežnosti komunga, tipičnega korejskega glasbila, ki bi ga lahko opisali kot nekakšno vodovodno harfo. Nekaj skladb je zaigrala tudi na električnem komungu. (bov)

VČERAJ-DANES

Danes, TOREK,
18. maja 1993
ERIK</

SDGZ / INICIATIVA SEKCIJE ZA TRGOVINO NA DROBNO

Predstavitev pobude za vrnitev davka IVA

Velika pozornost tudi za akcijo proti davčnemu pritisku

V Gregorčičevi dvorani v Trstu je bilo včeraj srečanje (na sliki - foto Ferrari), ki ga je priredila sekcija za trgovino na drobno pri Slovenskem deželnem gospodarskem združenju in ki je bilo namenjeno predstavitvi iniciative »tax free« ali vračanja davka IVA za nakup, ki jih opravijo v Trstu kupci, ki prihajajo iz držav zunaj EGS, zraven pa tudi seznanitvi članov s skupno pobudo tržarskih stanovskih združenj proti davčnemu pritisku.

Kot smo že poročali, se je SDGZ v zvezi s povračilom davka IVA pove-

zalo s specializiranim podjetjem Italy Tax-Free Shopping iz Vareseja, ki za to operacijo skrbi v okviru podobne evropske organizacije. Njegova predstavnica je zato na srečanju - po pozdravu predsednika sekcije za trgovino na drobno Egonu Medena - podrobno orisala prednost, mehanizem in seveda tudi težave pri teh operacijah, ki zadevajo predvsem italijanske carino. Carinski uslužbenci morajo namreč kupcem izdati potrdilo, s katerim potem leti vnovčijo plačan davek v eni od Kompasovih po-

slovalnic na slovenski strani meje, ker pa so urniki italijanske carine omejeni le na dopoldansko delo, medtem ko se večina kupcev vrača iz Trsta kasneje, je dlani, da taka neprilagojenost vračanje davka močno zavira, če že ne onemogoča. Ne glede na to pa velja poudariti, da ima ta nov servis nedvomno prihodnost, zato je pričakovati, da se bo postopoma precej razširil.

Drugo temo srečanja, pobudo proti davčnemu pritisku, je udeležencem predstavil organizacijski tajnik SDGZ Davorin De-

vetak. Čeprav je »minimum tax« za letošnje obveljalo, so se tržarske stanovske organizacije odločile nadaljevati protestno akcijo, pri kateri je sedaj prevladal informativni moment v odnosu do javnega mnenja. Poseben skupni odbor, v katerem SDGZ zastopa odbornik sekcije za trgovino na drobno Ervin Mezgec, je v ta namen sklenil tiskati lepak (tudi v slovenski), ki ga bodo trgovci razobesili na svojih delovnih mestih, medtem ko se nadaljuje tudi akcija za zbiranje podpisov proti minimum tax.

KARIERE / DR. TEODOR ČERNIGOJ IMA ZA SEBOJ 30 LET VODILNEGA DELA PO SVETU

Tržačan v svetu

Sin našega znanega slikarja Avgusta je bil pred kratkim imenovan za svetovalca v zunanjem ministrstvu Republike Slovenije

MARKO WALTRITSCH

Karibi, New York, Zeneva, Ouagadougou, Nairobi, Dunaj, Evropa, Amerika, Afrika. Mesta, dežele in celine, ki bi jih vsak izmed nas rad obiskal kot turist. Drugače je seveda potovati domala po vsem svetu in v raznih krajih nekaj časa tudi bivati, če grešja po poklicni dolžnosti. V tem primeru imaš seveda vsak dan veliko dela, prav gotovo pa najdeš tudi čas in možnost, da vse te kraje tudi drugače obiščeš, kot turist, vidiš njihove lepote in se seznaniš z lokalnimi posebnostmi.

Takšno je bila usoda Tržačana dr. Teodora Černigoja (sina znanega slikarja Avgusta), ki je svoje rodno mesto zapustil kmalu po uspešno opravljeni visoki soli za prevajalce. To je bilo na začetku šestdesetih let. Kar trideset let je mož - ki je medtem postal pravi svetovljan in gladi - govori kar sedem jezikov - prebil v svetu. Sedaj je prijedal v Ljubljano, kjer je bil pred dnevi (v ponedeljek, 10. maja) imenovan za svetovalca v slovenskem zunanjem ministrstvu in v tem svojstvu je se istega dne prihitel v Gorico, na prvi posvet o vlogi Informesta. Na srečanje ga je

osebno povabil predsednik centra Gianni Bravo. V Gorici smo se z dr. Teodorom Černigojem tudi pogovarjali in zbrali toliko podatkov, da bi jih lahko vnesli v bigrafske leksikone, ki sicer vse njegove dejavnosti sploh ne poznajo.

Že leta 1961 je Černigoj odšel v Svico, kjer je delal v raznih velikih finančnih in industrijskih podjetjih: pri Unione Carbide, pri UBS (Union des Banques Svisse), pri Fiatu in se kje. V vlogi svetovalca, tudi zaradi znanja jezikov (tudi slovenskih), je potoval po vsej Evropi. Se zlasti je prihajal v Vzhodno Evropo in tudi v nekdanjo Jugoslavijo. Specializiral se je v vodenju tečajev za solanje kadrov v teh državah. Po več letih taksnega dela se je zaposlil v Mednarodni zdravstveni organizaciji OZN v Zenevi. Kmalu so ga poslali v Zahodno Afriko, v Ouagadougou, glavno mesto nekdanje kolonije Haute Volta, danes samostojne države Burkina Fasso. Tam je bil vodja projektov OZN za uvedbo sodobnih zdravstvenih ustanov v vsej Zahodni Africi, kot tudi drugih oblik izobraževanja. Od tam so ga poslali v Nairobi, v Ke-

nijo, na drugo stran afriškega kontinenta, kjer je imel vodilno vlogo v načrtu Habitat, ki ga je OZN pripravila za planiranje v državah v razvoju.

Pot ga je nato vodila v New York, kjer je delal pri Združenih narodih, potem pa je bil nekaj let v ocarljivih Karibih, kjer je vodil projekte OZN za razvoj tamkajšnjih otokov, sicer samostojnih držav. Vec let je nato pri OZN v New Yorku opravljal razne dolžnosti. V okviru svetovne organizacije je čez nekaj časa spet prijedal v Evropo, tokrat na Dunaj, kjer je pri Atomski agenciji vodil tečaje za usposabljanje ekspertov. Po desetih letih službovanja pri OZN se je na Dunaju zaposlil v podjetju Olivetti Austria, kjer je bil asistent generalnega direktorja. Vodil je se zlasti projekt za prodor Olivettija na Madžarsko. Njegova strast po iskanju novega ga je privedla v Italijansko trgovsko zbornico za Avstrijo, kjer je bil generalni sekretar. Sedaj pa je prišel v Ljubljano.

Sloveniji zeli nuditi bogate izkušnje in znanje, ki si jih je pridobil v svetu. Po njegovem prepričanju je se zlasti važno, da pride

Dr. Teodor Černigoj

do čimprejše ustanovitve slovensko-italijanske trgovinske zbornice, ki naj dejansko zamenja nekdanji Italjug in Jugital, kot tudi sedanje pokrajinske oziroma deželne zbornice in skupine, ki delujejo na relaciji Italija - Slovenija. Gospodarskim stikom med Italijo in Slovenijo je treba posvetiti več pozornosti - meni - in odstraniti nezaupanja. Le na tak način bo namreč Slovenija zares neodvisna, saj se ne bo opirala samo na enega močnega sogovornika, kakršna sta sedaj Nemčija in Avstrija skupaj.

Brez dvoma bomo dr. Černigoja v Gorici se videli, saj imajo pri Informestu v načrtu tudi prirejanje izpopolnjevalnih tečajev za usposabljanje menedžerjev, ki bi delali na področju trgovine med Italijo in sodobno vzhodno Evropo. Dr. Teodor Černigoj pa ima prav na tem področju veliko izkušenj, saj je bil vodja takšnih tečajev na več kontinentih. Povrhu ima tudi široko pogleda na dogajanje in torej ni omejen na ozko lokalistično gledanje, kakršnega pri nas ne manjka.

DELO / PO SPORAZMU MED DEŽELNO FEDERACIJO INDUSTRIJCEV IN SINDIKATI

Umestitev paritetnega telesa ob osrednji pozornosti za zaposlovanje

Novo dvostransko telo sestavljajo organizacije industrijcev in sindikati iz FJK

Na sedežu Federacije industrijcev Furlanije-Julijske krajine v Trstu je bil te dni umestitveni sestanek deželnega bilateralnega paritetnega telesa, ki ga predvideva sporazum o industrijskih odnosih, katerega so januarja podpisale Confindustria in sindikalne konfederacije CGIL, CISL in UIL. Na sestanku, ki so se ga udeležili direktorji in odgovorni za industrijske odnose in usposabljanje pri starih pokrajinskih industrijskih združenjih na eni in predstavniki deželnih sindikalnih tajništva na drugi strani (na sliki - Italfoto), je bil za predsednika novega telesa za naslednjih šest mesecev imenovan direktor deželne Federacije industrijcev, inz. Bruno Baldi.

Sindikalisti in podjetniki so se nato lotili vsebinskih vidikov dela paritetnega telesa in na prvo mesto postavili problem upravljanja mobilnosti delavcev, ki so bili izklju-

čeni iz proizvodnega procesa. Sogovorniki so se strinjali, da je vse bolj nujno ugotoviti in aktivirati v sodelovanju z Dezelno agencijo za delo - ustrezne mehanizme, ki naj v čim krajšem času omogočijo novo zaposlitev delavcev v režimu mobilnosti. Za doseg tega cilja - je bilo ugotovljeno - pa je potreb-

no najprej in prioritarno rešiti vprašanje priznanja Dezelne agencije za delo, kar mora storiti ministrstvo za delo in tako omogočiti, da bo januarski sporazum čim bolj operativen in konkreten.

Za olajšanje srečevanja med ponudbo in povpraševanjem, je po menju udeležencev umestitvene-

ga sestanka pomembna tudi hitrost in prožnost pri upravljanju seznamov mobilnosti. Gre namreč za instrument, ki je neobhoden za uvedbo stalne monitoraže trga dela in za ustvarjanje konkretnih možnosti ponovnega vključevanja v proizvodnjo za delavce, ki so bili iz nje izločeni. Brez teh seznamov

namreč po mnenju članov paritetnega telesa ni mogoče korektno upravljati mobilnosti in torej niti izkoriščati finančnih spodbud, ki jih predvideva zakon št. 223/91. To pa seveda pomeni, da bi bili pričakovani pozitivni učinki tega normativa na zaposlenost v bistvu povsem onemogočeni.

Zapletenost nove davčne prijave meji na nesramnost

Razgovor z direktorjem SDGZ Vojkom Kocjančičem

BORIS SIMONETA

Zapletenost in obseznost davčne prijave meji že na pravo nesramnost.

Davčni zavezanec meseč maj tradicionalno doživljamo z dokaj mesečnimi občutki nejevolje in prizadetosti, ker si moramo pač beliti glavo z vedno novimi vprašaji in dilemami ob sestavljanju obrazca 740, nato pa smo prisiljeni se globoko seči v zep in prispevati vse višje davščine v izsušeno državno blagajno. Vajeni smo bili, da smo se iz leta v leto spoprijemali s kako novostjo, ki je cedaje bolj komplicirala izpolnitev te državljanske dolžnosti. Z zadnjo inačico obrazca 740 pa sta zakonodajalec in davčna uprava presešla vse meje znanosti in zadeva je postala absurdna, paradoksalna v pravem smislu besede. Davčna prijava je tako kompleksna, da je pravi mozaik, sestavljen iz tolikih prispevnih kamencov, da je pravzaprav podobna labirintu brez označenega izhoda. Samo podrobna navodila so natisnili na več kot 50 straneh, vseh vprašanj, ki jih vsebuje obrazec 740, pa je kar 655. Zadeva se torej komentira sama.

Celo komercialistične, knjigovodske in druge specializirane pisarne, ki imajo davčno posvetovalnico, so se znašle v velikih težavah, saj je ob tolikih novostih in znatno številnejših zahtevanih informacijah prišlo do običajnih zamud in interpretacijskih dilem. Zato so si vsi vidno oddahnil, ko je vlada podaljšala rok za predstavitve davčne prijave na 30. junij, do 18. junija pa bo treba izvesti plačilo dolgovanih davščin.

Vojko Kocjančič, ravnatelj Slovenskega deželnega gospodarskega združenja, je dokaj kritičen do takega »nesramnega« koncepta davčnega režima, ki je kričec dokaz nesposobnosti javne uprave pri discipliniranju in usklajevanju obveznosti. »Če okvirno strnem novosti davčne prijave za leto 1992,« pravi, »gre v bistvu za dvojno prijavo, ki se za podjetnike sprevrže v pravo zbirko prijav. Vsi davčni zavezanec morajo izpolniti poseben obrazec, dohodkovnik (redditometro) in pa model ICI, ki je prijava nepremičninskih podatkov za izračun nove občinske davščine. Kdor ima poleg plače ali pokojnine še druge dohodke, mora izpolniti poseben okvir za določitev davka na davek ISI, sedaj pa so dobesedno zbegani, ker veljajo različna izhodišča za davek ICI in za dohodkovnik, ki upošteva vrednost kvadratnih metrov stanovanjskih površin. Treba si je priskrbeti planimetrije, mape in druge instrumente, s katerimi vsi ne razpolagajo. Ko smo pred nekaj meseci izpisovali podatke za električni kataster, smo pri stavbah morali v površino pristeti tudi zunanje zidove, medtem ko je sedaj kvadratna metraža omenjena

pri čemer realne knjigovodske vrednosti niso meročajne.«

Zbrati treba torej veliko več osnovnih podatkov, pa tudi tolmačiti nove predpise.

»Težave so interpretacijske in operativne narave. Nekateri obrazci terjajo dvojno zapisovanje podatkov, saj so uvedli posebna okena za optično branje podatkov, ki jih ne smemo označiti s križci, ampak z vodoravno črto ali grafično zapornitvijo kvadratka. Med drugim je treba navesti tudi davčno številko mladoletnih otrok, številko radiotelevizijske naravnice, sprejemil se je kriterij odbivanja stroškov in se bi lahko naseval. Največ težav bo z zgradbami. Italija nima urejenega katastrskega sistema, azurniranje novogradenj pa je v zaostanku za 25 let. Ze decembra lani so bili ljudje v težavah zaradi pridobivanja podatkov za davek ISI, sedaj pa so dobesedno zbegani, ker veljajo različna izhodišča za davek ICI in za dohodkovnik, ki upošteva vrednost kvadratnih metrov stanovanjskih površin. Treba si je priskrbeti planimetrije, mape in druge instrumente, s katerimi vsi ne razpolagajo. Ko smo pred nekaj meseci izpisovali podatke za električni kataster, smo pri stavbah morali v površino pristeti tudi zunanje zidove, medtem ko je sedaj kvadratna metraža omenjena

na notranje prostore in imamo torej za isto nepremičnino različne rezultate. Pri dohodkovniku pa ni obremenjen lastnik oziroma upravitelj nepremičnine, temveč tisti, ki nosi strošek, torej tudi najemnik.«

Po tako kompliciranem izpisovanju podatkov in računskih operacijah mora zavezanec davčne obveznosti tudi poravnati. Kako je s plačilom?

»Predvidenih je več diferenciranih plačil, pa tudi roki so različni, kar seveda ustvarja še dodatne težave. Posebej in z različnimi obrazci moramo plačati IRPEF in ILOR, dvojni davek na zdravje, prava zmesnjava pa bo s plačilom davka na nepremičninami v več občinah, mora opraviti prav toliko vplačil, zakona pa morata to obveznost opraviti vsak zase, čeprav sta optirala za skupno davčno prijavo... Za izpolnitev davčne prijave je treba torej vložiti več naporov, potrebna je večja količina dela za seštavo vseh okvirov, pa tudi za toliko različnih vplačil. Zato je tudi možen večji odstotek napak in v kolikor bodo aplicirali predvidene sankcije, bo vsaka formalna napaka pomenila globbo v znesku najmanj 600.000 lir. Zaradi večjega rizika bodo zato specializirani uradi navili ceno za sestavo davčne prijave.«

FARCO s.r.l.
FINE CHEMICALS

34132 TRST
Ul. del Lavatoio 4
Tel. (040) 365424
Tlx: 461012 FARCO I
Fax (040) 363918

**PETROKEMIJA
KEMIJA
FARMACEVTIKA
KOZMETIKA**

Filiala v Gorici
Ul. Trieste 160
Tel. (0481) 20769

Italijansko-hrvaški posvet o čisti vodi

Prihodnji teden, 26. in 27. maja, bo v Rovinju italijansko-hrvaški posvet o čistosti voda v Severnem Jadranu in o nujnih posegih, da bi izboljšali njihovo zdravstveno stanje. Govor bo predvsem o turizmu in njegovi odvisnosti od čistosti vseh voda, od morskih do rečnih in vodovodnih. Udeleženci posveta si bodo ogledali tudi nekatera istrska mesta, nato pa se bodo podali v Benetke, kjer bodo preverili razmere v Portu Marghera. Posvet prireja hrvaška vlada v sodelovanju s turistično agencijo Bernex-Travelclub (ki skrbi za promocijo hrvaškega turizma v Italiji) in konzorcij Venezia Nuova.

Turistična regata v Dalmaciji

Hrvati si zelo prizadevajo, da bi v letošnji sezoni privabili kar največ turistov, se zlasti v Istro in Dalmacijo. V ta namen bo od 28. do 30. maja regata Split-Komiza(otok Vis)-Split. (MW)

PREVOZI / RAZOČARANJE SINDIKATOV

Združitve APT in CISP še ne bo

Občine niso razpusile konzorcija

VLADO KLEMSE

Z združitvijo dveh javnih avtobusnih prevoznih podjetij na Goriskem, pokrajinskega prevoznega podjetja APT in medobčinskega konzorcija CISP, zaenkrat ne bo nič. Se pred nekaj tedni je kazalo, da je dogovorjanje, vsaj kar zadeva politični vidik končano in da je treba rešiti le še tehnični aspekt zadeve. In prav tu se je, kakor je mogoče razbrati iz daljšega poročila za tisk sindikalnih zvez CGIL-CISI-UIL, ki so ga objavili

li včeraj, zataknilo. Občine, članice medobčinskega konzorcija z avtobusne prevoze na Trziskem niso namreč pravočasno sprejele sklepov o ukinitvi konzorcija. Zato tudi ni bilo mogoče posledično sprejeti drugih sklepov, na podlagi katerih bi že 1. julija podjetje APT prevzelo nekatere proge na Trziskem. Zgleda, da je v ozadju zamude, oziroma nesprejetja odločitve glede ukinitve konzorcija, stališče nekaterih

članov vodstva konzorcija CISP in skupine uslužbencev. Ob formalnem razpustu medobčinskega konzorcija, bi tudi podjetje APT, oziroma pokrajinski svet sprejel sklep o prevzemu nekaterih prog. Sledil bi poseg Dezele, kajti brez ustreznega financiranja bi načrt združitve, oziroma racionalizacije ne imel večjih možnosti za uresničenje.

Sprico bližnjih volitev v dveh največjih občinah članic konzorcija (v Trzicu in Ronkah) in sprico zapadlosti mandata, zdaj ni nobene možnosti več, da bi postopek pospešili. Volitve bodo tudi za obnovitev pokrajinskega sveta. Zadeva bo morala torej počakati na razrešitev se kakšen mesec. Sicer to tudi ni tako dolg rok, če upoštevamo, da traja razprava o racionalizaciji na področju javnih prevozov oseb, že več kakor dobro desetletje. Nevarnost je, da bi se postopek po volitvah spet zaustavil in bi ga nato spet pospešili čez kakšno leto, ko bo očitno že spet prepozno.

Sindikati v svojem poročilu ugotavljajo, da so namesto splošnih prevladali ozki osebni interesi.

RAZSTAVA / DO PETKA NA ESPOMEGU

Poznavanje pasti prepreči nezgode

Poučna razstava je namenjena otrokom in prikazuje glavne vzroke incidentov na domu

Mladi obiskovalci na poučni razstavi (foto Studio Reportage)

Na razstavišču Espomego je v teh dneh na ogled zanimiva in poučna razstava na temo Saliti se z ognjem. Razstava, ki jo prireja zveza potrošniških zadrug Coop Consumatori pod pokroviteljstvom odborništv za solstvo pri goriski pokrajini in v sodelovanju z goriskim solskim skrbništvom, je namenjena predvsem najmlajšim, tj. malčkom iz otroških vrtcev in učencem iz osnovnih sol.

Na razstavnem prostoru so nazorno in mladim obiskovalcem primerno prikazane pasti in viri nevarnosti, ki se skrivajo v skoraj vsakem stanovanju in drugih prostora-

rih, kjer se navadno združujejo otroci, in ki so najpogostejše vzroke nezgod, včasih tudi s težkimi posledicami.

O teh vprašanjih je bil prejšnje dni govor tudi na posvetu, ki so ga ob razstavi priredili na sedežu Pokrajine. Glavni poročili sta imela prof. Alberto Giulio Marchi, primarij oddelka za prvo pomoč v otroški bolnici v Trstu, ki je spregovoril o najpogostejših otroških poškodbah, in Stefano Zanut s pokrajinskega poveljstva gasilcev v Pordenonu, ki je tudi s pomočjo diaprojektiv navedel glavne vi-

re nevarnosti za otroke (a včasih tudi za odras-

le). Ob navedbi zaskrbljujočih statističnih podatkov o številu nezgod na domu je pozval vzgojitelje, naj primerno poučijo otroke o nevarnostih, saj njihovo poznavanje preprečuje nezgode. Pri okrogli mizi je spregovoril tudi dr. Loris Ferini od vsedravnega zveze Coop, ki je povedal, da so zadruge priredile razstavo v okviru vsedravnega kampanje osveščanja in preprečevanja nezgod.

Razstava bo v Gorici na ogled se do petka, 21. maja, med 9.30 in 12.30 ter 15.30 in 18.00. Za voden skupinski ogled se sole lahko prijavijo na tel. 0434/833410.

Posvet SDAG o vlogi skladišč ob meji

Na sedezu družbe SDAG, ki upravlja goriski avtoport in druge naprave na mejnem prehodu Standrez-Vrtojba, so se srečali strokovnjaki za mednarodni blagovni promet pri okrogli mizi na temo Finančni aspekti in perspektive Generalnih skladišč v obmejnih območjih. Posvet je priredila zveza Assodoks, ki združuje skoraj 200 podjetij (s 15 tisoč zaposlenimi), ki upravljajo skladišča v korist tretjih oseb.

Poročali so direktor generalnih skladišč Cariplo iz Milana dr. Tosca, generalni tajnik Assodoks dr. Daher in direktor SDAG dr. Podbersig, ki so osvetlili finančne in poslovne instrumente pri upravljanju tovrstnih skladišč. Govor je bil tudi o perspektivah, ki naj bi jih realizacija generalnih skladišč in z njimi povezanih poslovnih instrumentov nudila za razvoj goriskega mejnega postajališča. Gradivo s posveta, ki so mu sledili številni bančniki in poslovneži, bodo objavili in bo na voljo na sedežu SDAG.

NOVICE

Brzjavka SSO Jervolinovi

Predsedica Sveta slovenskih organizacij Marija Ferletić je poslala ministrici za solstvo Rosi Russo Jervolino brzjavko, v kateri ostro protestira proti združitvi pedagoškega liceja Simon Gregorčić s klasičnim licejem Primož Trubar. V telegramu Ferletićeva zahteva od ministrice takojšen poseg za odpravo spornega ministrskega odloka o združitvi omenjenih sol. Nadalje predlaga Ferletićeva ministrici Jervolinovi čimprejše srečanje, na katerem naj bi skupno preučili vse najbolj pereče probleme slovenskega solstva v Italiji.

Koncert Marthe Noguera

Nocoj bo ob 20.30 koncert argentinske pianistke Marthe Noguera v občinskem gledališču "G. Verdi". Pianistka je goriski publiki poznana izvajalka, saj je pred leti že nastopila v Gorici. Koncert organizira društvo Rodolfo Lipizer. Martha Noguera bo na koncertu izvajala izključno dela F. Chopina, ki jih je pred kratkim posnela na CD-ju.

Razstava Roberta Joosa

Med prvimi poletnimi prireditvami goriske občinske uprave velja omeniti razstavo Roberta Joosa, ki jo bodo odprli v petek, 21. maja, na gradu in bo trajala dva meseca. Joos je goriski umetnik, ki živi že več kot trideset let v Benetkah, kjer je zelo cenjen, v Gorici pa je imel zadnji, antološki razstavo leta 1983. Naslov likovne razstave bo "Ljubzenska pisma mojemu mestu". Gre za 34 večjih umetniških del in za celo vrsto pripravljalnih skic in studij za ta dela.

Severna liga v Sovodnjah

Severna liga je za enega svojih prvih shodov izbrala Sovodnje. Nocoj ob 20.30 bodo ligasi predstavili svoje kandidate in volilni program v občinski sejni dvorani v Sovodnjah. Sodelovalci bodo kandidati za deželni svet Giorgio Grossi, kandidatka za predsedstvo pokrajine Monica Marcolini in poslanec Roberto Visentin.

Nagrada Mauriziu Calligarisu

Na 1. prazniku severne mestne četrti, ki ga je priredil rajonski svet za Svetogorsko območje in Placuto, so predsinoci s posebnim priznanjem podelili najzaslužnejšega občana s tega območja. Izbrala je padla na novinarja RAI Maurizia Calligarisa, ki mu je predsednik rajonskega sveta Boegan izročil plaketo.

Rebula se nocoj predstavi italijanski javnosti

V dvorani pokrajinskih muzejev na gradu bodo nocoj ob 18. uri na pobudo Pokrajine in ZTT predstavili roman Alojza Rebule V Sibillnem vetru v italijanskem prevodu - Nel vento della Sibilla. Roman je prevedel prof. Diomira Fabjan Bajc in je izšel lani v zbirki "Estilibris". O avtorju in knjigi bosta spregovorila prof. Tomaz Pavšič in prof. Fulvio Salimbeni. Srečanja se bosta udeležila tudi avtor in prevajalka, člani skupine "Teatro giovani" pa bodo brali odlomke iz knjige.

TRADICIJA / ODVIJALA SE JE V NEDELJO

Veliko zanimanje za Furlansko kmečko ohcet in razstavo rož v Krminu

Poleg številnih prireditev, ki jih v Krminu prireajo že lep čas, so si zdaj v mestecu ob vznožju Brd omislili nekaj novega. Ob koncu tedna so namreč tu priredili poroko "po starem", nekakšno kmečko ohcet. Prireditelj je privabil veliko obiskovalcev. Zenin in nevesta sta se pojavila v lepih narodnih nošah, prav tako svatje. Kot prevozno sredstvo so uporabili star voz, enako za prevoz bale. (foto Studio Reportage)

BENCIN / ZA KUPCE IZ ITALIJE

Cena bencina ni povsod enaka

Pri Petrolovih črpalkah v Novi Gorici je občutno dražji kot v Kopršnici

MARKO WALTRITSC

Pri Petrolovih bencinskih črpalkah v Novi Gorici si včeraj, v ponedeljek, 16. maja, za liter super bencina, če si ga plačal v italijanskem denarju, dal 928 lir. Na črpalkah Istra Benza in najbrž tudi Petrola v Kopršnici pa si le dan prej, v nedeljo, 15. maja, plačal le 883 lir. Razlika je velika, kar 45 lir. Zakaj vendar, ko pa je cena bencina v slovenskih tolarjih povsod enaka, 62,30 tolarja na liter, zamenjava lir v tolarje na bankah in v menjalnicah v Novi Gorici ter Koprpu pa več ali manj enaka?

Dobro vemo, da je v zadnjih dneh vrednost tolarja padla v primerjavi z lino, ki se je ovrednotila tudi v odnosu do nemške marke in ameriške dolarja. Dobro vemo, da ti v nekaterih menjalnicah v Sloveniji zaračunajo, takrat ko menjaš denar, tudi do 3-odstotno maržo, ponekod pa le-te sploh ne zahtevajo, saj jim zadoštuje razlika med nakupno in prodajno ceno kot povsod v normalnem svetu.

Ne razumemo pa, zakaj se pojavljajo tolikšne razlike v cenah bencina med Novo Gorico in Kopršnico. Taksne razlike niso le stvar zadnjih dni, temveč so se pojavljale tudi prej, če naj verjamem ceničnikom, ki jih objavljajo nekateri listi. Sicer pa je bilo treba liter bencina se sredi prejšnjega tedna v Novi Gorici

plačati kar 955 lir.

Ceprav se v vsakem oziru splača avtomobilistom iz Italije kupovati bencin v Sloveniji (v Italiji se v tem času cena litra bencina super v prosti prodaji suče med 1585 in 1600 lirami, precej manjša je seveda cena kontingentiranega bencina proste cone na obmejnih območjih), se marsikateri goriski kupec jezi zaradi takšne razlike. Na to se sicer ne ozirajo niti furlanski niti venetski avtomobilisti, ki pridejo v Novo Gorico, tankajo bencin, kupijo cigarete in v Duty free shopih, gredo v gostilne na večerjo potem pa se v novogoriško igralnico.

Količinski so, lahko bi rekli dodatni dobički prodajalca zaradi takšne razlike v menjavi italijanske lire, lahko sklepamo iz podatkov o prodaji bencina na novogoriškem območju. Lani je bilo na tem območju prodanih stiriinajst milijonov litrov goriva, od tega 80 odstotkov bencina. Največ, kar dve tretjini ali celo tri četrtine skupne količine prodanega goriva gre na račun kupcev iz Italije. Racunica je zelo enostavna. Avtomobilist iz Italije potroši kar precej liric, dodatna zanj ugodna menjava pa prinese prodajalcu še nekaj v malho. Saj bo morda le ena stotina italijanskih avtomobilistov bencin plačala s tolarji. Drugih 99 odstotkov pa plača neposredno v lirah.

KINO

GORICA
VITTORIA Danes zaprto. Jutri: 19.45-22.00 »Notti selvage«.
CORSO 18.00-20.00-22.15 »Proposta indecente«. Prepovedan mladini pod 14. letom.
VERDI Zaprto.
TRZIC
EXCELSIOR 17.30-22.00 »Ragazine viziose«. Prep. ml. pod 18. letom.

KONCERTI

OBCINSKO GLEDALISCE V TRZICU: jutri, 19. maja, ob 20.30 koncert Simfoničnega orkestra RTV Slovenije; dirigent Anton Nanut, solist Pietro Borgonovo.

PRIREDITVE

SLOVENSKA LJUDSKA KNJIZNICA DAMIR FEIGEL vabi v petek, 21. t.m., ob 17. uri na zadnje predavanje iz niza o slovenski literaturi. Dr. Boris Paternu iz ljubljanske filozofske fakultete bo govoril na temo Poglavlja o pesniku Kocbeku. Predavanje bo v citalnici v Ul. Croce 3.

OBVESTILA

KD OTON ZUPANCIC organizira "2. BEACH VOLLEY" za ženske in moške ekipe, na plošči K.D. "A. Budal" v Standrežu. Vpisovanje do 18. maja 93 na tel. 521053 (Tanja) in 21841 (Erika).

AKCIJA TABORNIKOV RMV ob 40-letnici ustanovitve: Nazaj v taborniški raj. Prijave do konca junija. Prijavnice so na razpolago v ulici Malta, v knjižnici D. Feigel ter pri članih.

DRUŠTVO SLOVENSKEH UPOKOJENCEV obvešča člane, da dobijo vse informacije za 12-dnevno bivanje v zdravilišču Dobrna od 15. do

ZVEZA SLOVENSKEH KULTURNIH DRUŠTEV
GORICA TRST VIDEM

Kultura: temelj identitete moč dialoga

29. REDNI OBČNI ZBOR

GORICA, 22. maja, ob 15. uri.

Sejna dvorana pokrajinskega sveta
(Korzo Italija 55).

GOSTILNA PRI MIROTU

MARA MUŽINA

vabi v petek 21. maja na
Večer spargljev

rezervacije in informacije po telefonu
SOVODNJE - PRVOMAJSKA 92 - Tel. (0481) 882017

27. junija letos ob sredah na sedežu društva med 10. in 11. uro.

POROKE: slasčicar Mauro Boico in prodajalka Daniela Robazza, uradnik Daniele Lui in uradnica Roberta Bommarco.

PRISPEVKI

Namesto cvetja na grob Ljubke Sorli, daruje Avgust Stekar 200 tisoč lir za Zavod Svete družine. V počastitev spomina drage mame daruje Vilma Bregant 50 tisoč lir za KD Andrej Paglavac v Podgori.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
BASSI THEA, Rastel 52, tel. 533349
DEŽURNA LEKARNA V TRZICU
OBCINSKA 1, Ul. Terenziana 26, tel. 482787

POGREBI

Danes v Gorici ob 10.15 Lina Volto vdova Vischi iz bolnišnice Janca od Boga v Trzic, ob 11. uri Anna Zancai vdova Frizzi iz bolnišnice sv. Justa v cerkev na Rojčah in na glavno pokopališče, ob 12.30 Dario Semino iz splosne bolnišnice v cerkev Srca Jezusovega in na glavno pokopališče.

VINOGRADNIŠTVO / SKUPŠČINA KONZORCIJA ZA ZAŠČITO BRIŠKIH VIN

D. Attems spet potrjen za predsednika

Pozitiven obračun delovanja v lanskem letu - Nove naloge in novi izzivi

Vinogradniki združeni v zascitni konzorcij za vina s kontroliranim pokrokom "Collio" so na obnem zboru pregledali delovanje v minulem letu ter programe in usmeritve za triletnje 1993-95.

O delovanju je poročal predsednik Douglas Attems, ki je ocenil, da je konzorcij z obračunom dejavnosti potrdil svoje mesto na najvišjih nivojih vinogradništva ne samo v deželnem merilu. Posebej je podčrtal pomen marčnega posveta v Gorici, kjer se je zbralo sto od najbolj prestonih gostincev iz Ita-

lije in sosednih držav. Za promocijo so skrbeli s sodelovanjem na raznih sejnih, velik prispevek v tej smeri pa je dal tudi kongres združenja novinarjev specializiranih na vinskem področju, na katerem se je pred nedeljo zbralo v Gorici 20 italijanskih in 80 novinarjev z vseh celin.

Na tehničnem področju so posvetili pozornost boju proti zajedalcem s ciljem zmanjševanja uporabe onesnažujočih kemikalnih pripravkov. S tem v zvezi gre podčrtati tudi uspešno sodelovanje s Trgo-

vinsko zbornico za zakonito predvidene analize kakovosti vin. V laboratoriju konzorcija so lani analizirali skoraj tisoč vzorcev, letos pa naj bi jih kar 2.500.

Za triletnje do leta 1995 so potrdili vse dosedanje člane upravnega odbora, ki mu bo še naprej predsedoval Douglas Attems. Odborniki so Karlo Buzzinelli, dr. Paolo Caccese, Paolo Cora, enot. Fabio Coser, Marco Felluga, Giorgio Grion, Nicola Manferrari, Stanko Radikon, Mario Schioppetto, Mario Scolaris, Luigi Soini in Emil Terpin.

Opazovalnica za rastlinske bolezni in konzorcija za zascito briskih in pososkih vin obvešča vinogradnike, naj takoj poskrbijo za skropljenje proti peronospori in oidiju. Proti peronospori priporočajo uporabo preparatov, takimenovanih di-tiokarbamatov (Mancozeb, Metiran, Propineb). Proti oidiju pa v vodi topljive žveplove preparate.

NOVICE

Mečiar v Washingtonu

WASHINGTON - Slovenski premier Vladimir Mečiar je v ponedeljek prispel na štiridnevni obisk v Združene države Amerike, je sporočilo slovaško veleposlanstvo v Washingtonu. Ministrskega predsednika Mečiarja bosta spremljala njegov namestnik Roman Kováč in minister za zunanje zadeve Jan Lisuch. Glavne teme slovaško-ameriških pogovorov bodo krepitev gospodarskega sodelovanja med državama in težave Slovaske ob prehodu v tržno gospodarstvo. (STA, AFP)

Začelo se je sojenje neonacistom

SCHLESWIG - V ponedeljek se je v Nemčiji začelo sojenje neonacistoma Michaelu Perersu, 25 let, in Larsu Christiansenu, ki jih nima niti 19. Fanta sta obtožena sežiga neke starke in dveh deklet turške narodnosti novembra lani. Obtožnica ju bremeni tudi drugih napadov in požigov domov tujcev v Nemčiji. Obtoženca je policija priprila dva dni po dogodku in v casu, ko je bila vlada Helmuta Kohla okarana, ker ne stori ničesar, da bi ustavila nasilje, ki se v državi stopnjuje že od Nemske združitve leta 1990. (Reuter)

Deset milijonov Kitajcev zahteva status manjšine

PEKING - Skoraj deset milijonov Kitajcev zahteva, da jih oblasti priznajo kot pripadnike ene izmed 56 etničnih manjšin, ker naj bi te imele zdaj več pravic in svobostin kot kdajkoli prej, piše China Daily. Casopis ne navaja, da se jih je večina zaradi strahu pred diskriminacijo in eksekucijo med kulturno revolucijo 1966-76 izrekla za člane večinske dinastije Han. Danes so manjšine izvzete iz kitajskega zakona o nacrtovanju družine, ki predvideva samo enega otroka. Deležni so tudi finančne podpore za izobraževanje. Kitajska vlada naj bi se za tak korak odločila, ker se želi izogniti etničnemu separatizmu, se najbolj muslimanskemu. V zahodnem delu province Xinjiang, kjer živi muslimanska manjšina, namreč največkrat prihaja do incidentov. (Reuter)

Stavka v Nemčiji se nadaljuje

BERLIN - Upanje na konec stavke delavcev, zaposlenih v jeklarski in kovinski-predelovalni industriji v vzhodni Nemčiji, se je razblinilo, potem ko je sindikat v Mecklenburg-Vorpommernu v ponedeljek zgodaj zjutraj izjavil, da zavrca sporazum o plačah. Delavci na Sakssem, v vzhodnem Berlinu in v Brandenburgu, kjer so v ponedeljek dosegli delno soglasje z delodajalci, pa so se v ponedeljek podali na dvodnevne volitve o koncu stavke. Iz drugih dežel vzhodni Nemčiji pa poročajo, da so se pogajanja šele začela in da bodo sindikati potrebovali več časa za premislek za sprejem sporazuma. (Reuter)

ŠPANIJA / NIČ DRUGAČE KOT DRUGOD V EVROPI

Kakšna je razlika med levico in desnico

Brez idej v boju za volilne glasove

RAFAEL ANTONIO H. MENJIVAR

spodnesli trdna tla pod nogami, drugim pred Gonzalezom in bolj temeljito.

Zakon nihala, na kate-rega so Felipejevi somisljeniki upali, ni deloval. Britanski laburisti so padli že pred štirinajstimi leti, pa jim konec trdega Thatcherizma ni prinesel vrnitve na Downing Street, nemški socialdemokrati so se poslovili pred enajstimi leti, pa jih nihalo se ni prineslo nazaj, švedski so se morali umakniti pred štirimi leti, čeprav so zgradili dotlej vsaj na prvi pogled najpopolnejši sistem; že pred francoskimi so se zadnja leta potopili portugalski in grški socialisti.

Spanski socialisti sicer se lahko upajo, da se bodo obdržali na oblasti ali sami kot doslej ali pa v koaliciji, vendar samo zato, ker premier Gonzalez se ni čisto izgubil zadnje in najmočnejše karte v roka-

vu - svoje karizmatičnosti. To pa je tudi vse, kar lahko ponudi. V spopadu z desnosredinskimi nasprotniki se je vsak dan bolj oddal od svoje nekdanje ideologije, pravzaprav od vsakršne ideologije, postal je »upravitelj divje-ga kapitalizma«, politično je tako blizu desni sredini, da ga pri volilcih od nasprotnikov loči samo njegova karizma. To pa pomeni, da so njegovi načini za pridobivanje volilnih glasov prav taki kot desničarski, le da desničarji nimajo »caudilla« (karizmatičnega »velikega« vodje).

Spanski socialistični politik, dolgoletni zunanji minister Francisco Fernandez Ordoñez je že pred nekaj leti, ko so bili socialisti v Španiji se močni, opozoril, da je socialdemokracija nekoč res pomenila sporazum med kapitalom in delom, vendar je bilo to takrat, ko

MADRID - Zadnje raziskave javnega mnenja kažejo, da si ne socialisti ne konzervativci nas volitvah seštega junija ne bodo zagotovili absolutne večine v kongresu poslancev.

Med Socialistično delavsko stranko, ki je imela doslej 175 poslancev, in Ljudsko stranko, ki jih je imela 107, pred junjskimi volitvami skoraj ni razlik, zato bodo socialisti in konzervativci odvisni od manjših regionalizacijskih strank, ki pa se se niso izrekle, s kom so pripravljene sodelovati. Odločiti torej utegnejo Katalonci in Baski. (AFP)

kapital se ni bil internacionaliziran in ekonomske politike se niso odrežali v Bruslju. Na zasedanjih gospodarskih ministrov v Bruslju, je že pred dvema letoma rekel Fernandez Ordoñez, je skoraj nemogoče razlikovati socialdemokrata in demokristjana. Njegove napovedi, dandanes opozarjajo poznavalci, dokazuje novi francoski gospodarski minister, katerega strategija ni prav nič drugačna od njegovega socialističnega predhodnika.

In kako je na spanski »drugi strani«? Precej podobno kot na socialistični. Demokristjani so prav tako kot socialisti - podobno kot v Italiji - zapleteni v korupcijske afeze. Na Thatcherizem in Reaganizem se španska desnica v predvolilnem boju tudi ne more izgovarjati, ker se se v svojih domovinah poslavljata. Brezposelnost v Španiji presega dvajset odstotkov, v Franciji deset, v Italiji enajst, ne glede na to, katere politične barve je trenutna vlada.

Spanski psiholog in publicist José Luis Pimillo trdi, da se približujemo koncu nekega obdobja. »Nase obdobje se končuje, kot se je končal srednji vek, ne vemo pa, kakšno bo naslednje«, razmišlja Pimillo. Vsaj v Španiji tega ne veda ne levica ne desnica, med katerima je vse manj razlik.

Z berlinskim zidom so padle vrednote, vlade, stranke, ideologije ...

CIPER / RAZLIČNA MNENJA O NOVI VLADI

Predsednika grškega in turškega dela otoka o združitvi

Pogajanja bodo že 24. maja v New Yorku

BOULI GHINIS / REUTER

slo do turške invazije.

Po predsedniških volitvah je prislo do gospodarskega upadanja, ki je povezano z upadom turizma, ta pa pomeni glavni dohodek te otoske države; močno se je zmanjšal tudi izvoz.

Vladni viri zanikajo, da bi bilo državno vodstvo nemočno, čeprav je vlada povedala, da potrebuje dodatnih sto milijonov ciprskih funtov in napovedala povišanje davkov in zmanjšanje javne porabe. Obdavčili so cigarete in gorivo, povišali pa name-ravajo tudi prometni davek, kar je že razburilo trgovce in levicarje.

»Nočemo povzročati panike, vendar smo dol-

zni državljanom predstaviti realno sliko, saj potrebujemo njihovo sodelovanje,« je povedal vladni tiskovni predstavnik.

Clerides in Denktash sta se že srečala marca v New Yorku in se dogovorila, da se bosta sestala 24. maja na sedežu ZN. Predlog ZN, da bi združili Ciper v enotno državo, in sicer v federacijo, sta sprejela z zadržki, vendar pa je svetovna javnost pokazala, da izgublja potrpljenje.

11. maja je Rusija uporabila veto in blokirala resolucijo o delitvi stroškov za vzdrževanje mirovnih enot na Cipru med članicami svetovne organizacije. Stevilo vojakov se je zelo zmanjšalo, saj so dr-

zave, razočarane nad pogajanja, ki niso obrodila sadov, in zaradi vse večjega finančnega bremena svoje cete zmanjšale ali pa celo umaknile.

Ciper in Grčija sta ponudila, da bosta mirovnim četam ob »zelenem pasu« namenili 25 od potrebnih 47 milijonov dolarjev, saj se je Kanada odločila, da bo prihodnji mesec umaknila svoje enote, kar pa povečuje grško-ciprske strahove.

Aprila so turški vojniki ubili neoboroženega grškega vojaka, nekaj dni pozneje pa so Grki streljali na turško stran, vendar ni bilo. 28. aprila je grško-ciprska policija streljala na turško ladjo, ki se ni hotela ustaviti. V streljanju so ranili kapitana in pomarja.

PISMO IZ ŠVICE

Izdajalec švicarskega militarizma

ZVONE PETEK / ZÜRICH

V ladjedelniški hali žüriške ladijske družbe, spremenjeni v gledališče, eden najpopularnejših švicarskih igralcev Walo Lüönd kljub sedmemu krizu vsak večer pogumno sleče brigadirsko uniformo, srjajo in malce obotavljivo se spodnjice. »Izdajalec stoletja« ostane pred svojima zaslijevalcema gol.

V gledališki predstavi, ki so jo po uspešni predstavitvi v Bernu zdaj postavili se v Zürichu, je režiser Rolf Lissy na odrske deske postavil resnično zgodbo švicarskega oficirja, ki so ga leta 1977 na tajnem vojaškem procesu obsodili kot ruskega vohuna na 18 let ječe. Toda, ali je bil general z eno zvezdico Jean-Louis Jeanmarie zares izdajalec? Soddec po najnovejših raziskavah, stevilnih knjigah in zdaj se po verodostojni odskri rekonstrukciji, je bil zdaj že pokojni general nedolžen, saj ni mogel izdati zaupnih podatkov, za katere ni vedel.

Manj nedolžen pa se zdaj po toliko letih kaže švicarski militarizem, ki je bil v svoji mrznosti do komunizma sposoben prav tega, kar je komunizmu najbolj očital - montiranih političnih procesov. Jean-Louis Jeanmarie, ki svoje krivde ni nikoli priznal, je bil zrtvovan, kajti sredi sedemdesetih let so Američani obtožili Švicarje, da so prek Berna na zahod odcurljali pomembni vojaški podatki. Jeanmarie, ki se je pred tem spoprijateljil s sovjetskimi vojaškimi atašejem v Bernu, kagebejevskim polkovnikom Vasilijem Denisenkom, je bil pripravna zrttev. In kar je za švicarsko demokracijo skoraj nepojmljivo - tedaj sta ga vnaprej verbalno obsodila tako vlada kot tudi parlament in Jeanmarie - je postal sovražnik države stevilka ena, izdajalec stoletja!

Dramo, ki je prava farsa švicarske družbe, rise Helvetio s potezami, ki so značilne za eksotične banane republike. Norčuje se iz švicarskega militarizma in dviga med konservativnimi politiki in uniformiranim delom prebivalstva valove ogroženja. Pa ne samo zaradi gole Lüöndove starčevske zadnjice - tako star Lüönd namreč ni, saj v drugem dejanju mimogrede naredi petnajst sklec. Bolj kot publicistična in teatarska rehabilitacija naivnega, a postenega generala jezi militantno norčevanje javnosti iz švicarske demokracije in vojne. Kajti, podobno kot danes pri Gibanju za Svico brez vojske, ki prav v teh dneh bije odločilno bitko proti nakupu novih bojnih letal, je vsak Švicar, ki na tak

vzgoje, da je aktivni del vojaštva vsako leto na tritedenskem »ponavljalnem kurzu« in temu ustrezno usposobljen.

Svica je za oboroževanje, varnostno-opozorilne sisteme in za civilno zaščito se do nedavnega porabila po šest milijard frankov letno ali skoraj 18 odstotkov državne proračuna, zato ni čudno, da se mnogi nasprotniki potratne vojske, ki so se končno tudi organizirali in tvegali, da jim bodo desne, mešanske politične stranke in militantni del družbe prilepili nalepko »izdajalstva«. Pri vsem tem zadeva niti ni tako preprosta, saj švicarska družba, njena hierarhija, politična in gospodarska moč temeljita na vojaškem redu. Skoraj nemogoče si je predstavljati uspešno bantniško ali menedžersko kariero, ki je ne spremlja tudi vojaška, ali drugače povedano, direktor Swissaira ali Ciba Geigy ne more biti nekdo, ki nima vsaj čina polkovnika švicarske vojske. Vpliv, moč, zveze, vse je povezano z vojaško hierarhijo, razvedne razlike in konservativni mešanski družbi pa so njeno zrcalo.

Nic čudnega torej, če Švicarji nočejo v Evropo, saj se počutijo dovolj močne; pri tem so podobni zagovornikom atomske bombe, ki pravijo, da je šele zaradi tega, ker obstaja njena grožnja, ne bo nihče nikoli več uporabil. Svica se je izognila dvema svetovnim vojnama samo zato, ker je imela močno vojsko, ucijo in se vedno verjamejo zagovorniki vojske Svice. Da so dobri vojaki, so dokazovali skozi stoletja, predvsem kot najemniki v tujih vojskah. Zdaj so v službi samo se v Vatikanu, doma pa se množijo pacifisti, ne samo zaradi nesmiselnega razmetavanja denarja za drage morilske igrače, temveč tudi zaradi ugovora vesti in vse številnejših nesreč, ki se dogajajo med služenjem vojaškega roka. Samo v zadnjem letu sta dvakrat eksplodirali ročni granati na poligonih in terjali smrtno žrtve med oficirji in naborniki.

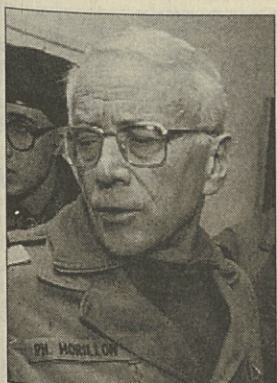
Walo Lüönd bo še dva tedna v Zürichu slalil gate in kazal rit predvsem antimilitantni publiki. Medtem pa pravi patrioti vse bolj rohnijo po raznih shodih in zmerjajo vse, ki jim je vojska trn v peti, z izdajalci. Je bil torej Jean-Louis Jeanmarie res izdajalec ali le plod lastnega okolja? Je res vsakdo, ki ni patriot in militanten, že vohun in izdajalec? Dilema, ki ima v alpski federaciji veliko globlje korenine, kot bi radi priznali sami Švicarji.

INTERVJU Z GENERALOM MORILLONOM

Strahovi prednikov

Vsi v Bosni se bojijo drug drugega in hočejo preveč, meni Morillon - Miru ni mogoče doseči s silo

SARAJEVO - General Philippe Morillon je prepričan, da je globlji razlog za vojno v Bosni »strah pred drugimi«. Miru zato ne bo mogoče doseči s silo, povečati pa bi morali tudi število varnih območij pod nadzorom ZN. V intervjuju je poveljnik Unproforja v BiH znova poudaril, da od referenduma bosanskih Srbov, ki naj bi se v soboto in nedeljo izrekli o Vance-Ownovem mirovnem načrtu, »ne pričakuje prav nič«. »Preprijčan sem, da jim mednarodna skupnost ne bo priznala pravice, da se izločijo iz Bosne in Hercegovine po koskih,« je dodal. Ko je govoril o svojih vtisih o bosanski vojni, je general Morillon menil, da imajo strah v kosteh vsi, ki so udeleženi v spopadu med Srbi, Hrvati in Muslimani. »Prava bolezen te države je strah, ki je vse strani pognal v med-

sebojne spopade. Ta strah so dodobra izkoristili nekateri voditelji. Bojijo se drug drugega. Strah zene njihova dejanja: strah pred genocidom, strah pred tem, da bi jih množično pomorili. Obudili so vse strahote svojih prednikov. Treba jim je pomagati, da se jih znebijo. Nasa navzočnost je zelo pomembna. Daje jim občutek varnosti.« Na vprašanje, ali utegne priti do sporazuma med Srbi in Hrvati zoper Muslimane, je general Morillon izjavil: »Ne verjamem. Najhujše napetosti že od vsega začetka obstajajo prav med Srbi in Hrvati. Nič ne vem o skrivnih dogovorih Srbov s Hrvati. Da bi šlo za tajni sporazum? Vsekakor se skrajneži medsebojno dopolnjujejo. Eni hočejo ustvariti Veliko Srbijo, drugi Veliko Hrvasko. Pred nekaj dnevi sem govoril z Matejem Bobanom, ki mi je znova potrdil svojo pripravljenost za uveljavljanje Vance-Ownovega mirovnega načrta.«

General Morillon zavrača silo kot sredstvo za doseg miru. »Nemogoče je vsiliti mir ljudem, ki si ga ne želijo. Poleg tega je tu preveč tistih vojvod, ki jih je ustvarila vojna in ki si ne želijo izgubiti svojega položaja. Tem bi lahko hitro pomagali. V okviru vzdrževanja miru,

MICHEL VIATTEAU / AFP

o cemer je nekaj časa sanjal Zahod, pa bi to pomenilo za vojno izsiliti mirovno rešitev v tej državi. Ponovno poudarjam, da to ne bi bilo dobro.

Cilj, za katerega si prizadevamo, je rešitev, ki se nam jo je delno posrečilo najti v Srebrenici in Zepi, dveh muslimanskih enklavah v vzhodni Bosni, ki so jih oblegali Srbi, zdaj pa sta postali varni območji, kjer poteka demilitarizacija.« Odgovorni predstavnik ZN general Morillon je prepričan, da bi se te varnostne cone morale razširiti »v skladu z dejansko željo po miru, ki jo morajo potrditi vse tri strani«. V svojem komentarju o težavah pri vzpostavljanju miru je izjavil: »Nekateri muslimanski krogi se vedno sanjajo o oboroženem vojaškem posegu, kar utegne biti eden od elementov, zaradi katerih se stvari tako počasi umirjajo. Na strani Srbov in Hrvatov pa nekateri prenapetosti ne morejo sprejeti zamisli, da se ti spopadi ne bodo končali s popolno zmago, ki bo nasprotno stran prisilila h kapitulaciji.« V pojasnilo na vprašanje o kršitvah številnih sporazumov o premirju je Philippe Morillon dodal: »Nikar ne

mislite, da se samo dejstvo, da je bil neki papir podpisan na visokem nivoju, lahko kaj uredi. Najprej je treba videti, kaj se zares dogaja, zlasti se v tej državi. Komunikacija je so slabe, poleg tega pa obstaja vrsta poveljnikov, ki ne ubogajo nikogar drugega kot sami sebe. A občutek imam, da gre do stvari v pravo smer.«

Vojak »Republike srbske« med rednim obhodom v Jasiku (Foto: AP)

Madžarska ni dobila varnostnih zagotovil

BRUSELJ - Madžarska od Nata in zahodnih držav ni zahtevala nobenih zagotovil o varnosti v zvezi s krizo v Jugoslaviji, vesela pa bi bila vsakršne pomoči, ki bi lahko okrepila njeno obrambno sposobnost, je v ponedeljek v Bruslju izjavil madžarski minister za zunanje zadeve Geza Jeszenszky. Na vprašanje, ki so ga ministru zastavili, ko je ta obiskal sedež Nata, ali namerava zaprositi za rakete zemlja-zrak Patriot, s katerimi bi se uprli srbskim grožnjam, je odgovoril: »Poznam možnosti Nata, zato bi bil vesel

vsake pomoči, ki bi utegnila okrepiti obrambno sposobnost Madžarske ter zmanjšati strahove prebivalstva, ki potrebujejo več gotovosti za prihodnost.«

Minister je poudaril, da Natu ne bo predložil nobenih materialnih zahtev: »Nismo v položaju, da bi lahko kaj zahtevali, razpravljamo o možnostih in o tem, kaj lahko skupaj z Natom storimo zato, da bi pospešili reševanje miru na Balkanu,« je izjavil. Na vprašanje, ali bodo znova razmislili o dovoljenju, ki so ga pred nekaj meseci že

dali letecim Natovim radarjem znamke Awacs, da bodo znova iz madžarskega zračnega prostora lahko nadzorovali zračni prostor Bosne, je Geza Jeszenszky odgovoril: »Preprijčan sem, da awacsji krepijo našo varnost.«

V zvezi z informacijo, po kateri naj bi Madžarska Nato in zahodne sile zaprosila za dodatna zagotovila o varnosti, ker se čuti ogroženo zaradi vojne v Jugoslaviji, je minister pojasnil, da je bila »netočna«. »Zelo natančno smo seznanjeni z območjem, za katero je pooblaščen Na-

to (za 16 držav članic, ki jim zagotavlja varnost), in vemo, kaj se je zunaj tega območja,« je menil. (Nato praviloma zavrača zagotovila o varnosti vzhodnim državam, ki so na tem področju zelo zahtevne. Omejuje se na obrambo ozemlja 16 držav članic in na operacije vzdrževanja miru, in sicer na zahtevo ZN, ki so zunaj tradicionalnega območja Nata.)

Madžarski minister se je v Bruslju sestal z generalnim sekretarjem Nata Manfredom Woernerjem kakor tudi z veleposlaniki 16 držav članic. (AFP)

BOSNA IN HERCEGOVINA

Dogovor med Srbi in Hrvati o razdelitvi se že uresničuje

Zahod se za priznanje države Muslimanov opravičuje z mirovnim načrtom

SARAJEVO - Dva dogodka v BiH v preteklem tednu - referendum srbskega prebivalstva na sedenem ozemlju fantomske Republike srbske in obnovljeni silovit toptniški napadi HVO na Mostar - imata, čeprav različna po svojih manifestacijah in vsebini, tudi bistveno skupno značilnost: naskok srbskega in hrvatskega velikodržavja za osvojitve in razkosanje ozemelj te mednarodno priznane države. Karadžićeva Republika srbska si želi z referendumom, ki ga je izvedla na zasedenih in etnično očiščenih ozemljih, legalizirati osvajanje in svoj namen z združitvijo »srbskih ozemelj« v velikosrbski imperij. »Hrvatska skupnost Hercegov-Bosne« Mateja Bobana si v bistvu prizadeva za iste cilje, saj hoče okrepiti svojo paradržavno oblast na ozemlju treh provinc, ki po njihovi sprevrženi razlagi Vance-Ownovega načrta »pripadajo Hrvatoma«.

Z nastankom dveh držav v državi, Republike srbske in Hercegov-Bosne, bi se praktično uresničila apetita dveh predsednikov, Miloševića in Tudmana, v skladu z nekdanjim tajnim dogovorom v Karadordevu, v katerem je bila, kot kažejo številna znamenja, razdelitev Bosne in Hercegovine uvrščena med prve točke dnevnega reda. Res je, da je to Zagreb večkrat zanimal, vendar pa je vse, kar se je dogajalo po Karadordevu, v marsičem potrjevalo sume o skrivni pogodbi: kasneje sta dva takratna člana predsedstva

KEMAL KURSPAHIĆ / SARAJEVO

BiH, Franjo Boras (HDZ) in Nikola Koljević (SDS), odgovarjala na pogajanja v Zagreb, takrat se je Karadžić srečal z Bobanom v Gradcu in je Tudman - potem ko se je v Zenevi sestal s Cusićem - izjavil, da so se predstavniki dveh držav, ki sta sicer v vojni, strinjali s tem, da je »za Bosno in Hercegovino najboljša rešitev konfederacija«. S tem je samo potrdil svojo izjavo iz intervjuja za Newsweek po zadnjih volitvah na Hrvatskem, da je za svet najbolje, če se Bosna in Hercegovina konfederalizira v tri etnične enote - muslimansko, srbsko in hrvatsko - saj bo tako »dobil majhno namesto velike muslimanske države v Evropi«.

Zdaj, ko se mednarodna skupnost za svojo nemotnost in neodločnost, da bi zavarovala članico ZN, ki je zrtev agresije, skuša odkupiti z vsiljevanjem Vance-Ownovega načrta, ki - kljub svojim nepopolnostim - praktično odpravlja »državo v državi« in pomeni afirmacijo bosansko-hercegovske državnosti v mednarodno priznanih mejah, se zdi, kot da si skrajneži tako na srbski kot na hrvatski strani prizadevajo ustvariti taksne ozemeljske »danosti«, ki jih pozneje ne bo mogoče spremeniti z nobeno mirovno pobudo.

Sicer pa, ali ni usoda tistih območij na Hrvatskem, ki so pod nadzorom Unproforja in kjer vztrajno se napreje vlada nezakonitost samozvane srbske oblasti, pravzaprav

priznanje nemoci, da bi spremenili to stvarnost, ki je bila osvojena s silo? Zato je odsotnost konkretnih akcij kakor tudi potiskanje glave v pesek pred srbsko agresijo značilno za vse mednarodne dejavnike, prilila samo olja na ogenj za sedanjih hrvatski pohod na bosansko-hercegovsko ozemlje.

Ali je v luči tega ropanja ozemlja ostalo vsaj še kaj upanja za Bosno in Hercegovino?

Zadnja resilna bilka je - ameriški predsednik Bill Clinton. Samo ce bo ta pri vsem evropskem mečkanju dovolil odločen za napovedanimi »odločnimi koraki, vključno z vojaškimi«, bi se zadeve utegnile obrniti na bolje.

Clinton bi namreč s kombinacijo ukrepov, med katerimi bi bili pomembnejši dve potezi - letalsko bombardiranje položajev srbskega toptništva okrog bosansko-hercegovskih mest ter odprava embarga na uvoz orožja v to državo, s čimer bi omogočili legitimno pravico do samoočrambe - utegnil bistveno spremeniti tudi »položaj na terenu«.

Zračni napadi na srbske vojaške cilje bi ob oborožitvi voske BiH najprej imeli moč bolj prepričljivega sporočila, da svet navsezadnje misli čisto resno, ko Beogradu sporoča, da mu ne bo dovolil ropanja ozemelj, ki so bila zavzeta s silo, ter da ne bo trpel genocida, ki je bil storjen v Bosni in Hercegovini. V navidez enotni fronti okrog Milo-

sevića bi v tem primeru prislo do prvih razpok: tisti, ki jih je utisla medijski teror v Srbiji, bi morali spregovoriti, saj vedo, da je cena agresije in ekspanzionizma previsoka, da bi jo Srbi se lahko vzdržali. Ob se nekaterih ukrepih, med katere zagotovo sodijo še hujše sankcije, vse dokler Srbija ne bi bila ne le pripravljena sodelovati, ampak bi naravnost pohitela z iskanjem miru - ter potem z demonstracijo politične volje, v okviru katere ne bi samo predlagali, ampak tudi vsilili pravilno rešitev za BiH - ter končno vztrajanje pri sojenju vojnih zločinov, kar vse bi utegnile spremeniti tok tragičnih dogodkov.

Vse drugo pa bi pomenilo samo nadaljevanje množičnega cloveskega trpljenja in pregonov. Kajti razdelitve BiH - ne glede na to, kaj si o tem mislijo agenti srbskega in hrvatskega velikodržavja in jutri morda tudi muslimanski skrajneži, ki bi si utegnili zazeleti tudi svojo ekskluzivno državico - ni mogoče izvesti drugače kot z uporabo genocidnih metod, s pomočjo katerih je nastajala krvava Republika srbska.

Tako kot v »srbski« Bosni ni prostora za Nesrbe, ga v »hrvatski« Bosni ne bo za Nehrvate in v »muslimanski« ne za Nemuslimane. To pa pomeni samo novo morje nasilja, pregone, trpljenje in nove cloveske nesreče, ki bi jih svet se lahko preprečil. Vendar edinole s silo, saj je BiH danes tarča tistih, ki govorijo in razumejo sam en jezik - jezik sile.

REPORTAŽA

Pot, polna presenečenj

VOJKO KOPAC

Napol porušeni most od granat, preluknjana cesta, vsakih nekaj kilometrov policijske, vojske ali kakršnekoli že kontrole, ob cestah porušene vasi in mesta, na koncu pa prihod v modern, bleščeč hotel pred Banjaluko, v katerem kaksnih tristo ljudi proslavlja poroko ob vresčeci narodno-zabavni glasbi, ki ni niti film niti roman, ampak je nadrealizem Bosne danasnega dne, maja leta 1993.

Na pot proti Banjaluki smo krenili iz Beograda. Blizu je bilo sicer iz Zagreba, toda najprej so bile nas cilj Pale, ki so blizu Beograda. Preizkušeni vojni dopisniki so nas opozorili, da na Palah ne bomo videli pravega življenja Srbov, ampak samo odmev Karadžićeve politike, zato smo se odločili za Bosansko krajino in cel koridor, ki je za zdaj v srbskih rokah, po mirovnem načrtu Vancea in Owana pa naj bi kraji na tej poti prišli v roke vseh treh tukaj živčevih narodov. Za zdaj so trdno v rokah Srbov.

S ceste zavijemo proti Bosanski Raci, kjer je mejni prehod med Srbijo in BiH. Čez Savo iz ene v drugo državo vodi ozek in zapusen železniški most, na katerem ni več trancic, samo vseppek nametane deske. Most je verjetno zgodovinski spomenik iz prve ali druge svetovne vojne, v zacasni uporabi za potrebe sedanje vojne. V normalnih okoliščinah ga ne bi prečkali niti pes, kaj sele z avtom! Po nekaj sekundah trajajočih formalnostih na srbski strani smo se peljali do mejnega prehoda na bosanski strani. Pred

zavmila mirovne pobude Evrope. Ob vhodu v mesto se ustavimo pred modernim kavarnico, ki se imenuje Vanderbilt po znanem francoskem parfumu. V Vanderbiltu imajo odlično ekspresno kavo, kar je za ta kraj prava redkost.

Ob kavi in glasu Tine Turner ne morem pozabiti, da smo le nekaj kilometrov od fronte. Za sosednjo mizo sedijo stirije uniformirani fantje, ki se kolegici s televizije takoj začno hvaliti s svojimi vojnimi zgodbicami iz Slovenije pa vse do lastne Bosne. Mahajo z orožjem, kažejo rane, zato jo hitro pobere mo k avtu. Prtljajnik stoenke kolegice iz spanskega El Paisa je poln posod z bencinom, toda nekaj kilometrov od Bijeljine naletimo na veliko bencinsko crpaliko, ki ima bencin. »Kaj se čudite,« nas vpraša lastnik, »bencina imamo v zalogi se za tri leta! Pa ne samo bencina. Če ste žejni, imam kokto, jupi in pa Heinekenovo pivo.« Odločimo se za pivo, ki je hladno, in obnemimo nad ceno bencina. Liter je po 1,6 nemške marke, v Beogradu pa smo ga placali »ugodno« po tri marke.

Pot nadaljujemo proti Brčkemu. Ne povsem varni, saj smo slišali, da se tam bijejo težki boji med Srbi in Muslimani. Ko vstopa-

mo v mesto, nam na obvezni vojaški kontroli povedo, da smo lahko mirni, da orožje molci. Medtem ko se vozimo skozi mesto, kjer je vse mirno, kjer se otroci igrajo na igriščih, kjer so ulice polne avtov in sprehajalcev, poslušamo radio BBC, ki

poroča o težkih spopadih v Brčkem. Ne slišimo nikakršnega streljanja, tudi od dalec ne. Ko iščemo izhod iz mesta, zagledamo žensko v uniformi. Vprašanje o poti izkoristim tudi za krajši pogovor. Slavka mi pove, da ima 35 let, da sta z možem na fronti, otroke pa sta poslala v Beograd. Medtem ko v rokah ponosno drži brzostrelko, mi pravi: »Ne bojimo se bombardiranja. Borili se bomo do zadnje kaplje krvi, toda ne bomo dali niti pedi svojega ozemlja!« Na vprašanje, kaj bo, če njeni otroci ostanejo brez staršev, pa je dejala: »Bodo pa ponosni na naju!«

Najhujše sele pride. Nekoj je bila to Modrica. Zdjaj so to njeni ostanki. Ce smo se ze precej navadili na rusevine s televizijskih ekranov, pa je v živo vse drugače. Sokanuto. Kolegici Mirjana in Janja se morata nujno oglositi svojemu urednistvu, a v teh krajih so telefonske zveze nemogocne. Zato so nam svetovali, naj prosimo za pomoc na lokalnem radiu. Njihovi prostori so v osmem nadstropju gorece stolpnice. To je namrec stolpnica, ki jo je zadelo pet granat in 600 krogel. Dvigala ni. Vzpenjamo se po stopnicah, na katerih lezijo smeti, ostanki pohistva, garderobe, hrana, vse do fekalij. Tista stanovanja, ki so ostala neposkodovana, so prazna, na vratih pa vidite razne napise: »To stanovanje je dodeljeno Jovici K.«, »Zasedeno!«, »Ne vdiraj. Tukaj so Srbi!...« Okenskih nis v glavnem ni. Ob izhodu iz Modrice slišimo streljanje. Dalec. Po asfaltu, polnem lukenj, po makadamu in po raznih poteh potujemo naprej. Pod vtisom porusene Modrice nas rusevine v Derventini niti ne presenetijo. Ce ne bi bilo njih, ne bi verjeli, kje smo, se zlasti ne zato, ker ob recepciji zdravilista stojijo veliki napis: »Bazen je odprt ob ponedeljkih, sredah, petkih in nedeljah od 12. do 18. ure. Vabljeni!«

HRVAŠKA / KDO JE KDO

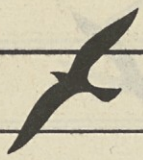
Hercegovci odločajo

HDZ: »Demokracijo je treba v času vojne omejiti«

GORAN MORAVCEK / REKA

REKA - Hercegovci, za katere mnogi trdijo, da so najbolj vrocekrvni Hrvati, imajo zelo velik vpliv na hrvasko politiko, saj je Franjo Tudman obkrožen s številnim hercegovskim kadrom. Nekateri zatrjujejo, da Hercegovci vladajo Tudmanu, on pa Hrvatski. Najvplivnejši med njimi je Gojko Susak, hrvatski obrambni minister, ki se je kljub številnim spremembam v vladi na položaju obdržal celi dve leti, odkar je Hrvatska v vojni. Susak je tudi zasebno zelo blizu Tudmanu, zato se sploh ni čuditi, zakaj je Susakov vpliv tako velik. V veliko primerih je bil Susak Tudmanov »tiskovni predstavnik«, se posebej v času strankarskih razprtij znotraj HDZ v BiH, ko je uspel uveljaviti politiko Mateja Bobana. Prav po zaslugi Susakovega zavezništva za Mateja Bobana, ki naj pride na položaj prvega človeka HDZ v BiH, sta morala odstopiti Stjepan Kljuić in Miljenko Brkić, ki sta zavračala Bobanov koncept hrvaske skupnosti Hercegov-Bosne. Poleg Gojke Susaka ima zelo velik vpliv tudi Vice Vukojević, poslanec v saboru. Ta nekdanji politični emigrant je v hrvaski politiki pooblaščen za »sekanje glav«. Pred kratkim je opozicija, znervirana zaradi prevelikega vpliva in pooblastil ministra

Susaka, poskušala izsiliti spremembo zakona o obrambi. Člani HDZ, tudi med njimi jih je veliko hercegovskega porekla, so bili prepričani, da je v času vojne treba demokracijo omejiti, zato ni presenečenje, če Tudmanu v svetu zamerijo, da duši svobodo tiska in človekove pravice in politiko do BiH. Tik preden je prišel na oblast, je Tudman govoril, da sta Hrvatska in BiH politična celota. Veliko Hercegovcev razmišlja enako in si zeli svoj »domači kraj« videti v sestavi Hrvatske. Blizu 12 tisoč Hercegovcev se bori v vrstah hrvaske vojske, zaradi množičnega izseljenstva na Zahodu pa je tudi njihova finančna moč zelo velika. Njihov nesporni patriotizem in finančna moč, ki sta v vojni zelo pomembni dejstva, sta usodna, zato se ni treba čuditi Tudmanovemu tesnemu povezovanju s Hercegovci. Predsednik izvršnega odbora HDZ Ivić Pašalić je po poreklu iz teh krajev, prav tako pa tudi predsednik Sabora Stipe Mesić. Tudi mnogi drugi zdajšnji in prejšnji politični prvaki so Hercegovci. In dokler bo tako, bo moral Tudman odgovarjati za dejanja in napake svojih političnih varovancev, ne glede na to, koliksen je njegov dejanski vpliv na vojno dogajanje v BiH.

AFERA HIT / PREISKOVALNA KOMISIJA

Odvetnika Hita sta zahtevala zamenjavo treh članov komisije

Danilo Kovačič spet povabljen na prihodnjo sejo komisije

Direktor novogoriškega Hita Danilo Kovacic je na sejo preiskovalne parlamentarne komisije prišel v spremstvu dveh odvetnikov. Ze ob prvem vprašanju (ali bo Kovacic sploh odgovarjal na vprašanje, Ivo Hvalica »vodi zasebno preiskavo mimo drugih članov komisije«, »podlaga dela« komisije je Visovo gradivo, ki je bilo dva meseca brez institucionalnega nadzora, zakonitost postopka, ki poteka brez navzočnosti obtoženca, v tem primeru Hita, je vprašljiva, Kovacic pa v skladu z določbami zakona o kazenskem postopku ni dolžan pricati v svojem lastnem primeru.

Drugi pravni zastopnik Andrej Stanovnik je nato prebral predlog za izloči-

TANJA STARIČ

tev treh članov preiskovalne komisije - Marjana Podobnika, Iva Hvalice in Marjana Poljska - zaradi dvoma o nepristranskosti. Prvega naj bi predsednik parlamenta Herman Rigelnik oziroma državni zbor izvzela iz preiskave zato, ker je javno napovedal, da bo naklepno izdal vse državne skrivnosti. Podobnik naj bi tudi širil »lažne informacije« o tem, naj bi se v primeru Hita legaliziralo odtujevanje družbenega premoženja, čeprav je bilo takrat že jasno, da gre za blizu 400 lastnikov, in ne za nekaj deset. Ivo Hvalica je javno izjavil, da vodi zasebno preiskavo, da ga zanima, kako se bo Kovacic »fizično odzval« na zaslišanje, kar kaže (sta navedla odvetnika), da ni nepristranski preiskovalec. Marjana Poljska pa naj bi izvzela zaradi izjave, da je prebral samo sto strani od 1500 in da ni strokovnjak, ampak predstavnik »politične volje«.

Po tej, kot je dejal Tone Persak, »pravno zgledni intervenci« obeh odvetnikov (Danilo Kovačič je

izjavil samo to, da bo ravnal v skladu z njunimi nasveti) so člani komisije ugotovili, da je bil direktor Hita povabljen kot priča, in ne kot obtoženec, saj preiskujejo vpletenost politikov v afero, in ne poslovanje igralnice. V skladu z zakonom o kazenskem postopku pa priče ne zastopajo odvetniki in ne more zahtevati izvzetja članov komisije. Izkazalo se je, da so na prejšnji seji res sklenili, da bo Kovacic priča, in ne obtoženec, vendar pa to ni razvidno iz vabila, v katerem so direktorja igralnice samo povabili na »razgovor«. Zadrego, ki je tako nastala, so člani komisije skušali premotiti s predlogom Danilu Kovacicu, naj vendarle odgovarja na vprašanja - seveda kot priča. Vendar je direktor Hita se enkrat ponovil, da po nasvetu odvetnikov, ki zastopajo tudi igralnico, pred komisijo v »takšni sestavi in s takšno usmeritvijo« ne bo odgovarjal. Kovacic in oba pravna zastopnika so potem zapustili sejo.

Komisija je potem obli-

kovala pravila igre, s katerimi naj bi preprečila, da bi jo se kdaj »osmesili« izkušeni odvetniki. Bistvena odločitev je, da bodo odslej vsi povabljeni nastopili kot priče (to-rej brez pravnih zastopnikov), komisija pa bo že na naslednjo sejo spet povabila Danila Kovacica, pa tudi Danila Kodrica in Darka Makuca (zaposlena v Hitu in omenjena v štiri strani dolgem pričevanju italijanskega vodje nekdanje posojilne službe) ter Zorka Debeljaka (svetovalec v Hitu in brat Stanka Debeljaka, zaposlenega v finančnem ministrstvu). Zahtevo po zamenjavi treh članov komisije bodo predali Hermanu Rigelniku, ki naj bi o njem odločil že danes. Za to, da bi Hvalico, Podobnika in Poljska državni zbor zares zamenjal, pravzaprav ni veliko možnosti, saj je komisija Rigelniku tudi sporočila, da se s predlogom o izvzetju treh članov ne strinja. Predvsem Podobnik in Hvalica sta menila, da je nezaslišano, ker njuno zamenjavo predlagata dva nepovabljeni odvetnika, in Kovacicev nastop ocenila kot izsiljevanje in zavlačevanje.

Danilo Kovačič si briše nos (Foto: Aleš Pavletič/TRIO)

ZSSS / SREČANJE Z GZS

Da bi čimprej prišlo do podpisa kolektivnih pogodb

ZSSS in Gospodarska zbornica Slovenije se strinjata, da je podpis kolektivne pogodbe za gospodarstvo nujen

MIJA GACNIK

LJUBLJANA - Na včerajšnjem srečanju predstavnikov Zveze svobodnih sindikatov Slovenije s predstavniki Gospodarske zbornice Slovenije so izrazili interes, da se sklene splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo (ali vsaj aneks k njej) in socialni pakt. Strinjali so se, da pri urejanju plač raje izberejo kolektivne pogodbe ali aneks kot pa možnost, da bi plače urejali z administrativnimi ukrepi. Ravno tako ni bilo razlik v stališčih obeh strani, da bi izhodišče za pogajanja o plačah služil sedanji aneks k splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo. Obe strani sta si bili enotni, da je treba omejiti javno porabo. Glede problematike lastninskega preoblikovanja podjetij so sprejeli sklep, naj bodo delavci upravičeni do 50-odstotnega popusta pri notranjem

odkupu delnic in naj se razlika pri neizplačanem delu plač uveljavlja pri lastninjenju. Predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Dagmar Suster je dejal, da je bil zamrznitveni zakon plač skodljiv, kar je ponazoril s stevilkami gibanja plač v zadnjem obdobju. Po njegovem mnenju je treba plače obvladovati, in sicer s splošno kolektivno pogodbo, s socialnim paktom in z državno intervencijo kot zadnjo možnostjo. Poudaril je, da so se zaradi pomislekov sindikatov do rasti inflacije pripravili pogovarjati tudi o eskalacijski lestvici. Splosni kolektivni pogodbi za gospodarstvo naj bi bile podrejene tudi pazočne kolektivne pogodbe. Suster je bil prepričan, da ni razloga, da ji ne bi bila podrejena tudi kolektivna pogodba za negospodarstvo. Glede socialnega pakta je Su-

ster postavil dva pogoja: sporazum o plačah in omejitve javne porabe. Dušan Semolič je dejal, da pomeni za sindikate podpis socialnega pakta objektivno več kot zgolj dogovor o plačah, saj želijo ohraniti delovna mesta in pravno varnost zaposlenih. Socialni pakt naj bi bil po njegovem mnenju delno v funkciji uveljavljanja kolektivnih pogodb. Semolič je v zvezi s tem nasprotoval Susterjevemu predlogu o omejevanju panoznih kolektivnih pogodb. Dogovorili so se, da se razlike v plačah med posameznimi panoznimi kolektivnimi pogodbami preverijo na novo in utemeljijo razlike, ki jim dajejo poseben status.

Pogajanja se bodo nadaljevala v sredo, ko se bodo sestali predstavniki Gospodarske zbornice Slovenije, vlade, sindikatov, Sklada za razvoj in Obrtne zbornice.

REJČEVA KOMISIJA O LASTNINSKEM ZAKONU

Lastninske certifikate bodo vendarle delili po starosti

Zavržen predlog, da bi za dvojne državljane pri brezplačni delitvi certifikatov veljala drugačna merila kot za druge

ANDREJA REDNAK

LJUBLJANA - Čeprav se je Rejčeva komisija za spremljanje lastninskega preoblikovanja družbene lastnine že na prejšnji seji odločila za delitev lastninskih certifikatov po starosti (zaradi obrazložitve vlade, da bi bilo zamudno in drago ugotavljati delovno dobo), je Marjan Podobnik ponovno sprizil to vprašanje za t. i. nove državljane oziroma, kot se je pokazalo kasneje, za tiste z dvojnimi državljanstvom. Podobnik je predlagal, da bi imeli vsi državljani možnost izbirati, ali bodo dobili certifikate na podlagi starosti ali delovne dobe, medtem ko bi dobili dvojni državljani certifikate le na osnovi delovne dobe v Sloveniji oziroma na osnovi let bivanja. Državni sekretar Tone Rop je povedal, da o tem ne more dati mnenja, ker gre za politično, in ne strokovno odločitev. Predstavnik Zdruzene liste Miran Potrč in Breda Pecan sta ugovarjala, da bi si delili državljane na dve

Predsednik komisije Rojc. (Foto: Toni Lombar)

vrsti, kar bi bilo neustavno tako zaradi neenakosti pred zakonom kot tudi zaradi retroaktivnosti. V daljši razpravi je Marjan Podobnik vztrajal pri svojem, češ, naj dobijo toliko, kot so prispevali, na glasovanju pa se njegov amandma zavrnili. Razpravljali so tudi o členu, ki govori o tem, da so vsi neodplačni prenosni družbenih sredstev iz enega podjetja na druge nični. Za črtanje tega člena sta glasovala le predstavnika Zdruzene liste, tako da ta za zdaj ostaja v zakonu, in to kljub opozorilom predstavnice Agencije za privatizacijo, da bi ta člen pomenil katastrofo za pravni sistem in za tuja vlaganja pri nas, saj bi vse prenose (in vsi niso bili nezakoniti) razglasili za nične. Ta člen naj bi ne bil potreben, saj je kot eno od meril za oskodovalje določeno tudi brezplačno prenašanje družbenega kapitala, če je bila njegova vrednost pri tem zmanjšana.

LJUBLJANA - Ker je letošnji proračun sprejet, lahko poslanci državnega zbora začnejo z »normalnim« delom. Tega se bodo lotili že danes, ko bodo začeli z večdnevno sejo. Predložen dnevni red ima trideset točk, pa se kakšna se bo nasla, saj so se včeraj zasedale različne parlamentarne komisije in odbori, tako da se bo dnevni red zagotovo razširil še s kakšno točko. Med pomembnejšimi točkami je treba omeniti strategijo razvoja kmetijstva v Sloveniji, ki so jo, kot trdi kmetijski minister Jože Osterc, s pomočjo strokovnjakov pripravljali več let. Sedanji čas je za takšno razpravo več kot pravnji, saj smo priče razvojnemu nejasnostim, številnim kmetjem, ki bi morali biti nosilci razvoja, pa ne vidijo perspektive in zato izgubljajo rodovitno zemljo. Poslanci se bodo ukvarjali tudi s številnimi zakoni. Tako naj bi vendarle ze sprejeli zakon o gospodarskih družbah, s ka-

KOMISIJA ZA NADZOR NAD DELOM VIS

Kdo si je prilastil pomembne mikrofилme?

Burno za zaprtimi vrati - Papirnati dokumenti uničeni

IVANKA MIHELČIČ

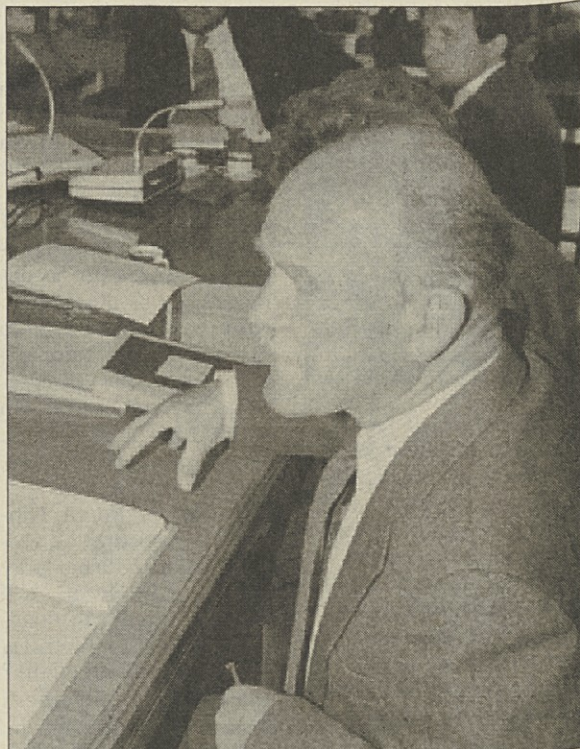
Specialni fondi

Kot smo izvedeli pozneje, so se člani komisije včeraj lotili tudi uničenja dela specialnih evidenc Visa, kar so menda opravili operativci po ukazu Miha Brejca z dne 20. januarja letos. Brejc naj bi takrat izdal ukaz, da se uniči specialni fond in centralna evidenca v Varnostno-informativni službi. Po rekonstrukciji dogodkov se je izkazalo, da vsa operativna območja niso enako vestno izvedla njegovih ukazov. Tako je denimo eno od območij uničilo vso dokumentacijo specialnega fonda, drugo je vse blagajniške knjige pozneje na novo uredilo, tretje pa je vso svojo evidenco, v nasprotju z ukazom, le prestavilo oziroma shranilo na drugem mestu. Tam, kjer so blagajniške knjige o specialnem fondu uredili na novo, pa strokovnjaki se niso ugotovili, ali so originalne dokumente pri tem vendarle tudi uničili ali pa so jih le shranili na drugem mestu. Zgodba o tem kajpada se ni končala. Brejc je že pred časom sicer javno razložil, da je uničevanje tovrstne dokumentacije nekakšno vsakoletno, običajno delo službe, kar menda počnejo (s podobnimi fondi v tajnih službah) povsod po svetu. Vse pa kaže, da bo moral komisijo o takšni trditvi sele prepričati...

Papirje pa je baje uničila nekdanja Udba. To je po Bucarjevem mnenju zelo pomembno politično vprašanje, saj so tako praktično zbrisali sledi za vsemi ljudmi, ki so s to službo sodelovali tudi pozneje in so danes na kakršnihkoli odgovornih položajih. V nadaljevanju pogovora z novinarji je Leo Sešerko dejal, da ministrska trojka na trenutke ni želela odgovorjati na določena vprašanja, ker zato menda ni imela vladnega pooblastila, prav tako pa ni želela govoriti o konkretnih imenih vpletenih ljudi, ker da za-

deve curljajo v javnost. Igor Bavar je minuto zatem pojasnil, da so na seji omenjali mnoge ljudi, delavce Visa in SDV, ki očitno poznajo določena dejstva, zato bi morali pričevati pred parlamentarno komisijo in tako pomagati rekonstrukciji manjkajočih arhivov nekdanje Službe državne varnosti. Ob tem je Bavar imenoval Tomaza Ertla, Stefana Tepeša, Ivana Erzena in Danila Zorna, ki jih je (poleg drugih) treba povabiti k pričevanju, saj so bili nekoč odgovorni tudi za hranjenje določenih dokumentov. Vsi udeleženci pogovora z novinarji so povedali, naj bi vladna ministrska trojka natančno ugotovila, kje so danes mikrofili. Za svoje delo naj bi potrebovala vsaj se mesec dni, nato pa naj bi vse manjkajoče arhive (tako Sešerko) izročila v hrambo komisiji za nadzor nad zakonitostjo dela varnostnih in obveščevalnih služb, čeprav je njihov nesporni lastnik Vis. Glede na to, da obstaja nevarnost retusiranja teh filmov, bo bolje, če bodo shranjeni v državnem arhivu, je dejal Sešerko.

Drugo vprašanje, na katero bo komisija skušala poi-

Bučar je ogorčen nad novinarji (Foto: Toni Lombar/TRIO)

Bučarjev diskretni nasvet

»Podatki o sodelovanju s Sluzbo državne varnosti so za vsakega posameznika velika obremenitev. Čeprav to ni nič nelegalnega, je močno etično ter moralno vprašljivo in obremenjujoče zlasti za človeka, ki danes zaseda odgovoren položaj. Zato smo v komisiji nasprotovali, da se te zadeve javno objavijo. Menili smo, da je treba tem ljudem le diskretno sporočiti, da smo s stvarmi seznanjeni in jim zato svetujemo, naj odgovorno mesto, ki ga zasedajo, zapustijo.« je včeraj dejal predsednik komisije France Bučar v pogovoru z novinarji. Na to izjavo se je takoj odzval Zmago Jelincic, češ da tega na komisiji niso sklenili, oziroma da je bilo to le Bucarjevo stališče. To je France Bučar tudi nemudoma priznal...

skati odgovor, pa se nanasa na vprašanje, kdo je dovolil Visu nadzor nad posamezniki ali organizacijami in ali je Vis morebiti sama presojal, koga bo nadzoroval (in tako deloval mimo svojih pooblastil). Sicer je bil več del večerajšnje tiskovne konference (vse kaže, da tudi zaprtega dela seje komisije) pravzaprav namenjen kritikam na račun časopisov, ki poročajo o zaupnih dokumentih in o zaprtih sejah. France Bučar je bil ob tem posebno ogorčen, češ da novinarji prihajajo do in-

formacij na nelegalen način, jim dajejo veliko publiciteto, povzročajo se večje sume in dvome, brskajo po intimnih zadevah posameznikov, zavajajo javnost in nikakor ne prispevajo k reševanju zadev. Nihče izmed treh navzočih ministrov na včerajšnji seji (Ivan Bizjak, Miha Kozinc in Rado Bohinc) ni dal nikakršnih izjav za javnost, mimo novinarjev pa sta brez besed odšla tudi nekdanji set Visa Miha Brejc in sedanji direktor Janez Sirše.

DRŽAVNI ZBOR / NAPOVED

Morebiti bo dnevni red obsegal tudi petdeset točk

Državni zbor bo danes začel večdnevno zasedanje - Med pomembnejšimi točkami so gotovo tiste, ki zadevajo kmetijstvo

MAJDA VUKELIČ

terim bi nadomestili Markovičev zakon o podjetjih, ki je, kot vemo, bil podlaga za številna, med njimi zelo sporna, lastninenja. Sprejeli naj bi tudi zakon o gospodarskih javnih službah, ki prinaša lastninjenje 33-odstotkov družbenega premoženja in vključuje okoli deset odstotkov zaposlenih. Med pomembnejšimi za-

koni so tudi predlog zakona o varstvu okolja, predlog zakona o gozdovih in predlog zakona o posebnih dajatvah pri uvozu kmetijskih proizvodov in živil. Državni zbor ima na dnevnem redu tudi številne volitive. Med drugim naj bi izvolili tudi tri manjkajoče sodnike ustavnega sodišča, tako da bi vendarle to sodišče začelo delati v popolni devet-clanski zasedbi.

Preobrazba občin bo težko delo

Ker naj bi se državni zbor že prihodnji mesec ukvarjal s predlogom za izdajo zakona o lokalni samoupravi z osnutkom, je komisija za lokalno samoupravo za tokratno sejo državnega zbora pripravila predlog stališč o uresničevanju ustavne zasnove lokalne samouprave. Včeraj jih je pretresla že tretje, saj gre za strokovno in politično zelo občutljiva vprašanja. Zato si komisija prizadeva, da bi v parlamentu dosegli čim večjo stopnjo političnega soglasja do preobrazbe sedanjih občin v nove. Da bo to zelo težko opravilo, dokazujejo že tudi dosedanje razprave.

INTERVJU / WOLFGANG WOLTE

»Evropska skupnost bo morala poleg držav bolj vključevati tudi njihove občane«

IVAN LUKAN

1. februarja 1993 so se v Bruslju uradno začela pogajanja o vstopu Avstrije v Evropsko skupnost. Zcela so se z izjavo zunanjega ministra Aloisa Mocka, ki je razložil najpomembnejša avstrijska stališča ter hkrati izrazil interes nevtralne Avstrije, da cimprej pristopi k skupnosti. Republika se je o stanju pogajanj, avstrijskih perspektivah ter tudi o možnostih Slovenije za sprejem v Evropsko skupnost pogovarjala z dolgoletnim avstrijskim veleposlanikom pri Evropski skupnosti dr. Wolfgangom Woltem (slika), ki je po šestletni misiji v Bruslju prevzel vodstvo urada za gospodarsko-politične zadeve in evropsko integracijo v zunanjem ministru na Dunaju.

Gospod veleposlanik Wolte, avstrijska pogajanja z Evropsko skupnostjo so se začela, kakšen je njihov potek, saj je bilo v zadnjih dneh slišati, da se je nekoliko zataknilo.

Wolte: Drži, da je v začetku prislo do nekaj zamude, Avstrija pa je po izjavi zunanjega ministra ter po prvem sestanku na ravni veleposlanikov medtem pogajalskemu partnerju predala vse potrebne pozicijske dokumente. Za zamudo pa ni kriva samo Avstrija, marveč tudi pristojna komisija ES, ki si je morala sele ustvariti ustrezne pogajalske strukture. Kljub temu ni mogoče govoriti o kakem zamujenem času, saj je Avstrija ta čas izkoristila za intenzivne neformalne pogovore, tako da so tla za uspešna pogajanja pripravljena. Prvo bilanco o poteku pogajanj bomo po vsej verjetnosti avstrijski javnosti posredovali že 8. junija, ko se bo Svet ministrov Evropske skupnosti sestel z avstrijskim zunanjim ministrom Mockom.

Mock je v pogovoru za Republiko pred nekaj dnevi dejal, da zanj ni odločen čas pogajanj, marveč rezultat, katerega bo Avstrija na teh pogajanjih dosegla. Kljub temu vprašanje: kdaj bo, po Vaši oceni, Avstrija sprejeta v skupnost, seveda s osnovnim pogojem, da bodo to zeleli tudi Avstriji sami?

Wolte: Prvi datum, ki mora mimo, je (danasnji - op. ured.) 18. maj. Če bi se drugi danksi referendum - proti pričakovanju - koncal odklonilo, bo zagotovo prislo do spremembe v terminskem načrtu. Kajti v tem primeru bo Evropska skupnost po vsej verjetnosti zamrznila sedanje načrte o razširitvi in najprej stvari uredila v sedanji hiši.

Če pa bo rezultat referendumu pozitiven, kar vsi upamo, pa menim, da bi se pogajanja lahko zaključila že v začetku prihodnjega leta. Zato se tudi strinjam z Mockovo izjavo, da ni pomembno, ali bodo pogajanja zaključena nekaj mesecev prej ali kasneje. Bolj pomembno je, in to je tudi naš cilj, da bo Avstrija na velikem zasedanju vlad Evropske skupnosti leta 1996 že sodelovala kot njena polnopravna članica. Na tem zasedanju bodo namreč sprejete vse pomembne usmeritve za bodočnost Evrope. To je naš cilj, katerega si delimo s Švedi, Finci in Norvežani.

Imate podatke o vzdušju na Danskem tik pred referendumom?

Wolte: Odločitev bo zelo tesna. Tako zagovorniki kot tudi nasprotniki Evropske skupnosti so se sporazumeli, da ne bodo vodili nekakšnega volilnega boja, marveč da bodo odločitev v čim večji meri prepustili samemu prebivalstvu. Zato tudi ni nikakršne večje propagande, ni javnih prognoz itd.

Tudi avstrijskemu prebivalstvu bo po zaključenih pogajanjih prepusteno, da na referendumu dokončno odloči, ali naj Avstrija vstopi v Evropsko skupnost ali pa naj ostane zunaj nje. Kakšno je vzdušje v Avstriji? Veliko potujete po državi in ste si medtem gotovo že ustvarili sliko. Prevladuje navdušenje ali skeptičnost?

Wolte: Po mojem prevladuje nezaupanje, kar pa se ne pomeni odklonitev. Res pa je tudi, da je število tistih, ki dvomijo, ali smo prosnjo za pristop vložili v praviem trenutku, zelo majhno. Zadržano obnašanje Avstrijev je bolj v tem, da menijo da morajo avstrijski pogajalci zelo paziti, da jih velika Evropska skupnost ne bo povozila, ali, bolj receno, da Bruselj avstrijske zahteve ne bo upošteval v tolikšni meri, kakor mi to pričakujemo. Bojazen gre predvsem v to smer, da Avstriji grozi izguba dela njene identitete, da je ogrožena narava itd. To skeptičnost in te pomisleke je treba jemati resno in tega se avstrijski pogajalci kot tudi avstrijska vlada zavedajo. Konkreten primer je kmetijstvo, kjer je avstrijska pozicija zelo jasna, in sicer, da mora Evropska skupnost pri-

voliti v ureditev, ki bo varovala ekstenso tudi srednjega in malega avstrijskega kmeta. Enako velja za tranzitni promet, za katerega Avstrija prav tako zahteva posebno ureditev.

Pomembna točka je avstrijska nevtralnost. Ta sicer ni predmet pogajanj, bo pa postala pomembno vprašanje, ko bo slo za nov vseevropski varnostni sistem. Bo Avstrija vztrajala na poziciji, da lahko postane polnopravna članica, ne da bi morala opustiti status nevtralnosti?

Wolte: Da. To pa tudi iz vidika, da je vprašanje nevtralnosti tudi v stalistični komisiji Evropske skupnosti izgubilo na ostrini. Spominjam se, da se je leta 1989, ko smo pripravljali prošnjo za sprejem, vsaka razprava znotraj ES takoj osredotočila tudi na to vprašanje. Tega danes ni več. Tudi v Bruslju vedo, da so se politične okolščine medtem popolnoma spremenile ter da se je tudi Avstrija zelo jasno opredelila za cilje, kakršne sledi Evropska skupnosti v svoji politiki glede evropske varnosti.

Kako ocenjujete doslej znane podatke o tem, sele v nejsanih načrtih obstoječem novem vseevropskem sistemu varnosti. Menite, da je dandanes sploh mogoče ocenjevati nadaljnji razvoj na tem področju, saj spremembe v Evropi se zdalec niso zaključene?

Wolte: Seveda danes ni mogoče natančno predvidevati, kako bo v petih ali sedmih letih. Za to je potrebno, da je Evropska skupnost oz. da so njene notranje strukture prilagodljive. Tudi glede varnostne politike.

Sedanja dvanajstera ima že zdaj obilico problemov. Koliko jih bo sele tedaj, ko bo Evropska skupnost narasla na 16 polnopravnih članov?

Wolte: V maastrijski pogodbi je vse zelo konkretno in natančno zapisano. Najprej namerava Evropska skupnost vključiti države EFTA. V Bruslju so pričarani, da skupnost 16 držav lahko učinkovito deluje, ker to ni odvisno od števila članic, marveč od njihove pripravljenosti za sodelovanje. Če kdo hoče motiti, bo motil, če pa so vsi prepričani, da so na pravilni poti, bo taka pot tudi uspešna.

Brez sprememb, se pravi brez večje decentralizacije, to zagotovo ne bo slo.

Wolte: Po mojem ni dvoma, da se bo morala spremeniti tudi Evropska skupnost, in sicer tako, da bo posameznim državam članicam in tudi posameznim regijam dopustila širši prostor, v katerem se bodo le-te lahko bolj svobodno gibale. Gre torej za uveljavitev tako imenovanega subsidiarnega principa, saj so tudi v Bruslju prišli do spoznanja, da posamezne države ni mogoče pretesno prikleniti na centralo. Meja pa je tam, kjer je v nevarnosti integracija, tako da je treba pri tem najti ravnovesje.

To ravnovesje bo tudi pomemben faktor v trenutku, ko se bo Evropska skupnost odpirala proti vzhodu, proti Češki, Poljski, Slovski, Madžarski, torej proti državam, ki se, čeprav počasi, vendar približujejo skupnosti. V bodoče bo treba upoštevati tudi to, toda trenutno je naša ocena ta, da so sedanji mehanizmi strukturirani tako, da bodo najprej sprejete države EFTA, ter da bo tako razširjena Evropska skupnost učinkovito delovala.

Kako se bodo stvari razvijale dalje, se bo videlo sele pozneje.

Po Vašem mnenju integracijskega procesa ni mogoče več ustaviti ali celo obrniti?

Wolte: Ne. Za to je bilo v preteklosti prevec investirano in tudi pot, ki jo je do sledje prehodila Evropska skupnost, je bila prevec uspešna. Ne smemo namreč pozabiti, da je prav na začetku te skupnosti prislo do sprave med Nemčijo in Francijo, in prav ta sprava je bila temelj za nadaljnji pozitivni razvoj, in to ne samo med tema dvema državama, marveč se je to vzdušje preneslo tudi na druge države, ki so kasneje vstopile v skupnost.

Wolte: Informacijska kampanja, ki jo je zvezna vlada predala nekemu privatnemu podjetju na področju public relations, je bila v začetku uspešna, toda dolgoročno bo morala zvezna vlada voditi specifično usmerjeno propagando, s katero bo zajela vsa pomembna področja javnega in predvsem gospodarskega življenja. To se bo tudi zgodilo, v to kampanjo pa bodo vključeni vsi, od diplomata do uradnika. Cilj te kampanje je, o pravilnosti poti prepričati čim več ljudi v osebnem pogovoru, kajti to je najboljša metoda, ki tudi sogovorniku daje možnost resne razprave. Časi, ko se ni bilo treba ukvarjati s konkretnimi, detajlnimi vprašanji, so mimo, danes je razprava dosegla raven, ki zahteva dobro poznavanje problematike.

Avstrija je sedaj in bo tudi kot članica, seveda ce bo sprejeta in ce se bodo za članstov izrekli tudi prebivalci Avstrije, v nekakšni obrobni legi, ne le v geografskem smislu.

Wolte: Evropska skupnost je za vse obrobne države, od Italije preko Grčije do Portugalske, izdelala poseben koncept, ki predvideva posebne pomoči pri razvoju. To bo veljalo tudi za Avstrijo, v kakšnem obsegu oz. kako visoke bodo podpore skupnosti, pa bo odvisno od rezultatov avstrijskih pogajanj v Bruslju. To bo pomembno tudi za nekatere avstrijske zveze ne dežele, kot so to Gradiscanska, Stajerska in seveda tudi Koroška. Za podpore bodo veljale jasne smernice, ki jih bo treba natančno izdelati in ki jih mora Evropska skupnost tudi priznati.

Obrobna lega Avstrije oz. Koroške bo imela prav gotovo posledice tudi v zvezi z zaščito zunanjih mej Evropske skupnosti. Če bo Avstrija postala članica ES, bodo namreč prav njene meje, na primer nasproti Madžarski ali pa Sloveniji, postale zunanje meje Evropske skupnosti. To pa bo povzročilo, da se bo prav na teh mejah izvajala kontrola potnikov iz vzhodnih držav. Prav s tem v zvezi bo prevzela pomembno vlogo tudi Koroška.

Ko sva že pri Sloveniji, ki je bila prav te dni sprejeta v Svet Evrope. Tudi ta mlada država zeli cimprej vstopiti v Evropsko skupnost, s sprejemom Avstrije pa se bo znašla tako rekoč v čakalnici. Kako Vi ocenjujete njene možnosti in kdaj bi se to lahko zgodilo?

Wolte: Slovenija je zelo spretna, kar se tice njenih ukrepov za cimprejšno integracijo v Evropo - tako gospodarsko kot tudi politično. To velja tako za njeno politiko nasproti Evropski skupnosti, kot tudi za politiko do Avstrije.

Mislím, da ji pri tem pomaga tudi dejstvo, da je povezana v Delovno skupnost Alpe-Jadran, ki ji brez dvoma znatno lajša navezovanje stikov na vseh nivojih. Seveda se ti stiki tudi ne smejo precenjevati, so pa pomemben kamen v mozaiku, ki bo končno sestavil Evropsko skupnost. Na ta razvoj brez dvoma pozitivno vpliva tudi izboljšanje vzdušja v odnosih med Koroško in Slovenijo.

Prva etapa slovenske poti v Evropsko skupnost bo po moji oceni v tem, da bo Slovenija z EFTA dosegla sporazum o prosti trgovinski coni. Ta sporazum pa bi brez dvoma hkrati pomenil novo približevanje k Evropski skupnosti.

Pri tem ne bi bilo pametno, če bi Slovenija zelo hitela, ne da bi bili hkrati ustvarjeni tudi ustrezni pogoji. Vključevanje oz. integracija mora in tudi bo potekala korak za korakom, pozitivno pa je, da je ta proces že v teku in da se bo - tako upam - tudi za Slovenijo pozitivno razvijal. S tem v zvezi ne bi rad govoril o članstvu Slovenje v Evropski skupnosti, ampak o nekakšni tesnejši povezavi med njo in skupnostjo.

Naj to pomeni, da ne računate na vključitev Slovenije v Evropsko skupnost pred letom 2000?

Wolte: Da, prej ne vidim možnosti. Gospod veleposlanik Wolte, hvala za pogovor.

Kljub temu menim, da mora tudi Evropska skupnost paziti, da ne bo sla predalec. ES bo morala poleg držav bolj vključevati tudi njihove občane. Samo tako bo ta pot ostala pravilna tudi v bodočnosti.

Kako nameravate o pravilnosti poti Evropske skupnosti prepričati avstrijsko prebivalstvo, saj kot pravite, je skeptičnost med Avstrijci glede pristopa v ES dokaj velika. Je informacijska dejavnost avstrijske vlade odpovedala, ali pa ima Avstrijec neki tako imenovani »sedmi cut«, da je v tem vprašanju treba biti previden?

NIŽJA AVSTRIJA / VOLITVE

Heide Schmidt presenetila vse

Erwin Pröll bo ostal deželni glavar

IGOR SCHELLANDER

ST. PÖLTEN - Erwin Pröll bo - tako kažejo prve izjave po nedeljskih volitvah, vsekakor ostal deželni glavar v Nizji Avstriji in vodja ljudske stranke na deželni ravni. Kljub temu so deželno-zborske volitve v največji avstrijski zvezni deželi in tudi v Avstriji prinesle kar nekaj presenečenj ter tudi v avstrijskem merilu pomembnih sprememb.

Kot smo že v naši večerajšnji izdaji poročali, je ljudska stranka deželnega glavarja Prölla s 44, 2 odstotka glasov izgubila 3, 4 odstotka glasov ter tri sedeže in absolutno večino v deželnem zboru, socialdemokrati pa so s 34, 1 odstotka prav tako izgubili nad odstotkov glasov, dva sedeža v deželnem zboru ter sedež v deželni vladi. Haiderjevi svobodnjaki so sicer pridobili 2, 7 odstotka glasov, da sedeža v deželnem zboru ter prevzeli sedež socialdemokratske stranke v deželni vladi, uspeh pa zdalec ni bil tak, kot so ga raziskovalci javnega mnjenja povedali. Največje prese-

nečenje teh volitev je bil rezultat Liberalnega foruma svobodnjake »disidentke« in bivše Haiderjeve namestnice dr. Heide Schmidt: komaj tri mesece stara stranka je ob njenem prvem volilnem nastopu osvojila kar tri sedeže v deželnem zboru. Pod pričakovanji je odrezala Zelena alternativa, ki s komaj 3, 1 odstotka glasov ni uspela preskočiti 4-odstotno klavzulo.

ÖVP bo torej se naprej imela večino v deželni vladi, izgubila pa je absolutno večino v zakonodajnem deželnem zboru. Zdjaj so na sporedu - koalicijska - strankarska pogajanja. Ljudska stranka je odprta za pogovore z vsemi v deželnem zboru zastopanimi strankami, vodja in glavni kandidat nizjeavstrijskih socialdemokratov Höger pa je takoj po objavi rezultata napovedal, da za njegovo stranko ne pride v postev koalicijsko sodelovanje z Haiderjevo FP v deželnem zboru. Ni pa izključil sodelovanje s svobodnjaki v različnih političnih vprašanjih. Skupaj z glasovi sobodnjakov bi bila namreč možna izvolitev socialdemokratskega deželnega glavarja. Höger očitno caka na pobudo močnejše deželne stranke ÖVP. To pa pomeni, da bo Pröll na skoraj stoo-

stotno ostal deželni glavar.

V prvi analizi je dunajski institut IFES nakazal naslednje trende pri zadržanju volilcev: od 70.000 nekdanih volilcev ljudske stranke je tokrat 39.000 dalo prednost svobodnjaki stranki, 10.000 volilcev je dalo svoj glas Zeleni alternativni, 5000 je zaupalo socialdemokratom in 5000 se jih je ogrelo za Liberalni forum.

Od 60.000 nekdanih socialdemokratskih volilcev pa je tokrat dalo prednost v prvi vrsti Haiderjevi FPO (26.000) in Zeleni alternativni (7000), kar 23.000 pa jih je ostalo doma.

Tudi FPÖ je očitno močno razočarala del svojih gospodarsko-političnih temami. Klub temu je nezaupanje v kriznih regijah zelo veliko, in prizadeti ljudje dajejo krivdo in prvi vrsti večji vladni stranki, se razlaga Vranitzky obcutljive izgube svoje stranke.

Predsednik avstrijske ljudske stranke in vicekancler Erhard Busek je priznal, da so izgube ÖVP v njeni dosedanj nizjeavstrijski »trdnjavi« boleale, a razumljive, saj »živimo v času, ko so absolutne večine očitno postale preteklost«.

Jörg Haider je izpostavil dosego volilnih ciljev svobodnjakov, in to glede na težavne okolščine - »Nizja Avstrija je najbolj zakrnela zvezna dežela z do nedelje dvostrankarskim sistemom« - ocenjuje kot velik uspeh.

O zelo neprijetnem doživljanju in raztreznitvi pa je govorila predsednica zelenega parlamentarnega kluba Madleine Petrovic.

Heide Schmidt:velika zmagovalka volitev v Nizji Avstriji. Dosegla je vstop njenih liberalcev v deželni zbor.

KOROŠKA / PO IZJAVAH ZERNATTA IN AMROZYJA

Jesenskih volitev ne bo?

IVAN LUKAN

CELOVEC - Čeprav nihče od koroških politikov tega ni hotel priznati, izid volitev oz. poraz obeh velikih strank v Nizji Avstriji je indirektno vendarle vplival tudi na termin deželno-zborskih volitev na Koroškem: jesenskih volitev po vsej verjetnosti le ne bo.

Tako deželni glavar Christof Zernatto (ÖVP) kot tudi njegov namestnik Peter Ambrozj (SPÖ) sta včeraj na tiskovnih konferencah zelo odločno zavrnila vse spekulacije o predcasnih volitvah na Koroškem.

Zernatto je po porazu ljudske stranke v Nizji Avstriji dejal, da ne vidi nikakršnih tehtnih vzrokov za oktobrsk volitve ter se izrecno zavzel za termin spomladi leta 1994, »kot to predvideva deželna ustava«. Dodal je se, da imajo ključ za predcasne volitve socialdemokrati kot najmočnejša stranka v koroškem deželnem zboru. Od njihovega zadržanja je odvisno - tako Zernatto - kdaj bodo Korošci volili. Predsednik socialde-

mokratov Ambrozj je na vprašanje morebitnih predcasnih volitev takoj odgovoril. Tudi on včeraj ni videl nikakršnih političnih razlogov, ki bi upravičili predcasnih volitev. Zavzel se je za iztek legislaturne periode in menil, da Korošci »v tej težki gospodarski situaciji ne želijo volilnega boja, marveč vlado in deželni zbor, ki resujeta napet položaj«.

Tudi Haider si po svojem skromnemu uspehu v Nizji Avstriji očitno

Proces proti neo-nacistu Küsselu

DUNAJ - 34-letni vodja področja »Ostmark«, nemške neonacistične »Nove fronte« in voditelj »Narodno-zveste izvenparlamentarne opozicije« (VAPO) Gottfried Küssel je s svojimi neonacističnimi »kameradi« dolga leta lahko neovirano deloval za urednicevanje svojih ciljev in idealov.

Sef avstrijske in pozneje tudi nemške scene neonacistov in desnih skrajnežev je odkrito in nekanovano lahko poveleval Adolfa Hitlerja, tajil masovno uničevanje Židov v 3. rajhu in zahteval pripisvanje NSDAP k volitvam. Napovedal je celo ponovni izgon Židov iz Nemčije. Vse to je brez pridrkov - »Ponosom sem na to, da sem nacist!« - izjavljal v intervjujih za vrsto medijev, nenaadnje za ameriško televizijsko ustanovo ABC in za münchenski oddalnjak Tele 5.

Sele ogorcene ameriške reakcije po emisiji intervjuja je opozorila avstrijske ambasade v ZDA, ces vse to zelo skoduje avstrijskemu ugledu v ameriški javnosti, so zdramile pristojne avstrijske organe in notranje ministrstvo. V januarju leta 1992 je državna policija aretirala Küssela.

Aretaciji Küssela so sledile nadaljnje aretacije, razkrita je bila cela vrsta neonacističnih zvez, ki policiji niti niso bile znane, med njimi tudi skupine, ki so bile v posesti celih arzenalnih orožja.

Po več kot eno leto trajajočem preiskovalnem priporu je Vrhovno sodišče dalo prav formalni Küsselovi pritožbi, zato je pristojno sodišče moralo prej kot načrtovano začeti s sodno obravnavo proti neonacistu. Včeraj je bila prva obravnavana, ki nato bila prelozjena na naslednji mesec.

Sodišče v Kremsu (Nizja Avstrija) je medtem konec preteklega tedna zaradi nacionalsocialističnega delovanja obsodilo pet neonacistov, med njimi tudi Küsselovih »kameradov«.

Poudaril pa je, da bo neglede kdaj bodo volitve - kandidiral za položaj koroškega deželnega glavarja ter napovedal, da se bo v prihodnjih tednih in mesecih »bolj posvetil koroški politiki, obenem pa ostal predsednik kluba svobodnjake stranke v avstrijskem državnem zboru«.

FILM / POROČILO S FESTIVALA V CANNESU

Prihodnost ne obstaja

Prva dama francoske Indusrije sanj Catherine Deneuve

Ko pišem tole prvo poročilo z letošnjega festivala v Cannesu, mi v ušesih se vedno odmeva krik z jutranje projekcije filma Body Snatchers (režija Abel Ferrara). Bil je to krik, ki je obenem klical po krvi in segel do srca. Prisel je iz ust matere, ki sploh ni več mati, temveč le se telo, naphano s sluzasto, lepljivo snovjo. Pa vendar je segel do srca, saj je morda prav film Abela Ferrare s svojo brezhibnostjo najzgovornejša ilustracija »condition humaine« konca tisočletja, kakor ga uprizarja filmi letošnjega festivala. Abel Ferrara je po Donu Sieglu in Philipu Kaufmanu že tretji režiser, ki se je lotil kulturnega znanstveno-fantastičnega romana o osvajalcih cloveskih teles, ki se vas lotijo v snu. Prebudite se sicer »prerajeni«, toda to niste več vi! Za kaj torej gre v tem filmu? Ekološkega strokovnjaka (»Se en hipi, ki bi rad rešil svet!«) pošljejo v ameriško vojaško bazo, da bi ugotovil stopnjo onesnaženosti s PCB. Kaj hitro se izkaže, da je to se najmanjše zlo! V tem strogo urejenem vojskem univerzumu namrec stvari se zdalec niso v redu: ljudje izginjajo čez noč, »ko zaprejo oči« ... Ta usoda postopoma doleti tudi tri člane ekologove družine: najprej mater, nato očeta in nazadnje se brata. Edina, ki se izvije objemu nočnih obiskovalcev, je najstniška hči, ki se ob pomoči pilota helikopterja na koncu povzdigne v nebo, da bi ostala »cloveska«. Cloveskost v tem primeru pomeni raketriranje konvoja novih zarodkov, ki so že na poti v vse vojaške baze Združenih držav. Po opravljeni dolžnosti nas »srečni« par pristane v Atlanti, kjer ju pričaka zlovesci off-glas: »Kam boste šli? Kam boste pobegnili? Kam se boste skrili? Samo vi ste se ostali!«. Kot po naključju je Atlanta mesto, iz katerega nas vsak dan - tudi v snu - raketrirajo novice. CNN. Body Snatchers se priplazi v naše telo. Kam prodira informacija?

Cas možganskih kirurgov in inženirjev dus

Ta strogo telesna razsežnost zdajšnje komunikacije je nekaj, kar je dobesedno vpisano v telo mnogih letošnjih filmov. Navsezadnje je že kar v otvoritvenem filmu Andréa Téchinéja Moj najljubši letni čas glavni

junak moral prodreti naravnost v materino lobanjo, da je odkril vzroke njene omedlevice. Približno tako torej, kot je delal ze William Hurt v Wendersovem filmu Do konca sveta: prodreti v mozgane, odkriti fiziološki vzrok spominov in sanj, emocij in senzacij. To je čas možganskih kirurgov in dušnih inženirjev.

Tudi junaki filma Mikea Leigha Goli nosijo sledi svojega časa, zapisane naravnost v telo. To niso le vtetovirani znaki na golih ramenih, to je tudi črna koda, o kateri govori glavni junak. V tej črtni kodi s tremi šestkami naj bi bile povzete vse zlovesce napovedi apokalipse. Obrnite jih - in dobili boste leto 1999! Je mar konec stoletja res tudi že konec sveta?

Svet se zapogiba vase

Jean Baudrillard je v nekem svojem spisu zatrjeval, da se svet v svojem spogledovanju s preteklostjo zapogiba sam vase, da povzema vse že preživete prakse - in da sploh nikoli ne bo docakal konca tega stoletja. Večina filmov letošnjega festivala mu daje prav. Bodisi da gre za socialo, science fiction ali družinsko melodramo, vse po vrsti se iztekajo v apokaliptično smrt, ki pušča za sabo le se replikante z vgrajeno črtno kodo in omejenim časom zivljenja. Kar torej ostane tem redkim preživelim humanoidom, je svojevrstna obnova poglobitvenih intersubjektivnih odnosov in temeljnih sorodstvenih struktur. Brat in sestra v filmu Andréa Téchinéja, fant in dekle v filmu Mikea Leigha, družina v zanimivi televizijski drami Stephena Frearsa The Snapper. Kot bi tem razseljenim individuum, katerih telesa celo niso več »poželjivi stroji«, temveč kvečjemu se »rezervni deli« manjkajočega ljudstva, ne preostalo drugega, kot da se skušajo vsekakor in za ceno telesne bolečine spojit v eno. Družbeno telo je razpadlo, pogledimo, ali se da kaj storiti vsaj se z deli našega individualnega, fizičnega telesa. Odprimo lobanjo, pogledimo v trebuh, pobrskajmo po iztrebkih.

Iztrebljevalec, ki je nadomestil heroje

Svojevvrsten paradoks je seveda, da se ta globoko pretresljiva vprašanja

STOJAN PELKO

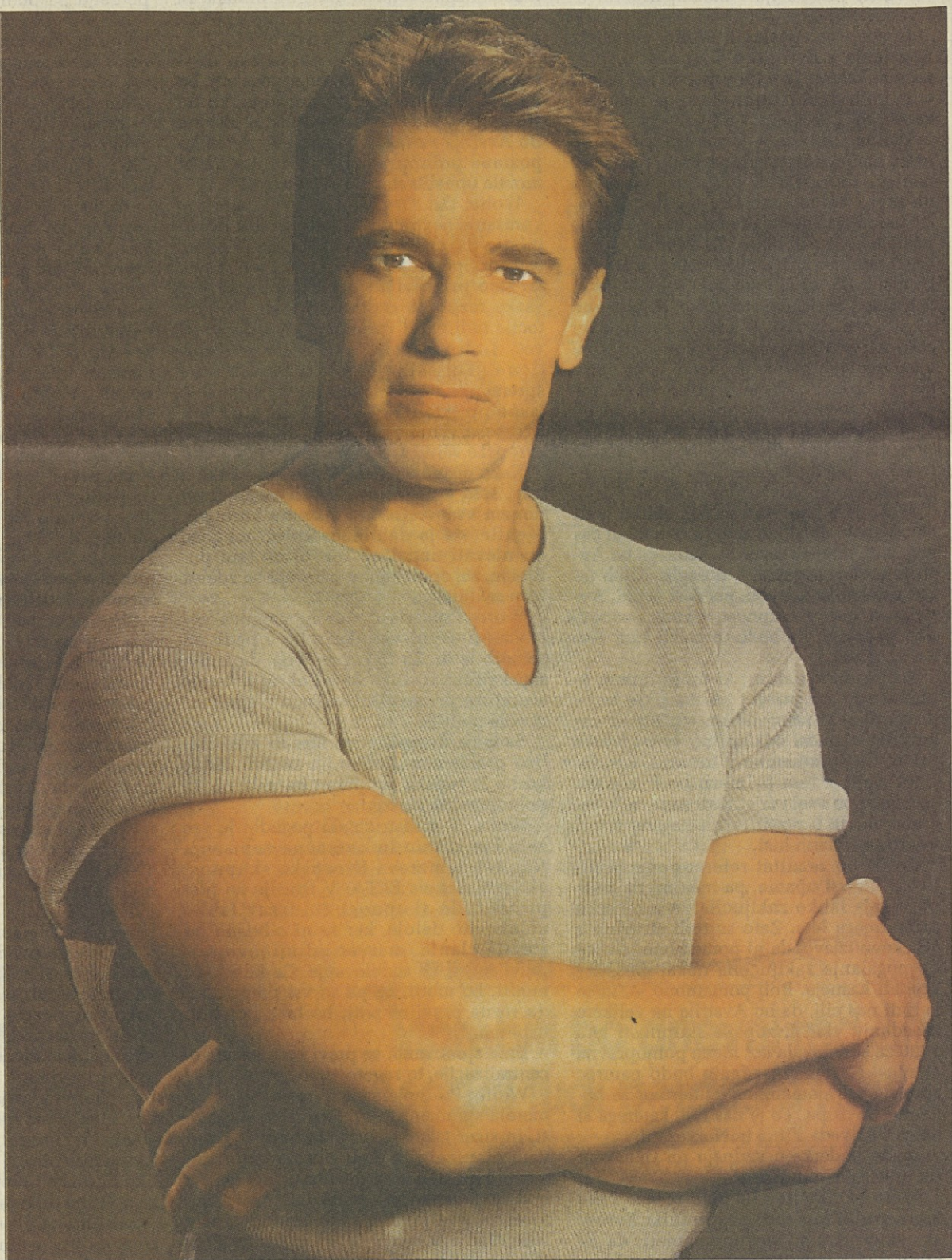
razgrinjajo na platnu festivala, ki je po svoji definiciji zavezan mondenosti, bliscu in površini. Ta paradoks je dosegel svoj vrhunec, ko je na projekcijo filma Goli Mikea Leigha prisel Mr. Univerzum, Arnold Schwarzenegger. Clovek, ki je osvojil svet prav s telesom, da bi v filmu Total Recall dokončno opozoril na to, da ne ve povsem natančno, katerim mozganom pripada to telo. Schwarzenegger je zato figura, ki morda najlepše ilustrira situacijo, v kateri se se tako precizen »bilding« telesa slejkoprej izteče v fazo čistega zdvo mljenja nad identiteto. Terminator! Če torej

Mediatizirani samomor

Zato morda ni naključje, da se najbolj dramatični filmi festivala ne vrtiljo na platnu, temveč druge okrog nas. Zato smo vsi skupaj že dve noči gledali dramo otroškega vrtca v predmestju Pariza, v katerem je zdaj že razvpiti H. B. ugrabil skupino otrok in jih enega za drugim zamenjal za vreče denarja, ki mu jih je osebno prinašal zupan Neuilly-sur-Seine in finančni minister Francije, Nicolas Sarkozy. Kar v tej drami najbolj fascinira vse medijske ljudi, je do skrajne podrobnosti napisan in sprintan sinopsis dogajanja, ki ga je ugrabitelj razdelil opazovalcem in policiji. V njem je predvidena ne le razporeditev

kamer vodilne francoske televizije TF 1, temveč tudi »fizična eliminacija« samega ugrabitelja. Cerebralni film ali mediatizirani samomor?

Otrokom je vzgojiteljica morala dati pomirila, da so lažje prebili noč, sicer pa jim je vse skupaj pojasnila kot igro, v kateri morakar s pistolo preganja volka. Telo in mozgani, resničnost in fikcija, televizija in film ... Vrhunec ironije je morda časopisno poročilo v dnevniku Liberation, v katerem novinar piše o tem, kako so starsi ugrabljenih otrok med nočnim čakanjem gledali televizijski prenos otvoritvene slovesnosti iz Cannes s Catherine Deneuve. Ko bi vsaj počakali en dan! Tedaj bi videli Kindergarten Copa.

Tudi v Cannesu 186 cm visok, z obsegom prsi 160 cm in obsegom bicepsov 61 cm - Arnold Schwarzenegger

PRO MUSICA

Mednarodni mojstrski ciklus koncertne agencije Gallus International

Narodni muzej - 19. maj
TARTINI KVARTET
Mozart - Schumann - Debussy

Slovenska filharmonija - 16. junij
BRUNO GIURANNA
viola
ROCCO FILIPPINI
violončelo
TARTINI KVARTET
Čajkovski - Schönberg

Narodna galerija - 6. julij
SHLOMO MINTZ
violina
Bach

Izvedbo koncertnega cikla **PRO MUSICA** so omogočili:

Ministrstvo za kulturo R Slovenije in Mesto Ljubljana - Enota Kultura Alcatel-ECS Ljubljana, Austrotel-Kompas hotel, Cankarjev dom, Dnevnik Republika, Kompas design, Media V, Minolta Slovenija, Narodni muzej, Radio in TV Slovenija, Slovenska filharmonija, Tiskarna Slovenija

Informacije in prodaja:

GALLUS INTERNATIONAL
Krakovski nasip 6
61000 Ljubljana
Tel. (061) 157.008
Fax (061) 157.194

GALERIJA LABIRINT
Podhod Maximarketa
Ljubljana
Tel. (061) 163.179
150.155

Emir Kusturica s cigaro namesto sladoleda

Cannes ne more rešiti sveta

CANNES - Ugledni francoski režiser Luis Malle letos ziriji v Cannesu predseduje z mesanimi občutki.

Pred petindvajsetimi leti je bil Malle v skupini filmskih ustvarjalcev, ki so festival prekinili - to je bilo sredi leta 1968, ko so po vsej Franciji protestirali tako študentje kot delavci. Na festivalu so filmski ustvarjalci Alan Resnais, Claude Leoluch in Mios Forman takrat umaknili svoje filme iz tekmovalnega programa, člani zirije Malle, Monica Vitti in Roman Polanski pa so odstopili. Francoska režiserja novega vala Francois Truffaut in Jean-Luc Godard sta se celo obesila na zastore na projekcijskem platnu, da bi preprečila predvajanje filmov v glavnem avditoriju in na stotine ljudi se jim je pridružilo z množično stavko. Po celonocni vroči debati z obcasnimi izbruhmi nasilja, ki jo je vodil prav Malle je bilo vsem skupaj dovolj.

Danes Malle tega ne obzaluje. " Vse to bi storil se enkrat.

Tokrat bi seveda bilo lažje prisiliti zirijo v predajo, saj sem njen predsednik", je Malle povedal novinarjem. V Mallovi ziriji sta igralki Judy Davis in Claudia Cardinale, britanski igralec Gary Oldman in bosanski režiser Emir Kusturica.

Vsaka ideja revolucije je v konservativnem Cannesu videti smešna. Toda vsi ne uživajo v modernem udobju mesta. Malle meni, da se je kriza iz leta 1968 le povečala, saj je Cannes edina stvar, ki se deluje v Franciji. " Pocutim se, kot bi bili v Monte Carlu, ne pa v Franciji", je dejal Malle.

Ali se zdi pravično nadaljevati s tako razsipnim festivalom, medtem ko se v bivši Jugoslaviji bijejo boji, mnogo hujsi od protestov iz leta 1968? Kusturica, rojen v Sarajevu, ne vidi nobenih koristi v zaprtju festivala: " Dvesto let je del Evrope jedel sladoled, medtem ko je drugi del trpel. Ne vidim, kakšen vpliv bi lahko mi imeli na zaustavitev spopadov v Bosni." Malle z izkušnjo pol stoletja dodaja: " Navsezadnje je le festival."

(Reuter)

GRAD SNEŽNIK / EDINSTVENO RAZSTAVIŠČE

Gospa z gradu

DANICA VELKAVRH

Radović, tudi sam vnet fotograf, vse fotografije pa so mu uokvirili pri Informi. Tudi glasbenika - saksofonist in kitarist, ki sta igrala na sobotni otvoritvi in se dolgo po njej, sta njegova prijatelja.

Kako nabrati desetino

Razstave in druge kulturne prireditve se vrstijo v tem edinstvenem razstavišču že enajsto leto, od takrat, ko je zacela z gradom upravljati Vesna Berce. Š prijateljico, slikarko Stanislavo S. Pudobsko, ki je doma v bližnjem Pudobu, vasi med Starim trgom in Lozem, sta se polni entuziazma lotili dela. Sprva so se na vabila odzivali le njuni prijatelji, kasneje pa so tudi drugi začutili, da je to ena lepših, čeprav v samoto odmaknjenih galerij v Sloveniji.

V galeriji ne razstavlja jo samo priznani umetniki, ampak ima odprta vrata tudi za tiste, ki sele stopajo na izbrano umetniško pot. Pred leti so začeli tudi s koncertno dejavnostjo. V sodelovanju s Koncertno agencijo Klemen Ramovš so priredili cikel vrhunskih koncertov s priznanimi tujimi umetniki. Zal si tega zdaj ne morejo več privoščiti, zato so pogostejše predstavitve knjižnih in pesniških zbirk ter razstave. Tako predstavitev je imela pred kratkim v okviru Snežnikskih večerov Neza Maurer, ko je predstavila svojo zadnjo pesniško zbirko Od mene k tebi. Snežniški večeri so vrhunec prireditev na gradu, pripravijo jih enkrat na leto in vedno jih spremljajo razstave likovnih del.

Gostje na gradu so bili med drugimi tudi skladatelj Bojan Adamič, keramičarka Marija Orthaber, modna oblikovalka Suzana Sisernik. Poleg razstave Janka Dermastje je za letošna predvidena predstavitev monografije o Cerkniškem jezeru, ki jo pripravlja Andreja Peklaj,

ob njej pa pogovor o njegovih skrivnostnih lepotah.

Junija bo na Snežniku mednarodna likovna kolonija, katere glavni pobudnik je Klavdij Tutta, in razstava Nika Slovenca. Avgusta bo likovna razstava Darka Slavca in Mladena Jernejca, septembra pa razstava kiparja Jirzija Bezlaja. Septembra, ko bo pri gradu Notranjska polharska noč, bo galerija odprla vrata tudi za razstavo otroških likovnih del s starotrske osnovne šole Janeza Hribarja. Ta bo letos že tretja.

Kako milo sreco uloviti

Povezovanju s pet kilometrov oddaljenim Starim trgom se Vesna Berce ne zeli in ne more odreči. V Loski dolini sta vir življenja gozd in zivore, imajo pa tudi dve večji podjetji, Kovinoplastiko in obrat Gozdnega gospodarstva Postojna, ki rada, če le moreta, prisločita na pomoč. Tako je Kovinoplastika že pred enajstimi leti uredila razsvetljavo v galeriji, obrat Gozdnega gospodarstva pa je izdelal kopijo Nultega kamna, geodetskega znamenja, ki stoji ob vhodu v grajski park, izvirnik pa so shranili na gradu. Ta obrat je postavil tudi spomenik prvi gozdarski soli v Sloveniji, ki so jo leta 1869 ustanovili prav na Snežniku. Njeno delovanje omogočil Jurij Schoenburg, predzadnji lastnik gradu. V njej so poučevali v slovenskem jeziku.

Ce bo sreca mila, kar z drugimi besedami pomeni, ce bodo na gradu Snežnik dobili kaj dodatnega denarja (v tem primeru od republike), bodo pripravili novoletni koncert, letos s Svetlano Makarovic. Lanskega z Bogdano Herman, ki je izvajala stare slovenske balade, tisti, ki so ga doživeli v velicastni zimski lepoti, ne morejo pozabiti. S tem pa bi bila uresničena večplastna paleta dejavnosti Vesne Berce, gospe z gradu, nacrtovana za letošnje leto.

Tako je Janko Dermastja ujel snežniško vilo

ARHITEKTURA IN OBLIKOVANJE

Naši študenti v Avstriji

GRADEC - Sola za arhitekturo Univerze v Ljubljani je skupaj s Politecnico di Milano, Facolta' di Architettura, Technische Universitaet, Erzherzog Johann Universitaet Graz in z University of Kentucky organizirala pregledno razstavo na temo »New Architecture in old Structures«. »Stara tehnika« na Rechbauerstrasse 12 v Gradcu je prva postaja razstave, ki bo potovala v matična mesta vseh starih univerz. Osnovna tema razstave je se posebej aktualna tako za naso solo kot za slovenski prostor. V sproščeni obliki študentskih programov je v odgovorjanju na večno vprašanje konservacije, rekonstrukcije, razvoja in interakcije v mikro in makro merilu Sola za arhitekturo v Ljubljani se enkrat dokazala, da se ne le postavlja ob bok tistim iz zahodnoevropskega prostora, temveč jih (tokrat) celo prekasa. Tradiciji umne integracije novega v staro, značilni za naso solo, se je tokrat kljub povsem ponesrečeni organizaciji razstave grških arhitektov pridružila se izjemna grafična izdelanost projektov. Razstavo, ki bo v Gradcu trajala do 20. maja, bo po besedah predstojnika šole prof. Petra Gabrijelčiča obogatena s ka-

talogom prav kmalu razstavljenega v Ljubljani, v Milanu in v Kentuckiju. (B.U.)

Slovenski arhitekti na Madžarskem

BUDIMPESTA - Danes bodo v Budapest Galeriji v Budimpešti odprli razstavo sodobne slovenske arhitekture. Poleg madžarskega organizatorja sta razstavo pripravila se Društvo arhitektov Ljubljane in Galerija Dessa. Slednja je že leta 1991 pripravila izbor sodobne slovenske arhitekture za razstavo v ZDA. Razstava so pripravili povsem na novo, predvsem bo skušala sirs predstaviti slovensko arhitekturo. Pri zasnovi sta želela selektorja Milos Florjancić (DAL) in Andrej Hrausky (Dessa) poleg stavb predstaviti tudi oblikovanje interierjev, saj je le-to po njunem mnenju, predvsem zaradi splosne krize gradbeništva, svojevrsten izraz sedanjega stanja v slovenski arhitekturi. Selektorjema so se odzvali naslednji avtorji:

Milos Bonca, Vojteh Ravnikar, Mladen Lukas, Janez Kozelj, Ales Vodopivec, Jurij Kobe, Edo Jalsovec in Bogdan Cerne, Bozo Podlogar, Jure Sadar, Peter Pahor, Katarina in Miha Desman, Andrej Kemr, Boris Podrecca, Ales Zetko, Metod Prijatelj in Peter Vezjak ter Vesna in Matej Vozlic. Ob razstavi bo izšel tudi katalog/zloženka v madžarscini, ki ga je oblikoval Ranko Novak. (A.H.)

Moderna v Romuniji

BUKARESTA - Konec aprila so v Bukaresti organizirali simpozij z naslovom »Med avantgardo in modernom«. Slo je za prvo resnejšo obravnavo medvojnih kulturnih gibanj v Romuniji, ki so bila seveda med Causescovo vladavino potisnjena v ozadje. Kot v večini socialističnih dežel se po vojni o nekdanji kapitalistični dekadenosti umetnosti ni razpravljalo. Tako danes je stezka doumno vsa bogastvo tega kulturnega izročila. Celo vodilna avantgardna imena, kot so Ionesco, Tristan

moramo skupaj z državo imeti najmanj eno opero, simfonični in big band orkester, nekaj teatrov in muzejev, prevode vsaj nekaterih velikih literarnih besedil in tako dalje. Kaksne, to je drugo vprašanje. Na simbolni ravni, pomembni za nacionalno samozavest, je dovolj, da te reci obstaja jo.

Lastnina nad produkcijo (torej možnost izreči: »To je moje/nase!«) zelo spodbuja kulturno produkcijo; pred časom sem se omenil, da v založništvu trenutno najbolj prosperirajo tiste firme, ki nosijo lastnikovo ime. Tu so zakonitosti pač enake kot v gospodarstvu, navsezadnje tudi gre za gospodarstvo.

Nekoliko pa se zaplete pri sprotni ustvarjalnosti. Moj empirični zgodovinski spomin ne seže prav daleč, toliko pa že, da si (dodatno ohrabren s pisanimi pričevanji iz prejšnjih časov) upam trditi, kako se pri Slovencih somerno menjujeta ambicija, da bi svojo kulturo ustvarjali z natančnim posnemanjem in prenašanjem najbolj priznanih tujih vzorov, in težnja ustvarjati kulturo karseda samoniklo, zaščiteno pred tujimi vplivi.

Trenutno slovensko agorafobično vzdušje, ki ga je nemara v najbolj

zgovorni obliki izpricala zdaj že slovita radijska anketa med poslušalci, ali naj kultura dobi več denarja ali ne, kot ji ga je namenjal osnutek proračuna, in odgovori, ki so zapovrstjo dokazovali, da gre kulturi predobro, saj je pri nas prevec tujih umetnikov, tako da imamo celo neizrabljene domace, bi nas nemara navajalo k pomisli, da se bomo v kulturi zatekali k lastnemu, lastnemu in le lastnemu, naj bo dobro ali slabo. Vrsta javnih komentarjev ze izraza svojo hudo skrb na to temo.

Ko pa sem na avtomobilih, parkiranih pred celovskim prizoriščem koncerta Gipsy Kingsov, opazil vrsto slovenskih registracij, si nisem mogel kaj, da ne bi pomislil, da na kakem slovenskem etno večeru Druge godbe zanesljivo ne bi bilo toliko obiskovalcev. In enako me je strahu pred naso pretirano zaprtostjo v lastne kulturne meje ozdravil odgovor redne obiskovalke ene ljubljanskih knjižnic, ki je na knjižničarkino priporočilo lani nagrajenega slovenskega romana odvrnila, da domače književnosti ne bere. Odločitev za lastno je nacelna; v nadrobnostih vsakdanje izbire se kljub njej ravnamo po planetarnih diktatih.

ZDAJ IN NIKOLI

Lastno, lastno, lastno

ANDREJ BLATNIK

Da je lastništvo vec kot samo teoretična kategorija in da cloveka lahko zapelje v zelo skrajna dejanja, je vsaj v obdobju bypass privatizacij na nasih tleh moralo dokončno postati jasno tudi največjim skeptikom in dvomljivcem. Ce se direktorji velikih koncertov, tako rekoč osrednjih firm svojega področja v državi in hkrati izvoznih paradnih konjev, lotevajo početja, katerega končni cilj in do met je, da si postavijo kak »svoj« kafic, res morda z gigantno kvadrato in zavidanja vredno skupno težo medenine in marmorja, porabljenega za notranjo opremo, razsežnost povezave »imeti in biti« ne potrebuje več nadrobnejših utemeljitev.

Na napačni poti pa bi bili, ce bi neustavljivo zeljo za lastnim omejevali le na materialni svet. Zdi se, da je to le najbolj pregledna, nemara zato, ker je najbolj jasno, kaj tisto, kar imamo za lastno, pravzaprav je. Ker se na tem mestu ukvarjamo s kulturo, bomo preskočili vsa preostala lastninska hrepenenja in se ozrli na kulturo.

Lastna kultura? Seveda, zadeva ni sporna, se posebej, dokler je ni treba placati. Pa tudi poslej se kar gre: dokaj samoumevno se nam zdi, da

Tzara ali Constantin Brancusi, težko povezujemo z njihovim domovino. Pa vendar je bila Romunija nekdanj tako materialno kot duhovno zelo bogata država. Meščanska elita se je praviloma zgledovala po Franciji in tujcu, ki pride v Bukarešto, je kmalu jasno, zakaj so mesto poimenovali »vzhodni Pariz«. Kot nakazuje že ime simpozija, pa je pravzaprav slo za dva pola kulturnega razvoja. Ce je za romunsko avantgardno značilno, da se je razvijala hkrati z ostalimi avantgardnimi gibanji v Evropi, Marcel Iancu in Tristan Tzara pa sta v Zürichu celo ustanovila dadaistično gibanje, se je moderna vsaj na področju arhitekture razvijala precej specifično. V Romuniji funkcionalizem ni imel socialnega naboja in zato tudi ne negativnega boljsevnostnega predznaka. Nove oblike so arhitekti, ki so se večinoma solali v Parizu, kmalu sprejeli kot izraz novega kapitalističnega podjetništva.

Tako se je v času, ko sta Le Corbusier ali Mies van der Rohe lahko postavila le nekaj vplj posameznim ljubiteljem umetnosti, funkcionalistična arhitektura v Romuniji razvila do neslutnih razsežnosti. V piclih nekaj letih so sredi tridesetih pozidali avenijo Bailgheru v Bukaresti, skoraj izključno s tedaj novo funkcionalistično arhitekturo. To potezo, ki je kasneje gotovo navdahnila tudi Causescu pri njegovih projektih, bi morali upravičeno upoštevati kot eno največjih realizacij funkcionalizma. Seveda pa ni ostalo le pri arhitekturi. Ob simpoziju je bila organizirana tudi velika pregledna razstava, ki je obravnavala vse kulturne panoge, od literature do slikarstva in arhitekture. Hkrati so potekale tudi vzporedne prireditve, predvsem koncerti avantgardne glasbe iz medvojne obdobja ter seveda gledališče, v katerem so uprizorili dela Ionesca in Tristana Tzara. Iz Slovenije sta se simpozija udeležila prof. Janez Kozelj in ing. Andrej Hransky. Prireditve in razstava so se zaključile 15. maja. (A.H.)

CAD Forum '93

ZAGREB - V Zagrebu se je končalo cetrtο mednarodno srečanje s temami o razvoju in uporabi računalniških sistemov v informatiki, arhitekturi, oblikovanju in medijih pod naslovom CAD Forum '93 - Integracija novih tehnologij. Glede na to, da so na področju informatike in arhitekture predavali samo hrvaški strokovnjaki o temah kot sta npr. Površina hrvaškega morja in otokov in Računalnik pri obnovitvi graditeljske dediščine ali kako ponovno pridobiti izgubljene veščine preteklosti je tisto »mednarodno« v naslovu odveč. Ker so vsakega

obiskovalca ob vstopu na simpozij osebno pregledali kot potencialnega atentatorja, gre dvomiti, da bo srečanje sploh kdaj tradicionalno. Področje medijev, ki je bilo na programu v petek popoldan in v soboto, je zastopalo nekaj pomembnih tujih strokovnjakov. V družbi s Simonom Biggsom (Academy Minerva SCAN, Groningen), Joachimom Sauterjem (HBK Berlin), Malcolmom LeGricem (London)... je raziskave na področju aplikacije holografije v arhitekturi in oblikovanju predstavil tudi v Nemčiji živeči Slovenec Vito Orazem. Medtem ko

Joachim Sauter (poznomo ga že s Hamburgske razstave medijev v Deichtorhallen), Simon Biggs in Malcolm LeGricce polamizirali predvsem vprašanje vloge opazovalca v oblikovanju in zaznavanju vizualne informacije (vprašanje identifikacije opazovalca s fokusom kamere...), je Orazem v svojem predavanju podvomil o smiselnosti taksnega srečanja v državi, ki ni le v vojni, temveč je tudi agresor. V zgoščenem predavanju, je predstavil postopek hologramiranja in tri različne možnosti uporabe holografije v oblikovanju prostora. »Holo-Fliese«,

hologramske talne, pohodne ploščice, so bile v osemdesetih avantgardno delo na področju notranje opreme prostorov. Projekt »Solar-Pavillon«, je poskus uporabe fizikalnih lastnosti holografije pri uravnavanju prehodov sončne svetlobe v stavbo. »Arche-di-Em«, pa je bil projekt, ki se (s HOE, holografsko optičnimi elementi) spogleduje s prevrednotenjem strukture obodnih zidov prostorov. Instalacija s HOE-ji katere avtorja sta V. Orazem in njegov sodelavec T. Lueck, je na ogled v drugem nadstropju muzeja Mimara.

Bruno Urh

La La Slina v CD

Nova gledališka premiera v Stihovi dvorani prihaja iz vrst neodvisne produkcije, ki si je tako letos znova našla zatočišče v Cankarjevem domu. V koprodukciji. SOU in Cankarjevega doma sta režiser Igor Stromajer in dramaturginja Bojana Kunst ustvarila predstavo La La Slina - Zgodba spiralskega rajanja, v kateri sta glavno in edino vlogo zaupala igralni mlade generacije Petri Govc.

Gledališki tandem Kunst-Stromajer, poznan po svojih radikalnih in redukcionalističnih uprizoritvah (Eros Ars Sistem, Mozart in Salieri, Amibeta Genesis), na oder tokrat postavlja zgodbo moderne ženske in njeno srečanje s koncnostjo. Predstava je razdeljena na vec stavkov, Uverturo, La La Bolezen, La La umiranje in La, La Smrt, ki predstavljajo postaje intimnega spopada

z neizprosno koncem. Neposredna intimnost anonimne moderne ženske razbija mit o temacni globini smrti in nam s pomočjo svojega potovanja prikazuje lepoto finalnega srečanja z neskončnim univerzumom. La La Slina je predstava nenavadno neposrednega gledališča, ki v sebi združuje in na nov način interpretira življenje in smrt, užitek in trpljenje, vsakdanost in finalnost.

Orgiastična moč in energija usmerjata spiralsko potovanje anonimne ženske, zato njeno približevanje smrti ne pomeni odpovedi življenju, pač pa užitek nad bivanjem, ki je najbolj prisoten prav v bližini točke prehoda. Interpretacija srečanja s koncnostjo je tako edinstvena in svojevrstna ter ne deluje kot prototip, kar bi sprico usodne teme lahko pričakovali.

La La Slina je tipična gibalna predstava, ki se ves čas zadržuje v območju igralnega giba. Besede so na traku, jezik predstave pa je abstraktni poetični jezik, ki dopušca možnost raznovrstnih pomenov. Igralka, postavljena v okroglo dvorano Cankarjevega doma, obvladuje prostor z neprestano menjavajočimi se akcijami, skozi katere prikazuje svojo intimo zgodbo. Govorimo lahko o posebnem jeziku, ki so ga avtorji ustvarili med procesom kreiranja predstave, ta pa je zavezan naceru redukcionalizma in estetske čistosti.

Fokusiranje gledalcevega pogleda na eno samo igralko ima za posledico tudi specifično redukcijo, saj gledalca nehoti postavi v intimen odnos z osebo, ki prikazuje svojo zgodbo.

V Stihovi dvorani Cankarjevega doma si bomo tako lahko jutri, 19. maja, premierno ogledali subtilno predstavo, ki bo s svojim neposrednim in posebnim gledališkim jezikom gotovo segla globoko v duše gledalcev. Premiera, katero je financiral tudi ministrstvo za kulturo, bo izvedena v okviru študentskega kulturnega festivala, sledilo pa ji bo še šest ponovitev v tej sezoni. Po premieri bo tudi otvoritev gledaliških fotografij Bojana Golcarja, gre pa za fotografije dosedanjih predstav Igorja Stromajera in Bojane Kunst. Lahko pa si boste ogledali tudi video art film avtorja Dominika Solarja z naslovom Josko Buhunski: Življenje in delo, ki prikazuje režiserja projekta La La Slina. (M.T.)

NOVICE

**Superprevodnost
že pri - 140 stopinjah C**

ZÜRICH - Temperatura, pri kateri postane kaka snov superprevodna (z drugimi besedami: ko se ji električni upor zmanjša na 0), se je znova zvišala. Novi rekord, ki so ga objavili v predzadnji številki revije Nature, znaša 133 K ali 140°C, kar je 6 kelvinov več od prejšnjega iz l. 1988. Dosezek pomeni se en korak v iskanju superprevodnikov, ki bi delovali pri sobni temperaturi. Nova snov je mešanica dveh kemikalij, ki vsebujeta živo srebro, barij, kalcij, baker in kisik, iznašli pa so jo v züriskem Švicarskem zveznem inštitutu za tehnologijo. (G. V.)

Še natančnejša cezijeva ura

TEDDINGTON - Pred kratkim je v ameriskem Nacionalnem inštitutu za standarde in tehnologijo v Marylandu zacela delovati brzokone najnatančnejša komercialna ura na svetu, NIST-7: v treh milijonih let naj bi ne odstopala za več kot sekundo. Naprava je povezana z drugimi urami, ki rabijo kot standard - recimo z onima v britanskem Nacionalnem fizikalnem laboratoriju v Teddingtonu in v brunswickem Nemškem nacionalnem laboratoriju za standarde. Temeljnijo na nihanju cezijevih atomov in merijo čas z natančnostjo ene sekunde v milijonu let. Zaradi drugačnega načina vzbujaanja atomov cezija (z laserji namesto z magnetnimi polji) bo ura NIST-7 najbrž še natančnejša. Najnatančnejše ure ne svetlo - vsaj v krajših razdobjih - pa so zasnovane na vzbujaanju vodika z maserji (mikrovalovnimi laserji). Te dosežejo natančnost ene sekunde v tridesetih milijonih let, a niso komercialno uspešne. (G. V.)

**Vrtanje v prelom
Svetega Andreja**

SAN FRANCISCO - Skupina geofizikov namerala v raziskovalne namene izvrtati deset kilometrov globoko vrtno v znani Prelom Svetega Andreja v Kaliforniji in s tem poglobiti razumevanje nastanka tamkajšnjih potresov. Projekt naj bi stal 50 milijonov dolarjev, predvidoma pa bo trajal šest let od začetka vrtanja. Znanstveniki bodo merili tlak tekocine v kamninah ob Prelomu, ki bi bil lahko sika točka prav zaradi visokega tlaka. Mogoče je, da je proženje potresov povezano s porasti tlaka tekocin. V raziskovalni skupini so znanstveniki z Univerze Stanford, Nacionalnega laboratorija Lawrence Livermore in drugi. Z instrumenti, ki jih bodo spuščali po dvajsetcentimetrski luknji, bodo merili tlak tekocin in jemali vzorce kamnin. Tako naj bi bilo mogoče ugotoviti tudi, iz katerih plasti prihajajo tekocine. Z deli naj bi začeli l. 1996, če se jim bo dotlej posrečilo zbrati denar. Nekateri se bojijo, da bi z vrtanjem v Prelom lahko sprožili velik potres, vendar je prevladalo mnenje, da se to ne more zgoditi. »V Prelomu se vseskozi nekaj dogaja zaradi privlačnosti Meseca, tako da bo naše početje zanemarljivo,« pravi Mark Zoback, geofizik z Univerze Stanford. »Seveda pa zelo resno razmišljamo tudi o tej možnosti in če se bo pokazalo, da bi raziskave lahko povzročile potres, jih pač ne bo.« (G. V.)

Pomoč za činčile

SANTIAGO DE CHILE - Dve vrsti činčile, južnoameriškega glodavca, ki je cenjen zaradi odličnega krzna, sta v nevarnosti, da bosta izumrli. Čilsko nacionalno gozdarsko združenje in Svetovni sklad za divje živali (WWF) zdaj kartografirata njune obstoječe kolonije, pripravljata zanju bivališča v narodnem rezervatu za činčile in spodbujata nove raziskave na področjih genetike, parazitologije in raznozovevanja teh redkih živali. Cilj: število živali povečati na tisto raven, na kateri je bilo, ko jih človek se ni pobijal. (E. J.)

**Predstavitev petih
raziskovalno-razvojnih
programov Evropske skupnosti**

LJUBLJANA - Pred nedavnim je bil objavljen razpis za sodelovanje slovenskih organizacij v tekočih projektih petih raziskovalno-razvojnih programov Evropske skupnosti (Peco 93 - Cooperation in Science and Technology with Central and Eastern European Countries). Jutri, 19. maja ob 10. uri, bo v Cankarjevem domu (Kosovelova dvorana) omenjene programe predstavil Reinhard Thomas, glavni koordinator programa Peco, ki je posebej pooblaščen za sodelovanje s Slovenijo v okviru Generalne direkcije za znanost, raziskave in razvoj (DG XII) ES v Bruslju. V angleščini bo predstavil vseh pet programov, za katere je po razpisu mogoče prijaviti sodelovanje prek koordinatorjev tekočih projektov, in sicer: 1. Environment, 2. Non Nuclear Energy, 3. Nuclear Fission Safety, 4. Biomedical and Health Research in 5. Human Capital and Mobility. Udeleženci bodo prejeli tudi popolnejše informacije s prijavnimi obrazci in pregledom vseh tekočih projektov. (MZT)

Senca Ajdovskega gradca

LJUBLJANA - V mali dvorani Znanstveno-raziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti bo jutri, 19. maja ob 11. uri, predstavitev knjige: Janko Pleterski, Senca Ajdovskega gradca - O slovenskih izbirah v razklani Evropi, samozaložba, Ljubljana 1993. Knjiga je historio-grafski poskus, ni pa suboparno strokovnjaska, saj se avtor ni trudil, da bi bila brezosebnega značaja. V knjigi so zbrani spisi, nastali v letih 1990-1992 o nekaterih vprašanih nase zgodovine, ki so se tako nujno odprla v novem prelomnem času. Postalo je še posebno vidno, da vsi živimo v senci dogajanj, ki rahlo spominjajo na Presernovo doživetje Ajdovskega gradca. Ali nam bo senca, ki ji ne moremo ubežati, pogled zamračila, ali pa nas bo prisilila, da jo izostrimo? Vprašanja so toliko pomembna, da bi bilo dobro, če bi soočili čim več mnenj. Seveda knjiga Janka Pleterskega nikakor noče biti zgolj ena izmed osebnih izpovedi o dogodkih v minulih dveh ali treh letih, kakršne so postale nekakšna moda, temveč predvsem nov zgodovinski prispevek. (B. Z.)

KVANTNI RAČUNALNIKI / VLOGA KOT BAZNE FUNKCIJE V FOURIEROVI ANALIZI

Načelo nedoločенosti kot vir zanesljivosti in določenosti

Dokaz o superiornosti kvantnih računalnikov nad klasičnimi ni splošen, saj ne razkriva napotkov za izračunavanje funkcijske vrednosti

CHARLES H. BENNET

Ceprav poznamo kvantno mehaniko najbolj po načelu nedoločенosti, so danes fiziki mnenja, da lahko ta teorija rabi tudi kot vir zanesljivosti in določenosti. V računalniku je nceloma mogoče izkoristiti kvantne pojave za hitro in popolnoma natančno reševanje nekaterih nalog, ki jih navadni računalniki mejejo bodisi zelo počasi bodisi z majhno možnostjo napake. Dodatna moč kvantnih računalnikov izvira iz lastnosti kvantnega sistema, da je na več mestih hkrati. Fotoni, ki prodira skozi snežno kepo, gre v istem času po najrazličnejših možnih optičnih poteh in pokuka

gih preprek zaenkrat se ni mogoca, se je v zadnjih letih razumevanje delovanja teh naprav zelo poglobilo.

V začetku so - zdi se, da zmotno - mislili, da bi kvantni računalniki zaradi vzporednega procesiranja utegnili hitro reševati naloge, kot sta faktorizacija in problem trgovskega potnika. Tovrstni problemi so nekoliko podobni iskanju igle v seneni kopici, ker je rešitev treba najti v množici možnosti, katerih število eksponentno narašča s razsežnostjo naloge. Računalnik, ki bi zmogel naenkrat preveriti ustreznost vseh možnosti in na rešitev nedvoumno opozoriti, bi s takimi problemi

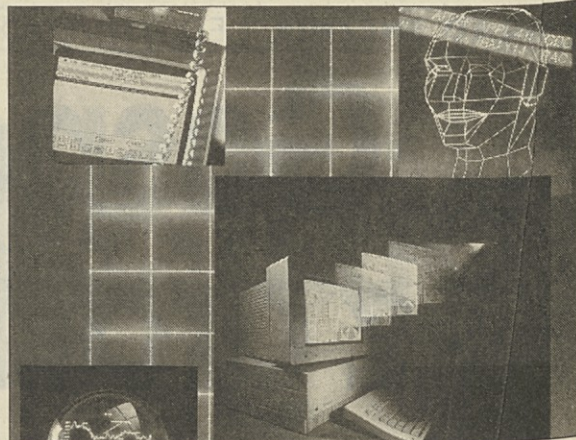
kim računalnikom faktorizirati stonestno število, tako da ga v vzporednih procesih delimo z vsemi petdeset in manj mestnimi števili. Če da katerikoli od teh računov (ki jih je približno 10^{50}) ostanek 0, je problem po svoje rešen. Vendar bi se en sam uspešen proces v končnem interferenčnem vzorcu kmajda poznal. Kvantni računalniki ne zmorejo primerno ojačiti rezultata enega samega računskega procesa, ker je za interferenco značilna aditivnost in lahko vsaka računska pot prispeva le signal, ka-

dek na tem področju izvira iz clanka, ki sta ga objavila David Deutsch in Richard Josza. Znanstvenika sta s kvantnim računalnikom določila globalne lastnosti logične funkcije f n-bitnega argumenta, tako da je v napravi hkrati potekalo 2^n procesov, po eden za vsako vrednost argumenta. V tem primeru lahko računске poti interferirajo tako, da je mogoče hitro in povsem zanesljivo ugotoviti, ali je funkcija konstantna (bodisi 0 bodisi 1 za vse vrednosti argumenta) ali uravnotežena (0 za natančno polovico vrednosti in 1 za drugo polovico).

Klasični računalnik izračunava vrednost takih funkcij zaporedoma. Lahko bi se pripetilo, da bi do nekega trenutka pregledani argumenti vsi dali isto vrednost f: vseeno bi ne bilo mogoče reci, da funkcija ni uravnotežena, dokler ne bi poiskali vrednosti f pri vsaki polovici argumentov x. Casovna zahtevnost take operacije je eksponentna. Če zelimo popolnoma zanesljive odgovore, je problem razlikovanja med konstantnimi in uravnoteženimi logičnimi funkcijami hitro resljiv le s kvantnimi računalniki. Res pa je, da opravijo isto nalogo v kratkem času tudi klasični stohastični računalniki, ce dovolimo vsaj majhno možnost napake. Tedaj imamo funkcijo za

konstantno, ce ima isto vrednost pri nekaj deset naključno izbranih argumentih. Na sliki so prikazane štiri logične funkcije. Vsaki tanki črni navpični progi ustreza vrednost 1, beli pa 0. Debelejše bele in črne črte predstavljajo več zaporednih ničel in enic. Primeri se nanasajo na preproste funkcije sedem-bitnega argumenta (torej imamo na voljo $2^7 = 128$ različnih vrednosti); zgoraj levo je konstantna funkcija, pod njo uravnotežena. Ceprav z ocesom takoj opazimo razliko, moramo s klasičnim računalnikom zaporedoma izračunati vrednost funkcij vsaj v polovici točk, da se prepričamo o značaju funkcije. Kvantni računalnik pa bi lahko z interferenco 128 vzporednih računskih procesov globalno razliko zaznal veliko hitreje in kljub temu zanesljivo.

Neka ameriška znanstvenika sta spoznanja Deutscha in Josze se razširila. Posrečilo se jima je pokazati, da lahko kvantni računalnik, ki zmoro ločevati konstantne logične funkcije od uravnoteženih, poleg tega opazi tudi razliko med $2^n - 1$ uravnoteženimi funkcijami. Trakova na desni strani slike sta solska primera: s kvantnim računalnikom bi takoj ugotovili, da funkciji nista enaki, ceprav sta kot tudi 125 drugih - videti presenetljivo podobno. Razred

uravnoteženih logičnih funkcij, ki jih lahko medsebojno ločimo s kvantnim računalnikom (t. i. Wals-hove funkcije), je za matematike se posebej zanimiv, saj imajo te lahko podobno vlogo kot bazne funkcije v Fourierovi analizi.

Casovna zahtevnost

Kako se potemtakem razlikujejo zmogljivosti kvantnih in klasičnih računalnikov? V klasični teoriji ostaja žal neresen precej temeljnih problemov: najbolj znano je brzokone vprašanje, ali sta zahtevnostna razreda P (deterministična polinomska odvisnost casovne zahtevnosti od velikosti naloge) in NP (deterministična polinomska odvisnost casovne zahtevnosti) enaka. Zato se nam poprej omenjena naloga faktorizacije in problem trgovskega potnika samo

zdi težka - o tem ne moremo biti prepričani. Do tega pride, ker v pravih nalogah različne računске poti niso neodvisne; pri faktorizaciji je pač tako, da so števila, ki so deljiva s 6, zagotovo deljiva tudi s 3. Zato ne moremo biti prepričani, da za reševanje tovrstnih nalog ni hitrejšega algoritma od uganjanja. Prav mogoče je, da je v resnici vsak od teh problemov bolj podoben iskanju igle v veleblagovnici kot v bali sena. Ker se matematikom ni posrečilo odgovoriti na najte-

zja vprašanja teorije casovne zahtevnosti, so se ponovno lotili preprostejših izrekov: o prerokovanju in polnosti. Prvi govori o sposobnosti napovedovanja lastnosti črne skrinjice - ki ponazarja neko funkcijo - ne da bi vanjo pogledali. Primer take naloge je prej omenjeno razlikovanje med konstantnimi in uravnoteženimi funkcijami.

Dokaz Deutscha in Josze o superiornosti kvantnih računalnikov nad klasičnimi ni splošen, saj tudi tu ne poskušamo v skrinjico in ne preberemo napotkov za izračunavanje funkcijske vrednosti. Prej bi lahko rekli, da so prvi učinkovitejši od drugih, ce imamo opravka z razredi funkcij - recimo konstantnimi in uravnoteženimi -, ki jih je analitično težko analizirati.

Drugi izrek se loteva problemov, za katere je mogoče dokazati, da so vsaj tako zahtevni kot katerikoli druga naloga iz nekega razreda. Ker lahko vse naloge iz razreda NP prevedemo na problem trgovskega potnika, je ta v klasični teoriji casovne zahtevnosti NP poln. Morda je na podoben način mogoče opisati kvantno računalništvo s problemi, za katere lahko dokazemo, da so vsaj tako težki kot vsaka naloga v izbranem razredu kvantne casovne zahtevnosti. (Prev. G. V.)

PSIHOLOGIJA / SAMOMOR - SLOVENSKA ZNAČILNOST IN POŠASTNA STVARNOST

Samomorilnost

Poteza človeške duševnosti, na katero nas opozarja celo Twain

BORUT POGACNIK

Dr. Gorazd Mrevlje je ob neki priložnosti zapisal, da vsakdo izmed nas pozna nekoga, ki je napravil samomor. In zal je res tako. Cera-vno je naša družba izredno obremenjena s samomorilnostjo, pa je tudi res, da jo pozna sleherna človeška družba. V nekaterih so ti odstotki zanemarljivi, v nasi pa pošastni. Slovensko nagnjenost k samomorilnosti so pripisovali različnim dejavnikom po vojni, od leta 1945 naprej, ko se je zacela strmo dvigovati. Vendar pa očitno niti samostojnost niti neodvisnost nista bili tisti primanjkljaj, ki bi temu botroval, saj se odsilhmal število ni prav nič zmanjšalo.

Zato so vse nekdanje hipoteze v tej smeri nične. Nekoliko se sicer velja zastaviti ob razmisljanjih o starostni strukturi naše družbe, ki je pač že zelo stara, o skokoviti urbanizaciji, ki je močno posegla na področje podeželja, o spletu prav vseh različnih dejavnikov in o morda tudi o pretirani pedantnosti in nesprejemanju manj uspešnih ter se o cem. Skratka, zdi se, da je slovenska družba manj zdrava, kot se želi predstavljati ali predstavliti. Skrb za zunanji red, malenkostnost in drobnjarkarstvo so verjetno res znamenja kaotičnega notranjega stanja mnogih izmed nas. Zanimivo je, da prisilnezi (anankasti) vedno bolj stopnjujejo svojo prisilnost do stopnje osebnega perfekcionizma, ko nato pero takšne ure počti. Toda niso samo ti nagnjeni k samomorilnosti, temveč tudi histerično strukturirani ljudje, pri katerih pa gre največkrat za demonstracijo sebe, vendar pa tega ne morejo več uživati. Skratka, v vsaki osebnosti strukturi lahko najdemo dovolj

vzrokov za razmisljanje, kaj je gnalo nekoga v to obupno dejanje.

Nedvomno pa je navzoče dejstvo, da so vsi našti tipični ljudje izgubili smisel za nadaljnje življenje tukaj in zdaj. V ponovnem iskanju smisla lahko tistim, ki so uspeli preživeti, pomagajo z izhodišči logoterapije Viktorja E. Frankla. Iskanje logosa (smisla) je bilo ljudem seveda dano že tudi pred Franklom. On je le spoznal, da je mogoče preživeti, ceprav so okoliščine povsem nemogoče, da le obstaja smisel. Smisel, da se osmislimo tisto, kar naj bi ostalo na poti do bolj ali manj naravne smrti. Kajti ne glede na vsakršno tehtanje smislov in nesmislov drži, da smrt vedno pride in da gre v vsakem primeru za racionalen zamik. V bistvu gre pa tudi za jih vodili k temu. Včasih so ta in takšna pisma izbrana, celo zelo licna, kakor je bil verjetno tudi do potankosti načrtovan samomor. Toda največkrat gre za v brezumnju izbran prvi papir in pisalo, kamor padajo solze ali celo ze kri.

**Na koncu
- samo se pismo**

Večina samomorilcev pusti ali odpolje svoje zadnje pismo kot poskus povsem enosmerne informacije, ki pa naj bi (morda) le nekoliko pojasnila vzgibe, ki so jih vodili k temu. Včasih so ta in takšna pisma izbrana, celo zelo licna, kakor je bil verjetno tudi do potankosti načrtovan samomor. Toda največkrat gre za v brezumnju izbran prvi papir in pisalo, kamor padajo solze ali celo ze kri.

Vsebinska (semantična) analiza pism nam ob grafološki lahko veliko pove o strahotni tiski, pa vendar o zmogi Thanatosa nad življenjem. Ponavadi samomorilci utemeljijo svoje dejanje z različnimi obozhami, ki so pa zvečine posredne: »Mami, ne očitaj si, da sem to storila zaradi tebe, da si ti za vse kriva...« V resnici pa je hotela reci prav to, toda se v trenutkih zadnje ure zmaga obrambni mehanizem, ki skusa racionalizirati. Takšnih racionalizacij pa je seveda veliko se v drugih oblikah, ko recimo skusa samomorilec prikazati kot vzrok bolezni ali preprosto

svojo nihilistično stalisce do življenja in sveta. Drugi pa so bolj neposredni in natančno povedo, zaradi koga in zakaj so to storili. Sicer pa je veliko samoobtozevanj (nisem znan živeti, nisem bila za ta svet, zaradi moje cudne narave) kakor tudi občutkov hude notranje osamljenosti in osamitve, lastne brezvrednosti. Veliko je podčrtavanj. Predvsem pa so pogoste besede iz »družne smrti; umreti, smrti sam, smrtno bolan, smrtno rane, ubita čustva, mrtvo telo, črna zemlja, grob, »totenkamra«, črna itd. Neverjetno je tudi veliko besed s predpono ne: necloveško ravnanje, necloveške bolečine, nemogoče, nenamerno, neozdravljivo, neizbrisano, neznostno, nemogoče, nepomirjeno, neizrekljivo itd.

Včasih je iz afektirane vsebine vseeno mogoče izsliciti bistvo ali nagibe, ki so vodili k temu. Včasih pa se moramo potolaziti le z

Meislovo mislijo: »Oseba, ki ne zna ljubiti ali biti ljubljena, ki ne more biti nikomur potrebna ali spostovana, vredna, pomembna ali bogata in ki ne more imeti vsaj blodenj takšne vsebine - ne more živeti.«

Pisma samomorilcev so polna besed, ki izvirajo iz družine »smrt« in »končnost«. Tisti, ki preživijo samomorilsko dejanje, pa se zal velikokrat spet vanj pojmejo. V raj-nirvano je dolga pot, toda ta ne pelje skozi pokrov samomorilceve krste, ceravno si on najbolj želi, da bi bilo vse za vekomaj končano... Starostniki so med samomorilci posebna, izredno različna skupina. Na to vpliva veliko dejavnikov: osamelost in segregacija (domovi za ostarele), bolezen, nevpetost v družbene skupine po upokojitvi, sovrastvo do svojega telesa zaradi ugasanja vitalnih funkcij. Kdor se sprejme in živi vpet v življenje - preživi...

GERONTOLOGIJA

Temperatura pri starejšem bolniku

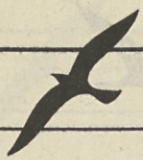
META PENTEK

Višina telesne temperature nam veliko pove o zdravstvenem stanju posameznika. Pri mladih ljudeh je zvišana temperatura zanesljiv znak nekaterih bolezni. Ce temperatura ni povišana, lahko marsikatero obolenje izključimo. Pri starih ljudeh pa ni vselej tako preprosta povezava med boleznijo in telesno temperaturo. Zato moramo pri starejših bolnikih telesno temperaturo presojati nekoliko širše.

Pri starejšem bolniku povišana temperaturo namreč ponavadi spremlja infekcijska bolezen: najpogosteje gre za vnetje na področju urinarnega trakta ali dihalnih poti, nekoliko redkeje za vnetje zolcnika. Zvišanje temperature je lahko se posledica okvare ščitnice, vezivnega tkiva ali maligne bolezni. Ko ima starejši bolnik katero od teh bolezni, je povišana temperatura pričakovana. Neredko pa se zgodi, da ima starostnik jasno izraženo bolezen in bi po vseh pravilih moral imeti tudi visoko temperaturo, ta pa je ta normalna. V takem primeru ne smemo zmanjševati pomena bolezni, ces, saj ne more biti hudo, ko ni povišane temperature. Ponavadi je takrat se posebej hudo in pomeni, da je organizem starostnika tako zelo izčrpan, da ne zmore niti osnovne borbe proti povzročitelju bolezni.

Nenehno navzoča nizka temperatura pri starostniku je lahko znamenje resne bolezni. Ne prav redko pa se za njo skrivajo neugodne bivilne razmere in zmanjšana telesna aktivnost posameznika.

Pri starejši osebi se včasih pojavi povišana temperatura, ki nima nobenega očitnega vzroka. Ce traja dneve in dneve, je potrebno ugotoviti vzrok. Ena od retrospektivnih studij (New York) je pokazala, da se je za tako temperaturo v kar 36 odstotkih skajvala infekcijska bolezen, v 26 odstotkih bolezni vezivnega tkiva, v 24 odstotkih pa neoplastična bolezen. V preostalih odstotkih naj bi bila vzrok tako imenovana psihično pogojena temperatura in temperatura, ki jo izzove medsebojno ucinovanje različnih zdravil ter se nekaj manj pomembnih vzrokov. Ko so ugotavljali, katere infekcijske bolezni so bile navzoče, so prišli do zanimivega zaključka, da je slo najbolj pogosto za omejene koalicije gnoj (absces) v trebušni votlini, najpogosteje ob slepicah, ledvicah, zelodcu, zolcniku in jetih. Od bolezni vezivnega tkiva so bile najpogostejše vnetne bolezni sklepov (arthritis), ki jim v pogovornem jeziku radi recemo revma. Med neoplastičnimi boleznimi pa je slo predvsem za bolezen limfnega tkiva (limfomi). Sklepamo, da so vzroki temperature neznane vzroka pri starostniku v šovenskem prostoru podobni. Ob današnji dosegljivosti ultrazvočnih preiskav je mogoče take spremembe hitro diagnosticirati in jih ciljano zdraviti.

O BORBENI (NE) MORALI

Zakaj vojna ni vedno in nujno dober biznis

JOZE SAJE

in dokončno odklenalo.

Na žalost so dogodki kaj hitro demantirali tako optimistično varianto rešitve bosenske krize. Sestanek vojaško-političnega vrha v Beli hiši je namreč povsem nedvoumno pokazal, da od obljubljenega vojaške intervencije zahodnih sil se dolgo ne bo nič. Ameriški strategji v nasprotju s slovenskimi komentatorji niso pozabili na dejstvo, da se Srbom v Bosni ni zvrtilo kar tako, zaradi lepšega, ampak vlečejo v dani situaciji edine možne poteze. Prav resna realizacija mirovnega načrta bi namreč ob upoštevanju sovražstva, ki se je nakopilo proti cetnikom, pomenila dejanski kolektivni samomor srbskega naroda. Spoznanje, da pravzaprav nimas izbire, pa bi v primeru vojaškega spopada tehnični premoči navkljub rezultiralo z dovolj težkimi žrtvami na strani zahodnih sil.

Predvsem pa se (razen ironičnih pripomb, da Bosna pač nima nafte) pozablja na dejstvo,

da se ameriskih fantov, pa tudi vojakov, na splošno ne pošilja v bitko kar tako, zaradi izpopolnjevanja v praksi. Če namreč niso izpolnjeni osnovni pogoji glede ogroženosti domovine in njenih interesov, obstajata za vojaško angaziranje pravzaprav le dve res pomembna motiva. Prvi je oživitve vojaške industrije, kjer se potencialno obracajo največji denarji in o katerem bi lahko na dolgo in široko govorili preživeli ameriški piloti, ki so jih njihovi poveljajoči v Vietnamu nacrtno poslali letat nad področji, kjer je bilo največ protiletalskega orožja. Drugi in najpomembnejši motiv pa je gospodarsko-politični vpliv, ki se ga po tovrstni intervenciji doseže v pomoči delni državi. Seveda ob predpostavki, da si sodeloval na pravi, to je zmagoviti strani.

Tako se ameriški mlačnosti v primeru Bosne ni čuditi. Ne le, ker Bosna nima nafte, ampak predvsem zato, ker ni razvidno, komu bi lahko Američani za svojo intervencijo izstavili račun. Pravzaprav se intervencija v BiH trenutno zanesljivo spleča samo Rusom. In to na srbski strani!

PARADIGMA

Rušenje države

MILAN MEDEN

Eksplozivnega nasranja potenciala uporabljenih in koristnih informacij ni mogoče obvladovati brez novih orodij za shranjevanje, obdelavo in iskanje. Vedno več informacij je shranjenih v računalniških podatkovnih bazah in/ali posnetih na mikrofilme. Dostop do računalniških podatkovne baze je mogoč prek računalniškega terminala, ki prikazuje zahtevano informacijo na zaslonu ali pa posredno zahtevo za izpis. Takšne programske pakete, ki povečujejo zanesljivost in uporabnost informacijske tehnologije in odpirajo nove možnosti za vedno nove oblike uporabe informacijske tehnologije - ima tudi slovenska policija.

Kljub temu imajo obveščevalne agencije v Sloveniji patetične scenarije. Romantične. Baročne. Starinske. Nenehno nesramno blefiranje javnosti z diplomatskimi kovčki, zaupnimi papirji in »tajnimi skrivališči« (talogija).

Vrtenje v krogu. Državni zbor pa mora do konca leta sprejeti 250 (!) zakonov.

Vzemimo, da je neka tuja država uradno obvestila Slovenijo, da je **ne zanima Hit**. Pač pa je njena ustavna služba (policija) vohljala, koliko

denarja zapravijo **njeni državljani v igralnicah**? Vzemimo, da gre za državo, ki se je sprico politične in gospodarske transformacije odločila za strogo dieto.

Ali: simulirajmo logično povezovanje nove slovenske države s tujimi ustavnimi službami za nacionalno varnost za preprečevanje mednarodnega kriminala, terorizma, trgovine z orožjem in mamili.

Katera tuja država bo sodelovala s Slovenijo, kjer vedrilo in oblačilo nedržavotvorni sarlatani, ki blefirajo javnost z notoričnimi neumnostmi?

Slovenski parlamentarji so se odločili za brskanje po papirjih.

Slobodan Milošević je sprožil potres, ker se je po osmi seji srbskega cekaja pozviljal na vsa

pravila. Razlike med njim in Kranjskim Janezom so le se minimalne. Zato me ne bi presenetil kaksen protikorupcijski miting - prvi je bil v nekoministični Sloveniji leta 1926.

Vec fantazije, fantje! Kdo potemtakem ruši Slovenijo? Politčne in policijske strukture iz osemdesetih? Ko je bilo potrebno 1. decembra 1989 zapreti Slovenijo pred mitingaskim stam-pedom iz Beograda? Čeprav so bile na njenem ozemlju namescene nepredvidljive enote JLA? Kdo hoče komu vrtniti z obrestmi in navrtati Slovenijo kot bohinski sir?

Tu nekaj ni prav, tukaj tici tejava.

Kdo in zakaj spremeni Slovenijo v **die Land**? Kdo je pravzaprav tretji covek?

Hic Rhodus, hic salta!

OBVESTILO

Po dolgem času

Z. B.

Poznal sem ga od srednje sole naprej. Bil je prodoren fant. Po končani fakulteti se je poročil in si ustvaril družino. Navzven nič posebnega, bi rekel, ko pa sva se nekoc pogovarjala ob kavi, mi je zaupal, da se večkrat sprasuje, čemu pravzaprav živi. Spraseval se je, ali je možno, da je on kot tak in drugi ljudje zgolj produkt igre narave, da je življenje naključje, ki nima svojega smisla in cilja? Ali je vloga človeka samo to, da se ohranja človeški rod?

Presenečen sem poslušal ta vprašanja, saj sem mislil, da se pojavljajo samo meni. Pred kratkim sva se po dolgem času spet srečala. Bil je drugačen. Sprosen, izžareval je vedrino, oči so se mu svetlo iskriale. Zavila sva v najin stari bife na kavno.

»Drugacen si, si zaljubljen?«, sem ga vprašal.

»Ne, kje pa,« se je zasmejal.

»Pa vendar se je nekaj zgodilo s tabo. Sprememba se takoj opazi.«

»Morda je to zato, ker sem pomirjen zaradi vprašanj, o katerih sva nekoc govorila. Ves, vesel sem, ker sem spoznal, da življenje vendar ima globlji smisel.«

»V čem vidiš smisel?«

»V tebi se skriva. Teško ti kaj več povem na hitro. Vendar, ce te to zares zanima, ti svetujem, da se vpises na Duhovno univerzo. Jaz sem tam dobil mnoge odgovore. Prav zdaj so informativni dnevi in vpis v novo solsko leto - vsako sredo od 19. maja naprej, ob 18. uri, na Srednji soli za strojninstvo v Ljubljani!«

LISTKI

Zadetek v črno

DIJURO ŠMICBERGER

Končno smo se zrnili ob bok upoštevanja vrednih držav, ki si znajo privoščiti odmevne afere, vse mogoče finančne mahinacije in mafijško sceno. Od vseh dosedanjih promocijskih poskusov je tokratni končno zadet v črno, kajti odkar Slovenijo omenjajo v isti sapi z Italijo (in se za nameček v javnosti pojavijo dokumenti, napisani v italijanski), si ne moremo predstavljati večjega mednarodnega priznanja. Zal pa se niso usklajeni notranjepolitični postopki, ki jih zahteva nastali položaj. Mnogi cinetelji, ki bi mogli biti vpleteni v ta dogajanja, se izogibajo ugodni priložnosti in se otepajo slovesa, ki jim ga nudi udeležba pri aferi. Na vse kriplje si prizadevajo odvrti pozornost, ki so jim jo namenili mediji in naj bi z njo užili vse slasti popularnosti. Ti nerazumljivi postopki spravljajo vso zadevo v čudno luc, t ako da se bodo navsezadnje afere razblinile kot milni mehurčki. S tem pa bomo utonili v prejšnjo sivino povprečnosti in provincionalnosti.

Vse bolj sem prepričan, da so bile napake zasledene vloge, ki naj bi odigrale to dramo, farso ali komedijo, kakor pač gledamo na zadevo. Ali se igralci niso dobro naučili svojih vlog, ali so nerodno improvizirali in niso upoštevali režiserskih navodil. Zato moramo temeljito razmisliti, kako bi zadevo rešili, kajti nikakor si ne mo-

remo privoščiti razkroja in dopustiti, da bi se nam izmuznila tako sijajna priložnost. Bolj in bolj je jasno, da se je treba spoznavati o tistih osebah, ki bodo prevzele poglavitno težo sumničnej, obtožb in celo obsodb.

Pri tem bi mogli izhajati iz predpostavke, da bi se javnost zadovoljila z žrtvami in ne bi preveč trmoglavito terjala krivice. To je ključ trenutnega zapleta. Celotno, odpir se perspektiva kasnejše afe-re, ko bi se tokratna polegla in bi v nadaljevanju žrtve začele dokazovati svojo nedolžnost. Takrat, v prihodnjem tisočletju, bi z vsemi zapletenimi postopki mogoče celo odkrili prave krivice.

Zdaj smo torej v fazi predstavitve žrtev. Kdo in kako jih bo izbiral? Predvsem je treba upoštevati enakopravnost in posteno razdelitev bremen. Pri žrtvah bo odločilna stankarska pripadnost. Iz tega izhaja ugodna priložnost za temeljit medstrankarski sporazum.

Zanesljivo ima vsaka stranka nekaj ljudi, ki se jih zeli znebiti. Tiste bo dala na spisek, namenjen (po) zrtvovalni daritvi. Treba se je le odločiti, kako dolg naj bo skupni spisek, pri čemer ne gre pretiravati in se zgle-dovati po italijanskem vzorcu množičnega zrtvovanja.

Ce se razumemo, bi na ta način dosegli osnovni namen in se naučili pravil, prikladnih za vse prihodnje aferaske igrice.

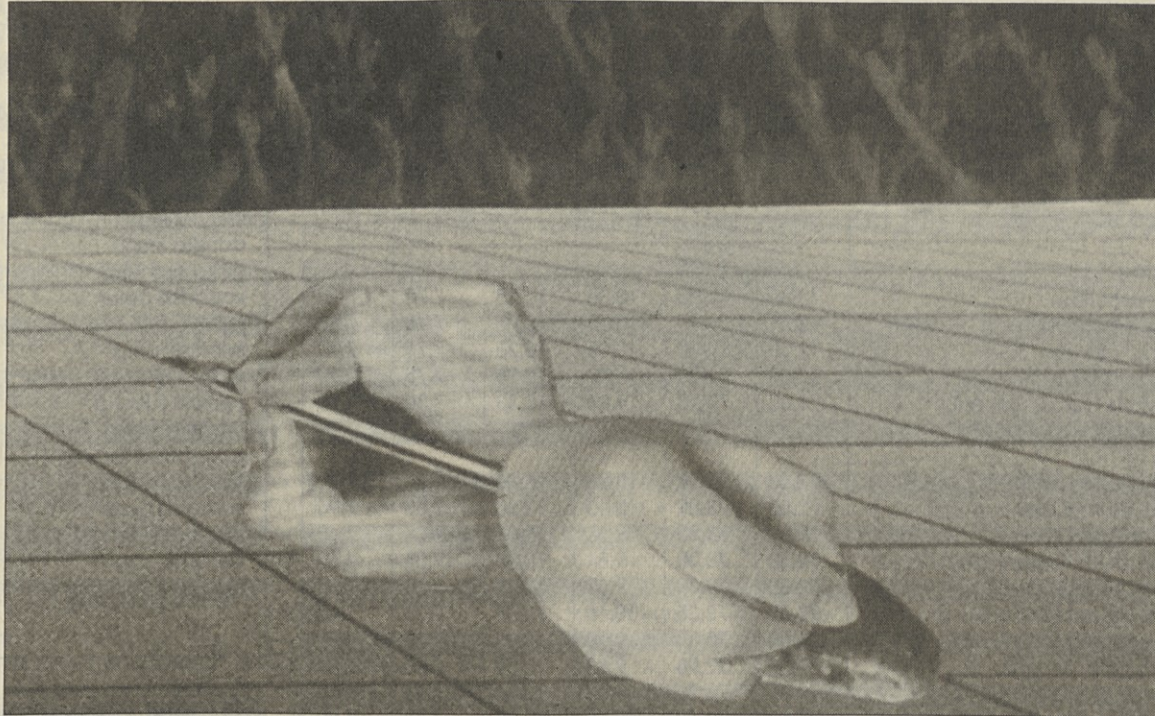
POŠTA

Volilna zmaga in poraz

Republika je 15. maja objavila dva prispevka, ki govorita o volilnih zmagah in porazih. Moj poslanski kolega, gospod Jozef Školc, je v zvezi z mojim solskim pojasnilom o tem, kaj v slovenscni pomeni beseda »zasluga«, takoj privlekel na dan modrost o (mojem?) volilnem porazu in pričakovanje, da bom »prišel k sebi«. Predsednik Slovenije Milan Kučan pa je - ce je verjeti Republikinemu poročilu iz Zrec - izrekel domnevo, »da se dandanes poskuša prek afer popravljati izide zadnjih volitev«.

Ker ne zelim zastoj in zaman učiti gospoda Školca - ki lahko svoje solanje nadaljuje kje drugje - mu povem samo to, da sem popolnoma »pri sebi« in da prav zato ne morem razumeti, zakaj je gospod Školc se po leta po volitvah tako iz sebe od navdušenja nad samim seboj. Bolj kot Školceva ali moja oseba, s katero je vse v redu, me namreč skrbi slovenski politični položaj. Posebej me skrbi izjava gospoda predsednika Kučana, da »se dandanes poskuša... popravljati izide zadnjih volitev.« Zanima me, kako je kaj takšnega prislo na misel predsedniku nase države.

Ne le gospod Školc, tudi gospod Ribicic je nedavno na široko razglasil zmagovalce in porazence zadnjih volitev. Naj bo ugotovitev se tako neprijetna, je vendarle res, da volitve 6. decembra 1992 niso prinesle ne porazence ne zmagovalca v običajnem pomenu teh besed. Zmagovalci bi bili tisti, ki bi dobili več kot 50 odstotkov poslanskih mest v državnem zboru,

porazenec pa tisti, ki bi moral zmagovalcu priznati svoj poraz. Nase »velike« stranke so dobile 22, 15 in 14 poslanskih mest v državnem zboru, toda mesec in pol po volitvah se nismo zagotovo vedeli, da se bodo združile v zmagovalno koalicijo: nasprotno, njihova združitev je bila bolj ali manj nepričakovana, saj je slo za stranke, ki so si bile konkurenčne in ki so prihajale iz kar se da različnih zgodb. Reformirani komunisti, liberalni demokrati in kr-scanski demokrati pač niso bili neka samoumevna politična družina! Vendar njihovemu bratstvu in enotnosti sploh ne ugovarjam, pravim le, da te stranke niso zmaga-le, ampak so se dogovorile, da bodo skupaj na oblasti.

Na volitvah je v bistvu zmaga koalicija, ki je bila v vladi do konca leta 1992, saj je imela na razpolago podporo 512

poslancev (LDSS 22, ZL 14, DS 6, Zeleni 5, SDSS 4), natanko toliko kot koalicija LDS+SKD+ZL. Ne bom se spuščal v razloge koalicije, ki trenutno osrečuje Slovenijo, ugovarjam le temu, da se političnemu »dealu« rece zmaga, tistim, ki pri tem »dealu« niso hoteli sodelovati, pa porazenec. Jaz osebno se cutim enako porazen kot vsi tisti Slovenci, ki si želijo drugačno državno politiko (v zvezi s Hrvaško, v zvezi z gradnjo cest, ki nas bolj kot v Evropo potiska na Balkan, v zvezi z izobraževanjem, kulturo, državno upravo in predvsem gospodarstvom). Sicer pa sem s svojim delom in s svojo biografijo povsem pomirjen.

Od kod gospodu predsedniku misel, da bi hotel nekdo popravljati izide volitev? Ti so takšni, kakršni so, in so vsega spoštovanja vredni. Seveda se bo tudi gospod

predsednik strinjal, da koalicija, ki jo imamo, najbrz ni večna (?). Spomnil bi na dogodek, ki se je zgodil 22. aprila 1992, ko je tedanji parlament izvolil vlado drugačne koalicije, kot je bila na krmilu po letu 1990. Takrat so poslanci namesto Peterleta za predsednika vlade izvolili Dmrovska.

V zvezi s tem čisto kratka zgodba. Po zamenjavi vlade sem bil na obisku pri slovenskih izseljencih v Clevelandu, ki so me »obtožili«, da sodelujem v nezakoniti vladi, ki je vrgla zakonito Peterletovo vlado, ki naj bi bila - po njihovih informacijah - vendar zmaga-gala na volitvah leta 1990. Zelo začuden so bili, ko sem pojasnil, da je stranka gospoda Peterleta zmaga-gala v okviru Demosa, v katerem je imela 13 odstotkov, in da so bile na volitvah od SKD uspešnejše stranke kot SDP in LDS. Zal je v

sistemu, ki ga imamo, sestava vlade odvisna od koalicijske pogodbe, ne pa od zmage na volitvah.

Predsednik omenja afere, ki naj bi služile za popravljane volilnih izidov. O teh aferah vem zelo malo, vem pa to, da so vanje zapleteni pomembni gospodarski in politični močje. Ko bi se - v rednih postopkih - dokazalo, da gre za zveze s strankami vladajoče koalicije, bi to lahko povzročilo volilnih izidov. Toda demokracijo imamo zato, da strankarske tezave in krize ne morejo ogroziti stabilnosti države. Predvsem zato moramo biti zaskrbljeni - tudi gospod predsednik. Tudi če bi bila stiska huda in bi bile potrebne nove volitve, to ne bi moglo omajati države. Volilne izide »popravljajo« tiste stranke, ki se razglasajo za zmagovalce, čeprav razpolagajo z manjšino glasov.

Dr. Dimitrij Rupel

MENJALNIŠKI TEČAJI

17. maj 1993

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	72,10	73,60	10,00	10,35	7,68	7,94
AMTK Plus	-	-	-	-	-	-
Atelje 92 Idrija	-	-	-	-	-	-
Avtohisa*	71,80	72,40	9,90	10,30	7,50	7,90
Azur Grosuplje	-	-	-	-	-	-
Banka Vipra	-	-	-	-	-	-
Bela vrtnica	-	-	-	-	-	-
Bobr Trzin in Fuzine	72,70	73,50	10,25	10,50	7,70	8,00
BTC Terminal Sezana	-	-	-	-	-	-
BTC d.d. Ljubljana	-	-	-	-	-	-
Come 2 us	72,70	73,90	10,00	10,25	7,50	7,90
Dom Kaffe	72,10	73,00	10,20	10,45	7,75	7,95
Dom na frgu	72,41	73,69	10,05	10,33	7,24	7,36
Erona Globtour *	71,70	73,50	10,03	10,29	7,46	8,00
Eros Ljubljana	-	-	-	-	-	-
Eros Kranj	-	-	-	-	-	-
Eurofours International	-	-	-	-	-	-
Feniks Koper*	-	-	-	-	-	-
Feniks Markovec Koper*	-	-	-	-	-	-
Feniks Portorož*	-	-	-	-	-	-
Fiba Koper	-	-	-	-	-	-
Firadas	-	-	-	-	-	-
Galileo Kozina	71,80	72,80	9,90	10,10	7,70	7,85
Golfurist Domžale	-	-	-	-	-	-
Golfurist Ljubljana	-	-	-	-	-	-
Hida*	72,60	72,75	10,23	10,28	7,71	7,76
Hipotekarna banka Koper	72,00	73,00	9,90	10,30	7,70	7,95
Hram Rožice Menges	72,60	73,40	10,20	10,40	7,85	8,00
Hranilno kreditna služba	-	-	-	-	-	-
Idila Sečovlje	72,00	73,30	10,10	10,40	7,75	7,99
Ilirika Ilirska Bistrica	-	-	-	-	-	-
Ilirika Slovenj Gradec	-	-	-	-	-	-
Ilirika Postojna	-	-	-	-	-	-
Ilirika Sezana	-	-	-	-	-	-
Italdesign Nova Gorica	-	-	-	-	-	-
Klub Slovenijales	-	-	-	-	-	-
Komercialna banka Triglav	71,95	73,16	10,05	10,35	7,70	7,96
Kompas Hertz Celje*	72,40	73,10	10,00	10,25	7,50	7,90
Kompas Hertz Velenje*	72,00	72,90	10,00	10,25	7,50	7,90
Kompas Hertz Idrija*	72,00	72,90	10,00	10,25	7,50	7,90
Kompas Hertz Tolmin*	72,00	72,90	10,00	10,25	7,50	7,90
Kompas Hertz Novo Mesto*	72,00	72,90	10,00	10,25	7,50	7,90
Kompas Hertz Krško*	72,00	72,90	10,00	10,25	7,50	7,90
Kompas Hertz Bled*	72,00	72,90	10,00	10,25	7,50	7,90
Kompas Fintrade	-	-	-	-	-	-
Kompas Holidays	-	-	-	-	-	-
Libertas Koper	72,00	72,80	10,00	10,25	7,70	7,87
Ljubljanska banka d.d.	-	-	-	-	-	-
LB Banka Zasavje d.d. Trbovlje	-	-	-	-	-	-
LB Dolenjska banka NM	69,80	74,00	9,85	10,45	7,55	7,95
LB Komercialna banka	-	-	-	-	-	-
LB Kreditna banka MB d.d.	70,10	73,15	9,90	10,35	7,40	8,00
LB Splošna banka Celje	-	-	-	-	-	-
LB Splošna banka Koper	-	-	-	-	-	-
Ma Vir	-	-	-	-	-	-
Madai Nova Gorica	-	-	-	-	-	-
Madai Šempeter	-	-	-	-	-	-
Media	-	-	-	-	-	-
Niprom I	-	-	-	-	-	-
Niprom II	-	-	-	-	-	-
Otak Bled	-	-	-	-	-	-
Optimizem Loz	-	-	-	-	-	-
Optimizem Postojna	-	-	-	-	-	-
Petrol	-	-	-	-	-	-
Pigal Solkan *	72,00	72,90	10,05	10,25	7,75	7,90
Pigal Kobarič *	72,00	72,90	10,05	10,25	7,75	7,90
Pigal Obutek *	72,00	72,90	10,05	10,25	7,75	7,90
Pigal Diskont *	72,00	72,90	10,05	10,25	7,75	7,90
Poštna banka Slovenije*	71,60	72,70	9,96	10,33	7,30	7,70
Probanka Maribor	-	-	-	-	-	-
Publikum Ljubljana	72,60	72,99	10,25	10,39	7,80	7,98
Publikum Celje	72,50	73,09	10,10	10,30	7,65	7,94
Publikum Dobova	72,30	73,30	9,61	10,08	7,05	7,60
Publikum Kostanjevica	72,30	73,30	9,61	10,08	7,05	7,60
Publikum Krško	72,30	73,30	9,61	10,08	7,05	7,60
Publikum Maribor	72,45	73,35	10,15	10,35	7,70	7,95
Publikum Metlika	72,00	73,00	9,90	10,10	7,50	7,70
Publikum Mozirje	71,50	72,98	9,92	10,38	7,50	7,84
Publikum Novo Mesto	72,00	73,00	9,90	10,10	7,50	7,70
Publikum Piran	71,80	72,69	10,00	10,20	7,68	7,82
Publikum Tolmin	72,20	72,95	10,10	10,45	7,76	7,94
Publikum Sevnica	72,50	73,40	10,10	10,30	7,40	7,65
Publikum Šentilj	72,25	73,35	10,05	10,36	7,60	7,89
Publikum Šentjur pri Celju	72,45	73,15	10,10	10,39	7,65	7,95
Publikum Trebnje	70,50	72,70	10,00	10,19	7,50	7,72
Publikum Zagorje	72,20	72,85	10,05	10,35	7,60	7,90
Publikum Zalec	71,80	73,00	10,10	10,39	7,65	7,94
Roja	-	-	-	-	-	-
Shalaby Koper	72,00	73,05	9,95	10,50	7,72	7,84
Slit - on	72,60	73,90	10,05	10,47	7,66	8,00
Slovenijaturist Ljubljana	-	-	-	-	-	-
Slovenijaturist žel. p. Ljubljana	72,65	73,40	10,00	10,30	7,60	7,99
Slovenijaturist Jesenice	-	-	-	-	-	-
Slovenijaturist žel. p. Maribor	-	-	-	-	-	-
Slovenska investicijska banka	-	-	-	-	-	-
Sl. hran. in posojilnica Kranj	-	-	-	-	-	-
Sonce	-	-	-	-	-	-
SZKB d.d. Ljubljana	-	-	-	-	-	-
Tartarus Postojna	-	-	-	-	-	-
Tentours Domžale	-	-	-	-	-	-
Tori	-	-	-	-	-	-
Tourist service Portorož	-	-	-	-	-	-
Upimo	-	-	-	-	-	-

Tečaj velja danes: * Zaradi tehničnih težav podatkov nismo dobili: -

MENJALNICA HIDA
Pokrita tržnica Ljubljana
MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKE, KRONE, FUNTE IN GULDNE
VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVAŠKI DINARJI
Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 94 z dne 17. maja 1993 — Tečaji veljajo od 18.5.1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	76,1942	76,4235	76,6528
Avstrija	040	šiling	100	960,6716	963,5623	966,4530
Belgija	056	frank	100	328,5352	329,5238	330,5124
Kanada	124	dolar	1	85,0394	85,2953	85,5512
Danska	208	krona	100	1757,2108	1762,4983	1767,7858
Finska	246	marka	100	1960,2647	1966,1632	1972,0617
Francija	250	frank	100	2004,1865	2010,2172	2016,2479
Nemčija	280	marka	100	6757,2035	6777,5361	6797,8687
Grčija	300	drahma	100	—	49,7403	49,8895
Irska	372	funt	1	—	165,0330	165,5281
Italija	380	lira	100	7,3789	7,4011	7,4233
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	5,2000	—
Japonska	392	jen	100	97,8443	98,1387	98,4331
Nizozemska	528	gulden	100	6024,348	6042,5123	6060,6398
Norveška	578	krona	100	1592,3350	1597,1264	1601,9178
Portugalska	620	escudo	100	70,0722	70,2830	70,4938
Švedska	752	krona	100	1480,1654	1484,6193	1489,0732
Švica	756	frank	100	7470,0885	7492,5662	7515,0439
Velika Britanija	826	funt šterling	1	167,1732	167,6762	168,1792
ZDA	840	dolar	1	108,4802	108,8066	109,1330
Evropska Skupnost	955	ECU	1	131,5357	131,9315	132,3273
Španija	995	peseta	100	88,5869	88,8535	89,1201

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 18. MAJA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10. JUNIJA 1993:					1,000,000	644,388	674,475	1,318,863
23		128,8776%	134,8949%	131,8863%	100,000	64,438	67,447	131,886
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 5. OKTOBRA 1993:					1,300,000	638,399	660,391	1,298,791
140		98,2153%	101,5987%	99,9070%	130,000	63,840	66,039	129,879

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

18. MAJ 1993	v SIT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Azur Grosuplje	4,60	5,90
Fiba	4,60	5,80
Hida*	4,00	6,00
Hipotekarna banka Koper	2,00	4,00
Idila Sečovlje	4,80	6,00
Italdesign	4,50	7,00
LB Banka Zasavje	4,00	7,00
Libertas Koper	4,00	5,90
Niprom I in II	4,00	6,20
Slovenijaturist žel. p. Lj.	4,50	6,20
Shalaby	4,50	6,50

Tečaj velja danes:*

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

17. MAJ 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1445,00	1490,00
nemška marka	905,00	928,00
francoski frank	266,00	276,00
holandski gulden	803,00	830,00
belgijski frank	43,80	45,20
funt šterling	2235,00	2302,00
irski šterling	2195,00	2265,00
danska krona	234,00	242,00
grška dramma	6,50	6,90
kanadski dolar	1138,00	1170,00
japonski jen	13,00	13,50
švicarski frank	1000,00	1030,00
avstrijski šiling	128,00	132,00
norveška krona	212,00	219,00
švedska krona	197,00	204,00
portugalski escudo	9,20	9,80
španska pezeta	11,70	12,25
madžarski forint	1015,00	1045,00
slovenski tolar	12,75	13,25
hrvaški dinar	0,50	0,75

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

18. MAJ 1993			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	10,00	12,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	10,30	11,30
Avstrija	Posojilnica Borovlje	9,60	10,50
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	9,80	10,60
Avstrija	Posojilnica Ločilo	10,00	10,80
Italija	Kmečka banka Gorica	128,50	133,00
Italija	Tržaska kreditna banka	12,75	13,25

DEVIZNI TRG BEOGRAD

13. MAJ 1993	ZA DEVIZE				
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	630300	632200	634100
Francija	frank	100	1314300	1318300	1322300
Nemčija	marka	100	4433800	4447100	4460400
Italija	lira	100	4780	4794	4808
Švica	frank	100	4880900	4895600	4910300
ZDA	dolar	1	71334	71549	71764
V. Britanija	funt	1	109891	110222	110553

Opomba: povzeto po Reuterju

MEDPODJETNIŠKI TRG

Tečajna lista Ljubljanske banke d.d. za obračun deviznih prilivov in odlivov podjetij Tečaji veljajo od 18. maja 1993 od 00.00 ure dalje</

POGOVOR O PRIHODNOSTI VZHODNOEVROPSKIH BORZ / ETTORE FUMAGALLI

Kapital zahteva trg

Francoz lahko kupi katerikoli angleški vrednostni papir prek računalnika

NOVICE

Inflacija jih ne skrbi

LIZBONA - Povprečna letna stopnja inflacije je na Portugalskem aprila padla na 8, 5 odstotka, marca pa je bila 8, 8-odstotna. Finančni minister Jorge Braga de Maceda pa je v ponedeljek dejal, da bo, kljub devalvaciji eskuda, v letosnjem letu znasala od pet do sedem odstotkov. Šestipolodstotna devalvacija eskuda prejšnji teden v evropskem mevalutnem mehanizmu ne bo bistveno vplivala na nacrte vlade, ki hoče zmanjšati inflacijsko stopnjo, ki je bila lani 8, 9-odstotna. Po njegovih besedah proces deflacije zelo dobro poteka, sprememba v osrednji pariteti pa na ta trend ne bo imela škodljivega vpliva. Stopnje letosnje ekonomske rasti minister ni zelel napovedovati, dejal pa je, da bo vlada revidirala svojo prejšnjo oceno, po kateri naj bi bila letosnja rast 1, 75-odstotna, zaradi pogojev ekonomskega poslovanja, ki vplivajo na ostali del Evrope. Po njegovem mnenju bo na Portugalskem rast tudi v letu 1993 in 1994 še naprej večja od povprečne rasti v Evropski skupnosti. (Reuter)

Sezonsko znižanje brezposelnosti

BUKARESTA - Romunsko ministrstvo za delo je v ponedeljek objavilo, da je sredi maja stopnja brezposelnosti padla na 9, 3 odstotka, in sicer zaradi sezonskih dejavnikov. Izboljšanje za dve odstotni točki glede na april je posledica ozivitve gradbene dejavnosti po zimskem premoru. Po podatkih ministrstva je od 11, 12 milijona delovno sposobnih prebivalcev 1, 03 milijona ljudi brez dela, na razpolago pa je le 6769 prostih delovnih mest. Predstavniki ministrstva ocenjujejo, da se bo število brezposelnih v tem letu še naprej povečevalo zaradi široko zastavljenega procesa gospodarskega prestrukturiranja. (Reuter)

Pogodba za gradnjo vodovoda

MANAMA - Mešana savdsko-turška družba Yusef Insaat Saudi Co. in italijanska firma Italian Technit Arabia sta s Savdsko Arabijo sklenili pogodbo o gradnji vodovoda v vrednosti 1.69 milijarde rialov (450 milijonov dolarjev). Projekt predvideva crpanje desalinirane vode iz rdecemorske luke Yanbu v Medino, drugo najsvetlejšo islamsko mesto. Zgradili naj bi dvajset rezervuarjev različnih zmogljivosti za 140.000 kubčnih metrov vode, dve črpalni postaji in dva stanovanjska kompleksa za zaposlene. Poleg tega bodo izvajalci napeljali stitro kilometrov cevi, po katerih bo na dan steklo 78 milijonov galonov vode. Kot nacrtejo, naj bi dela začeli v naslednjih šestih mesecih, realizirali pa naj bi jih v dveh fazah. Yusef Insaat bo zgradil stanovanjski kompleks in pripravil gradbišča za rezervuarje, italijanska firma pa bo napeljala cevovodni sistem. (Reuter)

ALENKA L. JAKOMIN

Ettore Fumagalli: Borze naj sodelujejo (Foto: A. L. Jakomin)

Ettore Fumagalli je bil do nedavnega predsednik Evropskega združenja borz in predsednik milanske borze, danes pa je predsednik in lastnik največje borzoposredniške hiše na milanski borzi: Fumagalli Soldan. V času, ko je predsedoval Evropskemu združenju borz, je omogočil borzam iz vzhodnoevropskih držav, da so se pridružile tej organizaciji. Fumagalli pozorno spremlja tudi reforme trga vrednostnih papirjev v Evropi in seveda v domači državi Italiji, se posebej pa na milanski borzi. Podrobno je seznanjen tudi z razmerami na trgu vrednostnih papirjev v Sloveniji in z našo lastninsko zakonodajo ter s potekom privatizacije. Sam pravi, da je pogosto obiskoval republike nekdanje Jugoslavije se pred razpadom zvezne države, in ker je njegov hobi lov, mu je se posebej všeč, da lahko prestopi nase državno mejo le z osebno izkaznico in se nato odpelje do lovišča v Premurje.

Gospod Fumagalli, kako vam je kot nekdanjemu predsedniku Evropskega združenja borz uspelo, da so se tej organizaciji pridružile tudi borze iz nekdanjih socialističnih držav?

Najprej se mi je porodila zamisel o potrebi neke sistemske povezanosti

evropskih borz, ki bi naj predstavljala združenje direktorjev borz in držav evropske dvanajsterice. Ko se je ta zamisel uresničila z ustanovitvijo združenja, so nas države začele zaprositi za pomoč. Tako sem leta 1989 prišel do spoznanja, da je potrebno vzpostaviti tesnejši stik tudi s trgi vrednostnih papirjev vzhodnoevropskih držav. Zavedel sem se, da lahko revne države kot so Češka, Poljska ali Rusija, dosežejo višjo stopnjo razvoja le s pomočjo globokih transformacij na trgu kapitala. To pa se lahko doseže le s pomočjo razvitih držav in s tesnejšim povezovanjem. Tako sem s skupino kolegov z različnih evropskih borz obiskal borze v Varšavi, Pragi, Budimpešti in nekatere druge in kot predsednik povabil njihove predstavnike v Bruselj na pogovore, kjer naj bi se bolje spoznali. Menim, da se tudi izkušeni, ki jih nabiram v Sloveniji, da marsikaj naučiti. Poglejte, vse vzhodnoevropske države si prizadevajo, da bi osvojile zahodnoevropske kupce, vendar pa morajo te postkomunistične države pred tem doseči nekoliko višjo raven konkurenčnosti. Za to pa je potreben kapital in prav kapital zahteva trg. Na primer, državljan Slovenije boste imeli v postopku privatizacije pravico do

lastniških certifikatov, ki jih dve leti ne boste smeli prodajati, imeli boste tudi vrsto novih delnic, ki jih bodo začela izdajati različna podjetja. In prav to bo pogoj za rojstvo pravega trga vrednostnih papirjev.

Tudi v razvitih evropskih državah doživlja trg vrednostnih papirjev precejšnje spremembe.

Kako bi jih vi na kratko označili?

Večina ljudi si borzo predstavlja kot mesto ponudbe in povpraševanja, kjer borzni posredniki mahajo z rokami in vpijejo drug čez drugega, prodajajo in kupujejo. Danes se to počne prek računalniških povezav, kar pomeni, da je trgovanje, po-

vedano zelo poenostavljeno, postalo nekakšen instrument, ki ga je ustvarilo demokratično združenje držav z različnimi tradicijami, mejami, jeziki, kar pa ne pomeni nikakršne ovire več. Tako lahko na primer Francoz kupi katerikoli angleški vrednostni papir s preprostim pritiskom gumba na računalniku.

Kakšna je vaša ocena razvoja trga vrednostnih papirjev v vzhodnoevropskih državah?

Moramo se zavedati, da je v teh državah borza nekoč že obstajala. Zdaj se, takorekoc, ponovno prebujajo, poskušajo zaziveti na novo in to je nujna.

Pa menite, da to možnost imajo?

Vsekakor. Problem ni toliko v sami borzi, kolikor je v zaupanju v demokracijo, ki predstavlja v veliki meri pomemben ekonomski dejavnik. V državah kot je vaša in na Češkem ter Madžarskem so možnosti za razvoj trga vrednostnih papirjev ogromne.

Ljubljansko borzo d.d. dobro poznate. Zanima me, kako ocenjujete njen razvoj in ali imajo po vašem mnenju slovenski vrednostni papirji dolgoročno možnost za kotiranje na kateri od zahodnoevropskih borz?

V takih primerih je odgovor vedno da, kot možnost seveda. Le to bi pripomnil: za to je potreben čas. To pa je lahko leto dni ali pa deset let. Vendar pa menim, da bo elektronski sistem poslovanja zagotovo pripomogel k temu, da bo lahko slovenski vrednostni papir prišel na primer na frankfurtsko borzo prek tako imenovanih mednarodnih posrednikov in se vključil v elektronsko mrežo.

Kot predsednik in eden od solastnikov največje zasebne brokerske hiše na milanski borzi ste nedvomno občutili politično krizo in gospodarsko recesijo v Italiji. Kako se je vse to odražalo (in se se) na italijanskem trgu vrednostnih papirjev?

Vso to recesijo je borza začutila veliko prej, saj so cene delnic in obveznic začele padati že leta 1986. Lani pa se je ta ciklus obrnil, hočem reči, da so cene znova začele rasti. Gospodarska recesija je torej pripomogla k precejšnji zmanjšanju vrednosti papirjev in tisti, ki so bili pametni, so začeli kupovati. Saj veste, kajne, kdaj radi kupimo in recemo, da smo opravili dober »biznis«: ko so stvari poceni. Novi lastniki so lastnino restrukturirali in ciklus se počasi začel obnovljati. Politčna kriza v Italiji pa je bila tudi po-

HRVAŠKA / TRGOVINSKA MENJAVA S SLOVENIJO

Slovenski izvoz na Hrvaško zmanjšan za polovico

Hrvati so prepričani, da je vrednost tolarja precenjena

GORAN MORAVCEK

ZAGREB - Slovenija, ki je v celotni lanskolletni hrvaški menjavi s svetom, vredni skupaj več kot 9 milijard dolarjev, imela 43, 6-odstoten delez (približno 3, 9 milijarde dolarjev), ni več največji zunanjetrgovinski partner Hrvaške! V Zagrebu menijo, da je hrvaški dinar, ki je prejšnji mesec zdrsnil za okrog 30 odstotkov, pod hudim pritiskom precejšene tolarja. Zato se je blagovna menjava s Slovenijo zmanjšala za približno polovico. Do tega je prišlo skoraj izključno zato, ker se je drastično zmanjšal - hrvaški izvoz. V prvih mesecih letosnjega leta je to zmanjšanje v primerjavi s prejšnjim letom znaslo neverjetnih 54 odstotkov. Toda v nasprotju z zdravim razu-

Slovenija ni več prva

Motnje v zvezah, do katerih prihaja med Zagrebom in Ljubljano zaradi številnih nesoglasij kar pogosto, so vplivale tudi na to, da je Slovenija, ki je bila do pred kratkim največji zunanjetrgovinski

partner in najpomembnejši hrvaški sosed, izgubila svoj primat. Pred kratkim je mesto Slovenije zavzela Nemčija. Lani je Hrvaška uresničila 34, v prvih mesecih letošnjega leta pa celo več kot 40 odstotkov svoje menjave z Nemčijo. Njen pomemben partner je tudi Italija, s katero ima Hrvaška v blagovni menjavi nenehen primanjkljaj. V skladu z (novimi) političnimi težnjami je opaziti, da si Zagreb prizadeva okrepite svoje povezave z Avstrijo, Madžarsko, Slovaško, Češko, Ukrajino, posebej pa s Turčijo in Albanijo. Nekateri gospodarstveniki, med katere spada tudi Franjo Gregurić, nekdanji

premier in sedanjí prvi človek naftne družbe Ina, pa so prepričani, da je Slovenija najpomembnejši hrvaški partner.

»Ne moremo si dovoliti vojskovanja na vseh frontah. Potrebujemo odprto pot v Evropo in če hočemo to doseči, potrebujemo prijateljstvo s Slovenijo,« pravi Gregurić.

Hrvaška se ozira na vzhod

Se ostrejši so kritiki Tudmana, ko ugotavljajo, da je tragika Hrvaške prav v tem, da HDZ nima gospodarske vizije. Opozarjajo, da mora majhna država, kakršna je Hrvaška, ki jo poleg tega bremeni tudi vojna, izvažati najmanj 60 odstotkov svojega družbenega proizvoda; zaradi tega njeni gospo-

INDIJA / BREME DOLGOV

Pretiran uvoz ogroža reforme

Neuravnotežena izvozno-uvozna politika kopiči trgovinski primanjkljaj

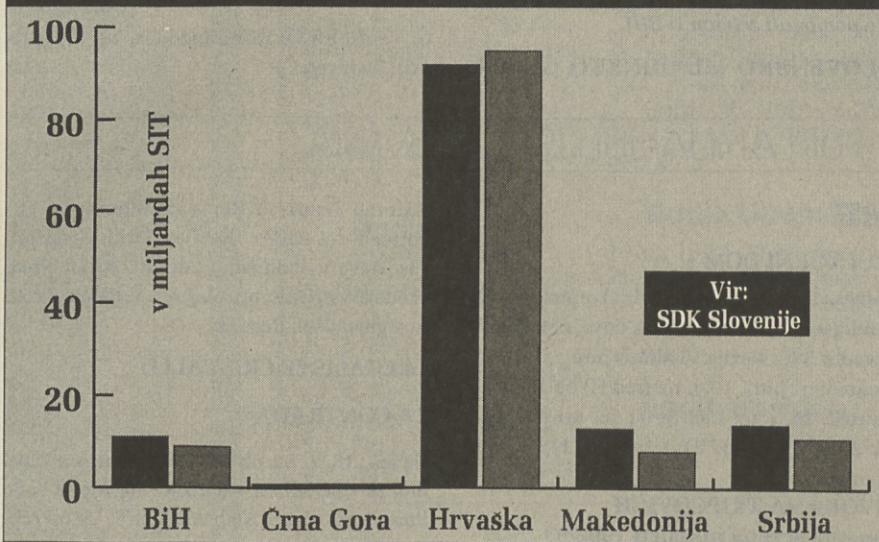
NEW DELHI - Indija drvi v celjisti dolgovi, saj so njene gospodarske reforme povečale uvoz, ne pa tudi izvoza, navaja poročilo indijskega parlamentarnega odbora. Celo desetletje je Indija zagovarjala politiko zanašanja nase in uvoz za države, na kar najnižji ravni. Nova trgovinska politika, ki so jo razglasili lani kot sestavni del indijske korenitih gospodarskih reform, pa je to razmerje v celoti spremenila. »Razrascata se uvoz in uvozena kultura,« ugotavlja v poročilu parlamentarni odbor trgovinskega ministrstva, ki ga je ta teden predložil indijski temu parlamentu. Odbor ugotavlja, da so prihodki posameznih izvoznih sektorjev postali nepredvidljivi in neredni kljub sproščnemu uvozu in devalvaciji rupije - dvema ukrepoma, ki naj bi podprla predvsem izvoz. »Po vsej verjetnosti se bo znasla letošnja plačilna bilanca pod hudim pritiskom, ob pričakovani ozivitvi industrijske proizvodnje in investicij, katerih posledica utegne biti uvoz investicijskih dobrin v višini dveh milijard dolarjev,« ugotavlja poročilo. »Cim bolj narasčajo dolgi, tem bolj je nujno povečanje izvoza.«

Nova trgovinska usmeritev, ki so jo za obdobje petih let razglasili marca 1992, je zmanjšala carine za investicijske dobrine in državne agencije spravila v položaj, ko so se morale ukvarjati tudi z drugim uvozom poleg uvoza nafte, gnojil, jedilnega olja

in zitaric. To usmeritev so razglasili ob koncu fiskalnega leta 1991/92 (april, marec), v letu, v katerem je indijski negotovni plačilnobilanci položaj postal nevzdržen zaradi uvoza. Omejitve so kmalu dale rezultate. Trgovinski primanjkljaj je bil v tem letu rekordno nizek, znasel je 1, 61 milijarde USD, veliko manj kot leta 1990/91, ko se je povzpela na 5, 9 milijarde dolarjev. Kljub temu pa sta upadla tako izvoz kot uvoz. Uvoz se je zmanjšal skoraj za petino na 19, 39 milijarde dolarjev, izvoz pa je zdrsnil samo za dve odstotni točki na 17, 78 milijarde. Vlada sicer še ni objavila končnih podatkov za leto 1992/93, vendar trgovinsko ministrstvo ocenjuje, da bo primanjkljaj znasel približno 4 milijarde dolarjev. Neodvisni Center za spremljanje indijskega gospodarstva to število povečuje na 4, 6 milijarde.

Poročilo posvetovalnega odbora ugotavlja, da je izvoz med aprilom 1992 in februarjem 1993 narasel za 2, 81 odstotka, medtem ko je uvoz v istem obdobju zrasel za 13, 4 odstotka. »Posledica tega neravnovesja bo hud trgovinski primanjkljaj,« ugotavljajo. Za ponovno uravnoteženje in solidne gospodarske temelje bi se moral izvoz realno povečati za 20 do 25 odstotkov na leto, ugotavlja poročilo. Indijski trgovinski predstavniki priznavajo, da je bila rast izvoza počasna in da do konca leta zagotovo ne bo dosegla dvostevlčnih odstotkov rasti.

Nakupi in prodaje Slovenskih podjetij v republikah nekdanje Jugoslavije (leto 1992)

darski strategiji nikakor ne morejo obrniti hrbita partnerju, s katerim uresničujemo skoraj polovico svoje zunanjetrgovinske menjave.

Motnje v zunanjetrgovinskih odnosih med Hrvaško in Slovenijo je bilo mogoče opaziti že konec minulega leta. Slovenski izdelki so v maloprodaji dražji kot izdelki podobnih hrvaških proizvajalcev. Tukaj zagotavljajo, da

je za to kriv slovenski tolar, ki je v primerjavi s hrvaškim dinarjem precejšen najmanj za 25 odstotkov. Tako se hrvaškim izvoznikom ne splata plasirati svojega blaga v Slovenijo, čeprav se zdi, da bi se dalo urediti tudi to, če bi obstajala politična volja. V istem času je namreč trgovina Hrvaške z državami Vzhodne Evrope doživela pravi razcvet. Uvoz iz Rusije se je na

primer v prvih letosnjih mesecih povečal za 4, 8-krat, iz Češke pa 3, 4-krat. Krat hrvaški in Sloveniji preperečuje, da bi izboljšali svoje trgovinske odnose, bodo morali kmalu povedati tudi politiki. Ti so bili, vsaj kar zadeva Zagreb, v zadnjih mesecih veliko glasnejši kot gospodarstveniki in zmanjšana menjava med obema državama je logična posledica takšnega stanja.

ŽELEZNIŠKI PROMET / OPRTNI VLAK

Prevoz tovornjakov med Ljubljano in Budimpešto

LJUBLJANA - Od 23. maja, ko bo začel veljati nov vozni red na Slovenskih železnica, bo vsak dan, razen nedelje, med Ljubljano in Budimpešto vozil tako imenovani oprtni vlak, naložen s tovornjaki. Iz Ljubljane bo odpeljal ob 19.55 in prispel v Budimpešto ob 5.20. Vlak, naložen s tovornjaki, se bo vračal ob 7.54 in bo v Ljubljani ob 17.53. V madžarsko glavno mesto je odpeljal devet, nazaj v Ljubljano pa sedem tovornjakov. Poskusna voznja je pokazala, da je proga tehnično dobro usposobljena, poenostaviti in posodobiti pa bo treba zamudne obmejne po-

stopke na hrvaško-madžarski meji in zanje uvesti sodobne mednarodne železniške standarde. V Budimpešti pa bodo morali do 23. maja bolje organizirati spetsersko in carinsko službo. Oprtni vlak bo lahko naložil približno dvajset tovornjakov, za prevoz v eno smer pa bo treba plačati 46.000 tolarjev. Prevoz tovornjakov s vlakom sta v sodelovanju z ministrstvi za promet Slovenije, Hrvaške in Madžarske ter Slovenskimi železnicami organizirali slovenska družba za oprtni promet Adria Kombi in madžarska Hungaro Kombi (M.C.).

Od 23. maja bo med slovensko in madžarsko prestolnico vozil takšen vlak, ki si bo oprtal približno dvajset tovornjakov. (Foto: Arhiv)

GLEDALIŠČA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (061/222-815)

Kunst - Stromajer: LA LA SLINA, PREMIE-RA (sreda, 19. 5. ob 21. uri). Igra Petra Govc. V okviru SOU- kulturni festival.

KRALJ LEAR (nedelja, 23. 5. ob 18. uri, Galusova dvorana). **Zadnja predstava v sezoni.** Nadomestna predstava za odpovedano predstavo 13. marca. Veljajo iste vstopnice.

DRAMA SNG (061/221-511)

B. Friel: PLES V AVGUSTU (danes, 18. 5. ob 19.30 uri - za abonma Dijaski 8 večerni in izven; sreda, 19. maja ob 19.30. uri - za abonma Studentski drugi in izven (konto).

M. Frisch: DON JUAN ALI LJUBEZEN DO GEOMETRIJE (četrtak, 20. 5. ob 19.30. uri - za abonma Četrtek in izven, konto; petek, 21.5. ob 19.30. uri - za abonma Petek in izven, konto).

J.B.P. Moliere: SVATA PO SILI (sobota, 22. 5. ob 19.30. uri). Izven (konto). Samo še tri ponovitve v tej sezoni!

MALA DRAMA

W. Allen: ZAIGRAJ SE ENKRAT, SAM (danes, 18. 5. ob 17. in 20. uri). Za izven in konto.

A. Nicolaj: PRVA KLASA (petek, 21. 5. ob 20. uri). Za izven (konto).

M. Gad: SAMO IGRA JE IN NE BOLI (sobota, 22. 5. ob 20. uri). Za izven (konto). Igrata Natasa Ralijan in Kristijan Muck.

OPERA (061/331-945)

Giacomo Puccini: TRIPTIH- PLASC, SE- STRA ANGELIKA, GIANNI SCHICCHI (danes, 18. 5. ob 19. uri za red Torek L.; četrtak, 20. 5. ob 19. uri za red Četrtek L.). Dirigent: Loris Voltolini, režija: Kresimir Dolencić.

CUDEŽNI MANDARIN, CARMEN (sreda, 19. 5. ob 19. uri). Za izven in konto.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO (061/210-852)

J. B. P. Moliere: AMFITRION (danes, 18. 5., ob 15.30 uri - za abonma Torek popoldanski in izven; jutri, v sredo, 19.5. ob 15.30. uri - za abonma Sreda popoldan in za izven; ob 19.30. uri - za abonma Mladinski 1). L. Jagodic, M. Pokoren, B. Tadel: KLINIKA TIVOLI d. o. o. (danes, 18. 5. ob 19.30 uri). Za izven in konto. A. Dorfman: DEKLICA IN SMRT (četrtak, 20. 5. ob 19.30. uri). Za abonma Red B in izven.

TUKAJ IN ZDAJ (v nedeljo, 23.5. ob 20. uri). Za PREGNANOST IZ BIH. Program prireditve: **KLINIKA TIVOLI d.o.o., režija Bostjan Tadel; KOT DA NI-SEM VEC OTROK, premierna projekcija dok. filma o beguncih iz BiH, režija: Branko Đurić-Duro; Glasbeni program v izvedbi ekipe predstave Klinika Tivoli d.o.o. in gosta iz Sarajeva Sasa Losica (Plavi orkestar). Vstopnice po 3.000 SIT so v prodaji v PIC MGL. S svojim obiskom boste pomagali žrtvam iz BiH.**

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

KULTURNI DOM

Danes, 18. t. m., ob 16. uri (abonma Red I) - Andersen-Jesih »Cesarjeva nova oblacila« v izvedbi SSG. Režija Vladimir Jurc.

Ponovitve: jutri, 19. t. m. (red H) ob 16. uri, v četrtek, 20. t. m. (red I), ob 16. uri in (red J) ob 20. uri, v petek, 21. t. m., ob 11. uri izven abonmaja

DVORANA TRIPCOVICH

Operna sezona in Baleti 1992/93

Danes, 18. t. m., ob 20. uri (red F) - J. S. Bach »Kaffee - Kantate« in J. Brahms »Rinaldo«. Dirigent Charles Farcombe. Režija Ivan Stefanutti. Sedma ponovitev jutri, 19. t. m., ob 20. uri (red H).

Predprodaja vstopnic za baletne predstave »Trieste danza«: »Ma mère l'oye« M. Ravela in »La giara« A. Casselle, v sodelovanju s stalnim gledališčem Furlanije-Juljske krajine je že v teku pri blagajni Dvorane Tripovich: 9-12, 16-19 (zaprto ob ponedeljkih).

GLEDALIŠČE ROSSETTI

Od 19. do 30. t. m. gostovanje gledališče

KOROŠKA

CELOVEC

MESTNO GLEDALIŠČE

Danes, 18. t. m., ob 19.30 bo na sporedu »Jesus Christ Superstar« - rockopera Andrewa

ZA NAJMLAJŠE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

LUTKOVNO GLEDALIŠČE

S. Makarovic: KORENCKOV PALCEK (sobota, 22. 5. ob 11. uri, Veliki oder).

KULTURNICA, ZIDOVSKA STEZA 1

Albert Papler : HUDOBNI GRASČAK (četrtak, 20. 5. ob 19.30. uri, PREDPREMIERA in petek 21. 5. ob 19.30 uri, PREMIERA). Staro Pavlihovsko igr (iz leta 1970) je obnovil režiser Nace Simončič. Nastopajo: Janez Albreht kot gost, Peter Dougan, Breda Hrovatin, Alenka Pirjevec, Nace Simončič, Nina Skrbineš, Jer-

LISCE (061/310-610)

A. Anabaptist Rozman: TARTIF, 29. (sreda, 19. maja ob 19.30. uri). Režija Vito Taufer. Za izven.

H. Achternbusch: SUSN, 21. (sobota, 22. maja ob 19. uri). Režija: Eduard Miler. Za izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE (061/312-860)

J. Anouilh: LJUBI TICKI - vse podrekajo (danes, 18. 5. ob 17. uri). V glavni vlogi Jurij Souček. Za izven.

O. Scheinflugova: FILM SE MU JE UTRGAL (OKENCE) (sreda, 19. 5. ob 19.30 uri - za abonma red E in izven; v soboto, 22.5. ob 19.30. uri - za abonma red Sobotni in izven).

GLEDALIŠČE GLEJ (061/216-679)

Tomaz Struc: HAMLETS N'ROSES! (petek, 21. 5. ob 21. uri, PREDPREMIERA; sobota, 22. 5. ob 20.30. uri, PREMIERA). Režija: Tomaz Struc, reciklaža: Zdravko Duša, igrajo: Goran Bogdanovski, Matej Filipčič, Gregor Fon, Mojca Kalar, Spela Rogel. (Novo soocenje T. Strucla in W. Shakespeara v gledališču Glej! Ni receno, da bi bilo Shakespeareu všeč. In tudi A. R. ne bi bil nujno zadovoljen ali pa, kdo ve. Kajti to je reciklaža, kompletna. Reciklaža je ta hip in...)

UMETNIŠKO GLEDALIŠČE/ATELJE VIBA FILMA, Zrinskega 9 (061/325-971, int. 23)

August Strindberg: POT V DAMASK (sreda, 19. 5. ob 20. uri PREMIERA; petek, 21. 5. ob 20. uri, repriza). Adaptacija in režija: Aleksander Jurc; scenografija Janez Bernik; kostumografija Bijanka Adžić Ursulov. Igrajo: Rade Serbedžija, Mojca Turk, Stefa Drolic, Ivo Ban, Joze Babic, Tone Gogala, Mateja Rebolj in sestri Paternost, celo Gregor Pirs.

MARIBOR

DRAMA SNG (062/221-206)

D. Alighieri: LA DIVINA COMMEDIA/ PURGATORIO (danes, 18. 5. ob 19.30 uri), za izven; sreda, 19. 5. ob 19.30 uri - za red Petek 2.

MALI ODER

Kabaret XX. stoletja: NAMESTO ROZ (četrtak, 20. 5. ob 21. uri). Avtorski projekt Svetlane Makarovic, ob spremljavi tria Popcorn. Za izven.

OPERA

G. Verdi: RIGOLETTO (nedelja, 23. 5. ob 18. uri). Za izven.

skupine Teatro di Roma z Galdonijev »La bottega del caffè«. Režija Mario Missiroli. Predstava v abonmaju: odrezek st. 11. Predprodaja vstopnic pri blagajni v Pasazi Protti in v gledališču Rossetti.

GLEDALIŠČE CRISTALLO

LA CONTRADA

Danes, 18. t. m. ob 17. uri »Dentro e fuori mura« - gledališče v narečju. Nastopile bodo Pustne skupine z Nediskih dolin. Vstop prost.

Od 2. do 9. julija bo v sodelovanju z občinskim gledališčem G. Verdi na sporedu serija operet z naslovom »L'amore è un treno«.

GLEDALIŠČE MIELA

V torek, 25. t. m. - »Il grande pop corn«. Nastopata Anatoli Balasz in Maurizio Grande. Predstavo organizira Združenje Globogas.

BOLJUNEC

GLEDALIŠČE FRANCE PRESEREN

V petek, 21. t. m., ob 20. uri Andersen-Jesih »Cesarjeva nova oblacila« v izvedbi SSG. Režija Vladimir Jurc.

Lloyda.

Jutri, 19. t. m., ob 19.30 Gaetano Donizetti »Ljubezenski napoj«

nej Slapernik in Irena Zubalic. S to predstavo se vrača na sceno nekdanj nepogresljivi junak slovenskega gledališča ročnih lutk, veseljak Pavliha, ki je s svojimi norčijami zlasti v petdesetih letih zabaval staro in mlado.

NOVA GORICA

MALA DVORANA/KULTURNI DOM

OJOJ BOLI, gostovanje skupine TRI iz Kranja (sreda, 19.5. ob 8.15. uri za OS M.Strukelj, ob 9.00 za vrtnice iz Sempetra in Vrtojbe; ob 10.50 na OS Solkan in ob 13.00 na pediatričnem odd. bolnišnice v Sempetru)

TARTINI KVARTET - Atrij Narodnega muzeja v Ljubljani, jutri, sreda 19. maja ob 20. uri

Darko Linarić-violina; Romeo Drucker-violina; Aleksander Milosev-violina; Milos Mlejnik-violoncelo.

Godalni kvartet Tartini je nedvomno nas najboljši komorni ansambel. Do macemu in tujemu občinstvu so se predstavili že večkrat in vedno poželi nedeljena priznanja za svoje nastope. Na tujih koncertnih odrih pa nastopajo tudi v večjih komornih zasedbah s priznanimi evropskimi in ameriskimi glasbeniki.

RAZNE PRIREDITVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

KINOTEKA

TISTEGA LEPEGA DNE- spominski večer FRANCETA STIGLICA , prvega moza slovenskega filma (sreda, 18. 5. ob 20. uri).

STUDENTSKA ORGANIZACIJA UNIVERZE - SOU FESTIVAL (061/113-282) KRIZANKE

MATICEK SE ZENI (danes, 18.5. ob 20. uri, Viteška dvorana). Iz gledališke produkcije studentov AGRFT, režija: Ana Grande

MALA MORSKA DEKLICA (danes, 18.5. ob 21.30, predverje). PREMIERA lutkovne predstave marionetne delavnice studentov pod mentorskim vodstvom Eke Vogelink

OVOVIVIPARNI JAZZ BAND (danes, 18.5. ob 23.00, predverje). Nastop mlajših imen ljubljanskih jazzovskih krogov.

Predstavitve knjige avtorice SONJE ANE HOYER »Hisa Tartini v Piranu« (sreda, 19. 5.

ob 11. uri.

KUD FRANCE PRESEREN (061/332-288)

Vesela znanost- predavanje o puologiji Dubrovke Ugrešić: PU (sreda, 19. 5. ob 20. uri).

CEKINOV GRAD/REMBRANDTOV TENDEN

GEGLI, lutkovna predstava (danes, 18.5. ob 16.30).

SLIKARSKA DELAVNICA - Dusan Muc (danes, 18.5. ob 17. uri)

VELENJE

KNJIZNICA

Četrtek, 20. maja sestra VIDA ZABOT: NA RAZKRIZJU JE VSE MANJ NEGOTOVOSTI. »Odpuscanje ima svojo logiko, kar je popoln, brezpogojen dar, ki pomeni umik vseh zamer in togosti...« Pogovor bo vodil Ivo Stropnik.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

GLEDALIŠČE MIELA

Danes, 18. t. m., - Remembering: 17.00 Love in the afternoon; 19.00 Breakfast at Tiffany's; 21.00 My fair lady. Ciklus filmov

GLASBA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

ATRIJ NARODNEGA MUZEJA

Koncert kvarteta TARTINI (sreda 19. 5. ob 20. uri). Program: W. A. Mozart, R. Schumann, C. Debussy.

TIVOLSKI GRAD (MGLC)

MUZA PRI MUZI - koncert (sreda, 19. 5. ob 18. uri) Tria ljubljanske Srednje glasbene in baletne sole nastopajo: glasbenice Anamarija Tomac-flavta, Nina Ostasevski-violina, Tanja Breclj-kitara. Dekleta je v trio lansko jesen združil prof. Tomaz Lorenz in pripravili z nji-

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

GLEDALIŠČE MIELA

ZATTERE ALLA DERIVA: v petek, 28. maja, ob 21.30 bo na sporedu koncert skupine The Nudes (Amy Denio, Wadi Gysi, Chris Cutler). Koncert prireja Zadruga Bonaventura, gledališče Mielia in s sodelovanjem Združenja More Music.

TRZIC

OBČINSKO GLEDALIŠČE

Jutri, 19. t. m., ob 20.30 niz Danubio - Una civiltà musicale - koncert Filharmoničnega orkestra RTV Slovenije pod vodstvom Antona Nanuta.

AUDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

GM - Zaključne akademije : jutri, 19. t. m., petek, 21. t. m., sredo, 26. t. m., petek, 28. t. 17. maja, ob 20.30 niz Danubio - Una civiltà musicale- koncert pianista Louisa Lortieja. Izvajal bo Ludwig van Beethovnovne skladbe.

VIDEM

STADION FRIULI

12. junija koncert Vasca Rossija. Predprodaja vstopnic je že v teku pri Utat v Pasazi Protti.

BASSANO DEL GRAPPA

V ponedeljek, 31. t. m. prvi koncert turneje Zucchera. Ob njem bosta nastopila Sting in Eric Clapton.

RAZSTAVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Razstava OSKARJA KOKOSCHKE - Skice s potovanj. Razstavo si lahko ogledate v Galeriji CD do 6. junija. V četrtek, 20. maja bo vodil po razstavi prof. Marijan Trsar.

V Mali dvorani CD razstavlja slikar TONE LAPAJNE.

MALA GALERIJA

Razstava FRANZA WESTA, slovitega dunajskega umetnika.

DRUSTVO LIKOVNIH UMETNIKOV

Od 24. maja je na ogled razstava OTROSKA LIKOVNA USTVARJALNOST.

VODNIKOVA DOMACIJA

Otvoritev razstave slik slikarja VINKA HLEBSA (četrtak, 20. 5. ob 19. uri). V kulturnem programu bodo nastopili: Elena Hribernik-prečna flavta, Maja Hribernik-violina, Marjetka Hribernik-violoncelo in Marko Hribernik-klavir. Razstavo bo odprl prof. Janez Ster, na ogled pa bo do 8. junija.

KULTURNO-INFORMACIJSKI CENTER KRIZANKE

Razstava RIHARD JAKOPIČ - To sem jaz, umetnik... Iz življenja in dela velikega slikarja.

MESTNA GALERIJA

Do 22. maja je na ogled razstava izbranih del iz retrospektive avstrijskega umetnika HANSA BISCHOFFSHAUSNA.

CEKINOV GRAD (Muzej novejšeg zgodovine, 061/323-968)

Do konca maja razstava JANINA KLEMENČICA - Popotna fotografija.

LEKOVA GALERIJA (Verovskova 57) Do 11. junija razstavlja grafik VENO DOLENC.

LIKOVNO RAZSTAVISČE RIHARD JAKOPIČ

Do 29. maja je na ogled razstava članov Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov.

GALERIJA ILIRIJA

Na ogled je razstava slik IRENE POLANEC

GALERIJA SLOVENIJALE

Otvoritev razstave akademskega slikarja IVETA SUBICA (danes, 18. 5. ob 19. uri). SLIKOVNE PREDLOGE ZA FRESKE. V glasbenem programu sodeluje Bogdana Herman. Razstava bo na ogled do konca junija.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

TK GALERIJA

Na ogled je fotografska razstava Martina Rauchenwalda (Avstrija), Maurizia Frullanija (Italija) in Rajka Bizjaka (Slovenija).

GALERIJA TORBANDENA

Danes, 18. t. m., ob 18. uri otvoritev razstave v poklon Zoranu Musicu. Na ogled bodo slike od 1946 do 1953 leta.

GALERIJA CARTESIUS

Do 23. t. m. razstavlja slikar Pino Fergolia. Urnik ogleda: 11-12.30, 16.30-19.30, ob praznikih 11-13 (ob ponedeljkih zaprto).

GALERIJA BASSANESE

Do 20. maja je na ogled razstava Paola Patelija. Urnik: samo ob delavnkih od 17. do 20. ure.

MUZEJ ZIDOVSKÉ SKUPNOSTI

CARLO IN VERA WAGNER

Na ogled je razstava Srobrnine in sakralne opreme zidovske liturgije. Urnik ogledov: ob nedeljah od 17. do 20. ure, ob torkih od 16. do 18. ure, ob četrkih od 10. do 13. ure.

TRGOVSKI CENTER IL GIULIA

BIVSA PIVOVARNA DREHER

Do 6. junija razstavljajo Salvatore Fiume, Michele Cascella in Norberto.

MIRAMARSKI

Zgodovinski muzej

Stalna razstava »Nacrti za Miramar«.

MUZEJ REVOLTELLA

Na ogled je stalna razstava »Da Canova a Burri«. V organizaciji Trzaské letoviscarske ustanove se vsako soboto ob 10.30

KOROŠKA

CELOVEC

GALERIJA CARINTHIA Alter Pl. 30

Do 30. avgusta 1993 je na ogled razstava Hansa Staudacherja.

Do 5. junija na ogled je razstava Jürgen Brodwolfa.

KOROSKA DEZELNA GALERIJA,

Burg, 8

Na ogled je razstava Suse Krawagna, Michael Keinzer..

KAVARNA UMETNIKOV, Goethepark 1

Do 29. t. m. je na ogled razstava Gabriele Schurian.

MARIBOR

NOVINARSKI KLUB (062/222-251) Na ogled sta razstavi slikarja ZLATKA GNEZDA in slikarja TOMA VRANA.

BLED

HOTEL ASTORIA

Razstavlja akademska slikarka KLEMENTINA GOLJJA.

CELJE

HOTEL MERX

Do 30. maja razstava slik JOZETA PERCICA-JUSKINA.

LIKOVNI SALON

Danes, 18. maja ob 19. uri slovesna otvoritev postavitve stalne zbirke Likovnega salona v novih razstavnih prostorih.

Posebno vabilo je namenjeno vsem tistim, ki so v preteklosti sooblikovali dejavnost Likovnega salona, bili njegovi gostje in vsem tistim, ki spremljajo nase delo kot strokovni sodelavci ali ljubitelji likovne umetnosti.

SLOVENSKI PROGRAMI

10.10	Pamet je boljša kot zamet, ponovitev
10.15	Krava v cirkusu, Plesni forum Celje
10.55	Podjetniški klub
11.25	R & R
11.55	R. Ackland: Pravi pekel, 2., zadnji del angleške drame, ponovitev
13.00	Poročila
16.00	Sedma steza, ponovitev
16.20	Mostovi
17.00	TV dnevnik 1 - slovenska kronika
17.10	Huckleberry Finn in njegovi prijatelji, 11/26 del
17.35	Oscar Junior: Bela mavrica
17.45	Lisica zvitoreka, portugalska risanka
18.00	Regionalni studio Koper
18.45	Besede, besede, besede, tv igrice
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.10	Zarišce
20.45	Bobencek, VPS 2040
21.45	Kronika, 5/12 del kanadske dokumentarne serije, VPS 2145
	Prvi prispevek je portret Libije, ki je kmalu postala črna ovca med arabskimi državami, deset let po Gadafijevi revoluciji.
22.15	TV dnevnik 3, VPS 2215
22.45	Sova
	'Alo, 'alo, 11/18 del angleške humoristične nanizanke, VPS 2245
23.20	Vrtinec, 2/13 del južnoafriške nadaljevanke
00.10	Video strani

SLOVENIJA 2

16.20	Gospodarska oddaja: 10 000 obratov, ponovitev
17.00	Slovinci v zamejstvu, ponovitev
17.30	Sova, ponovitev
	Samci in samke, 5/7 del angleške humoristične nanizanke
17.55	Vrtinec, 1/14 del južnoafriške nadaljevanke
18.45	Iz življenja za življenje:
	Znanje za znanje
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
19.56	Sport
20.00	Poslovna borza
20.10	S. Richardson: Clarissa, 4., zadnji del angleške nadaljevanke (Lovelace: Sean Bean)
21.05	Osmi dan
21.55	Svet poroča
22.30	Video strani

KANAL A

09.00	Jazzbina, ponovitev 15. oddaje o jazzu
09.50	Astrološka napoved
10.00	MacNeil in Lehrer komentirata, oddaja v angleščini
11.00	Drugacen svet, ponovitev 161. dela
18.45	Kulinaricni kotiček, ponovitev 15. oddaje
20.00	Risanka
20.15	Dnevnoinformativni program in vreme
20.30	Drugacen svet, 162. del ameriške nadaljevanke
21.20	Ciklus slovenskega filma: Stane Sever
	TRENTUTKI ODLOČITVE, slovenski film
	Dnevnoinformativni program, vreme
23.15	Poročila v angleščini: Deutsche Welle
23.55	Astrološka napoved
00.05	MCM
01.00	Video strani

KOPER

18.00	Studio 2 magazin
-------	------------------

KANAL A / NOCOJ OB 21.20

TRENUTKI ODLOČITVE

Ciklus slovenskega filma

Slovenski črno-beli film, 1955

Leta 1972 umrl filmski režiser češkega rodu je zadnji dve desetletji svojega življenja preživel pri nas. Svoj drugi dom je imel v Portorožu, kjer je tudi posnel več svojih filmov. František Čap se je rodil leta 1913 v Čechovicah v tedanji Češkoslovaški. V svoj prvi domovini je živel do leta 1948, potem ko je kot politični begunec preživel več let v Nemčiji. V tistem času je snemal v Münchenskih ateljejih, v začetku petdesetih let pa je prišel v prvi stik s slovenskim filmom.

Triglav film je bil koproducent igranega filma Kruh in sol, ki ga je režiral Čap, potem pa je spoznal Portorož in obalo in nastal je eden njegovih najboljših filmov *Greh*, za katerega je scenarij napisal po Maupasantovi noveli.

Delo Františka Čapa delimo na tri ustvarjalna obdobja. V prvem je prejel priznanja za filma *Nočni metulj* in *Ljudje brez kril* na festivalu v Benetkah in v Cannesu.

V drugem obdobju je režiral *Belo temo*, *Križice*, *Kronski nakit*, *Večna igra* in *Sled pelje v Berlin*. V tretjem obdobju pa je živel in delal v Sloveniji.

Nastali so filmi *Vesna*, *Agent X-25 poroča*,

Ne čakaj na maj in *Trenutki odločitve*, ki ga je posnel s Stanetom Severjem, Julko Starč in Stanetom Potokarjem (na sliki desno) v glavnih vlogah. Zgodba govori o dr. Korenu, ki poskuša rešiti ranjenega ilegalca iz bolnišnice. Ubiti mora domobranskega oficirja, pri begu pa se ustavi pri reki, kjer brodnikova hči rojeva otroka. Zdravnik mora pomagati, brodnik pa je fast ubitega oficirja. Bo v brodniku prevladovalo sovraštvo do zetovega morilca ali hvaležnost do hčerinega rešitelja?

RAI 1

6.50	Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik in gospodarstvo
10.15	Film: Io non protesto, io amo (kom., '67), vmes (11.00) dnevnik
11.55	Vremenska napoved
12.00	Variete: Buona fortuna
12.30	Dnevnik, nato nan. La signora in giallo
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Fatti, misfatti e...
14.30	Odaja za avtomobiliste TG Uno - Auto
14.45	Dok.: Centominiti
15.15	Otroski variete
15.45	Mladinski variete: Big!
17.55	V Parlamentu in vesti
18.15	Kviz: Patente da campioni
18.50	Dok.: Kvarkov svet
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Nan.: Le avventure del giovane Indiana Jones
22.25	Dnevnik 1
22.40	Aktualno: A carte scoperte
24.00	Dnevnik in vreme
0.30	Danes v Parlamentu

RAI 2

7.00	Otroski variete
8.45	Jutranji dnevnik
9.05	Rubrika o vrtnarstvu
9.30	Film: Lo specchio scuro (krim., ZDA '46)
11.00	Nan.: Doogie Howser
11.30	Kratke vesti
11.45	Segreti per voi...
12.00	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo, Diogenes, vreme
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.45 Santa Barbara
15.30	Film: Mani di velluto (kom., It. '79)
17.15	Vesti in iz Parlamenta
17.25	Nan.: Hill Street, 18.20 Miami Vice, vmes sport
19.15	Nad.: Beautiful
19.45	Dnevnik in sport
20.20	Variete: Ventieventi
20.40	Nan.: Tre passi nel delitto (i. C. Cartier)
22.30	Mixer in Pegaz
23.55	Nočni dnevnik
24.00	L'altra edicola

RAI 3

6.45	Jutranja oddaja: L'altarete, vmes vesti
12.00	Kratke vesti iz Milana
12.15	Pogled na glasbo
13.45	Znanstveni dnevnik
14.00	Deželne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
15.15	Sola se posodablja
16.05	Samozna sport, vmes sportna rubrika Derby
18.00	Dok. in nanizanka
18.50	Sport, vreme, dnevnik
19.30	Deželne vesti
19.50	Blob in Una Cartolina
20.30	Chi l'ha visto?
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Dok.: Il mio dottore, il mio amante
0.05	Variete: Q come cultura (vodi G. Ippoliti)
0.45	Dnevnik in vreme
1.20	Variete: Fuori orario

RETE 4

6.25	Nanizanke
8.10	Nad.: General Hospital, Marilena, Ines, Soledad, vmes vesti
11.35	Il pranzo è servito
12.35	Nad.: Celeste
13.30	TG 4 - vesti
13.55	Buon pomeriggio
14.00	Nad.: Sentieri, 15.15 Grecia, 16.00 Anche i ricchi piangono
17.00	Lui lei l'altro, vesti
17.45	Aktualno: C' eravamo tanto amati
18.15	Kviz: Il nuovo gioco delle coppie
19.00	TG 4 - vesti
19.20	La signora in rosa
20.30	Filma: Arma letale (krim., ZDA '87), 22.30 Mr. e Mrs. Bridge (dram., ZDA '90), vmes (23.30) vesti

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Nan.: Un dottore per tutti, nato Maurizio Costanzo Show
11.30	Variete: Ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum, 14.35 Agenzia matrimoniale, Ti amo parliamone, 15.30 L'arca di Noè - Itinerari
16.00	Otroski variete, vesti
18.00	Kviz: OK! Il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Variete: Seratissima (vodi E. Bonaccorti)
23.00	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) nočni dnevnik

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odprti studio, vreme
13.05	Otroski variete
13.45	Nan.: Dieci sono pochi
14.15	Variete: Non è la Rai
16.00	Variete: Unomania
16.05	Nan.: 21 Jumpstreet
17.05	Variete: Twin Clips, 17.30 Mitico
17.55	Studio sport
18.05	Nan.: Baywatch, 19.00 Tarzan
19.30	Variete: Ma mi faccia il piacere
20.00	Variete: Karaoke
20.30	Film: Pappa e ciccio (kom., It. '82, i. Paolo Villaggio, L. Banfi)
22.30	Sport: Torkov priziv (vodi M. De Luca)
0.30	Odprti studio, pregled tiska in sport

TELE 4

	Lastne oddaje
13.00	Na prvi strani
19.30	Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Mannix, ameriška tv nanizanka
13.50	Zivljenje se začne pri stitidesetih, angleška humoristična nad.
14.15	Nočni sodnik, am. tv nanizanka
15.00	Ponedeljkov sportni pregled, ponovitev
16.00	TV novice
16.05	Čarobna svetilka
17.00	Bern, neznana prestolnica, dokumentarni film
18.00	Studio 2, pogovor z gosti
18.50	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.25	Mannix, ameriška tv nanizanka
20.15	Nočni sodnik, ameriška nanizanka
20.40	Dvojno poslanstvo, italijanski pustolovski film
22.15	TV dnevnik
22.25	Severovzhod, tv magazin
23.25	N.Y.P.D., nadaljevanje

AVSTRIJA 1

09.00	Cas v sliki
10.30	V Tekasas je cel hudič, ponovitev filma
13.35	Sinha Moca, 157. del
14.00	S telesom in dušo: Orehova lupinica
15.05	Oddaje z mislo
15.50	Sanjski kamen, 7. del risane serije
18.00	Cas v sliki
18.30	Kopaliski mojstri iz Malibuja: Neznanez z nozem
20.15	Obalni volk - boj za obstanek na obali skelotov: 18 mesecev med volkov
21.20	Drugi rodni kraj: Kennedyjevi otroci, 6. del
13.15	Klan, ki sovražnike zive zazida, it. politična shriljivka
00.45	Porocila
	Tisoc mojstrov

AVSTRIJA 2

16.35	Tisoc mojstrov
16.45	Stroj spremenil svet: Računalnik za vsakogar, 3/5 del
18.00	Družinske vezi: Halo, sosed, 1. del
18.30	Da ali ne, igra
19.00	Regionalna poročila
19.30	Cas v sliki
20.00	Kultura
20.15	Jolly Joler, vodi Erwin Fischer
21.00	Animo - o zivalih in ljudeh
21.07	Reportaže iz tujine
22.30	Nepozabna zenska: Pozrtvovalna Luz, 2/4 del španske serije
	Porocila
	Tisoc mojstrov

Hrvaška 1

08.00	Porocila
	Zgodbe iz Monticella, 128. del
10.00	Porocila
10.05	TV sola
10.30	Potret matematika: Descartes
11.15	Ameriška angleščina, 21. lekcija
11.30	Mali veliki svet
12.00	Porocila
	Ko se svet vrti, 128. del ameriške nadaljevanke
13.30	Monofon
14.00	Porocila
14.50	Zadnji beg, ponovitev
	1/4 dela angleške nadaljevanke
16.00	Porocila
16.05	Učimo o Hrvaški: Nacionalni park Kornati
16.35	Malavizija
17.30	Hrvaška država in ljudje
18.00	Porocila
18.35	Santa Barbara, 406. del ameriške nadaljevanke
19.30	Dnevnik 1
20.05	CIA, 1/6 del angleške dokumentarne serije
21.00	V velikem planu
23.00	Slika na sliko
23.45	Porocila v nemščini
23.50	Porocila

Hrvaška 2

17.15	Ko se svet vrti, ponovitev 128. dela serije
18.00	Zenska v rdečem, ponovitev am. filma
19.30	Dnevnik 1
20.05	Buntz z Beverly Hillsa, 6/13 del humoristične nanizanke
20.35	Vi in vaš video
21.10	Zadnji beg, 2/4 del angleške nadaljevanke po zgodbi Rona Hutchinsona
22.00	Ob 100. obletnici rojstva Miroslava Krleze: Žalost, skepsa in upanje
23.05	Proti toku

MADŽARSKA

08.15	Alternativna medicina
08.35	Cez dan
09.05	Draga Celine, 4. del francoske serije
10.00	Rezerviran cas
12.00	Porocila
16.00	Popoldanski saldo
16.10	Svet je cudovit, poljudnoznanstvena serija
16.45	Igra
17.00	Northwood, 29. del
17.30	Evropski popotnik
18.10	Svet denarja
18.20	Cez dan
18.40	Otroski kotiček
19.00	Kolo sreče, kviz
19.30	Katoliška kronika
20.00	Dnevnik
20.40	Klinika, 12. del nemške serije
23.55	The New Orleans Connection, 1. del koncerta

RADIO

Slovenija 1

(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4; MHz; od 16.00 SV 918 kHz)

4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 8.40 Minute za smeh; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.00 Danes do 13-ih; 13.45 iz tujega tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.15 Ekološki kotiček; 17.00 studio ob 17-ih; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Slov. zemlja v pesmi in besedi; 20.35 Minute za; 21.05 Racionalni park Kornati

Radio Koper (italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.20 Na današnji dan; 7.00 Dober dan otroci; 7.45 Prireditve; 8.00 Ura je 8; 8.05 Horoskop, slovarček; 8.25 Na valovih RK; 8.35 Popevka tedna; 9.00 Ulica velikih vrhov; 9.35 Uglajamo skupaj; 9.50 Glasba po izbiri; 10.00 Pregled tiska; 10.05 Tema dneva; 11.00 Turistična oddaja; 12.00 Glasbeni desert; 13.00 Glasba po željah; 14.45 Angelo Baignera; 16.00 Ob štirih; 16.10 Promocija plošče; 16.20 Prireditve; 16.35 Boutique Gallus; 17.20 Single tedna; 17.50 Prireditve uspešnic; 18.00 Souvenir d'Italy; 18.45 Klasika; 20.00 Nočni program

Slovenija 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.00 Strokovnjak svetuje; 8.40 Koledar prireditve; 11.00 Glasbene novosti založbe; 12.00 Točno opoldne; 12.40 Štajerski val; 14.00 Drobničice; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.40 Tema popoldneva; Solstvo; 17.50 Šport na valu 202; 19.30 Štos; 21.00 Zgodnja dela; 22.00 Zrcalo dneva; 22.20 Stolejke improvizirane glasbe.

Slovenija 3

(UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz; od 19.30 88.6; 93.1; 100.3; 100.6; do 16.00 SV 918 kHz)

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Glasbena matineja; 10.05 Sodobna umetnost; 10.25 Operne melodije; 11.05 Človek in zdravje; 12.05 Igramo in pojemo; 13.05 Enajsta šola; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Big Band RTS; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Ljudsko izročilo; 16.40 Eše; 17.45 Izšlo je...; 18.00 Koncerti na tujem; 19.33 Arje in monolog; 20.00 Literarni večer; 20.45 iz koncertov; 22.05 Pretok idej; 22.25 Glasba 20 st.; 23.55 Lični utrinek; 24.00 Nočni program RS.

Radio Koper (slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.15 Na rešet; 8.45 Servisne informacije; 9.00 Pe-

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Glasba po željah; 17.45 Paf boom; 18.30 C'est la vie; 20.30 Smeh in glasba.

Radio Koroška

18.10 - 19.00 Partnerski magazin.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

08.00 Awake on the Wild Side; 10.00 Video, vodi Paul King; 12.30 Pulse with Swatch; 13.00 Video, vodi Simone Engelen; 16.00 Greatest Hits, vodi Paul King; 17.00 Cola Cola Report, vodi Kristiane Backer; 17.15 MTV v kinu, vodi Pip Dann; 20.00 Dial MTV; 20.30 Most wanted; 22.00 Greatest Hits; 23.15 MTV v kinu, vodi Ray Cokes; 00.00 Hit List UK; 03.00 Nočni video

SKY ONE

07.00 The DJ Kat Show; 09.55 Risanke; 12.00 Držni in lepi; 12.30 Sokolov greben; 13.30 E Street; 14.00 Drugacen svet; 14.45 Santa Barbara; 18.00 Zvezdne steze; 19.30 E Street; 20.00 Rescue; 20.30 Družinske vezi; 21.00 Murphy Brown; 21.30 Vse razen ljubezni; 21.30 Vse razen ljubezni; 21.30 Vse razen ljubezni; 23.00 Designing Women; 23.30 Star Trek: The next generation; 00.30 Studs</

NAMIZNI TENIS / NA PRVENSTVU TREH BENEČIJ V ZGONIKU

Pet naslovov za Kras Mersi prvi pri moških

JASNA JUREČIC

Zgoniska telovadnica je konec tedna gostila kakovostno namiznoteniško manifestacijo, 20. prvenstvo treh Benečij. Na njej so sodelovali najboljši igralci in igralke iz Furlanije-Juljske krajine, Veneta, Južne Tirolske in Tridentinskega. Predstavilo se je 51 namiznoteniških društev s skoraj 200 predstavnikov.

Organizacijo je prevzelo novoustanovljeno trzasko društvo Tripovich v sodelovanju s SZ Chiadinom in neutrudnimi sportnimi delavci namiznoteniškega oddelka Kras. Del vpisnih uspele prireditve je bil namenjen za boj proti mišicni distrofiji. Kras je sodeloval za 20 sportnikov, ki so osvojili 5 naslovov in s tem naslov najboljšega društva.

Med več kot sto konkurenti je v absolutni moski konkurenci zmagal Krasov igralec Cristian Mersi. V moskih dvojicah sta bila z Igorjem Milicem nepremagljiva. Prvi dan tekovanja pa se je izkazala Krasova ženska vrsta. Po zmagi nad državno reprezentantko Panovo (San Marco Verona) je na najvišjo stopnico med mladinkami stopila Ana Bersan, pri naraščajnicah Katja

Ana Bersan je bila tokrat najboljša med mladinkami (Foto KROMA)

Milic in pri deklicah Vanja Milic, kjer so Krasove deklice dejansko zasedle zmagovalni oder (druga Natasa Milic, tretja Nina Milic). V enkratnem sportnem vzdušju, kjer je publika z zadržanim dihom spremljala dvoboje v finalnem delu in s korektnim navijanjem spodbujala igralce so se odvijale kakovostne tekme vredne državnega prvenstva. Mednje vsekakor lahko uvrstimo polfinalno tekmo Mersi-ja z Urizom in Monike Radović s Panovo in finalno tekmo Radovićeve z Avesanijevo.

Nic manj pa niso bile zanimiva tekmovanja v izločilnem delu v absolutni ženski konkurenci, ko so se morale Krasove igralke spopasti med seboj: Monika Radović s Katjo Milic, Biserka Simoneta z Vanjo Milic in Ana Bersan s Sonjo Milic. Med mladinkami pa je Ana Bersan igrala proti svoji nekdanji klubi kolegici Lari Posega (Bor Cunja R.E.). Krasovi predstavniki so osvojili vrsto tretjih mest: Gorazd Milic pri dečkih, Ivana Stubelj in Erika Radović pri naraščajnicah ter Monika Radović

pri mladinkah. Borova igralka Lara Posega je v isti kategoriji zasedla 5. mesto. Za Bor Cunja R.E. sta nastopila tudi brata Petelin. V skupni uvrstitvi je zmagala Furlanija-Juljska krajina pred Veneto, Južno Tirolsko in Tridentinskim.

REZULTATI
Moski absolutno: 1. Cristian Mers (Kras), 2. Davide Infantolino (-Med. Sist. Pungistica), 3. Luca Urizio (Lega nazionale Gorica), 3. Joner Stangher (Marleno).
Ženske absolutno: 1.

Francesca Avesani (San Marco Verona), 2. Monika Radović (Kras), 3. Marzia Pan (San Marco Verona), 3. Annalisa Dini (San Marco Verona).

Moske dvojice absolutno: 1. Cristian Mersi, Igor Milic (Kras), 2. Nannoni in Fantolino (Med. Sist. Pungistica), 3. Petronio (Azzurra) in Frediani (Rangers), 3. Urizio, Saltarini (Lega Nazionale).

Mladinke: 1. Ana Bersan (Kras), 2. Marzia Pan (San Marco Verona), 3. Francesca Simionato (Azzurra Gorica), 3. Monika Radović (Kras).

Mladinci: 1. Enrico Freschi (Duomo Folgore), 2. Fabrizio Tieuli (Enichem Marghera), 3. Alberto Zoppi (San Marco Verona).

Naraščajnice: 1. Katja Milic (Kras), 2. Andrea Tasser (Flash Club Sarteano), 3. Ivana Stubelj (-Kras), 3. Erika Radović (-Kras).

Naraščajniki: 1. Ulrich Vonnpostel (Marleno), 2. Federico Ceppi (Fincantieri Trst), 3. Georg Vonnpostel (Marleno).

Deklice: 1. Vanja Milic (Kras), 2. Natasa Milic (Kras), 3. Nina Milic (Kras).

Dečki: 1. Lorenzo Potrich (GS Santa Familia), 2. Luca Bertanza (San Pacrazio Verona), 3. Gorazd Milic (Kras).

KOŠARKA / PROPAGANDA (FINALNA SKUPINA)

Jadranovci zaslužno premagali Azzurro

Bo Kontovel v tolažilni skupini zmagal brez boja?

FINALNA SKUPINA
Jadran - Azzurra 78:63 (37:30)

JADRAN: Stefancic 13 (3:6), Mura 1 (1:2), Spacapan 3 (1:2), Brundula 4, Fonda 8, Hrovatin 14, Lakovic 4 (0:2), Zobin 18 (0:2), Gustin 4, Kalc 2, Corbatti 10 (0:2).

V predzadnjem kolu finalne skupine prvenstva propaganda je Jadran povsem zaslužno premagal trzasko Azzurro Don Bosco.

V prvi četrtini so jadranovci nekoliko podcenjevali goste, kar jih je tudi drago stalo (18:14 za Azzurro). Od druge četrtine pa so si jadranovci z boro v orambi in tudi v napadu priigrali 10 točk prednosti, ki so jo odbržali do konca tekme.

Vsi jadranovci so se vpsali med strelce in pohvalo si zaslužijo tudi, ker so v drugem delu srečanja pokazali dobro skupinsko igranje. (A.V.)

TOLAZILNA SKUPINA Kontovel - Ricreatori 75:84 (35:44)

KONTOVEL: Bukavec 13 (1:2), Pavletic 17 (1:2), Brezgar 14 (0:2), Sirca 4 (0:1), Bogatec 4, Grilanc 9 (1:2), Milic 4, Lupinc 2 (0:3), Puntar 6, Masten 2.

Kontovelci so z Ricreatorijem sicer izgubili, vendar pa bo najbrž kosarska zveza Kontovela prisodila zmago brez boja, ker je Ricreatori nastopil le s petimi igralci,

Peter Corbatti (Jadran) v prodoru na koš (F. KROMA)

kar je v nasprotju s pravili. Drugace so Kontovelci igrali dobro, vendar pa niso mogli nič proti izrednemu Meoli (letnik 1980, 185 cm), ki je bil neustavljiv, s svojimi 60 kosi pa je dejansko sam prinesel zmago Ricreatoriju.

Kljub porazu je treba za dobro igranje pohvaliti vse igralce Kontovela.

TROFEJA »ZINI«
Stefanel B - Kontovel 40:48 (22:32)

KONTOVEL: Pavletic 10, Doglia 14 (2:4), Brezgar 2, Grilanc 12, Sustersic 2, Semec 6, Lupinc 2,

Bogatec, trener Meden.

Kontovelci so bili vse stiri četrtine boljše tekme od gostiteljev in so tudi zaslužno zmagali. Tudi na tem srečanju so naši minikosarji pokazali lep napredek.

TROFEJA NISTRI Bor - Ricreatori 53:14 (18:8)

BOR: Floridan 18, Kralj 15, Stanic 4, Rebula 2, Sovic, Dolhar 4, Peric 10, Gustin, Cosmo.

Najmlajši kosarji Bora so po zelo dobri igri zaslužno premagali vrstnike rikreatorija Cobolli. Čeprav sta na tej tekmi

izstopala predvsem Floridan in Kralj, so tudi ostali pokazali dobro skupinsko igranje, predvsem v zadnji četrtini, ko so izpeljali nekaj učinkovitih akcij.

Polet - Barcolana 28:5 (18:0)

POLET: Ferfolja 8, Daneu 10, Paulin 6, Malalan, Iskran, Ghezzi, Dolenc, Gustin, D. Milic D. 4, L. Milic.

Openski Polet je v 4. kolu te trofeje visok zmagal. Zmaga naših minikosarjev ni bila nikoli vprašljiva, saj so bili nati tako tehnično kot telesno boljše. Za zmago in dopadljivo igranje je treba pohvaliti vso nase ekipo, in predvsem najmlajše predstavnike openskega moštva. (A.V.)

Don Bosco - Kontovel 31:26 (18:14)

KONTOVEL: T. Nabergoj 6, Budin 10, Cemjara 2, Zavadijal 2, Razem 6, Turco, Pernarcich, Matiacic, Piculin, Cecchi, M. Nabergoj.

Po prvi četrtini so Kontovelci povsem zaslužno vodili (10:4), v drugi pa so bili gostitelji boljše in ob polcasu tudi povedli za stiri točke. Srečanje pa je bilo nato dokaj izenačeno, naposled pa so bili domači minikosarji le prisedbejši in tudi zmagali.

Vsi nasi predstavniki si zaslužijo pohvalo zaradi vrhane mere poztvornosti.

NOVICE

NOGOMET

Breg vložil priziv na tekmo 2. AL z Vilessom

Sportno društvo Breg je vložilo protest na registracijo tekme 2. amaterske lige med Vilessom in Bregom, ki so jo odigrali 9. maja. Breg se je pritožil na deželno nogometno zvezo, ker naj bi nekateri igralci ekipe iz Vilese igrali tudi v prvenstvu »Amatori«, kar je po pravilih nedovoljeno, saj je igralec lahko član društva, ne more pa igrati v obeh prvenstvih. Možnosti za sprejem priziva niso velike, vendar pa velja povedati, da je v podobnem primeru deželna nogometna zveza lani priziv sprejela.

Najmlajši

IZIDI ZADNJEGA KOLA: Fortitudo - Montebello 3:2, Chiarbola - CGS 1:0, Esperia - Domio 3:2, San Canzian - Triestina 1:0, Costalunga - Primorje A 0:1, Portuale - Altura - Muggesana 1:1 KONCNI VRSTNI RED: Primorje A 48, Fortitudo 46, Montebello 44, Triestina 37, Portuale 33, Altura Muggesana 32, Primorje B 25, San Canzian 21, Fani Olimpia 17, CGS 15, Costalunga 12, Domio 11, Chiarbola 9, Esperia 8.

Prvenstvo je končano, pokrajinski naslov je osvojila ekipa Primorja A.

ODBOJKA

1. ženska divizija

IZIDI:CUS - Kontovel 3:2, Altura - OMA 3:1, Prevenire - Club Altura 0:3, Breg Union beton - Zauale 3:0, Killjoy - Sant'Andrea 3:1. VRSTNI RED: Club Altura 34, Altura 32, SGT 26, Killjoy 24, Breg 22, OMA, CUS 20, Kontovel 14, Zauale, Virtus 10, Sant'Andrea 8, Prevenire 4 (Virtus in SGT imata tekmo manj).

PRIHODNJE KOLO: Killjoy - Breg, Zauale - Prevenire, Club Altura - Pallavolo Altura, OMA - CUS, Kontovel - Virtus, Sant'Andrea - SGT.

Obvesila

ODBOR JK CUPA vabi ob priliki 20-letnice ustanovitve Cupe vse klube in prijateljsko srečanje, ki bo v petek, 21. t. m., ob 20.30 v dvorani I. Gruden v Nabrezini.

SPDT

prireja v soboto, 22. t. m. nočni pohod na Slavniki. Zbirališče pohodnikov na slovenski strani meje pri Krvavem potoku ob 21. uri, odkoder bo pohod mimo Mihel in Presnice do Tumove koče.

SD BREG - NOGOMETNA SEKCIJA

obvesca, da bo v četrtek, 20. t. m., ob 20.30, v društvenih prostorih seja. Dnevni red: 1. izvolitev novega odbora sekcije; 2. razno.

DEŽELNA ODBOJKARSKA FINALA UNDER 14 / KLJUB PORAZU

Goričani še upajo

Valprapor Soča CDG lahko v naslednjih dveh kolih še pride do naslova - Bor Friulexport sta v tretjem setu sodnika grobo oškodovala

Nic ni se izgubljeno!, je geslo v taboru Valpraporja Soče po porazu v prvem dnevu deželnega odbojkarstva finala »naraščajnikov«. In res je tako. Ker vsak osvojeni set steje eno točko, imajo fantje v naslednjih dveh kolih (prihodnje nedeljo in v nedeljo 30. maja) še možnost, da pripravijo preobrat, čeprav je seveda zdaj njihova naloga dosti težja, uspeh pa odvisen tudi od rezultatov tekmecev.

Nedeljski poraz z 2:1 proti ekipi gostitelja turnirja, Futuri iz Cordenonsa, je za Goričane vsekakor pomenil hladno prho. Prvic zato, ker ima Cordenons bogato tradicijo v ženski odbojki, a nobene v moski in predstavlja zato njegov uspeh prvovrstno presenečenje; drugič pa zato, ker so slovenski odbojkarji v obeh izgubljenih setih prepričljivo vodili: v prvem s 13:11, v tretjem pa kar s 13:8. Razčaranje je se toliko večje, ker so drugi set osvojili brez težav. Kaj se je torej zgodilo? Preprosto to, da v kritičnih trenutkih srečanja igralci Valpraporja Soče niso znali ohraniti mirno kri, nasprotno pa so domači igralci zaigrali sproščeno, a izredno motivirano, pri čemer so do dobrega izkoristili prednost domačega igrišča, saj so jim na pomoč z glasnim navijanjem prisilili tudi številni gledalci. Posebno »tragično« je bilo v tretjem setu, ko so naši fantje v končnici naredili celo serijo napak v napadu. Skratka, naši fantje so bili v pokrajinskem merilu vajeni prelahko zmagovati, tako da ob prvi resnejši oviri na deželni ravni niso znali primerno reagirati.

Na dosti nižjem tehničnem nivoju je bila druga tekma prvega dne med Il Pozzom iz Pradamana in trzaskim Pallavolom Trieste. Trzacani so se videmskim prvaku nekoliko učinkoviteje upirali le v tretjem setu.

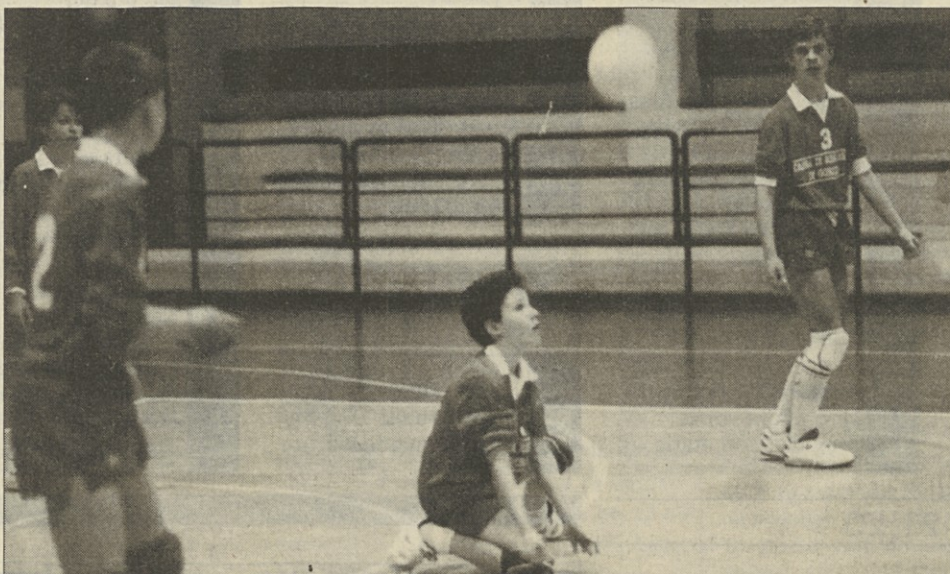
Rezultata prvega dne
Cordenons - Valprapor Soča CDG 2:1 (16:14, 6:15, 15:13); Il Pozzo - Pallavolo TS 3:0 (15:8, 15:5, 15:11)

Vrstni red
Il Pozzo 3, Cordenons 2, Valprapor Soča 1, Pallavolo Trieste 0.

Prihodnje kolo (23.5)
Pallavolo Trieste - Cordenons, Il Pozzo - Valprapor Soča.

VALPRAPOR SOCA: Plesnicar, Cernic, Mucic, Braione, Pellegrin, Lutman, Frandolic, Lukez, Devetak.

Ženski finale, na katerem je barve trzasko

Dečki Valpraporja Soče v prvem nastopu niso imeli sreče (Foto S. Reportage)

pokrajine branil Bor Friulexport, je bil v kraju Roveredo in Piano, Borovke so v srečanju s prvakom Vidma, ekipo Pav Bressa, gladko izgubile. V tednu pred nastopom na tem tekmovanju zaradi objektivnih razlogov treniranje ni bilo najbolj učinkovito, to pa je do izraza prišlo v prvem setu tekme, v katerem borovke zaradi slabih servisov in podaj niso igrale tako, kot znajo. Povsem drugače je bilo v nadaljevanju. Plave so zaigrale dosti bolj učinkovito, v polju so se borile kot levjine. Drugi set je bil enakovreden do desete točke, v tretjem pa so plave že vodile s 13:7, vendar so set kljub temu izgubile, s tem pa praktično vse svoje možnosti na tem finalu. Treba je reči, da so jih v tem delu srečanja sodniki (samo iz Vidma in Pordenona, kje pa so bili Goričani in Trzacani?) večkrat grobo oškodovali, in to do take mere (nasprotnice so se dvakrat dobesedno ujele v mrežo pred očmi sodnika), da so razburili celo nevtralne gledalce na stopniščih, ki so začeli zvižgati proti njim. Skratka, pravi kaos in ogročenje v Borovem taboru. Trenerka plavih Betty Nacinovi je vsekakor najprej sportno priznala zasluge zmagovalk: »Nasprotnice so bile res močnejše od nas in so zaslužno zmagale, nase pa so se res dobro borile in dale vse od sebe, tako da je treba poraz v tretjem setu pripisati izključno sojenju«, je povedala, tehnični vodja Uco Jurkic pa je bil še ostrejši: »Ni moč govoriti, da sodniki ne vidijo tolikih pre-

krskov nasprotnic. Lahko si samo mislim, da so nas hoteli namerno oškodovati«.

Trenerka ekipe Pav Bressa Marisa Brini pa je dejala: »Znamo igrati še boljše, kljub temu pa mislim, da smo bili boljše v vseh elementih igre. Hotela pa bi, da bi tudi moje igralke igrale tako borbeno in poztvovno kot borovke, pri katerih sta izstopali Mara Bogatec in Ivana Flego«.

Kakorkoli ze, cilj borovk v nadaljevanju deželne faze mora biti osvojitve drugega mesta, kar se zdi, da je povsem v njihovem dometu, kajti v srečanju med Pro Romansom in Cordenonsom smo gledali precej slabšo odbojko. Vsekakor pa je to prvenstvo za plave zelo dobra izkušnja za prihodnjo sezono, v kateri bo ekipa na tej ravni igrala s skoraj nespremenljivo postavbo, saj večina igralcev pripada letniku 1980 (E.M.)

Rezultata prvega dne
Pro Romans - Cordenons 2:1 (15:10, 15:10, 7:15); Pav Bressa - Bor Friulexport 3:0 (15:6, 15:10, 15:13)

Vrstni red
Pav Bressa 3, Pro Romans 2, Cordenons 1, Bor Friulexport 0.

Prihodnje kolo (23.5)
Bor Friulexport - Cordenons, Pav Bressa - Pro Romans.

BOR FRIULEXPOR: Bogatec, Orel, Severi, Sternad, Tomaselli, RFlego, Furlani, F. in K. Mezgec, Regelja, Sadlowski, Macho.

ODBOJKA / 1. DIVIZIJA

Brežanke so se oddolžile

Kontovelke spet izgubile po 5 setih - Slogaši niso zadovoljili

1. MOSKA DIVIZIJA
Sloga - Nuova Pallavolo 1:3 (15:9, 15:17, 5:15, 6:15)
SLOGA: Mayer, Miot, Volcic, Pertot, Germani, Strajn, Jeroc.

V precej okrnjeni postavi je Sloga povsem zaslužno izgubila na domačem igrišču. Tekmo je zacela sicer solidno in ze z dobrimi servisi spravila v težave goste in tako brez večjih težav zmagala set. V drugem setu se je nekoliko zataknilo, saj je bila gostujoča ekipa stalno v vodstvu in je vodila ze 14:9. Tedaj je slogasem uspelo nadoknaditi zaostanek in imeli so na razpolago celo set-zogo, ki pa je niso izkoristili. Od tu naprej pa so domači popolnoma popustili, zaigrali prevec demotivirano in gostje so zaslužno zmagali. (A. M.)

1. ŽENSKA DIVIZIJA

Napredovanje je v tej ligi vprašanje sestrskih društev Club Altura in Altura, razpleta pa se tudi na dnu, kjer je Virtus v zaostali tekmi prejšnjega kola po petih setih premagal ekipo Sant'Andrea. Do konca prvenstva manjkajo še tri kola.

Breg - Zauale 3:0 (15:12, 15:3, 15:7)

BREG: Kocjancic, Glavina, Zeriali, Canziani, Bandi, Pettitrossio, Slavec, Sancin F. in M. Lavrica, Kosmac.

Bregova sesterka je gostila ekipo Zauale, s katero je imela odprt račun, saj se je morala oddolžiti za neroden in pekoč poraz iz prvega dela prvenstva. Gostje so zaigrale zelo borbeno in odločno startale na zmago. Vajeti igre pa je kljub temu prevzel Breg, ki je pazljivo odigral prvi set in v končnici prehitel zagnanega nasprotnika. Delni poraz je razorožil odbojkarice iz Zauale, ki se v drugem setu sploh niso več znasle na igrišču. Priznanje gre tudi našim igalkam, ki so na najboljši način izkoristile krizo, v katero so zasle nasprotnice. Tako je Canzianijeva dosegla kar 10 zaporednih točk na servisu, dobra obramba in učinkoviti napadi pa so opravili ostalo. Tretji set je bil praktično nadaljevanje drugega, tako da domačinke niso imele večjih težav in so osvojile novi par točk, kar jim dovoljuje, da se naprej držijo stik z ekipami, ki so tik pod vrhom lestvice. (Sain)

Cus - Kontovel 3:2 (10:15, 15:8, 15:6, 5:15, 15:13)
KONTOVEL: Cerne, Blazina, Superina, D. in K. Bogatez, Bogatec, Stoka in Milic.

Kontovelke so vnovic izgubile po petih setih igre, že petič v letosnji sezoni. Očitno je, da jim v tie breaku nikakor ne gre od rok. Tekma s Cusom je bila izenačena, ce vemo, da so Trzacanke na koncu zbrale le točko več od Kontovolk. Potem ko so osvojile prvi niz, bi lahko Kontovelke zmagale tudi v drugem, vendar so ga nerodno izpuštile iz rok, v tretjem pa povsem popustile. Nasprotno, četrti set je bil pravi monolog slovenskih odbojkaric, ki pa, kot rečeno, so v petem nizu spet potegnile krajsi konec.

V isti skupini Italija, Slovenija in Maroko

Sredozemske igre: nogometni turnir

MONTPELLIER - Včeraj so v tem francoskem mestu izrezali skupine nogometnega turnirja na Sredozemskih igrah, ki bodo letos v Franciji.

Italija in Slovenija bosta skupno v C skupini. V A skupini bodo igralce Grčija, Bosna in Alžirija, v B pa Francija, Hrvaška in Tunizija.

Italija bo uvodno tekmo igrala v četrtek, 17. junija v Perpignanu proti Maroku, v soboto, 19. junija pa proti Sloveniji.

Zvezni trener azurrov Cesare Maldini je tako ocenil včerajšnji zreb: »Absolutno ne smemo podcenjevati nobene od nasprotnikov v tej skupini, kajti tako Maroko kot Slovenija bi nas lahko presenetila, saj bomo imeli zelo malo časa za priprave na te igre. Prav na zadnjih igrah so nas nepričakovano premagali Turki.«

Za tekmo s Slovenijo pa se bo Maldini posvetoval s sinom Paolom, ki je z Milanom igral v pokalu prvakov proti ljubljanski Olimpiji.

NOGOMET / POKAL UEFA

Hitzfeld v stiski

DORTMUND - Odkar je izgubila v prvi finalni tekmi pokala UEFA proti Juventus, dortmundski Borussii nikakor ne gre v zadnjih desetih dneh je namreč doživela kar tri poraze. Dan pred povratno tekmo v Turinu, kjer mora nemsko mostvo skušati nadoknaditi dva zadetka zaostanka iz prve tekme (1:3), ima trener Hitzfeld se kopico težav s sestavo enajsterice. Ne ve še, ali bo lahko računal na tri od svojih boljših mož. Svicarja Chapuisata boli hrbet, vezni igralec Zorc ima težave s kolenom, branilec Schultz pa je še v rokah zdravnikov. Vrh tega bo zanesljivo manjkali diskvalificirani stoper Kutowski. Edina pozitivna nota za Nemce je povratek v ekipo protista branilca Zelica, ki pa zaradi dolge odsotnosti ni v formi.

»Nas pravi nasprotnik je rezultat prve tekme«, pred tekmo pravi trener Juventus Traпатtoni. »Zmaga v Dortmundu ne sme ustvarjati prevelikih iluzij. Čaka nas trda tekma, na kateri bo skušal nasprotnik takoj doseči zadetek. Pred svojimi navijači moramo zmagati in moji igralci dobro vedo, kaj jih čaka, zato sem prepričan, da bodo igrali zbrano do zadnje sekunde tekme«, je se povedal Traпатtoni, ki so ga mno-

Trener Juventus Traпатtoni

gi v teh dneh opozarjali na pokalno zmago Bayern v Milanu po uspehu Interja v Münchnu, ko je bil Traпатtoni se trener milanskega kluba.

Težav s postavbo pri Juventus nimajo. Traпатtoni mora narediti eno samo zamenjavo, ker je branilec Conte diskvalificiran, kandidata za njegovo mesto pa sta Galia ali De Marchi. Ker pa Torricellija pestijo bolečine v misicah, bi lahko igrala kar oba.

Turinski stadion »Delle Alpi«, ki je bil zgrajen v času svetovnega prvenstva, bo jutri predvidoma natrpan z gledalci, rekordnega dobička s pokalne tekme proti Barceloni izpred dveh let pa kaže, da ne bodo prese-

NOGOMET / SLOVENSKA NOGOMETNA LIGA

Pri vrhu zanimiv le še boj za drugo mesto

Odločitev morda že v nedeljo v Mariboru

LJUBLJANA - Pregled začnjam s sobotno tekmo med Rudarjem in AM Cosmos Ljubljana, ki sta tekmo igrala v Smartnem ob Paki, po pripovedovanju domačinov v tretjem nogometnem središču v Saleski dolini. Zakaj Siskarjem v gosteh ni uspelo presenetiti zelo povprečnega Rudarja? Zdi se, da sicer izkušeni trener AM Cosmosa Ljubljane Nedeljko Gulgolj gradi igro predvsem na odgovornosti ključnih igralcev, ki pa iz tekme v tekmo, drug za drugim, le krizajo račune vse bolj nejevoljnemu trenerju.

Tudi nogometasi AM Cosmos Ljubljane so podobno kot v drugih klubih profesionalci le navidez, kar z drugimi besedami pomeni, da ko zaslišijo besedo denar, postanejo otroško nemirni in »stečejo« zelo hitro. Ko pa se zoga počasi kotliti zunaj igrišča ali ko bi jo bilo treba le enostavno potisniti v mrežo, so sila počasni in neobgljeni. Zato Siskarjem nič ne pomaga, da imajo najlepší stadion v SNL, saj bodo na njem gostovale le povprečne slovenske ekipe. Vemo pa, koliko in koga zanimajo »pocasní« domači dvoboji.

Tudi Mavrica je po pravi nogometni uspravanki s težavo premagala zadnje tivršeno Nafto, pri kateri je bil se najboljši vratar Limani. »Top« zredel Saso Udovč spet ni dosegel zadetka, zato pa je nerodni položaj resil kapetan Slavisa Stojanović. Mura je v pravi nogometni vojni premagala Koprane, za Soskičev enajsterico pa sta začuda igrala tudi »izletnika« v ZRJ Gutalji in Ilič. Dokaz več, da tudi sposobni ljubljanski trener v Murski Soboti nima kaksne večje izbire igralcev in da so lahko vsi

le veseli, da so trenutno drugi. Sodnik Vugdalič je izključil kar dva domaća igralca (Granov, Gutalji), ni pa ustrezno kaznoval Jermaniša, ki je v 75. minuti pravzaprav zadel incident. Trenerju Kopra Vladanu Mladenoviću pa njegovi triki niso najbolj uspeli. Steklar se je proti Mariboru Braniku zelo »porezal«, saj je lahko poraz doma za ekipo iz Rogaske že usoden. Gostje so končno napovedali malo boljše igro in naskok na drugo mesto. No, že v nedeljo prihaja v Ljudski vrt njihov neposredni tekmelec za drugo mesto Mura, ki ima točko več (40), vendar je ravno v tej tekmi možno prav vse. Drugi, ki so se v zadnjem kolu najbolj opekli, so nogometasi ISS Zelezničarja, ki so doma nesrečno izgubili proti nikomur drugemu kot Gorici, kjer novi trener Filip Mendaš vodi z 2:0 in tako mostvo počasi rešuje najhujšega. Zato pa Potrosnik zanesljivo in vztrajno mnoge stvari obrača na glavo in upravičuje, da agresivni predsednik kluba ni zastoj vložil na deset tisoče nemških mark in hotel zato obstanek v ligi. Beltinčani bodo ob uspehu tudi pozabili, da so cilji dosegli brez Vlada Milosevića. Zivila Naklo - Studio D: gostitelji so spomladanski plan že skoraj presegli, Novomeščani pa so s 30 točkami »padli« v sredino lestvice in - preživeli. V Celju so pri Publikum lahko zadovoljni, in to kljub porazu, saj so gostitelji igrali dobro, tako da tudi trener Jani Zavrl vse bolj upravičuje investicijo lastnika ljubljanskega podjetja. Publikum ima res le 27 točk in se je že zdavnaj rešil nepo- srednega boja za obstanek, v finisu prvenstva pa bi lahko Celjani

le se popravili »sezonski« vtis. Ljubljancani so spet srečno zmagali, vendar kljub temu dokazali, da bodo prvaki. In se Izola: kje so vzroki, da Belvedur izgublja zelo potrebne točke, in kako na nezavidljiv položaj gleda trener Ivo Susak? Ne bi bilo slabo, če bi za usodo mostva povprašali prejšnjega trenerja Marjona, ki je za seboj pustil pravo razsulo in se poslovil. Za »obračun« z Ivanom je zdaj seveda prepozno, saj je treba najprej ostati v prvi ligi. Igralci Kompassa Holidays so bili na sončnem izletu in povrh osvojili še točko. Lepo, ni kaj. (J. Z.)

Rezultati 29. kola: Rudar - AM Cosmos Ljubljana 1:0 (0:0), Mavrica - Nafta 1:0 (0:0), Mura - Koper 2:0 (1:0), Steklar - Maribor Branik 2:4 (0:0), ISS Zelezničar - Gorica 1:2 (0:2), ETI Elektroelement Zagorje - Potrosnik 0:2 (0:0), Zivila Naklo - Studio D 0:0, Publikum - SCT Olimpija 1:2 (0:1), Belvedur Izola - Kompas Holidays 2:2 (2:2).

Vrstni red: SCT Olimpija 43 točk, Mura 40, Maribor Branik 39, AM Cosmos Ljubljana 35, Zivila Naklo 34, Kompas Holidays 32, Rudar, Koper in Studio D po 30, Mavrica 28, Publikum 27, ETI Elektroelement Zagorje 26, Gorica 24, Belvedur Izola in Potrosnik po 23, Steklar 21, ISS Zelezničar 20 in Nafta 17.

Pari prihodnjega kola (nedelja, 23. maja): Nafta - Belvedur Izola, Kompas Holidays - Publikum, SCT Olimpija - Zivila Naklo, Studio D - ETI Elektroelement Zagorje, Potrosnik - ISS Zelezničar, Gorica - Steklar, Maribor Branik - Mura, Koper - Rudar, AM Cosmos Ljubljana - Mavrica.

NAMIZNI TENIS / SVETOVNO PRVENSTVO

Kitajke ponovno svetovne prvakinja

Slovenski igralci zasedli 27. mesto

Qiao Hong ima že ekipno zlato (Telefoto AP)

di prvi favoritinji med posameznici.

V zadnji tekmi so slovenski igralci premagali Tajvan s 3:1 in zasedli 27. mesto. Bronasto odličje je pripadlo Nemcem, ki so gladko, s 3:0, ugnali Severno Korejo, sinoci pa sta se v finalu pomerili Kitajska in Švedska.

REZULTATI

Moski - za 3. mesto: Nemčija - S. Koreja 3:0; za 5. mesto: J. Koreja - Belgija 3:1; za 7. mesto: Francija - Japonska 3:0; za 9. mesto: Avstrija - Češka 3:1; za 11. mesto: Poljska - Anglija 3:2; za 13. mesto: Rusija - Hong Kong 3:1; za 15. mesto:

Italija - Romunija 3:1; za 27. mesto: Slovenija - Tajvan 3:1.

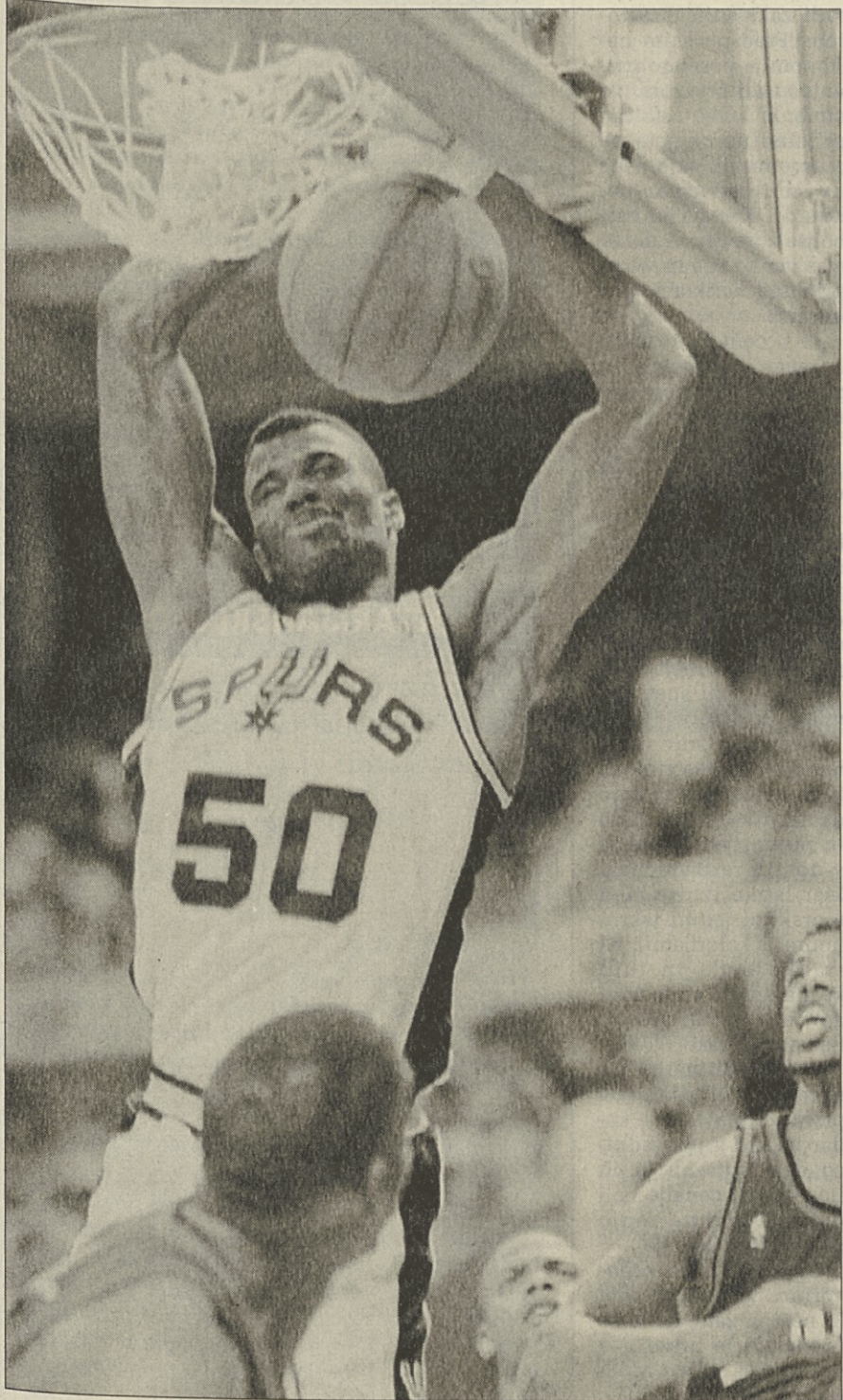
KONČNI VRSTNI RED PRI ZENSKAH

1. Kitajska, 2. S. Koreja, 3. J. Koreja, 4. Hong Kong, 5. Rusija, 6. Nemčija, 7. Japonska, 8. Tajvan, 9. Romunija, 10. Nizozemska, 11. Madžarska, 12. Švedska, 13. Anglija, 14. ZDA, 15. Slovaška, 16. Francija, 17. Litva, 18. Hrvaška, 19. Armenija, 20. Danska, 21. Češka, 22. Indija, 23. Finska, 24. Avstralija, 25. Ukrajina, 26. Indonezija, 27. Brazilija, 28. Bolgarija, 29. Slovenija, 30. Grčija.

NBA / ODIGRALI ŽE 4. POLFINALNE TEKME V OBEH SKUPINAH

New York povišal prednost Rocketsi in Spursi spet uspešni

Centri Robinson, Ewing in Olajuwon gospodarili pod koši

D. Robinson (San Antonio) je s 36 točkami izboljšal svoj »career high« v končnici (AP)

HOUSTON - Na Zahodu je v obeh polfinalnih stanej popolnoma izenačeno, saj sta Houston in San Antonio tudi drugic odlično izkoristila prednost domaćega igrišča in in izenačila stanje v zmagah na 2:2 proti Seattleu oziroma Phoenixu.

Manjši odpor nudita slabše uvrščeni ekipi na Vzhodu, kjer je tudi New Yorku uspelo zmagati v gosteh in s tem zabeležiti že tretjo zmago, ki bo najbrž odločilna za vstop v finale te skupine, saj bodo Starks in ostali sedaj spet igrali doma v Madison Square Gardenu.

Na vseh treh zadnjih tekmah so glavno besedo imeli »velikani« zmagovitih ekip. Se najbolj je zabestel David Robinson, ki je bil pri Spursih najboljši v več elementih: 36 točk, 16 skokov in 5 blokad. Običajno soliden je bil tudi Patrick Ewing, center New Yorka, z 28 točkami. »Super« tekme Hakeema Olajuwona nikogar več ne presenečajo, saj je Nigrijec praktično nevstavljen: 24 točk, 12 skokov in kar 8 blokad.

Na vseh dvobojih so torej odigrali že štiri tekme, naslednjo tekmo pa bodo boljše uvrščene ekipe spet igrale doma.

IZIDI IN STANJE V ZMAGAH

Vzhod: Charlotte (5. po prvem delu prvenstva) - New York (1) 92:94 (1:3 v zmagah); Cleveland (3) - Chicago (2) 0:3 v zmagah; Zahod: Houston (3) - Seattle (2) 103:92 (2:2 v zmagah); San Antonio (5) - Phoenix (1) 117:103 (2:2 v zmagah). (V. Jogan)

NOVICE

Martin premagal Wheatona

CORAL SPRINGS - Zmagovalec teniskega turnirja na Floridi, ki je imel nagradni sklad 225.000 dolarjev, je tretji nosilec, American Todd Martin, ki je v finalu premagal drugega nosilca, rojaka Davida Wheatona, s 6:3 in 6:4. (Reuter)

Kubanci nimajo skrivnosti

TAMPERE - Sodeč po besedah mogočnega boksarja Felixa Savona, sta veliko trdega treninga in kance plesa edini skrivnosti za uspeh in dominacijo Kubancev v amaterskem boks. »Nimamo nobenih skrivnosti, le treniramo trdo«, pravi Savon, ki je z zmago v težki kategoriji tudi sam prispeval k temu, da so Kubanci na letošnjem SP v boksu imeli rekorden uspeh, osvojili so kar osem zlatih odličij. »Zjutraj in popoldne treniram tri ure, preostali čas pa rad preživim na plaži ali na plesišču«, je še dodal Savon, ki je postal prvi boksar v zgodovini, ki je naslov svetovnega prvaka osvojil kar štirikrat.

Vrstni red držav po osvojenih odličjih: Kuba (8 zlatih, 3 srebrne, 0 bronastih), Bolgarija (2, 2, 0), Romunija (1, 0, 2), Armenija (1, 0, 1), ZDA (0, 1, 2), Gruzija (0, 1, 1), Turčija (0, 1, 1), Finska (0, 1, 0), Latvija (0, 1, 0), Nigerija (0, 1, 0), Uzbekistan (0, 1, 0), Rusija (0, 0, 4), Nemčija (0, 0, 2), Ukrajina (0, 0, 2), Kanada (0, 0, 1), Egipt (0, 0, 1), Francija (0, 0, 1), Irsko (0, 0, 1), Kazahstan (0, 0, 1), Mongolija (0, 0, 1), Nizozemska (0, 0, 1), Norveška (0, 0, 1), Slovaška (0, 0, 1). (Reuter)

Francoz najhitrejši novinec

INDIANAPOLIS - Najmlajši dirkač v tekmovalni formuli Indy, Francoz Stephan Gregoire, je na nedeljskem treningu za dirko 500 milj Indianapolis postal najhitrejši novinec (rookie).

Gregoire, ki je v petek dopolnil sele 24. leto, je v kvalifikacijski vožnji (4 kroge po 4 km) dosegel povprečno hitrost 220.851 mph (355.41 kmh) in tako prehitel dosedanje rekorderje, Mansella, Piqueta in Johanssona. (Reuter)

Reynolds zmagal na 400 m

SAO PAULO - Svetovni rekord v teku na 400 m, American Butch Reynolds, je na otvoritvenem mitingu v brazilskem Sao Paulu kljub oblacnemu in hladnemu vremenu (13 do 16 stopinj Celzija) dosegel bleščečo zmago. Povratnik na mednarodna atletska tekmovanja je po dvehletni prepovedi tekmovanja zaradi jemanja nedovoljenih pozivil s casom 44.68 dosegel letošnji drugi najhitrejši čas na prostem in napovedal, da bo letos zmagal na vseh tekih na tej razdalji. Poleg Reynoldsa se lahko z najboljšimi letošnjimi rezultati pohvalijo se Brazilcem Santos z 1:45, 88 na 800 m, Mozambičanka Mutola s casom 1:57, 38 na isti razdalji in Bolgarka Kostadinova s preskokom 198 cm v višino. V skoku s palico je slavil Ukrajinec Bubka, ki pa je s preskokom 580 cm krepko zaostal za svojim svetovnim rekordom.

V teku na 100 m se je poskušala dvakratna dobitnica zlate olimpijske medalje Gwen Torrence. Potem ko je po prvih dvajsetih metrih že prepriljivo vodila, si je strgala mislico na desni nogi. Rezultati: moski - 100 m: 1. Da Silva 10.29; 200 m: 1. Da Silva 20.38; 400 m: 1. Reynolds (ZDA) 44.68; 800 m: 1. Dos Santos (Bra) 1:45.88; 1500 m: 1. Bile (Som) 3:41.03; 3000 m: 1. Falcon (ZDA) 7:56.31; 110 m ovire: 1. Tong (Kit) 13.48; daljjava: 1. Eregbu (Nig) 796; palica: 1. Bubka (Ukr) 580; disk: 1. Olukoju (Nig) 63.52; ženske - 100 m: 1. Onyali (Nig) 11.46; 200 m: 1. De Jesus 24.35; 800 m: 1. Mutola (Moz) 1:57.38; 100 m ovire: 1. Martin 12.94; 400 m ovire: 1. Batten (ZDA) 56.32; višina: 1. Kostadinova (Bol) 198; daljjava: 1. Kravec (Ukr) 683; kroga: 1. Fedjusina (Ukr) 19.70.

Mihajlovič k Olympiqueu?

MARSEILLE - Nogometas Rome Sinisa Mihajlovič bi lahko že v prihodnji sezoni igral pri Olympiqueu iz Marseillea. Mihajlovič naj bi zamenjal Franca Sauzeaa, ki naj bi v prihodnji sezoni obekel dres Atalante. Predsednik Olympiquea Bernard Tapie je sicer omenil, da se bo njegovo mostvo ojačilo z nekim tujim veznim igralcem, ni pa povedal imena nogometasa. »Dobro obvesčeni viri« pa trdijo, da gre za Mihajloviča.

Sodni postopek proti Maradoni

RIM - Rimsko sodišče je sprožilo proti Diegu Maradoni sodni postopek, ker je kršil zakon o mamilih. Maradoni bodo sodili 21. oktobra letos.

Caniggia se je vmil v Rim

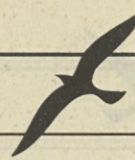
RIM - Po 25 dneh »prisilnega dopusta« se je nogometas Rome Claudio Caniggia včeraj vmil iz Miami, kjer ima pocitniško hišo, v Rim. Caniggia je odpotoval v Miami 23. aprila, dan potem, ko ga je disciplinska komisija italijanske nogometne zveze zaradi jemanja kokaina kaznovala s 13-mesečno prepovedjo igranja. Argentinski nogometas bo lahko spet zaigral 8. maja 1994.

Biljard: Mannone presenetiil Argentince Torregianija

PESARO - V sedmi preizkušnji svetovnega prvenstva v biljardni zvrsti 5 kegeljkov za profesionalce (Italijani in Argentinci ter nekaj Švedov, Rusov in Urugvajcev) sta se v Pesaru v finalu za 1. mesto pomerila Salvatore Mannone (številka 7 na svetovni lestvici) in Argentinec Gustavo Torregiani (številka 5).

Po skoraj starih urah vrhunskega igranja je v zadnji in izredno napeti tekmi, s tesnim 52:47, zmagal 30-letni Mannone. Argentinski as Torregiani (dvakratni svetovni prvak) je v igrah že vodil s 3:1, v zadnjih potezah srečanja pri izidu 4:4, pa je ostal brez moči pred nekaterimi skorajda neverjetnimi potezami Mannoneja, ki je tako prvič zapisal svoje ime med zmagovalce letošnjih preizkušenj in si s tem tudi zagotovil nagrado v višini 25 milijonov lir.

Doslej je trikrat zmagal Riccardo Belluta, po enkrat pa Zito, Torregiani in Nocerino. Na skupni lestvici zanesljivo vodi Belluta pred Zitom in Nocerinom. Sledijo Torregiani, Mannone, Filia in drugi. (V. Jogan)

CRNA KRONIKA

Nasilna avtostoparja

CELJE - Slavko H. iz Belega v občini Smarje pri Jelsah je v soboto malo pred polnočjo, nič hudega sluteč, sedel v svoji reanultovi petici in čakal, da se na semaforju v križišču Mariborsk e in Podjavorske ulice prižge zelena luč. Toda k vozilu sta stopila Matej O. in Damjan P. iz Celja in od njega zahtevala, naj ju vzame v vozilo in nekam odpelje. Ker je Slavko H. to odklonil, sta se avtostoparja prelevila v nasilneža in vozilo tako obrčala po obeh vratih na desni strani, da sta povzročila za osemdeset tisočakov škode. (B. P.)

Nezadovoljni »otrok«

LJUBLJANA - Ko so v ponedeljek prišli na svoje delovno mesto, so v otroškem vrtcu Ane Zihel na Cufarjevi ulici naleteli na pravo razdejanje. Neznani »otrok« je čez vikend vlomil v prostore vrtca in se prav divje igral v njegovih dvajsetih igralnicah: razmetal je ves inventar in igrace ter potgal telefonske zice. Škode je za dvesto tisočakov. (B. P.)

Mladoletni ropar

SMARJE PRI JELSAH - V Zrečah so policisti pri jeli mladoletnega F. Z., ki je osumljen, da je prejšnji teden oropal Ano R. in Janeza Z. na njenem domu v Zrečah. Mladič naj bi v petek popoldan prišel na njun dom in od njiju zahteval, da mu izroči denar. Ker tega nista hotela storiti, je iz omare sam vzal nekaj manj kot deset tisoč tolarjev, ob tem pa Janeza Z. tudi laže poskoval. (B. P.)

Kmet je pogorel

ZALEC - Jože J. z Gomilkega bo potreboval kar nekaj časa in predvsem denarja, da bo nakupil potrebščine za kmetovanje. Ob koncu tedna mu je namrec pogorel kozolec, z njim pa tudi traktor, mešalec za beton, cirkularna žaga in stroj za mleto silaze. Do požara je prišlo zaradi kratkega stika na električni napeljavni traktorja, škode pa bi bilo se za več kot poldrugi milijon tolarjev, če ne bi požara obrzdale gasilci. (B. P.)

Zakaj je gorelo na Zaloški

LJUBLJANA - Pisali smo že, da je v četrtek zvečer gorelo podstresje v samskem domu gradbenega podjetja Givo pri Zaloški cesti. Komisija za raziskavo požarov je ugotovila, da je zagorelo v prostoru, ki ga je za skladišče uporabil eden izmed stanovalcev doma. Možakar je - kot kaže - precej nestrokovno napeljal električno luč v ta prostor in kratak stik naj bi povzročil ogenj. »Lučka« je tako povzročila za milijon tolarjev škode.

NOČ IMA SVOJO MOČ

Vztrajno romanje na policijo

LJUBLJANA - Vročica sobotne noči se je tokrat »znesla« nad potnikom na avtobusu mestnega prometa. Zgodba se je začela, ko je tisti večer voznik ljubljanskega zelenca pripeljal na medvoško policijsko postajo in se policistom pritožil, da mu je na avtobusu »težil« moški - ni hotel plačati vožnje in se grozil mu je z nekakšnim obračunom.

Medtem pa se je na isto policijsko postajo prikazal tudi sporni moški, 28-letni Silvo A. iz Medvode. Ko je tam opazil »svojega prevoznika«, se je močno razburil. Nanj (in na navzočo policiste) je začel kricati, padlo pa je tudi nekaj zaljivih besed...

Policisti so ga nekako le umirili, se z njim pomenili in ga nato odslovili; ni pa minilo deset minut, ko se je Silvo spet vrnil in »zelel« slisati, kaj so policisti pravzaprav napisali v zapisnik o njegovem obisku na postaji. Ko je zvedel, da tam piše, da bo moral k sodniku za prekrške, je ponovno dobil napad razburjenja in težke besede so spet napolnile policijske prostore. Pa so ga potrpežljivi policisti se enkrat pomirili in moč je ponovno odšel.

Nekaj kasneje pa so se vrata policijskega oddelka Medvode s treskom odprla

in Silvo je bil znova tu. Tokrat se ni hotel le pogovarjati, marveč se je kar s pestmi spravil na policista, ki je ob prvem srečanju napisal »kazenski« zapisnik. Udaril ga je v obraz, ekipo policijskega oddelka pa je tokrat minilo potrpljenje in močakarja so s skupnimi močmi dali na ohlajanje v enega izmed za to pripravljenih prostorov.

Kasneje so Silvo napotili na odvzem krvi, da bi videli, če mu je pri njegovem razgrajanju pomagal tudi alkohol, pa je to »uslugo« odklonil. Preselili so ga v prostore zaporov na Povsetovi ulici, kjer se je se naprej razburjal, in to tako močno, da je padel in si laže poskoval nogo in komolec. Ko je odklonil tudi pomoč zdravnikov na urgenci Kliničnega centra, so policisti »primer Silvo« za ta dan zaključili - fant je prenočil na Povsetovi.

Nov dan pa je prinesel nova presenečenja. Silvo je v pogovoru z novo ekipo policistov povedal, da se je prejšnjega večera tako razburil zato, ker mu je izginilo 3800 nemških mark in ročna ura. Kaj je res in kaj ne, zdaj se raziskujejo, Silvo pa se bo zaenkrat moral pred sodniki zagovarjati zaradi svojega »odnosa« do policistov. (V. K.)

Posiljena

LJUBLJANA - V noči na soboto je neznani moski na območju Roznika oziroma Sisenskega hriba posilil 16-letno Ljubljankanco. Dekle se zdaj zdravi v Kliničnem centru, hrebrega močakarja (?) pa isčejo.

Jutranji ples tovornjakov

LJUBLJANA - Včeraj zjutraj je najnevarnejši cestni odsek ljubljanskega območja zahteval se dve smrtni žrtvi. Nekaj čez peto uro je 27-letni Josip C. z Reke z nissanovim kombijem vozil od Trojan proti Blagovici; pri Zgornjem Petelinjeku je na ravnini, ki se končuje v nepregledni ovinek, začel čez polno crto prehitevati tovornjak s prikolico. Ko je bil vzporedno z njim, je iz nasprotne smeri pripeljal drugi tovornjak - kljub zaviranju sta se vozili oplazili in voznik nissana je izgubil oblast nad avtomobilom ter tako opletajoč udaril se v en tovornjak, ki mu je prišel naproti. Po tem trčenju ga je se nekaj metrov zanasalo po cesti, potem pa se je celno ustavil ob tretjem tovornjaku, ki ga je pred seboj potiskal se sedem metrov. Vkleščena v zmečkano pločevino sta v nissanu umrla voznik Josip in njegova sopotnica.

»Narediš prekršek, dobiš kazen!« (Foto: S. Živalovič/TRIO)

Imel je čekov kot peska...

LJUBLJANA - V soboto je (končno) za zapaha prišel na tuj račun razpisni 29-letni Mitja M. iz Mekinji pri Kamniku - nekoč (leta 1991) zaposlen pri Ljubljanski banki, enota Bakovnik pri Kamniku. Kriminalisti so mu na sled namrec prišli prek čekov, ki niso bili njegovi in so bili omenjeni banki leta 1991 ukradeni. Fant je takrat izbral priloznost in iz bančnih prostorov odnesel kar 1700 »bianco« čekovnih blanketov.

Samo med 31. marcem in 4. aprilom letos je Mitja s svojim sovaščanom, enako starim Andrejem J., in se tremi zunanji »sodelavci« v raznih enotah PTT in A-banke po Ljubljani, Celju in Mariboru vnovčil 441 čekov in si tako »opomogel« za 3.087.000 tolarjev. Čeki so bili izpolnjeni na neko drugo osebo, ki je fantoma tudi posodila svojo osebno izkaznico. Skratka, »posel« je cvetel in, kot se to v večini primerov zgodi, ga je bilo tudi tokrat hitro konec. Policisti so pri Mitju opravili tudi hišno preiskavo in nasli se 700 čekov - od tega jih je bilo 380 ze lepo izpolnjenih in pripravljenih za »distribucijo«.

Vlomilski »udar« na Maribor

MARIBOR - V zadnjem vikendu so bili vlomilci v stajerski prestolnici precej delavni, temu primeren je bil tudi njihov »inkaso«.

Med 11. in 15. majem so kradli v stanovanju Silve S. v Knaflčevi ulici - »zaslužek« je znašal 150 tisoč tolarjev.

Zrtev bife Caffè L 92 v Komenski ulici je bil ob 55 tisočakov, Hermina F. iz Gregorčičeve ulice pa je ostala brez 240 tisoč tolarjev.

V Slovenski Bistrici pa si je v hiši Rajka P. vlomilec nabral za 921.000 tolarjev zlatnine in gotovine.

»Športnik« iz ZRJ

LJUBLJANA - V soboto dopoldne so pri »nakupu« v sportni trgovini Kastner in Ohler zalotili na policiji že večkrat gostujočega 20-letnega Hamida S. iz ZRJ. Fant je brez placila hotel iz trgovine odnesti trenerko, vredno skoraj 14 tisočakov. Preiskovalni sodnik ga je vtnalil v pripor, saj je bil Hamid že prej pri njem. Takrat so ga izgnali iz naše države, a fantu je pri nas očitno tako všeč, da se nenehno vrača...

KOZMETIKA

Pogled od zadaj

VIDA PIRAN VOLAJ

Kožo sestavljajo tri plasti: prva je vrhnjica, pod njo je ustnjica, tej pa sledi najgloblja plast - podkožje ali podkožno tkivo. Zadnja plast ni povsod enako debela, saj je na zapetju in v vekah komaj za debelino lista papirja. Zelo veliko pa je podkožja na trebuhu in zadnjici. In ker je to del telesa, ki ga sami zelo redko vidimo, pogostejša pa ga opazijo drugi, včasih kar pozabimo nanj. Prav tu se pogosto prične nabirati salo in z lepim videzom našega sedala je konec.

Ste kdaj pomislili, kako sedite ali vsaj koliko časa sedite. Se kdaj pogledate v ogledalo tudi od zadaj? Verjetno le takrat, ko kupujete hlase in ne morete verjeti, da vam hlase zadaj tako grdo »stojijo«. A hlase so običajno se najmanj krive. Zato ne dopustimo, da postane zadnjica velika in mlahava, saj je del našega telesa in zasluži prav toliko pozornosti kot tisti deli, ki jih vidimo, ko se pogledamo v ogledalo od spredaj.

Verjemite, da bo za začetek morda dovolj, če ne sedimo ves čas na njej. Od časa do časa kakšno delo raje opravimo stoje. To si naj zapomnijo tisti, ki med delovnim časom veliko sedijo, na delo in z dela pa se vozijo z avtomobilom. Seveda pa to velja tudi za vse solarje, dijakke in študente, ki komaj se znajo stati, hoditi in teci.

Zelo pomembno je tudi, kakšno spodnje perilo imate. To naj ne bo tesno oprijeto in narejeno le iz sintetičnih tkanin. Najprijetnejše in tudi najbolj zdravo perilo je sesito iz finnega bambaza. Seveda pa ni dovolj le udobno perilo, tudi zgornja oblačila naj ne bodo pretesna. Če je koža pod oblačilom preveč zgrbančena, postane zaradi slabšega krvnega obtoka groba in sivkasta.

Zadnjici se lahko posvetimo tudi med kopeljo. S kopalno rokavico pozivimo krvni obtok, kopalno olje pa

zmehča kožo na sedalu. Predvsem pa je kad primerna za najrazličnejše masaže. Po kopanju kožo dobro osušimo in natremo z mlekom za telo ali s kremom.

Da mišice ne bodo postale mlahave, si pomagamo s telovadbo, saj je tudi od mišic močno odvisna oblika sedala. Telovadimo lahko med odmorji, ki jih naredimo med dolgotrajnim sedenjem. Zadnjico potegnemo močno noter in pri tem napnemo mišice. To naj postane refleksno dejanje. Isti gib pa lahko naredimo tudi takrat, ko sedimo. Izrazit sloj mesa na zadnjici lahko povzročata nepravilni drža in hoja, zato hodimo cimbolj zravnano in kdaj pa kdaj pomislimo na to, da nas mnogi vidijo tudi od zadaj.

Zadnjici posvetite posebno pozornost med shujševalnimi dietami, saj je hitra izguba večjega stevila kilogramov za videz tega dela telesa lahko usodna. Vseh posledic pa ni lahko popraviti.

SLOVENCIM KUHAMO

Kako greši Helena Blagne

LUČKA LESNIK

Premamil me je vonj po hrustljavi pici, takšni, ki leze prek krožnika, ki je bogato obložena z gobicami in drugo zelenjavo in s topljenim, vabljivo zlatorjavo zapencim sirom...

Ceprav sem zagovornica zdrave prehrane, sem brez oklevanja zavila v picerijo. Privoščila sem si tudi pivo, crnega barona.

Kaj bi v taksem primeru storila Helena Blagne? Skušala bi se spomniti, kdaj se je na-

zadnje pregrešila in prestevala bi kalorije, ki se jim z malo volje in vztrajnosti lahko ogne. Kdo ne pozna pregovora Zrno na zrno pogaca, kamen na kamen palača? Podobno je s kilogrami. Če si po nemarnosti nadenes enega, jih bo kaj kmalu pet ali deset. Tega si Helena Blagne, popularna in postavna slovenska pevka, noče privoščiti. Raje se s picami in spageti samo spogleduje. Tudi tako je mogoče

uzivati...

Za recept v Republiki pa je, ne boste verjeli, izbrala spagete! Če ne bi bila med tistimi nesrečnicami in nesrečniki, ki se jih »prime« vsak grizljaj, bi bila to ena njenih najbolj priljubljenih jedi. Morda pa si željo po spageti potesi tudi tako, da o njih govori.

In kako jih pripravi, kadar se zavestno odloči za takšno pregreho? Preprosto in hitro. Italijanske spagete - na

policah v naših trgovinah jih je veliko različnih vrst - skuha v slanem kropu, jih odcedi in da v ponev, v kateri je stopila zlico masla. Na drobno zreže nekaj rezin ali en debelejši kolobar sunke in gorgonzole (najbolj priročno je gorgonzola v desetgramski zeleni embalaži, Vindija). Oboje posuje po spageti in vse premeša se z zlico kisle smetane. To je vse.

K spagetom po Heleninem okusu zelo prija kozarec belega polsuhega vina. Nikdar ne seže po rdecem vinu, saj le-to slabo vpliva na glasilke (jih obloži z nekakšno glazuro, da ne morejo normalno delovati). Sicer pa Helena Blagne alkohola skorajda ne pije, zlasti dan pred nastopom niti kapljice, ogiba se

tudi zakajenim prostorom. Pred pevskim nastopom je posebno previdna tudi pri izbiri začimb, ki lahko zelo neprijetno učinkujejo na glas, ampak raje sega po suhih slivah in cokoladi. Ker pa je najboljše zdravilo za dober glas veliko spanja, si ga privoščijo, kolikor je pac mogoče.

In v čem je, razen v odrekanju spagetom in picam, se skrivnost njene mične postave?

Zjutraj ponavadi popije kozarec hladnega mleka ali sadnega soka, za kosilo poje toplo juho in obilo solate (različne vrste mešane solate), morda se kosček puste govedine ali perutnine. Zvečer (beri: pozno popoldne) je sadje, jogurt ali spet pije mleko in sokove.

Helena ni prav vesča kuharica in raje vidi, da ji hrano pripravljajo drugi. Čeprav je malo in premišljeno, rada je v dobrih restavracijah, kjer lahko izbira med morskimi jedmi (skromnimi s kalorijami). Ni sladkosneda in tudi kruha sploh ne je (niti ga ne kupuje, morda izjemoma toast).

Helena Blagne si namesto obilnih obrokov privoščijo telovadbo - kadar ne gre v telovadnico, dela z utežmi, ki jih ima doma, cedalje bolj priljubljeno pa zanjo postaja tudi jahanje.

Sicer pa nasa sogo-

Helena Blagne (Foto: Jože suhadolnik/TRIO)

JEDILNIK

SLAVKO ADAMJEC

jogurt s papriko
rebrca v pikantni omaki
krompirjeva kaša
zelje v solati
vanilijeva sarlota

Rebrca v pikantni omaki

SESTAVINE:

1 kg svinjskih rebrca, sol, poper, 25 do 30 g mascohe, cebula, 25 g moke, lovorov list, nageljnova žbica, 2 disavni zrni, 2 zlici paradiznikove mezge, velika kumarica

CAS PRIPRAVE: 90 minut

Rebrca natremo s soljo in poprom ter jih na vseh straneh opečemo na vroči mascohi. Dodamo na kocke narezano cebulo, ki naj ob mesu na hitro porjavi. Zalijemo s približno pol litra vrele vode in dodamo začimbe, paradiznikovo mezgo in na kocke narezano kumarico. Jed kuhamo približno 1 uro. Preden ponudimo, po potrebi se začimimo.

VEGETARIJANSKI JEDILNIK

NEVA MIKLAJČ PREDAN

beluseva juha s krebujlico
spageti z maslom in parmezanom
pesa v solati

Beluseva juha s krebujlico

SESTAVINE:

250 g belusev, 1/2 l vode, scepca sladkorja, 2 zlici masla, zlica cele moke, 1/2 l mleka, petersilj, krebujlica, muskatni orešek, poper, sol, 2 zlici limoninega soka

Beluse ostrgamo in jih narezemo na 3 centimetre dolge kolesčke. Z malo soli in scepcom sladkorja jih kuhamo do mehkega približno 20 minut. Kuhane beluse zmeljemo v električnem mešalniku. V ponvi raztopimo maslo, v njem eno minuto prazimo zelisca, primesamo moko, prilijemo mleko in zmesamo z belusevo juho. Kuhamo 5 minut. Juho začimimo z muskatnim oreškom, poprom, soljo in limoninim sokom.

ZDA / PRIMER DR. KEVORKIANA SE ZAPLETA

Zdravnik v zapor zaradi evtanazijskega samomora

Levo: bolničarji odnašajo truplo samomortilca v rešilec, desno pa je arhivski portret nesrečnega Rona Mansurja, ki mu je zaradi raka pomagal na drugi svet zdravnik Jack Kevorkian (desni na spodnji sliki), ko v spremstvu zapuša poslopje sodišča v Detroitu, kjer je priznal, da to ni bil osamljen primer. (Telefoto AP)

DETROIT - Jack Kevorkian, ki ga vsi že imenujejo »zdravnik samomortilcev« je v nedeljo pomagal se enemu človeku pri samomoru. Na policijski so povedali, da je to že šestnajsta oseba, ki ji je zdravnik pomagal na drugi svet od leta 1990.

Kevorkian je tokrat prvič prisostvoval samomoru v Michiganu, odkar so februarja v tej aeriski zvezni državi z zakonom prepovedali evtanazijo. To je tudi prvič, da je zdravnik prisostvoval samomoru v Detroitu. Pred tem je bil prisoten pri petnajstih samomorih v sosednjih okrožjih Oaklanda in Macomba in s svojim početjem sprožil spor o evtanaziji v vsaj državi.

Policijski viri navajajo, da je 51-letni Ronald Mansur iz Southfielda v zvezni državi Michigan umrl zaradi vdihovanja ogljikovega oksida in da ga je med tem zdravnik Jack Kevorkian opazoval in ni poskušal preprečiti samomora.

Mansur je imel raka, ki se je razpasil s pljuč na kosti, tako da je moral nositi oporno protezo, da si ne bi zlomil rok. Za samomor se je odločil, da bi si prikrajšal trpljenje, saj je bila smrt neizogibna.

Predstavnik policijskega oddelka iz Detroita je izjavil, da so jih obve-

stili, da si je nekdo vzel življenje s pomočjo Kevorkiana v Mansurjevem uradu v vzhodnem Detroitu.

64-letnega Kevorkiana je policija aretirala in ga ze cez kako uro izpustila v varstvu odvetnika Geoffrey Fiegerju. Ta je izjavil, da ni pričakoval, da bodo Kevorkiana obtožili zaradi nove michiganske zakonodaje, saj si je Mansur sam vzel življenje in ga je zdravnik samo gledal in mu pri samomoru ni pomagal. Med tiskovno konferenco je Fieger poudaril, da v državi Michigan ni zločin biti prisotni, medtem ko si kdo vzame življenje.

»Ameriško združenje za civilne svobosćine« je apeliralo proti novemu zakonu, ki so ga naglo izglasovali pred mesecem dni, nalašč, da bi ustavili Kevorkiana. Po tem zakonu zagreši zločin vsakdo, ki prisostvuje samomoru in ga ne poskusa preprečiti. Za ta »zločin« je predvidena stiletna zaporna kazen in globa do 2000 dolarjev. Michiganski sodniki bodo morali razsoditi o zakonitosti te prepovedi ze v ponedeljek.

Kevorkiana so obtožili umora ze dvakrat, se preden bi zakon stopil v veljavo, vendar so ga morali vsakič oprostiti.

MEHIKA / LEHOTNI NATEČAJ

Izbira najlepše je resna zadeva

Vezana je na precejšnje interese

Predstavnici Argentine in Brazilije, Any Ramon in Leila Schuster na lepnotnem natečaju za »najlepšo na svetu« v mehiškem glavem mestu. (Telefoto AP)

JAPONSKA / 9 LET IN POL

Prva obsodba v škandalu s podkupninami

TOKIO - Namestnik direktorja japonske jeklarne Kyowa je bil včeraj obsojen na pet let in pol zapora, ker je podkupil nekega ministra. Goro Moriguci, odgovorni v upravi jeklarne Kyowa, je prva osebnost vpletena v preiskavo o podkupninah, ki jo je uvedlo japonsko sodstvo pred dvema letoma in je ze pretresla vrh vladajoce liberalne demokratske stranke.

Morigucija so obsodili, ker je plačal 90 milijonov jenov (preko 1 milijardo in 200 milijonov lir) Fumiju Abeju, bivšemu direktorju ministrske ustanove, pristojne za razvoj južne pokrajine otoka Hokaido. Abeju, ki so ga aretirali januarja 1992, ker je Moriguciju razkril nekatere po-

drobnosti o načrtih za javna dela v Sapporu, morajo sicer se soditi, vendar je ze zapustil svojo stranko. Dnevnik Asahi poroča, da so v zadnjih dveh letih politiki skrivaj obvesčali o javnih delih direktorje zainteresiranih podjetij. V zvezi s tem je finančni minister Hajasi priznal, da je bistvene važnosti uvesti strožje predpise za doodeljevanje javnih del, tako da bi preprečili podkupovanje in nastajanje kartelov, obenem pa znižali stroške za javna dela. Ameriški predstavnik za trgovino je glede tega opozoril, da bi lahko prišlo do nove gospodarske vojne med državama, če Japonska ne bo poskrbela, da se lahko za dela potegujejo tudi tuji.

NEMČIJA / »MÖLLENSKI PROCES«

Začeli so soditi krivcema za smrt Turkinje in dveh mladoletnih deklic

Občutek strahu in preplaha zamenjala zaskrbljenost in nelagodje

BERLIN - Zaskrbljenost in nelagodje namesto nekdanjega preplaha in strahu to so občutki, ki vladajo v Nemčiji na dan, ko se je v Schleswigu začel »möllenski proces« proti dvem neonacističnim nasilnežem, ki sta z zažigalnim atentatom povzročila smrt neke 51-letne Turkinje in njenih dveh nečakinj, 10 in 14-letnih deklic.

Nelagodje je upravičeno, saj so se včeraj agencije poročale o novih primerih nasilja nad tujci v združeni Nemčiji. V Vestfaliji-Gornje Porenje so desničarski neznanci surovo pretepli dva Albance, na Thürinskem (nekdanja NDR) pa je neki Nemec z lovsko pusko nabito s slepilnimi naboji hudo poškodoval oči nekemu

Alzircu, ki ga je obtožil, da mu je sunil časopis iz postnega nabiralnika.

Letošnjega marca so v Nemčiji zabeležili »le« 400 ksenofobnih izpadov, kar je nedvomno »malo« v primerjavi z lanskim novembrom, ko je nemška policija ugotovila kar 1.150 nasilnih dejanj proti tujcem. Tisti jesenski dnevi pa so v sobotah beležili tudi neskončne »Lichterketten« (verige luci), ko so tisoči Nemcev s svečami od Münchna do Hamburga in od Frankfurtu do Berlina omikano zahtevali konec nasilja proti tujcem. V »pohode proti ksenofobiji« je Nemce prisilila grozljiva spirala napadov na domove za azilante. Ko je bilo teh napadov manj tudi po zaslugi no-

vega zakona, ki je precej omejil dotok azilantov, so se ljudje umaknili z ulic in pred televizijskimi zasloni začeli slediti sodnim preiskavam proti neonacističnim nasilnežem.

Med »televizijsko najzanimivejšimi« je nedvomno ta o »möllenskem požaru«, ki se je začel včeraj in bo trajal vse do 24. junija. Na zatozni klopi sta dva osumljenca, ki sta ze priznala svojo krivdo. 19-letni Lars Christiansen trdi, da se je približal »nacističnom« zaradi prijateljev, njihovega provokativnega oblačenja in dejanj. Njegov 25-letni soobtoženec, Michael Peters, pa trdi, da je njegova ksenofobija »družbeno« obarvana, ker bodo tujci »odvzeli delo Nemcem«.

Michel Peters in Lars Christiansen (Telefoto AP)

NOVICE

Prešuštnika prisiljena v spolni odnos v javnosti

DZAKARTA - Očeta starih otrok, ki ima ženo zaposleno v tujini, in neko vdovo so prisilili k spolnim odnosom v javnosti, ker so ju obtožili prešustva. Kot poroča indonezijski dnevnik Republika se je to zgodilo v neki zakotni vasi. Zaman se je moski branil, da se je z vdovo le pogovarjal, vasaćni so ju peljali k vaskemu poglavarju. Tu ju je neki policist prebečal in prisilil da sta se slekla in davkrat imela spolni odnos pred vasjo. Policista sedaj oblasti vneto iscejo, ker je prekoracil svoje pristojnosti.

Prebrisanci in goljufi prisotni tudi na Kitajskem

PEKING - Prebrisance in goljufe ne poznajo samo ob južnem Sredozemlju, kjer mrgoli namisljenih invalidov, tako da niso redki »slepčci«, ki upravljajo s težkimi tovornjaki, s to »boleznijo« se ubadajo tudi v LR Kitajski. V severnokitajskem Harbinu se je kar 260 delavcev nekega industrijskega obrata odločilo, da bodo hlinili blaznost, saj bi jih tako predaćno upokojili. Goljufija pa jim zaradi množčnosti ni uspela, kljub zdravniškim spricevalom in dokazilom, ki so jih kupovali od zdravnikov za dvomesečne delavske plaće.

V Teheranu aretirali na stotine nezastrih žensk

NIKOZIJA - V Teheranu so v prejšnjih dneh aretirali na stotine žensk, ki niso imele dovolj zastrtih obrazov. Gibanje iranskih ljudskih mudzahedinov poziva svet, naj obsodi tako kršenje človekovih pravic.

PRIPRAVLJA: SILVO KOVAC

Vodoravno:

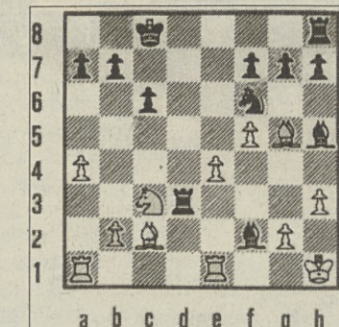
1. zacetnici slovenskega kirurga Slajmerja, ki je pri nas vpeljal moderno kirurgijo, 3. najvišji vrh Karavank, 7. cestno vozilo, 9. telesna poskodbna, 10. mehovec, 12. z vrsto dreves obrobljena cesta, 13. vzdevek nekdanjega ameriškega predsednika Dwighta Eisenhowerja, 14. eksplozivno telo, 15. organsko večanje, 16. perzijski vladar iz rodu Ahmenidov, ki je ustvaril velikoprepisno državo, 18. jezero v jugovzhodni Afriki, obdano z gorovji, 21. travnik ob vodi, 24. religija, 26. ime slovenske televizijske voditeljice Bas, 27. hrvaško mesto nad izlivom Kolpe v Savo, 28. ženska, ki v tuji državi prosi za azil, 30. ameriški filmski igralec (Robert de), 31. mesto v vzhodni Romuniji, 32. reka, ki teče skozi Shakespearov rojstni kraj

Stratford, 33. avtomobilska oznaka italijanske Ancone.

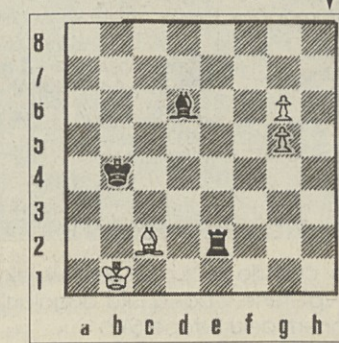
Navpično:

1. starogrski matematik, 2. pramen, predeno, 3. orodje zanjic, 4. ime danske pisateljice Blixen, 5. okrasni kamen, kalcedon s črnimi in belimi ali rdecimi in belimi plastmi, 6. del roke, 7. zvezna država na vzhodu Indije, 8. obrat za proizvodnjo tekoće maščobe, 11. različna samoglasnika, 15. 2532 metrov visoka gora v Julijcih, 17. sosednji crki, 19. bližnja sorodnica, 20. gorovje v Burmi (iz crk Aranka), 21. tropska ovijalka, 22. reakcija, 23. glavno mesto severnoafriške države, 25. stara prestolnica staroveške države Babilonije, 27. avtomobilska oznaka glavnega mesta BiH, 29. ime nekdanjega kampucijskega predsednika Nola.

Vera, Ida, Sisk, azilantka, Nitro, Arad, Avon, AN
Vodoravno: ES, Stoli, avto, rana, skripturnik, aleja, Ike, milna, rast, Darti, Njasa, loka, REŠITEV

Naloga 163 Naloga 164

Sahovska naloga st. 163
Maister - Grozdov / Dopisna partija 1957

Na daminem krilu se črni kralj počuti zelo varnega, medtem ko je beli kralj na robu sahovnice slabo zavarovan. To izkoristi črni, ki je na potezi, in na belega kralja usmeri vse razpoložljive moći. Zaključek crnega napada je izredno lep in učinkovit ter bo reševalcem ob pravilni rešitvi v veliko zadovoljstvo!

Sahovska naloga. 164
Studija: K. Feiter 1941

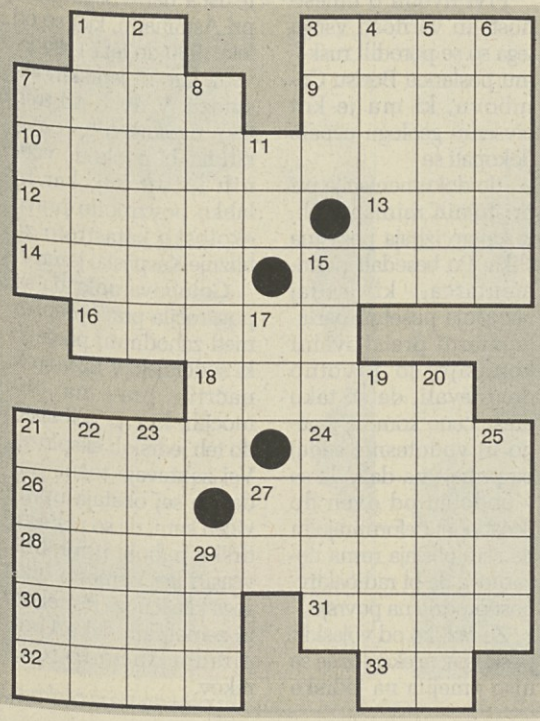
Črni je materialno moćnejši in belemu kralju ze spleta matno mrezo. Edina priložnost belega, ki je na potezi, sta prosta kmeta na kraljevem krilu. Tokratna naloga reševalcev je ugotoviti, ali ju črni se lahko uspešno zaustavi ali pa se mora zadovoljiti z neodloćenim rezultatom.

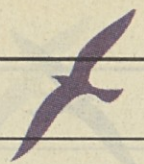
Resitev naloge st. 161

Za uspešno odprtje bele diagonale h1 - a8, ki vodi do belega kralja, črni najprej žrtvuje kvaliteto 1...Te3! 2.fe3 Le4! Grozi 3...f2+ z zmago in beli to prepreči 3.Tf2 Na 3.De5 f2+! 4.De4: f1d! z zmago crnega. 3...Ta2! 4.Tgf1 Df1+! in črni zmaga! Na 5.Tf1: f2 sah in mat!

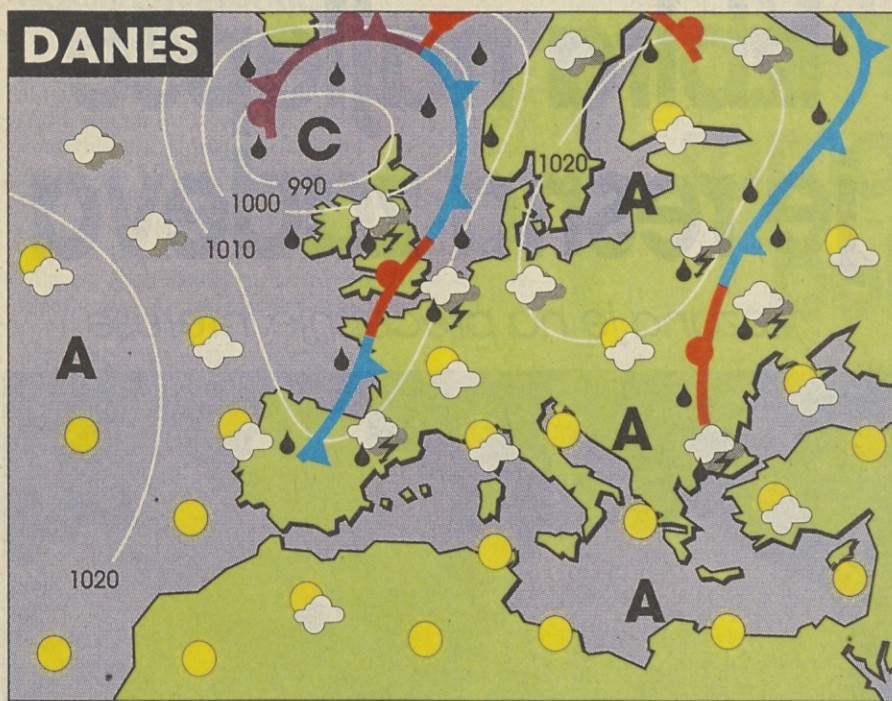
Resitev naloge st. 162

Beli skakać se je sprijaznil z možnostjo napredovanja crnega kmeta v damo. 1.Sc6! d3 2.Sa7: d2 3.Sb5 d1D Črni je z damo proti skakaću priprican v zmago, toda beli skakać se v nadaljevanju postavi v obrambo svojemu kralju. 4.Sc3 Dd6+ 5.Kh1! in črni se je sprijaznil z remijem! Beli skakać bo s polja e4 kontroliral vse pristope k svojemu kralju!

EVROPA/ VISOK ZRAČNI PRITISK

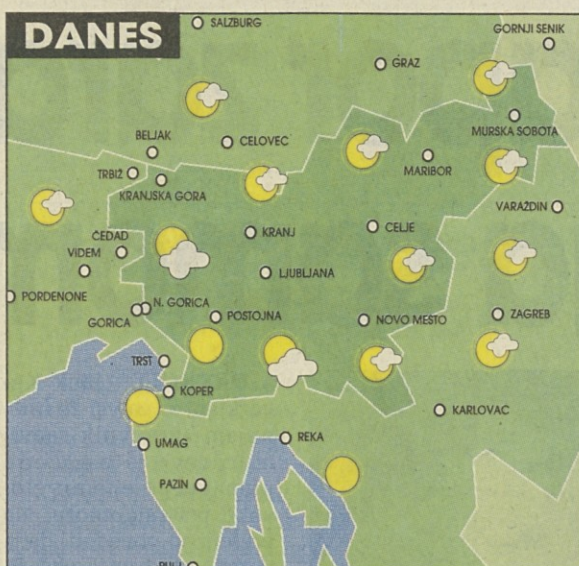
Vremenska slika:

Nad zahodno in srednjo Evropo ter severnim Sredozemljem se je ustalilo območje visokega zračnega pritiska. S severovzhodnimi vetrovi priteka k nam toplel in postopno bolj suh zrak.

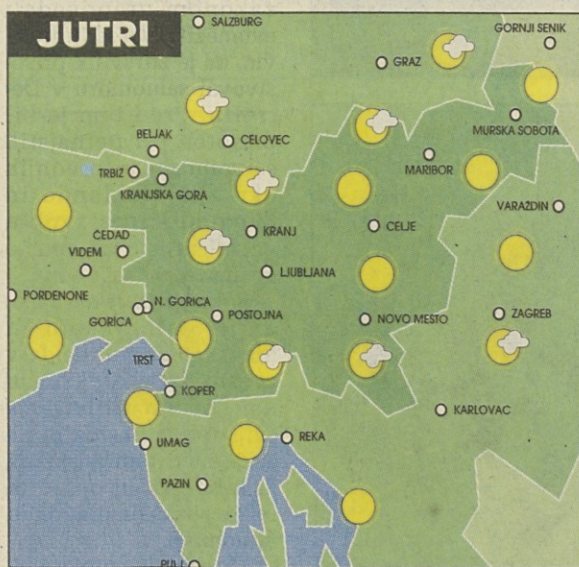
ALPE JADRAN / TOPLO IN SUHO

OBLACNOST	DEZ/NEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	MEGLA
nad 10 m/s	

Slovenija:
Ob morju bo pretežno jasno, drugod spremenljivo oblačno. Po nekaterih kotlinah megla. Najvišje temperature od 12 do 26°C

Sosednje pokrajine:
V sosednjih pokrajinah bo sončno in toplo. Le v gorskem svetu bodo popoldne se posamezne plohe.

V Sloveniji
V sredo se bo nadaljevalo sončno in se nekoliko toplejše vreme.

Obeti
V četrtek ne pričakujemo bistvenih sprememb vremena.

RAZMERE NA CESTAH V SLOVENIJI
Ceste so večinoma suhe in normalno prevozne. Promet v notranjosti in na mejnih prehodih se odvija brez zastojev.

TEMPERATURE ALPE JADRAN včeraj ob 7. in ob 13. uri	TEMPERATURE PO EVROPI včeraj ob 8. in ob 14. uri
LJUBLJANA.....	HELSEKI.....
TRST.....	STOCKHOLM.....
CELOVEC.....	KOPENHAVN.....
BRNIK.....	MOSKVA.....
MARIBOR.....	BERLIN.....
CELJE.....	VARSAVA.....
NOVO MESTO.....	LONDON.....
NOVA GORICA.....	AMSTERDAM.....
MUR. SOBOTA.....	BRUSELJ.....
PORTOROŽ.....	PARIZ.....
POSTOJNA.....	DUNAJ.....
ILIRSKA BISTRICA.....	MÜNCHEN.....
KOČEVJE.....	ZÜRICH.....
CRNOMELJ.....	ZENEVA.....
SLOV. GRADEC.....	RIM.....
BOVEC.....	MILAN.....
RATECE.....	BEGRAD.....
VOGL.....	BARCELONA.....
KREDARICA.....	BUKARESTA.....
VIDEM.....	ISTAMBUL.....
GRADAC.....	MADRID.....
MONOSTER.....	LIZBONA.....
ZAGREB.....	ATENE.....
REKA.....	TUNIS.....
	MAITA.....
	KAIRO.....

DOLŽINA DNEVA
Sonce bo danes vzslo ob 05.27 in zasllo ob 20.31. Dan bo dolg 15 ur in 04 minute. Luna bo vzslo ob 03.30 in zasllo ob 17.34.
SETVENI KOLEDAR
Luna je v znamenju Oвна, element ogenj. Dan je primeren za vse vrste sadlarskih opravil ter za setev, presajanje in nogo zelenjave s plodovi.
TEMPERATURE JEZER, REK IN MORJA
Jezerja: Blejsko NP, Bohinjsko NP. Jadransko morje: Portorož NP, Trst NP, Gradec NP, Crikvenica 17,7°C, Pulj NP, Losinj NP, Split 18,5°C, Hvar 18,5°C, Vis 18,4°C, Hvar 18,0°C. Reke: Mura (G. Radgona) 11,6°C, Sava (Radece) 14,6°C, Savinja (Lasko) 12°C, Ljubljanka (Meste) 12,1°C, Bistrica (Sodražica) 10,5°C, Paka (Sostanj) NP, Sora (Suha) 10,9°C, Gradascica (Dvor) 9,4°C, Iska (Iska) 9,8°C.
PLIMOVANJE
Danes: ob 5.31 najnižje -57 cm, ob 11.56 najvišje 27 cm, ob 17.09 najnižje -17 cm, ob 23.09 najvišje 47 cm Jutri: ob 6.05 najnižje -54, ob 12.38 najvišje 24 cm, ob 17.45 najnižje -11 cm, ob 23.40 najvišje 41 cm

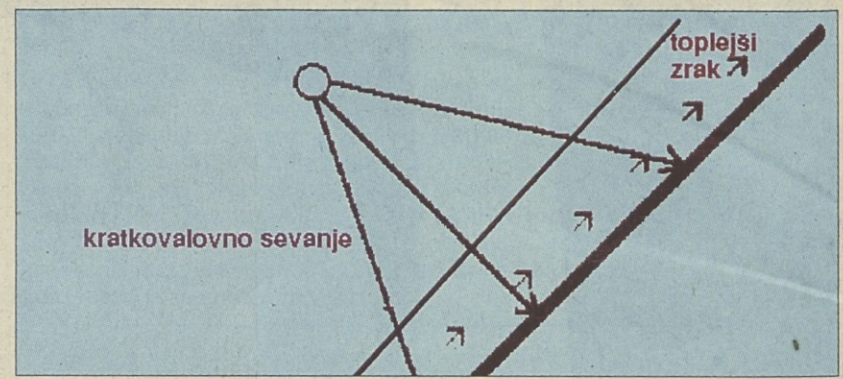
LOKALNI VETROVI

Vzroki za njihov nastanek

TONE PLANINSEK

V kotlinah in nizinah osrednje Slovenije zelo močno prevladujejo sibi vetrovi, nekoliko manj pa tudi v panonskem delu. Sibi vetrovi so večinoma posledica lokalnih plovov. Ti plovli so predvsem temperaturne razlike med različnimi področji. Gre v glavnem za majhne razdalje. Največ temperaturnih razlik gre na račun različnega ogrevanja tal zaradi sončnega obsevanja, ohlajanja tal z dolgovolnim sevanjem, delno pa so temperaturne razlike tudi posledica človeške dejavnosti. Čez dan tudi ob oblačnem vremenu prejme površina zemlje več energije s sevanjem kot je odda. Ponoci je situacija obratna. Površina zemlje seva po Stefanovem zakonu, ki pove, da je moč sevanja sorazmerna s četrto potenco absolutne temperature površine. Pri oblačnem vremenu se veliko tega sevanja vrne v obliki protisevanja oblakov, pri jasnem vremenu pa je atmosfera propustna za dolgovolno sevanje in je zato ohlajevanje površine zemlje intenzivnejše.

Največ lokalnih vetrov spada med pobočne in dolinske vetrove. Podnevi so prisojna pobočna močnejše ogreta kot dolina in osona pobočja. Topel zrak je lažji in se zaradi tega dviguje ob pobočju navzgor. Nadomestja ga zrak iz doline. Ta mehanizem ohranja tok zraka tako dolgo, dokler so pobočja ogreta. Temperatura pri tleh je zaradi sončnega obsevanja odvisna od orientacije pobočja, naklona in absorptivnosti. Absorptivnost površine zemlje je odvisna od vrste podlage. To pomeni, da je segrevanje površine močno odvisno od tega, ali je porasčena in s kaksnimi rastlinami je porasčena. Pri neporasčeni površini pa je absorpcija sevanja močno odvisna od barve površine. Črna barva najbolj vpija sončno sevanje in se tako tudi najbolj segreje, bela barva pa odbije največ sončnega sevanja. Pri dolgovolnem sevanju barva ni tako pomembna, saj na primer sneg seva ravno tako močno kot saje. Moc vetrov pa je odvisna od velikosti temperaturnih razlik.

Horoskop

piše

Aleksandra Zorc Berce

OVEN 21-3/204 : Čaka vas prava majhna katastrofa v službi. Pri neki zadevi boste vneto nasprotovali svojemu nadrejenemu, s čimer pa si delate medvedjo uslugo. Še ima vedno prav!

BIK 21-4/205 : Premisljajte, kako bi popravili storjeno napako ali vsaj ublažili njene posledice. Vsekakor se boste morali zelo potruditi, sicer bo slo zares.

DVOJČKA 21-5/21-6 : Ze dolgo se niste tako pocutili, ceprav sta dom in družina edino zavetje, ki ga imate sedaj. Pocakajte, da v službi pozabijo na vaso slabo poslovno odločitev.

RAK 22-6/22-7 : Pravi strokovnjak postajate, ko se je treba maksimalno posvetiti področnostim, zato se boste tudi tokrat izkazali kot edini rešilec problema v službi.

LEV 23-7/23-8 : Nikakor si ne morete razloziti, kaj se dogaja z vami in okoli vas. Zaradi lastnega nerazumevanja ne morete pričakovati, da vam bodo pomagali prijatelji.

DEVICA 24-8/22-9 : Kaj se pravzaprav dogaja z vami? Spremeniti se ne boste mogli, vsaj korenito ne. To pa pomeni, da se v neredu ne morete zbrati, se manj pa delovati.

TEHTNICA 23-9/22-10 : Tokrat se boste lotili hitrega reševanja problemov brez temeljitega premisleka. Ker to ni v vašem stilu, boste naredili več napak, ki pa jih lahko se popravite.

SKORPIJON 23-10/22-11 : Osevanje je očitno pomagalo - zbrali ste se in ponovno našli svojo neodvisnost in voljo, da se spoprimate z delom. Ko vas bodo prosili za pomoč, svetujte.

STRELEC 23-11/21-12 : Pričakujete znak pohvale, priznanja - pa nič. Ne bodite užaljeni. V službi znajo ceniti vaše napore in trud, samo nihče noco tega javno pokazati.

KOZOROG 22-12/20-1 : Postajate nervozni, saj ne veste, kako boste uspeli opraviti vse zadane naloge. Ker hočete biti neodvisni, boste v težavah ostali sami.

VODNAR 21-1/192 : Uspešno ste resili včerajšnje probleme. Vidite, da tudi s potrpežljivostjo lahko dalec pridete. Pogovor s partnerjem bo razpršil tudi zadnje dvome.

RIBI 20-2/20-3 : Zadovoljni ste, polni načrtov in idej o bližnji prihodnosti. Posvetovati se morate s partnerjem, sicer boste delali račun brez kromarja.

Vojaške sile na Balkanu in v sosednjih državah

Vojna v nekdanji Jugoslaviji vpliva tudi na druge države na tem območju, predvsem zaradi prepletajočih se narodnostnih meja. Tu je pregled najbolj prizadetih držav:

AVSTRILIJA	MADZARSKA
Nevtralna Avstrija je bila med najbolj gorečimi zagovorniki vojaškega posega v nekdanji Jugoslaviji, da bi ustavili srbsko napredovanje v Bosni. Nudi zavetje približno 70.000 beguncem iz Bosne in Hrvaške. Razen kratkega obdobja, ko so boji potekali v Sloveniji, ob njeni meji, ni bila prizadeta in je malo verjetno, da bi bila vpletena v spopade.	Srbska severna sosedja je skušala doseči mednarodno obsebo Beograda zaradi zatiranja približno 300.000 pripadnikov madzarske manjšine v Vojvodini. Zatiranje Madzarov je privelo do izselitve približno 50.000 beguncem iz Vojvodine na Madzarsko. Država je v preteklosti izrazila pripravljenost, da nudi podporo NATO v morebitnem posegu v Jugoslavijo. Ne kaže, da bi utegnili tudi sama vojaška poseči.

52.000 aktivnih vojakov	80.000 aktivnih vojakov
200.000 rezervistov	192.000 rezervistov
159 tankov	1.357 tankov
54 bojnih letal	91 bojnih letal

Dogajanja na Balkanu v cedalje večji meri zaskrbljujejo svetovno javnost. Še največja je zaskrbljenost v sosednjih državah, ki bi lahko bile posredno ali neposredno vpletene v balkansko dogajanje. Kolikšna je nevarnost postane jasno, če pogledamo, koliko vojakov in orožja je na tem sorazmeroma majhnem delu Evrope (AP)

PSND / NOV PREPLAH

Jedrski naboji za industrijo nekdanje SZ

MOSKVA - Nekoč so bili prepričani v koristnost take pobude, sedaj pa se vsem jeziijo lasje, saj je na dlani, da so v nekdanji Sovjetski zvezi zelo čudno pojmovali uporabo jedrske energije v civilne namene. Tokrat ne gre za zastarele grafitne reaktorje cernobilskega tipa, temveč za jedrske eksplozije, o katerih se je na Zahodu bolj malo vedelo. Kodificirane so bile kot »mimodobne jedrske eksplozije« v industrijske namene. Zavite so bile v se večjo tajnost kot vojaški jedrski poskusi. »Jedrski industrijske eksplozije« so izvajali v globini od dveh kilometrov, da bi z ogromno temperaturo jedrske eksplozije ustvarili ogromne komore v granitnih kameninah, ki naj bi bile tako varne kot zelezobetonski silosi in bunkerji.

Prvi dvomi o umestnosti in varnosti vsega tega so se porodili ruske-mu poslancu Borisu Golubovu, ki mu je kot bivšemu geologu uspelo dokopati se do dokumentacije pri pristojnih ministrstvih, iz katere izhaja posnata slika. Po besedah parlamentarca, ki sedaj naceljuje posebni parlamentarni preiskovalni komisiji, so prvotno domnevali, da so tako uresnicene komore zračno in vodotesne, sedaj pa prihaja na dan, da se v obdobju od dveh do desetih let deformirajo in da zato obstaja resna nevarnost, da bi radioaktivnost prodrla na površje. Za razliko od vojaških poskusov te eksplozije se niso omejale na jedrske

poligone v arktiku in v kazahstanskih pustinja, temveč so jih izvajali sirirom nekdanje Sovjetske zveze. Na podlagi dokumentacije, ki jo je zbral Golubov, so v obdobju od leta 1964 do leta 1987 razstrelili 115 »industrijskih jedrskih bomb« predvsem za iskanje novih naftnih lezic, to metodo pa so uporabljali tudi za iskanje rud. Zemljevid teh eksplozij se razprostira od Rusije do Ukrajine, od spodnjega Povolzja do Jakutske republike in od Donbassa do Krasnojarska. Eksplozije so izvajali po nalogu »ministrstva za industrijo jedrske obrambe« na zahtevo 111 ministrstev in s predhodnim pooblastilom partije. V zadnjem obdobju je parlamentarna preiskovalna komisija osredotočila svojo pozornost na ležišča naravnega plina pri Astrahanu, kjer so od leta 1980 do leta 1984 izvedli kar 15 jedrskih eksplozij. V dveh do treh tako uresnicenih komorah naj bi prišlo do vodnih infiltracij, kar bi lahko povzročilo pravo ekološko katastrofo za bližnje Kaspjsko jezero. Golubova odkritja so povzročila pravi preplah med zahodnimi podjetji, ki sodelujejo v razvojnih načrtih prav na območjih, kjer je prihajalo do teh jedrskih eksplozij. Vsi zahtevajo točne podatke, saj obstaja upravičen sum, da so male jedrske naboje uporabljali vseh kar namesto dragega klasičnega rastreliva in zemeljskih del pri odpiranju dnevnih rudnikov.